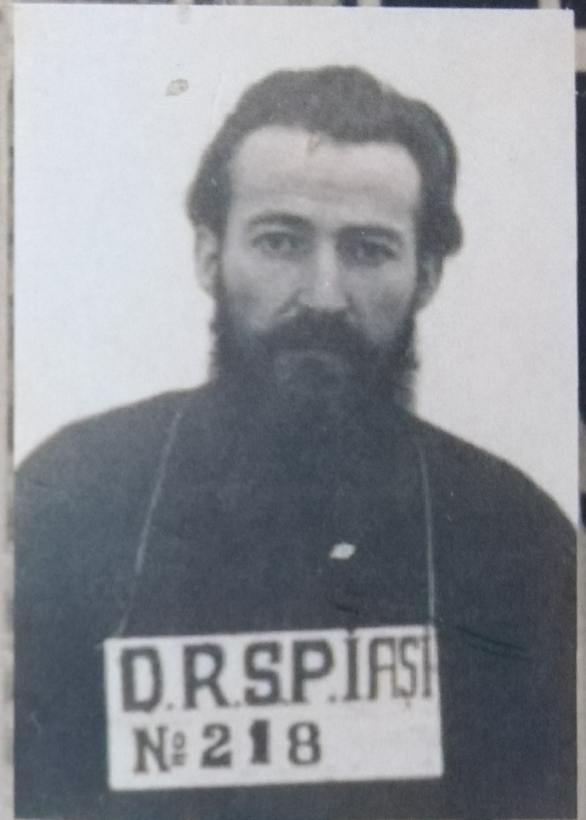

EMANUEL BĂLAN

*“Să nu ne răzbunați”
(Mircea Vulcănescu)*

**Anticomunism
și represiune comunistă
în Neamț și Bacău
(1945-1989)**

Editura „Egal”
Bacău, 2014

**Anticomunism și represiune comunistă, în
Neamț și Bacău
(1945-1989)**

EMANUEL BĂLAN este profesor de istorie la Colegiul Național „Ștefan cel Mare” din Târgu- Neamț. Absolvent al Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava, specializarea istorie-geografie (2002), și al masterului în istorie la aceeași universitate, în 2004. A urmat cursuri de specializare în istoria holocaustului la Universitatea București, Centrul de Studii Ebraice „Golstein Goren” (2006) și la Universitatea „Yad Vashem” din Ierusalim (2010). Este președinte al Asociației Pro Democrația Club Tîrgu-Neamț, din 2007. A susținut prelegeri în politici publice și europene în cadrul unor cursuri de formare din România și R. Moldova. A publicat articole de istorie națională și universală în *Magazi istoric* și *Historia*, dar și în cadrul unor simpozioane naționale și internaționale. Apariții în presa județeană: *Monitorul de Neamț*, *Ceahlăul*, *Realitatea de Neamț* și regională *Evenimentul* și la posturile de radio județene: *Mplus FM*, regionale: *Radio Iași* și internaționale: *Radio Ucraina Internațional* și *Radio Moldova* și la posturile TV *Tele M*, *TVR*. A realizat emisiunea de cultură „Lada de zestre” de la Actual Tv (2007-2009); Realizează rubrica *Lumea lui Emi*, la Radio Mplus FM. Este autorul lucrării *Biserica Ortodoxa din Basarabia. Mitropolia Basarabiei, de la începuturi până azi*, ediția I (2009), editia a II-a Bacău Editura „Egal”, 2010, *Minoritățile naționale din Bucovina, în cadrul procesului electoral din perioada interbelică*, Bacău, Editura „Egal”, 2012 și *200 de ani de la răpirea Basarabiei de către Imperiul Rus și consecințele ei asupra istorie românilor* (coordonator), Brăila, Editura „Sf. Ierarh Nicolae”, 2012.

Culegere text: Emanuel Bălan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BĂLAN EMANUEL

**Anticomunism și represiune comunistă, în Neamț și Bacău
(1945-1989)**

Bacău, „Egal”, 2014

Bibliogr.

ISBN

Coperta I: Ieromonahul Filaret Gamalău, de la Mănăstirea-Durău

și coperta IV: Grupul 2+1 din Târgu-Neamț

Emanuel Bălan

**Anticomunism și represiune comunistă
în Neamț și Bacău
(1945-1989)**

Cuprins

<i>Prefață</i>	7
Introducere	10
Listă de abrevieri	16
Capitolul 1. Biserica în temniță.....	17
1.1. Introducere.....	17
1.2. Clerici ortodocși închiși.....	36
1.2.1. Înalți prelați.....	36
1.2.2. Preoți și diaconi.....	37
1.3.3. Călugări și călugărițe.....	50
1.3. Clerici catolici.....	57
1.3.1. Introducere.....	57
1.3.2. Înalți prelați.....	62
1.3.3. Preoți catolici.....	63
1.3.4. Călugări catolici.....	68
1.4. Neoprotestanți.....	69
Capitolul 2. Revolte țărănești.....	70
2.1. Revolte.....	70
2.2. Țărani și muncitori după gratii.....	80
Capitolul 3. Femei și tineri în temniță.....	120
3.1. Introducere.....	20
3.2. Femei în temnițe.....	120
3.3. Tineri în temniță.....	127
Capitolul 4. Intelectuali în temnițe.....	146
4.1. Membri ai unor partide politice.....	146
4.2. Intelectuali.....	156
4.3. Ofițeri și subofițeri.....	177
Capitolul 5. Bande și bandiți.....	186

Capitolul 6. Securitatea.....	199
6.1. Organizarea și funcționarea Securității.....	199
6.2. Securiști.....	226
6.3. Dislocări de persoane. Domiciliul obligatoriu.....	240
6.4. Închisori și lagăre de muncă.....	243
ÎN LOC DE CONCLUZII.....	263
POSTFAȚĂ.....	265
Bibliografie selectivă.....	269
Anexe.....	277
Ilustrații.....	298

Prefață

„Cine controlează trecutul,
controlează și viitorul” (George Orwell, 1984)

Domnul profesor Emanuel Bălan s-a afirmat plenar în peisajul editorial românesc încă din anul 2009, când îi apărea la Editura „Egal” din Bacău prima ediție a lucrării *Biserica Ortodoxă din Basarabia. Mitropolia Basarabiei de la începuturi până azi*, devenind de la an la an un cercetător tot mai avizat al trecutului nostru recent. Menționez că în anul 2012 îi semnă Prefața la o altă lucrare de reconstrucție a unei pagini din trecutul nostru apropiat, *Minoritățile naționale din Bucovina în cadrul procesului electoral din perioada interbelică*, apărută la aceeași prodigioasă editură. Citind lucrările sale, și în 2012 și în 2014, m-am convins de aplicabilitatea dictonului lui Miron Costin la cazul său: „nasc și la Moldova oameni”.

Prin prezenta lucrare, autorul oferă cercetătorilor și publicului larg interesat în mod special de trecutul comunist al României o reconstituire fidelă a unor pagini de luptă și jertfă scrise de oameni care au ținut sus în mod instinctiv steagul demnității creștine românești.

Istoria, cârmuită – lăsăm cititorului alegerea – fie de hegeliiana „viclenie a rațiunii”, fie de voința lui Dumnezeu, macină implacabil și uniform între paginile sale sânge, lacrimi, proiecte și sentimente, trecându-le uneori sub tăcere, transformându-le alteleori în simple cifre cu rol statistic, oamenii ajungând de prea puține ori să le prețuiască la adevărata lor valoare și să tragă pe baza lor convenitele învățăminte. Pentru a se ajunge la ultimele rezultate, este nevoie de funcționarea memoriei colective. Acest lucru se făcea în mod automat în societățile tradiționale și (e drept, într-o măsură mai mică) moderne, neputându-se face însă în societatea postmodernă în care trăim fără munca istoricilor care adună și cercetează

mărturiile trecutului pe de o parte, **intenționând** pe de altă parte – foarte important – să ofere învățături pozitive Cetății.

Istoricul Emanuel Bălan, format la Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Istorie și Geografie (promoția 2002), a izbutit să atingă acest dublu deziderat în paginile cărții sale, reconstituind pe baza unor surse arhivistice, publicistice și a literaturii de specialitate tablouri extrem de sugestive ale rezistenței anticomuniste românești, transmitând cititorului mesajul acut că regimul totalitar comunist nu trebuie repetat, iar eroii rezistenței anticomuniste nu trebuie uitați, aceștia binemeritând *in aeternitas* din partea Patriei recunoscătoare.

Demersul științific al autorului este structurat pe 6 capitole, cu titluri sugestive: Biserica întemnițată; Revolte țărănești; Femei și tineri întemnițați; Intelectuali în temnițe; Bande și bandiți, Securitatea.

Reconstrucția documentară este riguroasă, iar stilul echilibrat, fapt ce denotă respectarea dictonului antic *sine ira et studio*. Fără îndoială, unul dintre punctele forte ale cărții este dat în capitolele 1-4 de listele cu clericii ortodocși și catolici-țărani, muncitori, femei, tineri, intelectuali, politicieni, funcționari din județele Bacău și Neamț întemnițați, fapt ce constituie un bun câștigat pentru istoria locală și un eventual punct de plecare pentru o serie de micromonografii – cel puțin ale unor personalități proeminente – dintre cei întemnițați.

În capitolul 5 sunt oferite informații interesante despre grupurile anticomuniste conduse de Corduneanu Vasile, Milian Ioan, Bocoască Petre, grupurile „Frățiile de Arme”, „Gărzile Decebal”, „Mișcarea de rezistență a tineretului român”, grupul Gheorghe Ungurașu, „Organizația 2+1”, „Frontul Patriei”, grupul Vasile Corduneanu, grupul Teodor Ungureanu, „Frățiile de Cruce Român”, fapt ce demonstrează că rezistența anticomunistă din județele Neamț și Bacău și-a recrutat practic membri din toate straturile sociale.

Autorul oferă în capitolul 6 și o listă a securiștilor, care au acționat în județele Neamț și Bacău, realizând astfel o completare a tabloului rezistenței anticomuniste, cu oprimații și opresorii. În partea finală a capitolului este realizată o reconstituire a universului concentraționar din județele Bacău și Neamț, cu închisorile, lagărele și coloniile de muncă ce au funcționat aici în perioada regimului comunist.

Lucrarea analizată, pe care o recomand cititorilor cu toată căldura, face parte din categoria celor care, prin documentare, stil, reconstrucție istorică și mesaj, ne feresc de pericolul necunoașterii sau cunoașterii distorsionate a trecutului, care presupune în mod automat lipsa de rezistență eficace la acțiunile de manipulare specifice vremurilor noastre. Cunoașterea cărților de tipul celei scrise de Emanuel Bălan, care analizează pagini dureroase din istoria recentă a românilor, îi pot împiedica serios pe neprietenii acestui neam să ne controleze trecutul și, implicit, viitorul. Numai Adevărul ne poate face liberi.

În final, doresc să menționez că, în calitate de fost dascăl al autorului la *Alma Mater Sucevensis*, sunt deosebit de încântat de faptul că semnez a doua Prefață la una din cărțile sale, dorindu-i îndeplinirea dictonului antic *Vivat, crescat, floreat*, în planul vieții personale și în plan profesional, în familie, la Catedră și pe ogorul istoriografiei române.

Conf.univ.dr. Florin Pintescu,
Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava

Introducere

Am ales acest subiect din dorința de a scoate la lumină un segment important al istoriei naționale- represiunea din timpul regimului comunist, care nu a fost până acum prea mult explorat de istorici și cercetători.

Lucrarea de față este adresată publicului larg, dar și specialiștilor, fiind, fără pretenții, o încercare documentată de punere în lumină a unei felii de istorie locală ce merită a fi cunoscută în detaliu. Am scris-o și cu gândul că istoria se repetă, iar cine uită trecutul nu cunoaște nici prezentul și nu poate anticipa nici viitorul.

Am evidențiat, de-a lungul acestei lucrări, grupurile de rezistență și acțiunile acestora, revoltele țăranilor împotriva colectivizării, dar și viața din lagărele de concentrare în care erau trimiși cei considerați „chiaburi“ ori care s-au împotrivit regimului comunist, cei care au avut inteligența și cunoștințele despre ceea ce înseamnă să trăiești într-un regim totalitar. Lucrarea de față cuprinde și un dicționar al celor arestați, condamnați și întemnițați, de la oameni simpli-țărani, femei, tineri- până la intelectuali. Un capitol aparte îl reprezintă cel dedicat Bisericii întemnițate, clerului arestat și întemnițat.

Aflată în rândul subiectelor *tabu* pentru istoriografia română din perioada comunistă, mișcarea de rezistență armată anticomunistă din România s-a bucurat, după 1990, de un interes aparte atât din partea specialiștilor (mai ales istorici, dar și sociologi, psihologi), cât și din partea publicului larg. În perioada 1945 – 1964 au fost pedepsite cu închisoare 73310 de persoane, dintre care 335 au primit pedeapsa cu moartea. Alte 24905 de persoane au fost anchetate, iar în lagăre de muncă au fost trimise 21068 de persoane. Numărul de persoane moarte în detenție este de 3847, dintre care 2851 au decedat în timpul

executării sentinței, 203 în timpul anchetei, 137 fiind condamnate la moarte, iar 656 în lagărele de muncă.¹

O altă statistică arată că în perioada 1950-31 martie 1958 au fost arestate 75808 persoane, fiind comandante 73636. În aceeași perioadă, 22007 persoane au fost trimise în lagăre de muncă, iar între 1949 și 1958, 60000 de persoane au avut domiciliul forțat.² Surse independente dau cifre diferite pentru aceeași perioadă, când au avut loc 134150 de procese politice, fiind implicate 549400 de persoane.³

În vederea realizării unei analize obiective a mișcării de rezistență trebuie, inevitabil, identificate mecanismele de gândire care au condus persoane cu o origine socială foarte diversificată și cu experiență, educație și orientare politică cel puțin la fel de variată, să ia o decizie atât de importantă ca aceea a formării/alăturării unui grup de rezistență. În ce ne privește, considerăm că, pe fondul nemulțumirilor și tensiunilor acumulate, cel mai adesea decizia de a pleca în munți era precipitată de **iminența arestării**⁴ persoanei respective.

¹ *Cartea Albă a Securității*, vol. 3 (1958-1968), București, Serviciul Român de Informații, 1995, p. 105.

² *Ibidem*, p. 159.

³ Gheorghe Onișoru, (coord.), *Cu unanimitate de voturi*, Fundația Academia Civică, 1997, p. 22.

⁴ Vasile Motrescu, într-o scrisoare adresată comandantului Raionului de Miliție Rădăuți în 10 aprilie 1951, menționa: „Ce m-a determinat să părăsesc comuna? (...) După plecarea comandantului rusesc de la Putna, am ieșit în sat și am stat liber până în 1949, luna aprilie, ziua 10, când am fost informat din nou că sunt pus în urmărire și [sunt trecut] pe lista de ridicare împreună cu fratele Gheorghe, Precop Țugui, Gh. Țugui și alții (...). Cu o zi înainte de ridicarea fratelui meu Gheorghe și a celor mai sus menționați, am luat iarăși calea codrului în ziua de 10 aprilie 1949” – Adrian Brișcă, *Rezistența armată din Bucovina (1950-1952)*, vol. II, București, INST, 2000, pp. 50-51; într-o altă scrisoare, din 13 iunie 1951, Motrescu preciza: „Oare nu pentru că iubesc libertatea și de frica deportării am pus mâna pe armă și dacă o port, cui am făcut vreun rău?” – *ibidem*, p. 62; o cercetătoare, analizând activitatea grupurilor de rezistență Nicolae Dabija și Leon și

O altă cauză a fost reprezentată de **idealismul** unor tineri a căror educație și formație profesională nu le permiteau să accepte pasivi constrângerile ideologice impuse de regim⁵.

De asemenea, una dintre motivațiile cu o pondere importantă în constituirea unor nuclee de rezistență sau în izbucnirea unor revolte împotriva regimului au reprezentat-o **nemulțumirile de ordin social-economic**⁶.

Convingerile religioase s-au numărat printre cauzele care au potențat dezvoltarea rezistenței anticomuniste. Desființarea cultului greco-catolic la 1 decembrie 1948 și

Teodor Șuşman, conchide că „ambele rezistențe au la bază fuga/evitarea represaliilor noului regim” – Cristina Grigore, *Privire comparativă: Grupurile Dabija (I), Leon și Teodor Șuşman (II)*, în Ilie Popa, *op. cit.*, p. 293, în vreme ce Cosmin Budeancă atribuie retragerea grupurilor de partizani în zone de munte „în primul rând pentru a scăpa de furia noului regim” – Cosmin Budeancă, *Aspecte privind rezistența anticomunistă din Munții Apuseni. Grupul „Teodor Șuşman”*, în Ilie Popa, *op. cit.*, p. 270.

⁵ Existența unei astfel de motivații reiese și dintr-o scrisoare încredințată de Ioan Gavrilă, liderul unui grup de rezistență din Făgăraș, profesorului Remus Budac din comuna Cârța - Făgăraș în anul 1954. În această scrisoare se menționa: „Nu am luat arma în mână pentru ambițiile noastre, ambiții deșarte de mărire omenească, nici din spirit de aventură, nici din ură pentru nimeni. Cu atât mai mult suntem departe de meschinele probleme materiale. Nici pentru pofta de îmbogățire în viitor. Nici unul dintre noi nu avem averi de apărut, nici interese de clasă. (...) Ceea ce ne-a mânat aici a fost dragostea de acest neam, liberă de orice meschinărie” - Ion Gavrilă Ogoranu, *O mărturie din arhiva Securității*, în „Analele Sighet 8”, București, Fundația „Academia Civică”, 2000, p. 576.

⁶ Florian Banu, *Intrarea în rezistența armată anticomunistă – motivații individuale și colective*, în „Arhivele totalitarismului”, an X, nr. 36-37, (3-4/2002), pp. 88-89; în această privință, Dorin Dobrinu nota: „Rezistența armată anticomunistă din România a avut câteva cauze generale, în principal represiunea politică și economică («naționalizarea», cotele excesive și colectivizarea agriculturii), dar și determinări particulare, care au variat de la o regiune la alta” – Dorin Dobrinu, „Oamenii de pădure”. *Rezistența armată anticomunistă din nordul Transilvaniei (1945-1958)*, în „Anuarul Institutului de Istorie «George Bariț» din Cluj- Napoca”, XLIII, Series Historica, 2004, p. 317.

măsurile de prigoană luate împotriva unor credincioși și preoți ai acestui cult au provocat și ele plecarea în munți⁷ a unor persoane urmărite de Securitate⁸ sub denumirea de „nereveniți”. Tot din motive religioase au plecat în munți sau au sprijinit lupta armată anticomunistă și credincioși și ierarhi ortodocși sau neoprotestanți.

Un alt factor care i-a determinat pe mulți români să organizeze sau să adere la un grup de rezistență l-a reprezentat **încrederea într-o intervenție americană împotriva comunismului.**

După ce am enumerat mai sus principalii factori care au determinat constituirea sau alăturarea la grupurile de rezistență, **scopul principal** urmărit de aceste grupări poate fi ușor evidențiat: **înlăturarea regimului comunist instituit în România.** Dacă acesta era *scopul final* al mișcării de rezistență, trebuie menționat că cele mai multe dintre grupări erau conștiente că, singure, nu vor putea niciodată să răstoarne regimul. Prin urmare, majoritatea grupurilor au urmărit menținerea în stare de libertate a membrilor, constituirea unor depozite de armament și muniție și realizarea unei rețele de sprijin în zonele limitrofe. Aceste obiective imediate erau subsumate viitoarelor acțiuni de gherilă ce urmau a fi întreprinse în momentul izbucnirii unei confruntări militare între Uniunea Sovietică și Occident. Ca obiective conexe pot fi amintite menținerea unei stări de neîncredere în regimul

⁷ Ștefan Bellu, *Rezistența în Munții Maramureșului*, în „Analele Sighet 2”, București, 1995, p. 320.

⁸ Dintre preoții greco-catolici activi în mișcarea de rezistență îi amintim pe Rosa Simion și Jaflea din comunele Poșaga de Sus și Poșaga de Jos (Turda), care au activat în gruparea Șuşman Leon – Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (A.C.N.S.A.S.), fond Penal, dosar nr. 31, vol. I, f. 47-48.

comunist⁹, terorizarea activiștilor de partid și efectuarea unor acte minore de sabotaj¹⁰. La nivel de intenție pot fi amintite și lichidarea liderilor comuniști¹¹, controlul circulației pe unele drumuri naționale sau distrugerea unor poduri, tunele, linii telefonice.

Toate aceste posibilități trebuie folosite cu maxim discernământ, întrucât „studiind moștenirea dictaturii, ți se reamintește realist cât de dificil este să stabilești orice adevăr istoric. În particular, după o astfel de schimbare de regim, descoperi cât de profund neîntemeiată este orice mărturie retrospectivă”¹².

Este bine să ne amintim de ceea ce s-a petrecut în perioada comunistă și să reflectăm asupra acestor întâmplări pentru a nu repeta greșelile care au dus la moartea a mii de români.

Ca o concluzie finală, credem că toți cei care studiază și valorifică teribilul episod al mișcării de rezistență armată anticomunistă trebuie să aibă în permanență în memorie cuvintele lui Cornel Drăgoi, fost membru în gruparea Arsenescu-Arnăuțoiu:

⁹ Gavril Vatamaniuc declara, în 1994, că: „Scopul nostru era de a întreține vie flacăra speranței în rândurile maselor de țărani exploatați și batjocoriți de comuniști, speranța în izbăvirea României prin venirea americanilor, pe care-i așteptam ca eliberatori. Declanșarea războiului între americani și sovietici era momentul potrivit pentru a trece cu adevărat la acțiune” – *apud* Adrian Brișcă, *O zi din viața unui partizan*. VI, în „Arhivele Totalitarismului”, nr. 3/1995, p. 94.

¹⁰ Serviciul Român de Informații, *Cartea Albă a Securității*, vol. II, București, 1994, p. 78.

¹¹ Dorin Dobrințu, *Rezistența armată anticomunistă la începutul «republicii populare»*, în „Analele Sighet 6. Anul 1948 instituționalizarea comunismului”, București, Fundația „Academia Civică”, 1998, p. 220.

¹² Timothy Garton Ash, *Istoria prezentului. Eseuri, schițe și relatări din Europa anilor '90*, Iași, Polirom, 2002, p. 240.

„Important este să spunem numai ce știm sigur; nu este nevoie să strecurăm... să hiperbolizăm. Faptele noastre sunt oricum destule ca să facă o istorie”¹³.

¹³ *Povestea Elisabetei Rizea din Nușoara. Mărturia lui Cornel Drăgoi. Culese și editate de Irina Nicolau și Theodor Nițu*, București, Editura „Humanitas”, 1993, p. 108.

Listă de abrevieri

- A.A.N.P.**-Arhiva Administrației Naționale a Penitenciarelor
A.C.N.S.A.S.-Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității
A.M.I.-Arhiva Ministerului de Interne
A.S.R.I.-Arhiva Serviciului Român de Informații
B.O.R.-Biserica Ortodoxă Română
D.G.P.C.M.-Direcția Generală a Penitenciarelor și Coloniilor de Muncă
D.G.S.S.-Direcția Generală a Securității Statului
D.O.-domiciliu obligatoriu
D.R.S.S.-Direcția Regională a Securității Statului
D.U.I.-dosar de urmărire informativă
H.C.M.-Hotărârea Consiliului de Miniștri
M.A.I.-Ministerul Afacerilor Interne
P.C.R.-Partidul Comunist Român
P.M.R.-Partidul Muncitoresc Român
P.N.L.-Partidul Național Liberal
P.N.Ț.-Partidul Național Țărănesc
P.S.D.I.-Partidul Social Democrat Independent
T.U.N.Ț.-Tineretul Universitar Național Țărănesc
U.T.C.-Uniunea Tineretului Comunist

Capitolul 1.

Biserica întemnițată

1.1. Introducere

Biserica Ortodoxă, dar și celelalte biserici și confesiuni, a fost supusă unor acțiuni represive, biserica fiind aservită statului comunist prin diverse acțiuni, de la epurarea clerului, până la naționalizarea proprietăților. Cazul Bisericii Unite a fost dramatic, ea fiind desființată ca entitate autonomă, fiind obligată să se unească cu cea ortodoxă.

Anul 1948 a fost unul crucial pentru Biserică. Acest an a coincis cu declanșarea unui control care va fi permanent în timpul regimului comunist, prin acei inspectori de culte din cadrul Ministerului Cultelor, care supravegheau toate instituțiile bisericești. După înființarea Securității în 1948, Direcția I prin Serviciul III, s-a urmărit infiltrarea unor informatori în cadrul Bisericii, iar mănăstirile au devenit obiective importante aflate în atenția Securității, considerate locuri de găzduire a unor elemente dușmănoase și de rezistență. Decretul 410 din 28 octombrie 1959 viza desființarea mai multor mănăstiri și scoaterea din monahism a sute de călugări. Principala critică adusă B.O.R. în perioada comunistă privește atitudinea ierarhiei acesteia, considerată excesiv de obedientă și care a acceptat cu ușurință colaborarea cu puterea comunistă. Se consideră că atitudinea nevertebrată a ierarhiei a influențat în mod decisiv atitudinea întregii Biserici, turma urmându-și cu fidelitate păstorii obedienți. Ori acest lucru nu este adevărat, preoții simpli ignorând adesea semnalele oficiale date de ierarhie. Sub acest aspect al ierarhiei se poate constata cea mai spectaculoasă

diferență între cultul ortodox și cultele romano-catolic și greco-catolic. Dacă în cazul ultimilor aproape toată ierarhia a fost arestată, mulți pierind în închisoare, în cazul cultului ortodox acest lucru nu a existat, ceea ce creează astfel crează un serios handicap când se discută meritele diferitelor culte în rezistența anticomunistă. Fără a minimaliza câtuși de puțin meritele ierarhilor martiri ai celorlalte culte, încercăm să oferim o interpretare a cazului ortodox care să depășească un pic tradiționala idee a supunerii tradiționale a B.O.R. față de stat, reală, dar care trebuie nuanțată.

Trebuie amintit că organizarea B.O.R. în anul 1948 dă seama de evoluția istorică îndelungată care începe cu Alexandru Ioan Cuza, de transformare a B.O.R. într-un simplu instrument al statului, tendință sprijinită din timp de factorii de putere și de intelectualitatea laică a epocii. Bisericii Ortodoxe Române i s-au rețezat toate acele mijloace prin care se putea manifesta ca o voce distinctă în spațiul social românesc. Perioada interbelică a fost un moment important de renaștere spirituală în care numeroși membrii ai Bisericii au cerut o mai mare libertate față de stat. În acest sens trebuie interpretată lupta împotriva concordatului din 1927, nu ca o încercare de stopare a influenței catolice, ci mai mult ca o dorință a B.O.R. de a căpăta o libertate de mișcare similară Bisericii patronate de Vatican¹⁴. Timpul scurt nu a permis însă o realizare a acestor planuri, puterea comunistă gășind o Biserică Ortodoxă slabă, aflată încă în căutarea identității. De aceea și ținând cont de faptul că era Biserică majoritară, puterea comunistă a dorit instrumentalizarea acesteia în folosul ei, deoarece era conștientă că nu era deloc ușor să smulgi brusc sentimentul religios din sufletul poporului. Relația dintre statul comunist și Biserica Ortodoxă a luat, cel puțin aparent, formele unui pact prin care, în schimbul sprijinirii puterii comuniste,

¹⁴ V. Anania, *Pro memoria. Acțiunea catolicismului în România interbelică*, București, Ed. Inst. Biblic și de Misiune al B.O.R., 1993; vezi și N. Runcan, *Premise istorice ale catolicismului în România interbelică*, Constanța, Ed. „Europolis”, 1998.

B.O.R. ar fi primit în dreptul de a-și exercita liber cultul. Cel puțin teoretic, Bisericii îi erau cenzurate manifestările temporale, nefiindu-i afectate aspectele strict religioase. În cazul Bisericilor catolice se intervenea cu brutalitate în însăși dogma acestora (primatul papal), ceea ce însemna modificarea fundamentului acesteia. În acest sens este cât se poate de firească reacția ierarhilor acestor culte în condițiile radicalismului cerințelor puterii comuniste. Trebuie amintit că în cazul Bisericii Ortodoxe din Bizanț, dar și mai târziu, de câte ori a fost pusă în discuție dogma, reprezentanții clerului s-a revoltat. În schimb au fost mult mai flexibili în ceea ce privește aspecte de ordin politic, ajungându-se de multe ori la un aranjament. Un asemenea aranjament a fost făcut și de P.C.R. cu noul patriarh Justinian, sprijinit de acesta, aranjament care reprezintă în mod evident un regres față de situația anterioară. Această opțiune a fost criticată cu asprime, mai ales de diaspora, care l-a considerat pe Justinian un trădător. Evident, se poate discuta dacă ceea ce a ales să facă avea alternativă sau nu. Ceea ce vrem să arătăm noi aici este că odată stabilite cadrele colaborării cu statul comunist, Justinian a încercat din toate puterile să mențină cadrul inițial și să evite noi abuzuri ale puterii comuniste. În acest sens din documentele Securității rezultă că a fost un partener incomod, pe care Securitatea a încercat chiar să-l înlăture. Pentru impunerea ordinilor de la Moscova și atragerea poporului la structurile politice care ascultau de dispozițiile comuniste, exponenții noilor idei politice au dorit pătrunderea unor oameni noi, cu „*vederi progresiste*”, în toate instituțiile de stat, inclusiv în Biserică. Motivul oficial era acela de înlocuire a oamenilor vechi, care fuseseră în timpul regimului antonescian, prin decretul-lege privind purificarea administrației publice, publicat la 9 octombrie 1944¹⁵.

¹⁵ Șerban RĂDULESCU-ZONER, *Instaurarea totalitarismului comunist în România*, București, Editura Cavallioti, 1995, p. 27. La discuțiile de pe marginea proiectului la această lege, din Consiliul de Miniștri, comuniștii au cerut ca în prevederile acesteia să se includă și perioada dictaturii

Considerați *fasciști*, *hitleriști* sau *legionari*, oamenii vechi trebuiau schimbați, pentru a face loc celor care, într-un fel sau altul, făcuseră dovada obedienței față de partidul comunist. Însă toate acestea au fost posibile numai cu ajutorul unor preoți care, din oportunism, aveau să treacă de partea noii orientări politice, care se impunea pe plan politic tot mai mult. Mai exact este vorba despre acei „*preoți democrați*” care aveau să se organizeze, la 12 aprilie 1945, în „Uniunea Preoților Democrați”, sub conducerea fostului legionar, mai nou comunist preotul Constantin Burducea, ministrul Cultelor în guvernul Groza, ridiculizat de către contemporani cu distihul: „*Burducea, când cu steaua, când cu crucea*”.

De fapt, mai toți membrii acestei noi organizații erau foști activiști legionari, care trecuseră de partea Partidului Comunist, în urma apelurilor liderilor acestuia din urmă.

Preoții erau considerați ca reminiscențe fasciste și prin urmare se impunea o epurare a clericilor și teologilor considerați indezirabili. Cu toate aceste atacuri, noua structură politică, nu risca a nu primi în guvern sau în organizațiile politice preoți. Conducerea P.C.R. și-a stabilit un adevărat program politic, după evenimentele din august 1944, în a atrage în rândurile Uniunii Patrioților, transformată mai târziu în Partidul Național Popular, numeroși preoți, în special din zonele rurale. În Frontul Național Democrat, în Uniunea Preoților Democrați, în Uniunea Patrioților existau mulți preoți, în general proveniți de la legionari, în frunte cu Constantin Burducea și Valerian Zaharia. Normal, acești preoți erau șantajabili și supuși oricând la ascultare. Cei ce dețineau

carliste, pentru o epurare cât mai eficientă evident, solicitare justificată de țărăniști în presa vremii (*Ibidem*, p. 25). Vezi și Adrian GABOR, Adrian Nicolae PETCU, *Biserica Ortodoxă Romană și puterea comunistă în timpul Patriarhului*

Justinian, în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității București*, an II (2002), București, 2003, pp. 93-154.

portofolii importante în noile structuri ale puterii, de la Vasile Luca și Ana Pauker până la Teohari Georgescu, doreau să lichideze ceea ce ei considerau cuibare reacționare, în special în Ardeal. Așa cum preciza Cristian Vasile, „reprezentanții regionali comuniști întâmpinau o rezistență cu totul specială cu precădere în două centre urbane din sudul Transilvaniei: Brașov și Sibiu (aici se găsea și reședința Mitropoliei Ortodoxe a Ardealului, cu vestita sa Academie Teologică Andreiană, un adevărat simbol al românismului, la fel ca Mitropolia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică de la Blaj).

În vara anului 1945, în cercurile bisericești, atât în Regat, dar mai ales în Transilvania, circula zvonul cu privire la epurarea unor prelați, dar și clerici ardeleni. În contextul dorinței unei curățiri politice, s-a ajuns la adoptarea unor legi ale epurării, care doreau o verificare a tuturor instituțiilor, inclusiv a celor bisericești. Vasile Luca considera că rămășițele fasciste „sunt pătrunse în viața noastră publică, începând cu administrația, aparatul de Stat, Biserica, școala și terminând cu mentalitatea otrăvită a poporului”.

Preotul Grigorie Pișculescu, alias Gala Galaction, personalitate marcantă a culturii teologice, era inclus în listele cu scriitorii care „ar fi capitulat în fața fascismului, trecând în lagărul dușmanilor poporului român”. S-a dorit ca și clerul să fie implicat în lupta politică. Intenția Partidului Comunist era vădită de a implica, mai ales în anumite zone ale țării, clerul în politică. Clericii care criticau regimul politic nu aveau la ce se aștepta decât la verificări, arestări și detenții pe perioade mai scurte sau mai lungi. Arestări masive au avut loc, încă din anul 1945, în toate zonele țării.

O notă din 15 mai 1947 a SSI, pusă recent în lumină de către Cristian Vasile, arăta situația îngrijorătoare a arestării preoților: „Clerul este îngrijorat de arestările de preoți care s-au făcut în ultimul timp, după afirmațiile făcute de unii din rândurile lui. Se spune că la Ministerul de Interne se află

închiși un număr de 80 de preoți, care trăiesc în condițiuni grele, atât din punct de vedere alimentar, cât și igienic. Majoritatea preoților arestați sunt din numărul aceluia care au fost în Transnistria ca deservenți la diferite parohii. Se crede că sunt iminente noi arestări”.

Arestările s-au intensificat în anul 1948. Organele de securitate erau din ce în ce mai iritate la intervențiile patriarhului Justinian Marina privind eliberarea clericilor arestați. La 12 decembrie 1948, patriarhul Justinian cerea tuturor eparhiilor tabele cu clericii arestați, ceea ce a dus la întocmirea unei evidențe înaintate de către patriarhie Ministerului Cultelor. Ajungând aceste date la Direcția Generală a Securității, aceasta a întreprins investigații la nivelul întregii țări, care s-au soldat cu următoarele constatări: intervenția patriarhului Justinian „era interpretată ca o victorie politică a Bisericii Ortodoxe, care primea astfel dreptul de a se amesteca în bunul mers al treburilor statului”.

Abia în anii 1963 și 1964 regimul comunist, în contextul schimbărilor interne, dar mai ales al presiunilor internaționale, a trecut la eliberarea deținuților politici, inclusiv a preoților. Eliberarea deținuților politici a fost stabilită prin decretele nr. 767/1963, nr. 176/1964, decrete care nu au fost publicate în *Monitorul Oficial* și despre care nu se știe prea mult în ceea ce privește conținutul lor.

Legea pentru punerea în retragere a clerului, promulgată la 30 mai 1947, va „rezolva” sfârșitul mitropolitului Irineu Mihălcescu și al episcopilor Cosma Petrovici

și Lucian Triteanu. În articolul 7 al Legii se prevedea că: „arhieriei-vicari, episcopii, arhiepiscopii și mitropoliții Bisericii Ortodoxe Române deveniți improprii funcțiunii lor, din cauza unor invalidități fizice sau de altă natură, vor putea fi puși în retragere la cererea Ministerului Cultelor, în urma avizului conform al unei Comisii speciale, primind o sumă

egală cu salariul gradului respectiv, fără altă indemnizație, având însă dreptul de îngrijire și întreținere într-una din mănăstiri pe tot timpul cât locuiesc în mănăstire.

Comisiunea specială de mai sus va fi alcătuită din: un delegat al Ministerului Cultelor, ca președinte, care va putea fi și medic, un magistrat delegat al Ministerului Justiției și un delegat al Sfântului Sinod. Comisiunea va lucra și lua hotărâri în majoritatea membrilor”.

După represiunea împotriva cultelor greco-catolic și romano-catolic, la mijlocul anilor '50, a venit rândul și Bisericii ortodoxe, atenția fiind îndreptată spre mănăstiri socotite „focare ale reacțiunii”. Acțiunile împotriva mănăstirilor au început în anul 1948, motivate de faptul că multe organizații anticomuniste au găsit sprijin în bisericile și mănăstirile de pe tot cuprinsul țării¹⁶. Multe dintre aceste locașuri erau locuri de găzduire clandestină a elementelor anticomuniste sau depozite de muniție, motiv pentru care ele erau obiective ale muncii informative al Securității. Informații în sprijinul afirmației că mănăstirile erau depozite de muniție o găsim și în însemnările lui Dudu Velicu¹⁷, publicate în anul 2005. Potrivit însemnărilor sale, în ianuarie 1948, au fost arestați mai mulți călugări de la Mănăstirea- Neamț în legătură cu armele găsite. Pentru autorități, mănăstirile reprezentau un pericol și pentru faptul că aveau o anumită autonomie economică, având mori, gatere și ateliere de țesătorie, iar

¹⁶ Constantin Aioanei, Cristian Troncotă, *Contra armatei negre a călugărilor și călugărițelor*, în „Magazin Istoric”, anul XXX, nr. 1(346), ianuarie 1996, p. 3.

¹⁷ Dudu Velicu (1902-1977) a făcut studii de teologie în Polonia și la Strasbourg, a fost secretarul particular al patriarhului Miron Cristea, pentru ca ulterior să devină secretarul lui Eugen Cristescu, directorul Serviciului Special de Informații în perioada 1941-1944. După 23 august, a lucrat la Ministerul Cultelor și a frecventat cu asiduitate anticamera - uneori și biroul - patriarhului Nicodim.

numărul mare de monahi reprezenta o altă problemă. Într-o notă din 6 octombrie 1958, Alexandru Drăghici, arăta cine erau cei care se duceau spre viața monahală: „anumite elemente aparținând claselor exploatatoare sau în serviciul acestora; precum și elemente dezorientate și bigote din rândurile țărănimii, s-au îndreptat spre mănăstiri...”¹⁸.

O altă problemă aflată în vizorul Securității era cea a seminarelor monahale care cultivau, după opinia organelor statului, un puternic spirit mistic contrar regimului democratic popular. Numărul monahilor care frecventau cursurile seminarelor a crescut de la 90 câți erau în perioada 1941-1948, la 143¹⁹ în anii '50, în ciuda limitării libertății de credință. Creșterea numărului de monahi care frecventau aceste școli a condus la o revigorare a vieții monahale, realitate ce nu putea fi tolerată de autorități care, prin modificarea Regulamentului școlilor de cântăreți și al seminarelor, desființa secția monahală de pe lângă Seminarul Teologic de la Neamț. Explicația acestei măsuri a fost oferită chiar de către Alexandru Drăghici, care spunea: „Călugării și călugărițele, de astă dată mai bine pregătiți din punct de vedere dogmatic, reușesc cu mai multă ușurință să-și impună concepțiile lor unui număr însemnat de elemente înapoiate, izbutind să le atragă la mănăstiri”²⁰. Conform Ordinului 15.599 din 28 septembrie 1958 al Mitropoliei Moldovei și Sucevei, au fost organizate școli monahale la mănăstirile Secu, Horaița, Almaș, Sihăstria, Neamț (cu 22 de elevi), și Agapia (26 de eleve).²¹

¹⁸ ASRI, Fond D, dosar 2487, f. 74-75.

¹⁹ Din cei 143, frecventau cursurile seminarelor, 53 de călugărițe la Mănăstirea-Agapia și 20 de călugări la școala de cântăreți de la Mănăstirea-Neamț. (ASRI, Fond D, dosar 2487, f. 75).

²⁰ *Ibidem*, dosar 2487, f. 76.

²¹ *Monahismul din Moldova și Decretul 410 din 1959*, p. 25.

Deoarece mănăstirile erau socotite lăcașuri care adăposteau elemente dușmănoase, încă din toamna anului 1955, Ministerul de Interne lua în calcul posibilitatea desființării acestora prin preluarea și trecerea în proprietatea statului a terenurilor, clădirilor și utilajelor mănăstirilor²². S-a recurs însă la o altă măsură și anume scoaterea credincioșilor de sub influența mănăstirilor și limitarea posibilităților acestora de a recruta noi monahi.

Campania împotriva mănăstirilor a fost reluată în anul 1958, când Alexandru Drăghici propunea luarea unor măsuri. Unele dintre aceste propuneri se vor regăsi în textul Decretului nr. 410 din 28 octombrie 1959, care prevedea desființarea unor mănăstiri și scoaterea din monahism a mai multor monahi. Din datele autorităților aflăm că la 31 martie 1960 existau 132 de mănăstiri ortodoxe, 62 fiind desființate ca urmare a Decretului 410 din 1959.

Din anul 1958 până în toamna lui 1959, numărul monahilor a scăzut cu câteva sute, de la 2100 la 1701, conform tabelului alăturat²³. În toamna lui 1959, schiturile Dumbrăvile și Brateș erau desființate și personalul trecut la mănăstirile apropiate. În anul 1961 se încheia procesul de îndepărtare a monahilor din mănăstirile Moldovei, numărul lor fiind cuprins în tabelul de mai jos:

Mănăstirea	31. 12. 1958	01. 10. 1959	1961
Bistrița	15	15 (cu Tarcău)	4
Tarcău	7	-	2

²² Constantin Aioanei, Cristian Troncotă, „Desființați mănăstirile”-un ordin care nu a mai sosit, în Magazin istoric, anul XXXII, nr. 8(377), august 1998, p. 29.

²³ *Ibidem*, p. 27.

Pângărați	1		
Bisericiani	1		
Războieni	45	41	
Durău	22	17	
Almaș	52		
Dumbrăvile	5		
Bratiș	1		
Neamț cu schiturile	129	117	79 cu Vovidenia, Icoana și Procov
Secu	64	43 cu Țibucani	26
Sihăstria	72	63	52 cu Sihla
Sihla	11		
Văratec	426	441	218
Horaița	17	14	6 cu Horăicioara
Țibucani	8		
Agapia	500	399	244 cu Agapia Deal

Prin Decizia 14 din 1959 a Mitropoliei erau desființate Mănăstirea- Durău și schiturile Dumbrăvile și Brateș-Piatra Neamț, iar alte 2 rămâneau fără personal: Pângărați și Bisericiani .

Pe lângă plecarea multor călugări, mănăstirile s-au confruntat și cu confiscarea proprietăților, pământurilor și clădirilor, cele mai afectate fiind cele desființate, bisericile fiind trecute la parohii, iar proprietățile la diferite instituții ale statului: Sfaturi populare, cooperative, spitale, etc. De pildă, la Pângărați, clădirile au fost date Stațiunii de Cercetări Biologice

și Geografice Stejarul, iar pământurile Mănăstirii-Durău cedate Sfatului Popular al raionului Ceahlău.²⁴

Convins că activitatea informativ-operativă a Securității, atât calitativ cât și cantitativ, privind supravegherea cultelor religioase era necesară, Alexandru Drăghici afirma, potrivit culturii sale proletcultiste, că: „Biserica a fost întotdeauna elementul de frână al progresului poporului... Astăzi statul nostru democrat nu ia poziție împotriva religiei, ci așteaptă doar ca, odată cu ridicarea culturală a poporului, el singur să se edifice asupra acestei noțiuni a «opiului poporului», cum spune Marx, poporul să vadă singur ce este religia”²⁵.

Mijloacele folosite de autorități împotriva monahilor și mănăstirilor au fost dintre cele mai diverse: de la atacuri frontale, până la reclamații anonime, calomnii, discreditări etc. Securitatea ancheta monahii, autoritățile locale deposedau de proprietăți, Partidul încerca să compromită moral pe monahi, prin delațiuni josnice, Miliția și Sfatul Popular făceau percheziții și anchete, astfel încât mănăstirile erau cetăți asediate de elementele „democratice” ale poporului. La Bistrița, Sfatul Popular dorea să pună mâna pe clădirile din vecinătatea mănăstirii pentru a fi folosite drept cămin cultural și baie comunală. La Nechit existau plângeri semnate de către un ieromonah, Casian Lupu, împotriva starețului Clement

²⁴ *Ibidem*, p. 159.

²⁵ ACNSAS, fond documentar, dosar nr. 114, f 324 la Elisabeta Neagoe, Liviu Plesă, *Radiografia Securității în anul 1957*, în volumul C.N.S.A.S., *Arhivele Securității*, București, Editura *Nemira*, 2004, p. 1634, nota 3. Drăghici sublinia faptul că există cazuri în care conducătorii unor confesiuni nu erau supravegheați. Direcția a II-a (cea de Informații interne) raporta că există o serie de culte, precum: „creștinii după Evanghelie, unitarian, evanghelic luteran maghiar și musulman, unde organele noastre nu au pătruns încă și ca atare nu cunosc metodele folosite de elementele dușmănoase” (cf. *Ibidem*, ff. 281-282.)

Proboianu, acuzații dovedite a fi nefondate.²⁶ Ministerul de Interne viza și proprietățile mănăstirilor. Astfel, se solicita Bisericii, cedarea Mănăstirii-Pângărați, pentru a o folosi drept închisoare. Cererea aprobată de Teohari Georgescu este semnată și de Iustinian, care este de acord cu cedarea, pentru că oricum lăcașurile mănăstirii erau ocupate de muncitorii care lucrau la ridicarea unei fabrici. Patriarhul pune însă câteva condiții, și anume ca spațiile să fie folosite drept închisori pentru clerici și să se slujească în continuare în biserica mănăstirii.²⁷ O altă mănăstire vizată a fost Neamțul, care figura în dosarele Securității drept unul dintre cele mai reacționare centre spirituale. Problema acestei mănăstiri este mult mai veche, încă din 1938, pe vremea dictaturii regale al lui Carol al II-lea, când unii monahi au fost acuzați de legionarism.²⁸

²⁶ Nicolae Cătălin Luchian, *Monahismul moldav în primele decenii ale comunismului românesc. 1947-1977*, Iași, Editura „Doxologia”, 2010, p. 61.

²⁷ *Ibidem*, p. 48.

²⁸ Jandarmeria locală acuza că monahii din Neamț agită pe muncitorii din fabrica de cherestea „Bradul Carpatina” din cadrul mănăstirii, împotriva evreilor care conduceau fabrica. Evreii însă provocau și ei pe muncitorii evreii: „Evreii cu cantina și evreul casier fac propagandă printre lucrători și persecută spunându-le că tot de ei au nevoie, fiindcă ei le dă de mâncare și bani și nu le dă Cuza sau Goga...Călugării din mănăstire sunt foarte agitați și toți sunt legionari. (Arh. Centrului Eparhial Iași, fondul Cancelariei, Dosar 9 1938, nota din 10 februarie 1938). Imediat, la 17 februarie, a urmat o descindere la Mănăstirea-Neamț, foarte mediatizată în presă și la radio, care însă nu a avut rezultatele așteptate de autorii ei, dar care din păcate a denigrat mănăstirea. Deși nu s-au găsit decât zece arme, unele cu permise, folosite pentru pază, și „două manifeste comuniste, manifeste și tipărituri gardiste”, din păcate acest fapt nu a împiedicat jandarmeria să afirme că „mrea Neamț poate fi considerată ca o citadelă legionară și dacă nu se iau măsuri drastice contra tuturor călugărilor, acțiunea lor poate lua proporții, fiind în detrimentul ordinii și siguranței statului”. (Arh. Centrului Eparhial Iași, fondul Cancelariei, Dosar 9 1938, f. 16). Cu această pecete a rămas mănăstirea și după război, când Securitatea a reluat aceleași acuze. Obiectivul Securității era acela de a menține BOR în limitele trasate de

Pentru a fi pus la adăpost de ingerințe ale statului, Neamțul s-a bucurat pentru o perioadă de statutul de stavropighie, starețul Melchisedec Dimitriu făcând numeroase călătorii la București pentru a salva mănăstirea. Abia la 17 iulie 1952, mănăstirea revine sub autoritatea canonică a Mitropoliei Moldovei, în urma desfășurării Sinodului Mitropolitan aici. Mănăstirea va primi și un ajutor de la Mihail Sadoveanu, care a înlesnit unei delegații a mănăstirii, formată din starețul Melchisedec și arhimandritul Victor Ojog, să fie primită de ministrul Gospodăriei Silvice, Constantin Popescu. Memoriul către ministru viza aprobarea către mănăstire a unei cote de 40% din vânzarea materialului lemnos din foste păduri ale

partid, iar dacă aceste limite erau depășite se luau măsuri de represiune. Decretul din 1959 se încadrează în aceste măsuri de represiune, fiind de fapt momentul adevărului în relația dintre Stat și Biserică. Motivele acestei represiuni sunt acelea că Biserica depășise, cu mult limitele trasate de Stat și Partid. (C. Aioanei, F. Moraru, *Biserica Ortodoxă Română în luptă cu „diavolul roșu”*, în *Altarul Banatului*, 2001, nr. 1-3, pp. 89-99; Cr. Vasile, *Autoritățile comuniste și problema mănăstirilor ortodoxe în anii '50*, în *„Analele Sighet”*. Anii 1954-1960. *Fluxurile și refluxurile stalinismului*, vol. VIII, București, Fundația „Academică Civică”, 2000, pp. 179-189; este vorba de un referat din 6 octombrie 1958, semnat de Al. Drăghici, în care se vorbește de „tolerarea pe mai departe a numărului mare de elemente legionare și reacționare în mănăstiri, cât și menținerea numărului mare de mănăstiri unde numărul de călugări se înmulțește încontinuu cu elemente îndoctinate cu idei contrarevoluționare, [și care] prezintă un pericol social” și, în consecință, propunea ca „elementele legionare și elementele care au avut funcțiuni în aparatul de stat burghezo-moșieresc”, care sunt călugări în mănăstiri, episcopii, mitropolii și patriarhie, să fie scoși din monahism, să li se interzică portul hainei călugărești și să nu li se mai permită întoarcerea la mănăstiri; desființarea seminariilor monahale și interzicerea de către călugări și călugărițe a frecventării cursurilor la Institutul Teologic; pe viitor, intrarea în monahism să se facă numai cu avizul împuterniciților regionali pentru culte; interzicerea cu desăvârșire ca pe viitor să se înființeze mănăstiri sau schituri; numărul de mănăstiri fiind prea mare, să fie redus la jumătate; interzicerea elementelor tinere în mănăstiri, fixându-se limita de vârstă de la 50 de ani în sus (Ibidem).

mănăstirii. Memoriul a rămas fără soluționare și atunci s-a făcut apel la ministrul Cultelor, Petre Constantinescu-Iași, care a promis că mănăstirea va beneficia în anul 1953 de reparații din fondurile ministerului.²⁹

Supravegherea elementelor dușmănoase din cadrul Bisericii ortodoxe era una dintre activitățile Securității. Astfel preotul Pavel Apetroaiei, ucenic al mitropolitului Irineu, a fost trimis cu manifeste în mănăstirile Agapia, Văratec, Horaița și Almaș, precum și la preoții din Piatra-Neamț și Tîrgu-Neamț, menținând tot timpul contactul și primind instrucțiuni de la căpitanul pensionar Cuza Mihălcescu, se afirma într-o notă a Siguranței, din 22 ianuarie 1947.³⁰ Faptul că autoritățile încercau să propage ideile comuniste în mănăstiri reiese dintr-o altă notă a Siguranței din 10 septembrie 1947, prin care stareța Lecca de la Mănăstirea-Văratec se plângea monseniorului Vladimir Ghika, care se întâlnea aici cu mitropolitul Irineu Mihălcescu, că „oamenii regimului fac propagandă chiar în curtea mănăstirii”³¹.

Privitor la infiltrarea ideilor comuniste în rândul monahilor, de tulburare a trăirii călugărești, se referă nota DGSP din 6 noiembrie 1948, unde se spune cum „arhimandritul Melchisedec, stareț al Mănăstirii-Neamț, a afirmat că îi este foarte greu să facă față obligațiilor oficiale și de a permite ca la mănăstire să se activeze pe linia Arlusului, sindicală și a Frontului Plugarilor”³². Tot Securitatea se pare că infiltrase o persoană, sub masca unui călugăr, Doroftei Lica, cu misiunea de „a dărâma de la conducerea mănăstirii Secu pe actualul stareț Vasian și pe economul Visarion”, fapt ce a

²⁹ *Ibidem*, p. 54.

³⁰ ASRI, fond "D", dosar nr. 2488, vol. I, f. 213-215.

³¹ Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu, *BOR sub regimul comunist(1945-1958)*, vol. 1, București, 2001, d. 21, p. 75.

³² *Ibidem*, d. 30, p. 84.

determinat „*mare fierbere*” în soborul mănăstirii, adică mare tulburare, precum neîncredințează nota din 9 februarie 1950, a sursei „*Anastasia*”³³. Amintitul călugăr „*îi învinovățește*” pe cei doi din conducerea mănăstirii, „*de a ține contact cu partizanii din munții Neamțului*”. Această situație se datora faptului că mulți călugări de la Secu duceau alimentele date de cei din sat pentru cei retrași în munți. Nu știm cum s-a finalizat această gravă problemă pentru mănăstirea nemțeană, însă de aici putem constata cum organele de represiune, din imposibilitatea unei pătrunderi informative în sânul obștii monahale, apela la această soluție de a introduce, prin diferite metode, un intrus pentru a putea controla informativ acest „*cuib de activitate contrarevoluționară*”.

În nota informativă a DRSP Iași, privind urmărirea unor ierarhi din zona Iașilor, din 26 octombrie 1948, se vorbește despre unii intelectuali, probabil suspectați de Securitate pentru trecutul lor, care s-au retras în unele mănăstiri din Moldova. Este cazul doctorului Fulgeanu Gheorghe, fostul director al Spitalului de Stat din Bacău, care a plecat în septembrie 1948 la Mănăstirea-Neamț, „*cu intenția de se călugări*”. Și toate acestea se făceau cu binecuvântarea starețului: „*La mănăstirea Neamțului a stat până la 1 octombrie 1948, sub protecția starețului Melchisedec Dumitru, numita Olga Sturza. În acest timp Olga Sturza a avut strânse legături de prietenie cu Arhimandritul Vasile Vasilache, fost conferențiar la radio în timpul războiului antonescian, izgonit de la Patriarhie, venind la mănăstirea Neamț, starețul i-a pus la dispoziție palatul vechi al fostului Patriarh Nicodim. Olga Sturza avea legături și cu călugărul Petre Pogonat, fostul decan al baroului Iași până la 23 august 1944. A mai avut legături și cu Vladimir Muscă și Victor Ojoc. David Muscă zis Vladimir are gradul de Arhimandrit și este directorul tipografiei mănăstirii. Acești*

³³ *Ibidem*, d. 87, p. 177.

indivizi, în tot timpul cât a stat Olga Sturza la mănăstire se strângeau fie la stăreție, fie la Olga Sturza și discutau tot felul de chestiuni la adresa actualului Guvern”³⁴.

Tot la situația din Mănăstirea-Neamț se referă „Nota” DGSP din 6 noiembrie 1948, unde se relevă cum însuși Patriarhul Iustinian avea cunoștința de toate care se petreceau, de unde rezultă că acesta era de acord. Vedem astfel cum doctorul Fulgeanu Gheorghe, amintit mai sus, era „protejat de Patriarh” și primit de starețul Melchisedec, alături de avocatul Mârza din Bacău, „protosinghelul Petre Pogonat, fost deputat cuzist și criminal de război”, Olga Sturza, „prost văzută de autorități”, profesorii Gheorghe Ștefănescu și Nicolae Șerbănescu urmăriți de Siguranță și nu în ultimul rând arhimandritul Vasile Vasilache, „ale cărui convingeri politice sunt bine cunoscute”³⁵. Același arhimandrit, conform notei din 6 noiembrie 1948, „afirmă că continuă să mențină legături cu Olga Sturza, care are legături strânse în mediul britanicilor și cu generalul Iorgulescu din capitală, pe care îl ține la curent cu capacitatea de contribuție la o mișcare de rezistență a călugărilor de la Neamț”³⁶.

³⁴ *Ibidem*, d. 29, pp. 83-84.

³⁵ *Ibidem*, d. 30, p. 84. De menționat că în cazul arhimandritului Vasile Vasilache citatul nu trebuie luat în considerare cuvânt cu cuvânt, deoarece poate fi și o exagerare a unei simple manifestări anticomuniste. Se știe că el a fost unul dintre slujitorii de la Catedrala Patriarhală în timpul guvernării Antonescu, rol pentru care patriarhul Nicodim îl solicita în multe ocazii. De multe ori aceste funcțiuni au fost etichetate de către comuniști, drept „activități legionare”, chiar slujba oficiată în diferite ocazii, așa cum a fost și în cazul părintelui Benedict Ghiuș, considerat de instrumentele lui Stalin „legionar”, deși nu avusese nici o opțiune politică.

³⁶ *Ibidem*, d. 30, p. 84. Prințesa Sturdza este semnalată și cu o fișă din 5 octombrie 1950, întocmită de DGSP, unde figurează ca un element ce „s-a angrenat într-o luptă intensă contra regimului democrat, activând pe linie bisericească”. În același document se spune că: „și-a creat o serie întregă de cunoștințe în mediul călugăresc, cu care ține un contact permanent”, printre aceștia fiind starețul Neamțului, părintele Melchisedec,

Pentru a înțelege cum aprecia Securitatea cele ce se petreceau în mănăstiri, redăm mai jos extrase dintr-un document din martie 1949, care prezintă un bilanț al activităților ostile din mănăstiri pentru perioada august 1948 și -martie 1949. Activitățile ostile sunt grupate pe categorii astfel:

-propagandă anticomunistă sau legionară, cazul călugărilor Dosoftei Moraru de la Sihăstria Neamțului și starețul Ilie Cleopa de la Mănăstirea- Sihăstria care la 21 mai 1948, de praznicul Sfinților Împărați, a ținut o predică, care printre altele spunea: „*Să dea Dumnezeu ca și conducătorii noștri de acum să fie ca Sfinții Împărați, ca să-i pomenească Biserica în veac!*”. Și continuă Părintele: „*Atunci unul din popor m-a și înregistrat și nici n-am apucat să-mi scot veștmintele, că a venit o mașină și mi-au zis să merg cu ei. M-au dus la Târgu-Neamț și acolo m-au pus într-un beci care nu avea decât un pat de ciment. Apoi m-au anchetat timp de cinci zile, ținându-mă fără apă și fără mâncare. Pe urmă mi-au dat drumul*”³⁷. Acuzația de legionarism plana asupra oricărui monah. Spre exemplu, Ghenadie Caraza de la Mănăstirea-Văratec, era acuzat în 1947 de Direcția Generală a Poliției că ar fi făcut politică legionară.³⁸ Ieromonahul Filaret Gămălău³⁹ de la Schitul-Rarău a susținut sistemul de legături și aprovizionare

arhimandritul Vasile Vasilache, Petre Pogonat, „*fost moșier*”, care în timpul verii merge la Mănăstirea- Neamț, de unde vorbește la telefon, uneori în limba franceză, cu persoane din București, Iași și chiar cu Parisul (*Ibidem*, d. 108, pp. 216-217).

³⁷ I. Bălan, *Viața și nevoințele arhimandritului Cleopa Ilie*, Iași, Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1999, p. 92. După aceste evenimente Părintele Cleopa s-a retras în munți, pentru a nu crea tulburări în obștea mănăstirii (*Ibidem*, pp. 92-95).

³⁸ *Ibidem*, p. 44.

³⁹ Arestat în 1949 și ținut în detenție până în anul 1964.

a organizației „Gărzile lui Decebal”⁴⁰, condusă de doctorul Gheorghe Vasilache. El era ajutat și de ieromonahul Ursu Chesarie de la Mănăstirea-Neamț, recrutat de primul și, foarte probabil, ajutat și de călugării Varahil Moraru și Ioasaf Marcoci⁴¹, și de Hrisostom Asavei, șef de cuib la schiturile Rarău și Durău⁴². El ar fi declarat că „scopul pentru care activa în cadrul acestei bande era de a răsturna actualul regim prin forță”⁴³. Legături cu această mișcare de rezistență a avut și călugărul Martinian Conuț de la Mănăstirea-Slatina⁴⁴;

-ascunderea de arme și elemente înarmate din rezistență: cazul de ascunderea a unei arme Z.B. cu mai multe cartușe de către Dionisie Gherman, sau cazul ieromonahului Victor Ignat, care a ascuns armament la Mănăstirea-Bogdana, Bacău.

-colecte pentru cei arestați: călugărul Nicodim Munteanu de la Mănăstirea-Bistrița, Neamț, care colecta în ianuarie 1949 ajutoare pentru călugării arestați.⁴⁵

Erau considerați ostili și cei care prin gesturile și atitudinea lor erau o amenințare pentru regim. Este cazul lui Vasile Vasilache, stareț la Pocrov, Neamț, care „în timpul războiului anticomunist ținea conferințe, ponegrind regimul

⁴⁰ A se vedea: Constantin Voicescu, *Oameni ai Bisericii în rezistența anticomunistă din munții și codrii României*, în *Analele Sighet*, vol. 2, p. 280.

⁴¹ Arestat în anul 1949.

⁴² Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, vol. I (1945-1958)*, București, I.N.S.T., 2001, d. 154, p. 293.

⁴³ A.S.R.I., fond „D”, dosar nr. 7755, vol. 5, f. 208, la Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, vol. I (1945-1958)*, București, I.N.S.T., 2001, d. 96, pp. 185-186.

⁴⁴ Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu, *op. cit.*, d. 154, p. 293.

⁴⁵ Adrian Gabor, Adrian N. Petcu, *Biserica Ortodoxă și puterea comunistă în timpul Patriarhului Justinian*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității din București”, an II, 2002, București, 2003, pp. 127-128.

sovietic și scoțând în evidență fascismul. A editat diferite cărți care cuprindeau discursuri antisovietice. În anul 1948, venind la mănăstirea Neamț, s-a antrenat în anturajul tuturor reacționarilor cu care avea stranse legături, ca starețul Melchisedec”⁴⁶.

O altă situație ce deranja organele de partid era cea de la praznicele împărătești sau hramurile unor mănăstiri. De pildă, în anul 1950, de Înălțarea Domnului (18 mai), la hramul Mănăstirii-Neamț „*au participat cca 8000 credincioși veniți din diferite județe ca: Baia, Suceava, Câmpulung, Roman, Iași, Bacău și Neamț*”. Sărbătoarea a fost atât de mare încât „*credincioșii au început să se adune de la data de 15 mai a.c., iar până la data în care s-a început hramul, au vizitat mănăstirile din raza jud. Neamț*”⁴⁷, adică Agapia, Văratec, Bistrița, Secu, Sihăstria, mai ales ultimele două, care depindeau de marea lavră.

Mai mult, „*de la data de 15 la 18 mai a.c., slujbele religioase au fost oficiate cu un deosebit fast, în scopul de a atrage cât mai multă populație la aceste ceremonii*”, pentru ca „*în ziua de 18 mai a.c. când a avut loc hramul mănăstirii, pe lângă preoții și călugării acesteia au mai luat parte și Mitropolitul Rusan Sebastian de la Iași, Episcopul Teofil Herineanu din Roman, Episcopul Emilian Antal, director al Seminarului monahal de la mănăstirea Neamț, precum și profesorii Arhieriei ai acestui seminar. Au mai participat, de asemenea, fostul Episcop al Armatei, Partenie Ciopron, în prezent stareț al mănăstirii Sf. Petru și Pavel din Huși. Numărul mare al credincioșilor veniți la acest hram se datorează tocmai faptului că participarea neobișnuită a*

⁴⁶ Cristina Paiusan, Radu Ciuceanu, *op. cit.*, d. 104, p. 204-214.

⁴⁷ Adrian Nicolae Petcu, *Participarea BOR la rezistența anticomunistă*, în vol. „Mișcarea de rezistență anticomunistă din România. 1944-1962”, București, Editura „Kullyus”, 2003, pp. 205-206.

Episcopilor menționați mai sus a fost anunțată credincioșilor”⁴⁸.

1.2. Clerici ortodocși închiși

1.2.1. Înalți prelați

LAIU, Eugeniu, născut la 20 iunie 1894, în comuna Bârgăuani, Neamț. Mitropolit al Bucovinei (sediul la Cernăuți). Arestat în 1949 pentru acțiuni dușmănoase față de regimul comunist.

MUNTEANU, Nicodim, născut în comuna Pipirig, Neamț, într-o familie de țărani săraci. A urmat seminarul de la Socola, iar în 1890 a fost trimis de Mitropolitul Iosif Naniescu la Academia „Petru Movilă” din Kiev. Ieromonah la Mănăstirea - Neamț din 1896, apoi directorul Seminarului de la Galați în perioada 1903-1909 și hirotonisit arhiepiscop vicar la Mitropolia Moldovei (în 1909); episcop din 1912. În perioada 1924 -1935 s-a retras ca stareț la Mănăstirea-Neamț. În 1935 a fost rechemat la cârma Mitropoliei Moldovei, iar la 30 iunie 1939 a devenit Patriarhul României. A murit otrăvit, la 27 martie 1948, pentru că a refuzat colaborarea cu comuniștii⁴⁹.

⁴⁸ Cristina Păiușan, Radu Ciuceanu, *op. cit.*, d. 98, p. 193; *Memoria*, nr. 3-4 (36-37), 2001, p.198.

⁴⁹ Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar M*, București, Editura „Mașina de Scris”, 2004, p. 412.

1.2.2. Preoți ortodocși

ADAM, Nicolae, preot, din Răcătău, Bacău. A murit în închisoare, potrivit mărturiei părintelui Constantin Galeriu⁵⁰.

ADĂMUȚ, Dumitru, preot din Adjudeni, Neamț. A fost condamnat pentru construcția bisericii din parohia sa⁵¹.

ANDRONIC, Cezar-Gheorghe, preot născut la 20 iulie 1902 în comuna Călugăreni, județul Neamț, paroh în Galu și Vânători, județul Neamț, apoi în Piatra-Neamț. A fost arestat în 1948 și condamnat prin sentința nr. 353/ 22. 03. 1949 a Tribunalului Militar Iași la 12 ani de muncă silnică și zece ani degradare civică. A fost eliberat în 1955 de la Aiud, dar i s-a stabilit domiciliu obligatoriu în comuna Răchitoasa-Fetești, județul Constanța, până în aprilie 1956. Din 1957 până când s-a pensionat, în 1975, a fost paroh la Valea Viei, județul Neamț⁵².

BRATU, Constantin, preot, născut la 15 martie 1915 în localitatea Izvoare, Bahna, Neamț, paroh în Cotu-Vameș, Roman. A fost arestat în 1945 și condamnat la trei ani de închisoare pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”. A executat pedeapsa la București și Iași⁵³.

BUJOR, Dumitru, preot din Bacău. Prin 1951-1952 era la Capul Midia⁵⁴.

BUJOR, Gheorghe, preot din județul Bacău, arestat pe 15 august 1952 și închis la Tîrgu-Ocna, iar din 26 octombrie 1952 la Canal, unde va ispăși o condamnare de doi ani închisoare.

CENUȘĂ, Vasile, preot din comuna Traian, județul Bacău. Născut în 19 ianuarie 1901 în localitatea Moldovenești, Neamț.

⁵⁰ Vasile Manea, Cicerone Ionițoiu. *Martiri și mărturisitori ai bisericii din România (1948-1989). Biserica ortodoxă. Vol.1.* Ediția a-II-a. Cluj-Napoca, Ed. „Patmos”, 1998, , p. 1.

⁵¹ *Ibidem*, p.1.

⁵² *Ibidem*, p. 3.

⁵³ *Ibidem*, p.6.

⁵⁴ *Ibidem*, p. 7.

A fost arestat de trei ori: în 1948, între 1952-1955 și în 1956. A trecut prin închisorile Bacău, Ghencea, Galați, Coasta Galeș și Peninsula⁵⁵.

CHIRICĂ, Vasile, preot din parohia Tălpălăi, Neamț. A fost arestat în 1959 pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”⁵⁶.

CIOCOIU, Nicolae, preot paroh în localitatea Cordon, județul Neamț. A fost arestat la 15 august 1949 și condamnat de Tribunalul Militar Iași la opt luni de închisoare pentru omisiune de denunț⁵⁷. A trecut prin închisorile Iași, Jilava, Aiud și lagărele de la Canal.

CIOȘU, Ioan, preot din Bacău, arestat și condamnat, iar șapte ani i-a executat la Poarta Albă⁵⁸.

COMĂNECI, Gheorghe, preot născut la 1 iulie 1905 în localitatea Cașin, județul Bacău. Paroh în Valea-Sării, Hârja și Grozești, din Episcopia Romanului. A fost condamnat la trei ani de muncă silnică în 1953 și la zece ani de închisoare în 1959 pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”. Eliberat în 1964, a slujit în parohiile Oprișești, Bacău, Copăcești, Vrancea, Căniești, Galați și la Mănăstirea-Cașin⁵⁹.

CONSTANTINESCU, Gheorghe, din județul Bacău. Preot. Condamnat în 1952 pentru uneltire contra ordinii sociale. După eliberare, a continuat să se manifeste ca anticomunist, încurajând oamenii să-și spună sincer părerile. La 25 februarie 1965 a fost chemat la Securitate și avertizat să renunțe la această atitudine⁶⁰.

⁵⁵ Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar C*, București, Editura Mașina de Scris, 2002, p. 25.

⁵⁶ *Ibidem*, p. 30.

⁵⁷ *Ibidem*, p. 137.

⁵⁸ *Ibidem*, p. 144.

⁵⁹ *Ibidem*, p. 187.

⁶⁰ *Ibidem*, p. 203.

CONSTANTINESCU, Mihai, preot născut la 8 martie 1911 în localitatea Miclăușeni, Roman, paroh în Brătulești, comuna Strunga, județul Neamț. A fost arestat în 1950 pentru „uneltire contra ordinii sociale” și închis cinci ani la Aiud, Văcărești, Jilava și Iași⁶¹.

COSMA, Grigore, preot din Săcălușești, Neamț, paroh în Vorniceni-Botoșani și profesor la Seminarul din Buzău, a trecut prin închisorile comuniste⁶².

COSMA, Ion, preot născut la 8 februarie 1901 în comuna Vulca, Vaslui. Paroh în comuna Buciumeni, Bacău. A fost arestat în toamna anului 1959 și eliberat în martie 1960⁶³.

CRĂCIUN, Dumitru, preot din Timișești, Neamț. A fost închis în temnițele comuniste⁶⁴.

CRÎȘAN, Constantin, preot paroh în Moinești și Sohodol, Bacău. A fost închis în perioada mai 1952-mai 1954⁶⁵.

DABELEA, Vasile, preot din comuna Ungureni, Bacău. A fost arestat în perioada iulie 1959-decembrie 1960⁶⁶.

DANIELESCU, Dan, preot în satul Gârcina, Neamț. A fost arestat între 1949 și 1951 pentru că i s-a găsit în casă o armă⁶⁷.

DEMETRICĂ, Mihai, preot, A fost arestat la Sagna, Neamț, și condamnat la cinci ani de închisoare⁶⁸.

DIACONU, Constantin, preot născut la 14 noiembrie 1903 la Târgu-Ocna; paroh în localitatea Nicolae Bălcescu, Ialomița. A

⁶¹ *Ibidem*, p. 206.

⁶² *Ibidem*, p. 225.

⁶³ *Ibidem*, p. 225.

⁶⁴ *Ibidem*, p. 268.

⁶⁵ *Ibidem* p. 270.

⁶⁶ Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar D-E*, Editura „Mașina de Scris”, București, 2002, p. 11.

⁶⁷ *Ibidem*, p. 26.

⁶⁸ *Ibidem*, p. 61.

fost arestat în perioada 21 octombrie 1953-19 ianuarie 1954 pentru răspândire de publicații interzise⁶⁹.

DIDLESCU, preot din orașul Roman. A fost arestat în iulie 1949⁷⁰.

DRAGOTĂ, Valer, preot din Onești, Bacău, arestat în 1949. Deși nu a fost judecat, a fost trimis cu domiciliul obligatoriu în comuna Fundata din Bărağan, unde a stat până în 1954⁷¹.

FILIP, Neculai, preot paroh în comuna Brătești, Neamț, anchetat de Securitatea din Bacău în anii 1948-1949, fiind ucis în 1949⁷².

FLOREA, Paul, preot. Născut la 26 iunie 1909 în comuna Poiana-Teiului, Neamț. A slujit în Basarabia la Trifănești, București și în satul Negrenii de Sus, comuna Tătăraștii de Jos, Teleorman. Arestat în 1953 și condamnat de Tribunalul Militar București la 25 de ani de muncă silnică. I s-a redus pedeapsa și în 1960 a fost eliberat și trimis cu domiciliul obligatoriu în satul Lățești, comuna Bordușani, Ialomița. I s-a permis să se întoarcă acasă în 1963⁷³.

FOCȘĂNEANU, Petre I., preot născut la 18 aprilie 1914 în comuna Podu-Turcului, Bacău. Arestat în 1948, ca legionar, a fost eliberat în 1949. După eliberare a slujit în comuna Nistorești și a sprijinit mișcarea de partizani. Rearestat la 2 august 1950, a fost condamnat la închisoare pentru denigrarea

⁶⁹ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *Biserica întemnițată. România, 1944-1989*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1998, p. 158.

⁷⁰ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar D-E*, București, Editura „Mașina de Scris”, 2002, p. 76.

⁷¹ *Ibidem*, p. 136.

⁷² Neculai Popa, *Represiune și rezistență în ținutul Neamțului*, București, Editura Vremea, 2000, p. 70.

⁷³ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar F-G*, București, Editura Mașina de scris, 2002, p. 57.

orânduirii socialiste. Detenția la penitenciarele Jilava și Gherla. Torturat și omorât la penitenciarul Gherla de către reeducații Petrovan Miron și Iosif V.Iosif la 17 mai 1953⁷⁴.

GHERGHEASA (Gheorghiasa) **Vasile**, preot născut la 8 decembrie 1911 la Broșteni, Neamț. Arestat în 1949, cu ocazia mișcărilor de pe Valea Ozanei și a Bistriței. A fost condamnat de Tribunalul Militar Iași, prin sentința 166/18. 02. 1950 la cinci ani de închisoare pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”. În 1951 se afla la Canal în Brigada 13⁷⁵.

GHEORGHIU, Nicolae, preot născut la 26 iulie 1923, paroh în localitatea Brusturi, județul Neamț. A fost condamnat în 1957 la opt ani de închisoare, pedeapsă executată la Bacău, Jilava și Gherla⁷⁶.

GREBENEA , Nicolae, preot din Bacău. A fost închis la Aiud și Baia Sprie, de unde a fost trimis, în lanțuri, la mina de la Cavnic. A ieșit din închisoare la 28 iulie 1964, după 18 ani petrecuți în temnițele comuniste. După eliberare a fost permanent urmărit de Securitate și chiar s-a încercat de mai multe ori asasinarea sa. S-a retras la Piatra-Neamț⁷⁷.

GRIGORAȘ, Gheorghe, preot născut la 22 mai 1914, în Oncești, Bacău, paroh la Vulturești și Scărișoara, Bacău. A fost condamnat prin sentința 121/15. 02. 1950 a Tribunalului Militar Galați la doi ani de închisoare pentru omisiune de denunț.

GRIGORE (Grigoriu) **Eugen**, preot din Cârliги, Neamț. A fost condamnat la 12 ani de închisoare⁷⁸.

⁷⁴ *Ibidem*, p. 67.

⁷⁵ *Ibidem*, p. 179.

⁷⁶ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *op. cit.*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1998, p. 205.

⁷⁷ *Ibidem*, p. 273.

⁷⁸ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar F-G, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 281.

HÂRȚAN, Ion, preot născut la 4 mai 1911, paroh la Climești, Neamț. A fost condamnat de Tribunalul Militar Iași la zece ani de închisoare pentru „uneltire contra ordinii sociale”⁷⁹.

IOANIȚESCU, Gheorghe, născut la 20 mai 1900. Preot în comuna Cașin, Bacău. Arestat de Securitatea Craiova. Condamnat la 14 ani muncă silnică în 1944 pentru uneltire contra ordinii sociale. Fiul său a fost de mai multe ori arestat, începând cu anul 1947, și a executat 5 ani de închisoare fără a fi judecat și condamnat⁸⁰.

IODACHE, Ioan, paroh la biserica *Sf. Nicolae* din Bacău, doctor în teologie. A fost arestat în 1947 pentru refuzul de a predica împotriva lui Maniu. A murit la scurt timp după eliberare⁸¹.

JAGĂR, Vasile I., născut la 13 decembrie 1904 în comuna Scorțeni, Bacău. În 1945 i-a fost semnalată prezența la penitenciarul din Caracal. Rearestat la 5 mai 1947 cu un grup numeros de persoane din Moldova. A fost închis la Gherla și Sighet, unde se aflau numeroși preoți. Eliberat în 1955⁸².

JIGĂU, Vasile I., născut la 13 decembrie 1904. Din orașul Buhuși, Bacău. Protopop. Arestat în martie 1945. Detenția la penitenciarul Caracal, iar mai apoi eliberat. Rearestat la 5 mai 1947 și închis la Gherla⁸³.

JILAVU, din comuna Crucea, Neamț. Preot. Arestat⁸⁴.

JUNCU, Ioan, preot născut la 30 aprilie 1913, paroh în Văleni, Roman. A fost închis între 1948 și 1956 pentru uneltire.

⁷⁹ Cicerone Ionitoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar H, I, J, K, L, București, Editura „Mașina de scris”, 2003, p. 40.

⁸⁰ *Ibidem*, p. 134.

⁸¹ *Ibidem*, p. 178.

⁸² *Ibidem*, p. 229.

⁸³ *Ibidem*, p. 238.

⁸⁴ *Ibidem*, p. 240.

Arestat din nou în perioada 1959-1960, a executat pedeapsa la Suceava, Aiud, Canal, Baia Sprie și Gherla⁸⁵.

LASCĂR, Neculai G., preot din Asău, Bacău. Născut în 1901. Deținut între 1952-1954, a trecut pe la Canal.⁸⁶

LASCĂR, Toma D., preot născut în Comănești, Bacău, la 2 februarie 1910. Paroh la Râpile și Larga, județul Bacău. A fost închis în perioada 1952-1954⁸⁷.

LUPESCU, Ion, preot din satul Vișoara, comuna Ștefan cel Mare, Bacău. Arestat în 1959⁸⁸.

LUPU, Constantin, născut la 8 noiembrie 1906, paroh în Brătești și Răcăceni, Bacău, apoi în localitățile Brusturi, Neamț și Prisaca, Iași. A fost condamnat la șase ani de închisoare în 1959 pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”.

MAZILU, Alexandru, preot născut la 13 decembrie 1909 în comuna Asău, județul Bacău. Decedat la 5 octombrie 1978. A fost arestat în 1944 și dus la penitenciarul din Târgu Ocna, de unde a fost transferat la Bacău, fără să fie judecat. La sfârșitul anului 1945 a fost eliberat, dar în 1948 a fost din nou arestat pentru câteva luni și trimis la Canal, tot fără să fie judecat. Supus regimului de exterminare, înfometat, bătut, înjurat, s-a întors acasă cu o boală foarte grea, din cauza căreia a decedat după mai mulți ani de suferință⁸⁹.

MITOIU, Dumitru, preot din Roman, Neamț. Arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași în cadrul *Lotului Răzleți*, Roman și condamnat⁹⁰.

⁸⁵ *Ibidem*, p. 256.

⁸⁶ *Ibidem*, p. 303.

⁸⁷ *Ibidem*, p. 303.

⁸⁸ *Ibidem*, p. 405.

⁸⁹ Cicerone Ionitoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar M*, București, Editura „Mașina de scris”, 2004, p. 159.

⁹⁰ Octavian Roske, *Mecanismele represive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. IV. M*, București, Editura Academiei Române, 2005, p. 288.

MORARU, Evmenie, preot născut la 18 septembrie 1910 în localitatea Pâncești, Bacău. Paroh la Stejaru, județul Neamț. A fost arestat în 1945 pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”. A stat în închisoare cinci ani și patru luni la Târgu-Jiu, Pitești, Aiud, Ghencea și Canal, fără să fie judecat⁹¹.

NĂSTASE, Teodor, preot născut la 21 septembrie 1909 în comuna Trifești, Neamț. Paroh în Averești, Neamț. A fost arestat de două ori: în perioada 16 decembrie 1952-18 iunie 1954 și între 19 iulie 1958 și 31 iulie 1964, a doua oară fiind condamnat de Tribunalul Militar Iași la opt ani de închisoare pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”. După ce a ieșit din închisoare a slujit în parohiile Jigoreni, Moreni, Ion Creangă și Averești din protopopiatul Romanului. S-a pensionat la 1 februarie 1987⁹².

NEMȚANU, Costachi, preot născut în 15 iunie 1915 în localitatea Obârșia, județul Bacău. A urmat școala în satul natal, seminarul la Roman, iar Facultatea de Teologie la Cernăuți și la Suceava. În anul 1942 a fost hirotonit preot pe seama parohiei Noua-Suliță din Eparhia Hotinului, ce avea sediul la Bălți. În 1944 s-a refugiat în județul Caraș-Severin, de unde s-a transferat în 1946 în comuna Răchitoasa, județul Bacău. Aici, la alegerile din 1946, a făcut parte din biroul secției de votare ca delegat al Partidului Țărănist (Maniu). În mai 1947 a fost arestat și dus în lagăr la Craiova, unde a fost închis până în luna noiembrie. La 1 octombrie 1948 s-a transferat în parohia Viforeni, județul Bacău, de unde în toamna lui '49 a fost ridicat de Securitate. Judecat de Tribunalul Militar Galați, a fost condamnat, pentru „favorizarea infractorului”, la doi ani de închisoare și trimis la

⁹¹ *Ibidem*, p. 364.

⁹² Paul, Caravia, Virgil Constantinescu, Flori Stănescu, *op. cit.*, pp. 299-300.

Canalul Dunăre-Marea Neagră, de unde a fost eliberat în 1952⁹³.

OANCEA, Sergiu, paroh în localitățile Frumușelu, Bacău, și Crucea, Constanța, a fost arestat în 1959 de Securitatea din Bacău și condamnat la doi ani de închisoare. A rămas însă aproape trei ani la Canal și la Jilava⁹⁴.

PALADE, Gheorghe, preot care a activat într-un grup de misionari din Munții Neamțului. Este arestat în august 1964 și condamnat de Tribunalul municipiului București la 5 ani de închisoare și confiscarea averii, pentru difuzarea de publicații interzise.⁹⁵

PÂSLARU, Gheorghe, preot din Pănțești, Bacău, a murit la Aiud în 1961.⁹⁶

PÂSLARU, Nicolae, preot născut la 25 iunie 1909 în comuna Coțofanești, Bacău, paroh în localitatea Horia, județul Bacău, a fost condamnat de Tribunalul Militar Iași, prin sentința 335/1949, la 12 ani de închisoare pentru „uneltire împotriva ordinii sociale”. A executat pedeapsa la Suceava, Pitești, Baia Sprie și Aiud. Între 1963 și 1965 a lucrat ca muncitor necalificat la Roman, apoi a fost reîncadrat în cler și a primit parohia Țibăneștii Buhlii, Vaslui, de unde s-a transferat la Secuieni, Neamț⁹⁷.

PETROVAN, Vasile. Preot ortodox din comuna Racova, Bacău. Arestat la 15 august 1952. Detenția la Canal, timp de 2 ani.⁹⁸

⁹³ *Ibidem*, p. 304.

⁹⁴ *Ibidem*, p. 311.

⁹⁵ *Ibidem*, p. 320.

⁹⁶ *Ibidem*, p. 332.

⁹⁷ *Ibidem*, p. 333.

⁹⁸ Cicerone Ionitoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar R, București, Editura „Mașina de scris”, 2005 p. 218.

FIGUI, Ion, preot născut în 1900 la Peștișani, Gorj, paroh în Bozieni, Roman, a fost arestat în vara anului 1948, dar eliberat sub presiunea enoriașilor. Arestat din nou după o săptămână, a fost închis timp de 12 ani. Eliberat în 1960, a slujit în Hemeiuș, Bacău și Botești, Neamț⁹⁹.

POLITIC, Mihai, paroh în comuna Boboiești, județul Neamț, tată a trei copii, susținător al Organizației de Rezistență Națională „Regele Mihai I”, a fost otrăvit la Târgu-Neamț.¹⁰⁰

POPA, Ioan M., preot din Cociu, Bacău, paroh la Răuceni, Fruntești și Fătăciuni, Bacău între 1938 și 1958. Este arestat și condamnat de Tribunalul Militar Iași prin sentința 117 din 23 noiembrie 1962 la 8 ani de închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. Este grațiat în 1963.¹⁰¹

PUȘCĂLĂU, Mihai, din Boiștea, Bacău, născut în 1901, a fost condamnat la 4 ani de închisoare.¹⁰²

RĂSPOPA, Vasile, născut la 10 oct. 1903. Preot în comuna Moreni și Jervani, Bacău. Arestat în septembrie 1959. Condamnat prin sentința din 2 octombrie 1959 a T.M. Iași, la 6 ani muncă silnică, pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Eliberat din lagărul Periprava în urma grațierii din 1964.¹⁰³

ROBITU, Teodor. Din Dobreni, Neamț. Preot. Arestat la 4 mai 1947 cu un grup de 25 persoane și adus la Bacău, fără a fi judecat. Închiși în castelul Șuțu, au stat până a doua zi când, împreună cu arestații de pe Valea Trotușului, au fost trimiși la penitenciarul Gherla, unde au ajuns pe 8 mai 1947. La acea dată erau în detenție circa 40 de preoți, care țineau zilnic slujbe în cele 3 capele existente atunci. Din cauza măsurilor abuzive de aici, a izbucnit o revoltă a deținuților și drept

⁹⁹ Vasile Manea, *Preoți ortocdoși în închisorile comuniste*, ediția a II-a Editura „Patmos”, 2001, p. 196.

¹⁰⁰ *Ibidem*, p. 199.

¹⁰¹ *Ibidem*, p. 202.

¹⁰² *Ibidem*, p. 216.

¹⁰³ Vasile Manea, *op. cit.*, p. 220.

pedeapsă 20 dintre ei, care erau arestați în vederea pregătirii procesului Maniu-Mihalache, au fost transferați la penitenciarul Aiud. După proces, Teodor Robitu a fost eliberat.¹⁰⁴

ROIBU, Teodor, preot din Dobreni, Neamț, a fost arestat în mai 1947.¹⁰⁵

RUSU, Vladimir, preot din localitatea Războieni, Neamț, a fost închis în temnițele comuniste.¹⁰⁶

SĂNDULESCU, Onoriu, născut în 1898 în Homiceni comuna Bârgăoani, Neamț, paroh la Glăvănești, Iași, a fost arestat în 1946 și închis, fără să fie judecat, la Aiud și Gherla.¹⁰⁷

SĂRACUȚU, Ioan, s-a născut la 10 februarie 1912 în comuna Ardeoani, județul Bacău. La opt ani și jumătate a rămas orfan de tată. Școala primară a făcut-o în satul natal, Seminarul Teologic la Roman, iar facultatea la Cernăuți, terminând studiile în 1938. În 1940 a fost hirotonit diacon, iar în 1942 preot pe seama parohiei Verșești, după care s-a transferat întâi la parohia Schitu-Frumoasa, apoi la Solonț, județul Bacău. Aici a slujit până când s-a pensionat în 1986, perioadă întreruptă de condamnările pe care le-a suferit. Prima dată a fost arestat din iulie până în decembrie 1944 și închis la Târgu-Ocna, deoarece a predicat împotriva „fiarei roșii venite de la Răsărit”.¹⁰⁸

A doua oară a fost arestat în 1952 și trimis la Canal până în 1954. A treia oară a fost condamnat la 25 de ani de închisoare, în 1959, pedeapsă redusă în urma rejudicării procesului, la nouă ani. Trimis la Aiud și Jilava, a ieșit din închisoare în 1964. Soția sa, care a fost dată afară din

¹⁰⁴ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 289.

¹⁰⁵ Vasile Manea, *op. cit.*, p. 221.

¹⁰⁶ *Ibidem*, p. 222.

¹⁰⁷ *Ibidem*, p. 228.

¹⁰⁸ Octavian Roske, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. VIII, S-Ș*, București, Editura Academiei Române, 2009, pp.133-134.

învățământ și apoi reîncadrată la aceeași școală ca femeie de serviciu, a înaintat divorțul în vreme ce era închis. Copiii săi au fost nevoiți să-și schimbe numele pentru a fi primiți în învățământul superior. Și după eliberare a fost mereu reținut de Securitate câte două-trei zile, în încercarea de a-l determina să colaboreze cu ei. Asemenea presiuni s-au făcut asupra părintelui până în noiembrie 1989¹⁰⁹.

SÂRBU, Gheorghe, preot din localitatea Ștefan cel Mare, Bacău, a fost închis în temnițele comuniste.¹¹⁰

SBURLEA, Aurel, preot paroh în satul Unghi, comuna Dragomirești, Neamț. Arestat în 1949.¹¹¹

SERGHIE, Vasile, preot la Episcopia Romanului, este arestat în 1958 și acuzat de agitație împotriva regimului comunist. Este condamnat de Tribunalul Militar Iași prin sentința 633 din 1958 la 12 ani muncă silnică. Închis la Aiud, Balta Brăilei și grațiat prin Decretul 411 din 1964.¹¹²

ȘERBAN, Dumitru, preot născut la 1 iunie 1908 în localitatea Români, Neamț. A slujit în parohiile Crucea, județul Neamț, Cristești-Buda, lângă Târgul Frumos, Oșlobeni și Agapia. Arestat în 1962, a fost condamnat de Tribunalul raionului Tg.-Neamț la trei ani de închisoare pentru „atitudine dușmănoasă față de regimul democrat-popular”. Eliberat în 1964 și încadrat ca preot paroh în Floisești, Neamț, s-a pensionat în 1985¹¹³.

ȘOVA, Ion, preot din comuna Grigoreni, Bacău. Arestat după zece ani în care s-a ascuns de autoritățile comuniste, a murit în timpul anchetei din cauza torturilor la care a fost supus¹¹⁴.

¹⁰⁹ *Ibidem*.

¹¹⁰ Vasile Manea, *op. cit.*, p. 229.

¹¹¹ Neculai Popa, *op. cit.*, p. 42.

¹¹² Paul Caravia, Virgil Constantinescu, Flori Stănescu, Flori, *op. cit.*, p. 395.

¹¹³ Vasile Manea, *op. cit.*, p. 243.

¹¹⁴ *Ibidem*.

TEODORIU, Neculai, preot născut în 1907, paroh în Bucșești, Poduri, Bacău, născut în anul 1907, a fost deținut administrativ la Canal între 1952 și 1954.¹¹⁵

TOCILĂ, Enache, preot născut în 1916 în Scorțeni, Bacău, paroh la Mitocul Maicilor. Arestat în 1946, 1949 și 1959, a fost închis la Suceava și Botoșani fără a fi judecat și condamnat.¹¹⁶

TOMA, Victor, născut la 7 septembrie 1910 în localitatea Doljești, Roman, preot de garnizoană la Sinaia, Prahova și Boghicea, Neamț, a fost arestat în 1946, pentru că a făcut parte din grupul de rezistență națională de la Sinaia. A executat o pedeapsă de opt ani la Aiud¹¹⁷.

TUDORACHE, Nicolae, protopop la Tg.-Ocna, a fost condamnat de Curtea București, Secția I Penală, la cinci ani de temniță grea și patru ani degradare civică, prin decizia 3129/ 2. 12. 1950. A executat pedeapsa în întregime¹¹⁸.

ȚARĂLUNGĂ, Mihai, născut la 27 aprilie 1908 în comuna Filipeni, Bacău, paroh la Chetriș, Bacău, a fost deținut la Canal între anii 1952 și 1954.¹¹⁹

VASILESCU, Filip, născut la 28 noiembrie 1908, în localitatea Tupilați, Neamț, paroh la Oniceni, Neamț, a fost arestat în 1952 pentru că a făcut politică național-țărănistă. A rămas timp de doi ani și o lună în detenție la Canal fără să fie judecat¹²⁰.

VELEȘCU Ștefan, preot din comuna Buhoci, Bacău, născut în 1921, a fost arestat în anul 1952 pentru „propagandă mistică și instigare religioasă”. Nu a fost judecat. A fost reținut la

¹¹⁵ *Ibidem*, p. 250.

¹¹⁶ *Ibidem*, p. 251.

¹¹⁷ *Ibidem*, p. 252.

¹¹⁸ *Ibidem*, p. 256.

¹¹⁹ *Ibidem*, p. 259.

¹²⁰ Caravia, Paul, *op. cit.*, p. 445.

Securitatea din Bacău, apoi două luni la Ghencea, opt luni la Canal și șase luni la Onești¹²¹.

VICRU, Ion, născut la 20 martie 1921 în localitatea Văleni, Neamț (astăzi Botești), preot în parohia Doftana, Bacău, a fost arestat în 1948, fiind bănuțit că este în legătură cu organizații legionare. A fost reținut, fără condamnare, un an și câteva luni la Roman, la Securitatea din Suceava și la București¹²².

VLAD, Gavril, preot din Broșteni, născut în 1914 la Ceahlău, Neamț, a fost arestat în 1950 pentru că s-a opus regimului comunist. A fost condamnat la nouă ani de închisoare.¹²³

VLAD, Ion, preot născut în localitatea Frumușelu, Bacău, a fost arestat în 1955 și închis la Baia-Spie, apoi arestat din nou în 1959.¹²⁴

1.2.3. Călugări și călugărițe

ANTOHI, Ilarion, ieromonah la Mănăstirea-Sihăstria, a fost arestat în ziua de 15 mai 1948 pentru că deținea cărți cu „conținut subversiv”¹²⁵.

ARTENIA, călugăriță de la Văratec, alungată din mănăstire împreună cu alte maici, a fost arestată la Miercurea-Ciuc.

ASAVEI, Hrisostom, ieromonah la Mănăstirea-Durău, născut la Bistricioara, Neamț, a făcut parte din *Gărzile Decebal* și a fost arestat în 1949, cu lotul de la Schitul Durău.

BOGHEAN, Toader, arhimandrit la Mănăstirea-Neamț, născut la Dorohoi în 20 noiembrie 1900, a trecut prin închisorile comuniste în perioada mai 1948-august 1949¹²⁶.

¹²¹ *Ibidem*, p. 448.

¹²² *Ibidem*, p. 449.

¹²³ *Ibidem*, p. 451.

¹²⁴ *Ibidem*.

¹²⁵ *Ibidem*.

¹²⁶ *Ibidem*.

BULANCEA, Lucreția, stareța Mănăstirii-Măgura, Târgu-Ocna, a fost închisă timp de patru ani.

CLEOPA, Ilie de la Mănăstirea-Sihăstria, născut la 10 aprilie 1912 în comuna Sulița, județul Botoșani, era închis la Aiud în 1948.

COMĂNICI, Hariton, călugăr de la Mănăstirea-Neamț, născut în 1900 la Hârja, Bacău, a fost deținut în închisorile comuniste.

CONUȚ, Martinian, călugăr la mănăstirile Slatina și Durău, a fost arestat în 1951 în lotul Schitului Durău pentru că a sprijinit organizația *Gărzile Decebal*¹²⁷.

CORDUNEANU, Nifon Nicolae, arhimandritul născut la 19 iulie 1916; secretar al Mănăstirii-Neamț, a fost arestat în 1959 și condamnat la șase ani de închisoare, apoi întemnițat la Bacău. Jilava și Gherla¹²⁸.

CREANGĂ, arhimandrit, fost stareț la Mănăstirea-Sihăstria și duhovnic la Mănăstirea-Văratec, a trecut prin temnițele comuniste¹²⁹

DRĂGUȚU, Mihai, călugăr la Mănăstirea-Neamț (Marchian, nume monahal). Membru al Mișcării Legionare din 1937, semnalat și urmărit de Securitate sub acuzarea de „atitudine dușmănoasă față de regim și legături cu diferite elemente legionare”, 1950-1954¹³⁰.

DUMITRU, Mihail, stareț al Mănăstirii-Neamț (Melchisedec, nume monahal). Urmărit de Securitate sub acuzarea de „atitudine dușmănoasă față de regim”, a acordat adăpost elementelor deblocate, fugare și reacționare infiltrate în

¹²⁷ *Ibidem.*

¹²⁸ *Ibidem.*

¹²⁹ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. II, București, Editura Hrisovul SRL, 1996, p. 253.

¹³⁰ Critstina Păiușan, Radu Ciuceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, vol. I (1945-1958)*, București, I.N.S.T., 2001, p. 210.

mănăstire, 1950-1954. A fost arestat și condamnat la 3 ani de închisoare, fiind închis la Aiud, Pitești și Ocnele Mari¹³¹.

EVGHENIA, călugăriță la Mănăstirea-Văratec, arestată în 1957¹³².

FLOREA, Justinian, arhimandrit și exarhul mănăstirilor din Eparhia Romanului și Hușilor. Fost stareț la Mănăstirea Bogdana, Târgu-Ocna. Urmărit de Securitate pentru „atitudine dușmănoasă față de regim și legături cu diferite elemente legionare”, 1950¹³³.

FUNINGINE, Nicolae, călugăr la Mănăstirea-Neamț (Nectarie, nume monahal). Membru al Mișcării Legionare din 1937, semnalat și urmărit de Securitate sub acuzarea de „atitudine dușmănoasă față de regim și legături cu diferite elemente legionare”, 1950¹³⁴.

GAROI, Agafia, călugăriță la Mănăstirea-Agapia, urmărită de Securitate pentru „atitudine dușmănoasă față de regim, 1950-1954¹³⁵.

GAVRILĂ, Glicheria, călugăriță la Mănăstirea-Agapia, urmărită de Securitate pentru „atitudine dușmănoasă față de regim, 1950-1954¹³⁶.

GHEORGHIU, Ioan, stareț la Mănăstirea-Sihăstria (Ioil, nume monahal); simpatizant legionar, luând parte la ședințele care se țineau la Mănăstirea-Neamț în 1940. A susținut declanșarea războiului antisovietic prin predici. A fost urmărit

¹³¹ Octavian Roske, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. II, D-G*, București, Editura Academiei Române, 2003, p. 277.

¹³² Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar D-E*, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 228.

¹³³ Cristina Păiușan, *op. cit.*, p. 140, 159, 307.

¹³⁴ *Ibidem*, p. 211.

¹³⁵ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 391.

¹³⁶ Cristina Păiușan, *op. cit.*, p. 269.

de Securitate pentru atitudine dușmănoasă față de regim și legături cu diferite elemente legionare”, 1950¹³⁷.

GHERCHEL, Vasile, călugăr la Mănăstirea-Neamț. Membru al Mișcării Legionare din 1937, semnalat și urmărit de Securitate sub acuzarea de „atitudine dușmănoasă față de regim și legături cu diferite elemente legionare”, 1950-1954¹³⁸.

GHERONTIE, Puiu, născut în 1933. Părinți adoptivi (Puiu Ilie, din comuna Todirași). Călugăr la Mănăstirea-Neamț. Arestat în 1959 împreună cu mai mulți călugări și frați de la mănăstire și dus la muncă silnică la Iași. După trei săptămâni a reușit să fugă de sub pază. Prins și bătut din nou cu bestialitate. Condamnat la 15 ani muncă silnică, pentru evadare și agresarea organelor de miliție cu tentativă de omor. Detenția în lagărul Periprava, la tăiat stuf. După trei luni, a reușit din nou să evadeze. De data aceasta nu a mai fost prins și s-a ascuns într-o grotă aflată sub crucea de pe vârful Caraiman. În această grotă și-a construit un mic altar în fața căruia și-a petrecut în rugăciune cea mai mare parte a timpului din următorii 10 ani.

În 1989 a fost uns preot la Mănăstirea-Cetățuia. În 1992 a paralizat în urma unui accident vascular cerebral. Imediat după recuperare, împreună cu cinci călugări și cinci frați, s-a întors la grotă de pe Caraiman și a început să ridice o mănăstire: Înălțarea Sfintei Cruci¹³⁹

IFRIM, Alexandra, maică din Târgu Ocna a fost arestată timp de patru ani¹⁴⁰.

LĂDARU, călugăriță la Mănăstirea-Vărătic, arestată și închisă la Mislea¹⁴¹.

¹³⁷ *Ibidem*, p. 208.

¹³⁸ *Ibidem*, p. 210.

¹³⁹ Cicerone onițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar F-G, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 200.

¹⁴⁰ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 109.

¹⁴¹ *Ibidem*, p. 320.

MARCOCI, Isar, călugăr la Schitul-Durău (Neamț). Arestat în septembrie 1949. Judecat cu lotul *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare. Detenția la penitenciarele Jilava și Gherla¹⁴².

MARȚIAN, arhimandrit, fost stareț la Mănăstirea-Durău, Neamț. A fost forțat în 1949 de către maiorul Ceia, șeful Securității Iași, să recomande o persoană, informatoare a Securității, la maica Lecca, stareța Mănăstirii-Văratec. Pentru că a avertizat-o pe stareță, este arestat și închis între 1949 și 1951¹⁴³.

MORARU, Varahil, călugăr pictor la Schitul-Durău. Arestat. Judecat cu lotul susținătorilor mișcării de rezistență *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare în septembrie 1949¹⁴⁴.

NICANOR, Filip, călugăr la Schitul-Durău, Neamț. Arestat în 1949. Judecat cu lotul *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare. O parte din detenție, la penitenciarele Jilava, Gherla și minele de plumb¹⁴⁵.

NICHIFOR, Ilie Emilian, ierodiacon născut la 12 februarie 1905 în Homocea, Bacău, călugăr la Mănăstirea-Neamț, apoi la Schitul-Sihăstria și, în cele din urmă, la Schitul-Mușinoaietele. A fost arestat pentru ajutorul pe care l-a dat luptătorilor anticomuniști din munți și condamnat la trei ani de închisoare. Eliberat în 1964, a intrat la Mănăstirea-Căldărușani¹⁴⁶.

¹⁴² Cicerone Ionitoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar M, București, Editura „Mașina de scris”, 2004, p. 75.

¹⁴³ Cristina Păiușan, *op. cit.*, pp. 278-279.

¹⁴⁴ *Ibidem*, p. 368.

¹⁴⁵ Paul Caravia, Virgil Constantinescu, Flori Stănescu, , *Biserica întemnițată. România, 1944-1989*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 1998, p. 305.

¹⁴⁶ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Ștefan, Illoaie, *Mărturisitori de după gratii. Slujitori ai bisericii în temnițele comuniste*, Cluj, Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, 1995, p. 55.

UDIȘTEANU, Dionisie, ieromonah și stareț la Mănăstirea-Secu. Profesor la Seminarul Teologic Monahal de la Cernica. A trecut prin închisorile comuniste¹⁴⁷.

OLARU, Eva, călugăriță la Mănăstirea-Vărațic, amenințată cu revolverul de către maiorul Ceia, șeful Securității Iași, și de maiorul Schiller, șeful Securității Târgu-Neamț, pentru a primi la mănăstire pe Silvia Nedelcovici. Aceasta era informatoare a Securității și trebuia să-i discrediteze pe unii călugări. Refuză și este maltrată la Securitatea Târgu Neamț de către maiorul Schiller, între 22 și 24 noiembrie 1949¹⁴⁸.

PÂRVU, Iustin, ieromonah din Poiana Teiului, Neamț. A fost condamnat cu lotul de la Schitul-Durău și închis vreme de 16 ani la Baia Sprie, Cavnic, Gherla, Jilava și Periprava.¹⁴⁹ Considerat Sfânt al închisorilor, a murit la 16 iunie 2013.

POGONAT, Petru, monah de la Mănăstirea-Neamț, a fost închis în temnițele comuniste.¹⁵⁰

POPÂRȚAC, Anton, monah de la Mănăstirea-Neamț, originar din Bistrița-Năsăud, a fost închis în temnițele comuniste.¹⁵¹

SCRIPCA, Vasile, starețul Mănăstirii-Secu, Neamț. Membru al Mișcării Legionare, urmărit de Securitate pentru activitate dușmănoasă.¹⁵²

SPIRIDON, Vasile, călugăr la Mănăstirea-Neamț urmărit de Securitate pentru activitate dușmănoasă.¹⁵³

¹⁴⁷ *Ibidem*, p. 56.,

¹⁴⁸ Păiușan, *op. cit.*, p. 240.

¹⁴⁹ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *Biserica întemnițată. România, 1944-1989*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1998, p. 331.

¹⁵⁰ *Ibidem*, p. 339.

¹⁵¹ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Ștefan Illoaie, *op. cit.*, p. 62.

¹⁵² Cristina Păiușan, *op. cit.*, p. 209.

¹⁵³ *Ibidem*.

TUDOR, Alexandru, ieroschimonahul de la Mănăstirea-Sihăstria, s-a născut la 22 decembrie 1896. A fost închis la Aiud, unde a decedat.¹⁵⁴

URMĂ, Ștefan, călugăr la Mănăstirea-Neamț, membru al Mișcării Legionare, din 1937, urmărit de Securitate pentru activitate dușmănoasă.¹⁵⁵

URSU, Constantin-Chesarie, monahul de la Schitul-Rarău, a fost arestat în lotul Schitului Durău și între anii 1950-1952 s-a aflat la Jilava, apoi la Aiud.¹⁵⁶

VASILACHE, Haralambie, arhimandrit mitrofor, stareț al Mănăstirii-Neamț, născut în anul 1910 în județul Vaslui, a fost arestat în 1959 și condamnat la opt ani de detenție, dar a murit la Gherla, în 1962. N. Steinhardl își amintește în *Jurnalul fericii* de părintele Haralambie, pe care l-a întâlnit la Gherla, în mai 1963: „Operat de două ori, înspăimântător de slab, abia umblând, mai toată ziua culcat și acoperit cu pătura, cufundat în rugăciuni, părintele Haralambie V așteaptă moartea. Află însă mijlocul și tăria de a ne vorbi uneori, câte puțin. Monah ce se află, întâmpină sfârșitul cu seninătate, dar nu fără griji: ca omul cuminte care se gătește de drum lung și cunoaște că nu-i de răs, că e bine să chibzuiești din vreme la toate, să faci cuvenitele pregătiri și să te echipezi, cugetând că e mai bine să prisosească decât să lipsească”. Părintelui Haralambie i-a împărtășit „ca unui sfânt” N. Steinhardt, acea experiență a întâlnirii cu Hristos, pe care a trăit-o la Jilava¹⁵⁷.

VASILACHE, Vasile, arhimandrit, născut la 28 ianuarie 1909, în județul Vaslui, fratele părintelui Haralambie, fost stareț la Pocrov, arestat în 1959, a fost condamnat la opt ani de

¹⁵⁴ Vasile Manea, *op. cit.*, p. 254.

¹⁵⁵ Cristina Păiușan, *op. cit.*, p. 207.

¹⁵⁶ *Ibidem*, p. 185.

¹⁵⁷ Octavian Roske, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. XI, T-Z*, București, Editura Academiei Române, 2011, p. 303.

închisoare, pentru acțiuni dușmănoase față de regim, și închis la Bacău, Jilava și Gherla. Vicar al Arhiepiscopiei Americii și Canadei, Prea Sfințitul Vasile Vasilache își amintește: „... în noiembrie 1962, am simțit că trebuia să privesc pe micuța fereastră a celulei. Nu mi se îngăduia s-o fac, dar mi-am asumat riscul. Am văzut doi condamnați, cărând pe o targă cadavrul unui alt deținut. Era acoperit cu un cearșaf și îl duceau la morga penitenciarului. Iarăși am avut același simțământ, că deținutul mort era Haralambie. S-ar fi putut prea bine să fi fost așa. Într-adevăr, după cum am descoperit mai târziu, Haralambie s-a stins în ziua aceea”¹⁵⁸.

1.3. Clerici catolici

1.3.1. Introducere

Îndată după denunțarea în mod unilateral a Concordatului cu Sfântul Scaun, la 17 iulie 1948, guvernul comunist al lui Petru Groza s-a considerat dezlegat de orice obligații internaționale privind Biserica Catolică din România și, trecând la aplicarea Decretului 177 din 4 august 1948 - Noua Lege a Cultelor-, a început dezlănțuirea prigoanei împotriva Bisericii Greco-catolice Române. A fost arestat întregul episcopat greco-catolic și un mare număr de preoți și credincioși rămași statornici în credința lor străbună catolică. Prigonită a fost și Biserica Catolică de rit latin.

La acea dată, Biserica Catolică din România, formată din cele două ramuri principale: greco-catolică și romano-catolică de rit latin, avea următoarea situație: Biserica Română

¹⁵⁸ Mihai Rădulescu și PS Slătineanu, *Preoți în cătușe*, București, Editura „Ramida”, București, 1997, pp. 8-9.

Unită (Greco-Catolică) era constituită într-o provincie mitropolitană, cu reședința la Blaj, având cinci dieceze: Arhidieceza Blajului, Diecezele Cluj-Gherla, Oradea, Lugoj, Maramureș și Vicariatul mitropolitan al Bucureștiului, cuprinzând în total circa 1.800.000 de credincioși, deserviți de 1900 preoți, în 2400 de biserici; 12 % din populația românească a țării era greco-catolică.

Biserica Catolică de rit latin, formată din români, unguri, germani, din coloniile italiene și franceze, croați, bulgari și slovaci, cuprindea un număr de circa 1.400.000 de credincioși (din care cam 280.000 erau români din Moldova), încadrați în Arhiepiscopia Bucureștiului, condusă de Mgr. Alexandru Theodor Cisar-arhiepiscop, Episcopia de Alba Iulia, condusă de Mgr. Aron Marton-episcop, Episcopia de Timișoara, în fruntea căreia se afla Mgr. Augustin Pacha - episcop, Episcopia de Satu Mare, ce îl avea ca episcop pe Mgr. Ioan Scheffler, și Episcopia de Iași, condusă de Mgr. Anton Durcovici - episcop.

Prin Legea cultelor din august 1948, trei episcopii romano-catolice au rămas fără titulari, aceștia fiind concediați. Este vorba despre episcopii Al. Th. Cisar, A. Pacha și Ioan Scheffler, rămânând „acceptați” de stat doar Mgr. Aron Marton și Mgr. Anton Durcovici, care au fost și ei imediat după aceea arestați. Prin Legea pentru reforma învățământului din septembrie 1948, toate școlile confesionale au fost desființate, bunurile lor răpite și, astfel, baza educației tineretului catolic distrusă. Voind să încadreze Biserica Catolică în subordinea statului ateu, potrivit cu prevederile Legii Cultelor din august 1948, rupând-o de orice legătură exterioară cu papa de la Roma, comuniștii au cerut episcopilor Marton Aron și Anton Durcovici un „Proiect de statut pentru funcționarea cultului catolic în România” favorabil intențiilor antireligioase ale regimului, pentru a supune Biserica spiritului marxist

dominator, însă cei doi episcopi catolici nu au întocmit un asemenea proiect; au fost arestați la scurt timp după aceea.

Împotriva episcopilor arestați s-a dezlănțuit în presă o violentă campanie calomniatoare, prin care erau învinuiți de spionaj și numiți dușmani ai păcii proclamate prin *Apelul de la Stockholm, prin care se urmărea ruperea de sub ascultarea Sfântului Părinte. Sinodul Bisericii Ortodoxe a adresat în 28 februarie 1950 o scrisoare pastorală tuturor preoților și credincioșilor catolici, prin care le cerea să adere la Apelul de la Stockholm*, însă cei doi vicari de la Alba Iulia și de la Iași, Mgrs. Luigi Boga și Marc Glasser, s-au opus unei asemenea aderări.

La 27 aprilie 1950 s-a ținut Congresul de la Târgu-Mureș, prezidat de preotul progresist Andrei Agota, urmat de altul la Gheorgheni și de Adunarea generală extraordinară de la Cluj, prin care s-a urmărit adoptarea Statutelor Bisericii Catolice întocmite de guvernul comunist. Nu s-a reușit însă nimic, deoarece preotul A. Agota a fost excomunicat.

În 11 mai 1950, Mgr. Luigi Boga a fost arestat, iar Marc Glasser, vicarul general de Iași, a fost torturat la Securitate cu cruzime; a murit în 25 mai 1950. Numai episcopul A. Pacha mai rămase liber până în 18 iulie 1950, când a fost și el întemnițat, după ce a adresat credincioșilor săi o scrisoare pastorală în care spunea: „Nu vă despărțiți niciodată de episcopii voștri legitimi, nici de păstorul suprem, papa. Nu adevărați la mișcarea de la Târgu-Mureș, ceea ce ar însemna părăsirea Bisericii Catolice. Și imediat ce vă dați seama că un preot nu se sprijină pe stâncă lui Petru, repudiați-l, abandonați biserica în care predică, chiar dacă prin aceasta veți rămâne fără slujbă și fără Sfintele Taine...”. Acesta era un apel al Sovietelor, prin care se dădeau României garanții de pace, dar al cărui scop principal era crearea unei Biserici catolice naționale, ruptă de Vatican.

Pentru a rupe orice legătură posibilă cu Sfântul Scaun, guvernul comunist a expulzat, la 7 iulie 1950, pe nunțiul apostolic Gerald Patrik O'Hara și pe colaboratorii săi pontificali, John Kirk și Guido del Mestri, acuzându-i de complot împotriva statului. Au urmat, după o lună, judecarea și condamnarea unui grup de 11 călugări franciscani din Moldova; în 17 februarie 1951 au fost arestați Mgr. Iosif Schubert și, după el, franciscanul italian Gatti, preoții Iosif Waltner, Jean Heber, Sandor Imre, Bela Gajdaly, Clofanda și canonicul Boroș.

Între 11 și 17 septembrie 1951 s-a ținut la București procesul înscenat Vaticanului, în care au fost condamnați la 18 ani închisoare episcopul Augustin Pacha al Timișoarei, iar preoții Iosif Schubert, Iosif Waltner, Boroș și Gatti au primit pedepse cuprinse între 10 și 15 ani. Paralel cu aceste arestări, guvernării comuniști trec la exterminarea catolicilor din Moldova, socotiți dușmani ai regimului.

Represiunea a debutat la începutul anului 1949. În 10 mai 1949, în localitatea Fundu-Răcăciuni, județul Bacău, unde trăiau 350 de familii catolice, avându-1 ca preot pe Carol Susan, au sosit camioane cu soldați înarmați cu mitraliere și tunuri, să-l aresteze pe preot. Negăsindu-l, au arestat sute de credincioși. Preotul s-a predat, fiind condamnat ulterior la zece ani de închisoare severă. Revenind din pădure, unde a fost ascuns, învățătorul și cantorul Anton Bencheea fost bătut sălbatic și apoi împușcat în fața soției și a celor nouă copii ai săi. Armata nu a plecat din sat, ci a continuat arestările și în zilele ce au urmat. Pedepsele aplicate celor arestați au fost între cinci luni și zece ani¹⁵⁹.

La 13 martie 1949 a fost înconjurat de armată și satul Fărăoani, Bacău, care a avut aceeași soartă: toți cei patru preoți

¹⁵⁹ www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte2/docs/morminte2p_7.htm.

care îl deserveau au fost arestați, împreună cu un mare număr de credincioși. Preotul Anton Dămoc a fost condamnat la zece ani de închisoare, preotul Petru Dincă la cinci ani de închisoare, iar preotul Anton Olaru, eliberat după câteva zile. Cantorul Ioan Farcaș a fost aruncat din clopotniță în timp ce trăgea clopotele pentru a da alarma, iar preotul Anton Ciceu a fost împușcat. Tot așa au procedat cu preoții și cu credincioșii din Valea Seacă. Preotul Andrei Gherguț a fost condamnat la doi ani, iar preotul Gheorghe Petrașcu din Luizi-Călugăra, la ani grei de închisoare și domiciliu forțat¹⁶⁰.

La Butea, pe 6 august 1949, a avut loc o nouă confruntare între țărani și trupele de securitate, venite să-l aresteze preotul Gheorghe Peti. Două mașini ale Securității au fost răsturnate, iar peste 300 de țărani s-au adunat cu furci și topoare, pentru a-și apăra preotul.

A fost chemată și armata, care a intervenit cu o tanchetă și un tun, în timp ce dintr-un avion se arunca cu petarde, pentru a-i împrăști pe țărani. În urma revoltei au fost arestați: Iosif Medveș, Dumitru Petrina, Ianoș Petrina, Albert Gal, Blaj, preotul Peti, Balint, Cotnăreanu, iar familiile acestora au fost deportate în Dobrogea, unde au stat până în septembrie 1956. Arestații au fost anchetați la Securitatea din Roman de către Davidovici și Pârvu, după care au fost condamnați¹⁶¹. La Prăjești, preotul arestat de securiști a fost eliberat sub presiunea credincioșilor care au făcut prizonieri mai mulți milițieni.

¹⁶⁰ *Ibidem.*

¹⁶¹ Corneliu Nicoară, *Adevărul despre alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare*, în *Analele Sighet*, vol. 7, 1999, p. 657.

1.3.2.Înalți prelați

DUMA, Ion, născut în satul Valea Mare, Bacău. Preot. A făcut studii în Teologie la Roma. În perioada 1926-1947 a slujit la Galați. La 8 decembrie 1948 a devenit episcop în clandestinitate, la ordinul nunțiului papal Patrick Ohara. Arestat la 5 octombrie 1951 și torturat în timpul anchetei, este eliberat la 23 septembrie 1955, cu stabilirea domiciliului obligatoriu la Tîrgu-Jiu. A murit la 16 iulie 1981, fiind înmormântat în comuna natală¹⁶².

MATEI, Dumitru D, năcut la 28 iulie 1913, în satul Sărata, comuna Solonț, Bacău. Vicar diocezan la Episcopia Catolică Iași. Arestat la 17 mai 1950. Torturat în timpul anchetei la M.A.I., pentru a mărturisi legăturile avute cu atașatul militar francez Serge Parisol, Grafeuille și Lamy Leon. I s-a înscenat un proces de spionaj, scopul fiind compromiterea legației franceze din București. Judecat într-un lot de 11 persoane, împreună cu soția sa și cumnata lui Corneliu Coposu. Condamnat la închisoare la 19 octombrie 1950 (sentință semnată de colonelul Vlasu Vasile, locotenent colonel Răduț Ștefan, Popescu Pogrion, Gherghicescu Marin, căpitan Cârnei Gheorghe și procuror Spulber Ioan). Din lotul respectiv, 3 persoane au fost condamnate la moarte (execuția a avut loc la penitenciarul Jilava, la 21 februarie 1951)¹⁶³.

¹⁶² Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *op. cit.*, p. 174 .

¹⁶³ *Ibidem*, p. 273.

1.3.3. Preoți catolici

ALBERT, Petru, preot din Nisiporești, județul Neamț, a trecut prin temnița de la Gherla.

BALTHEISER, Eugen, preot din județul Roman, a fost închis.

BLĂJUȚ, Eugen, preot franciscan, s-a născut în comuna Hălăucești, Roman, la 7 septembrie 1925. A fost arestat în perioada 16 ianuarie 1950-19 ianuarie 1954 și închis la Penitenciarul Galați, la Poarta Albă, Peninsula și Galeș. Reproducem în continuare fragmentul referitor la părintele Eugen Blăjuț, din sentința nr. 695/1950 a Tribunalului Militar Galați:

Astăzi, 29 august 1950

Tribunalul Militar Galați, compus conform legii, s-a întrunit în ședință publică, în scopul de a judeca pe:

BLĂJUȚ EUGEN, de 24 ani, de profesie student din comuna Hălăucești, Roman, pentru crima de uneltire contra ordinii sociale p.p. de art. 209 pct. 3 C.P., comb., cu D.L.856/1938.

ÎN FAPT:

BLĂJUȚ EUGEN a ajutat la multiplicarea manifestelor ca și ceilalți inculpați, Sabo și Gabor, printre care manifestul organizației subversive «Partizanii României Creștine» intitulat «Frați români și buni Creștini». Cunoștea despre existența organizației subversive «Partizanii României Creștine» și scopurile acestei organizații. Personal a multiplicat manifestul «Ardealul nostru în jale». În ajunul Crăciunului 1948 primește de la inculpatul Sima Iosif circa 20 manifeste intitulate «Frați români și buni creștini» cu scopul de a le difuza în comuna Săbăoani și ajungând acolo le arată inculpatului Bisoc Anton. S-a confundat cu scopurile organizației subversive.

Făcând aplicațiunea art. 209 pct. 3, 157, 157 CP. comb. cu D.L. 856/1938, 304 al. 1 și 2 C.J.M. 463 C.J.M. cu unanimitate de voturi condamnă pe:

BLĂJUȚ EUGEN, din localitate Hălăucești, Roman, la 4 ani închisoare corecțională. Îl obligă la 3000 lei cheltuieli de judecată, pentru crima de uneltire împotriva ordinii sociale.

Conform art. 463 C.J.M., tuturor condamnaților li se compută în întregime detențiunea preventivă.

Data și citită în ședința publică astăzi, 30 august 1950, la Galați¹⁶⁴.

Părintele Eugen Blăjuț trăiește astăzi la Galați.

BOGLES, Petru, preot din Nisiporești, Neamț, a fost arestat în 1950 și torturat.

BUDĂU, Iosif, din Luizi-Călugăra, județul Bacău, a trecut prin temnițele comuniste.

BUTNARU, Ion, preot franciscan din Fărăoani, Bacău, a fost arestat în martie 1949, când Securitatea a atacat satul, pentru a-i determina pe locuitori să renunțe la credința catolică. A murit la scurt timp după eliberare, din cauza tratamentului inuman din închisoare¹⁶⁵.

DĂMOC, Anton, preot franciscan din localitatea Fărăoani, a fost arestat la data de 15 martie 1949 și condamnat la zece ani de închisoare, fiind închis la Sighet și Gherla¹⁶⁶.

DINCĂ(Dâncă), Petru, din Fărăoani, Bacău, a fost arestat în 1949. Condamnat la cinci ani de închisoare, a fost închis la Canal, Gherla,¹⁶⁷ Baia Mare. A fost eliberat de la Baia Sprie, la 11 martie 1955. La 16 decembrie 1961, este rearestat si

¹⁶⁴ *Ibidem*, p. 276.

¹⁶⁵ *Ibidem*, p. 284.

¹⁶⁶ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar D-E, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 19.

¹⁶⁷ *Ibidem*, p. 89.

judecat de Tribunalul Militar Bacău, fiind condamnat pentru uneltire la șapte ani de muncă silnică și confiscarea averii. A fost eliberat în 1964¹⁶⁸.

ERDEȘ, Ștefan, din localitatea Lespezi, județul Bacău, a fost arestat de către comuniști pentru că a construit biserica parohială.¹⁶⁹

GABOR, Vasile, preot din Tămășeni, județul Neamț, a fost arestat în 1962. Ieșit din închisoare, s-a ascuns într-o peșteră, fiind avertizat că va fi arestat din nou. Acolo a murit de tifos exantematic, la numai 27 de ani.¹⁷⁰

GHERGHINA, Ion a fost arestat de Securitatea din Bacău și condamnat de Tribunalul Militar Bacău. Astăzi trăiește în Valea Mare, județul Bacău.¹⁷¹

GHERGHUȚ (Gherghiuț), **Andrei** din Valea Seacă, Bacău, și loțitiitor de episcop în clandestinitate, a fost închis la Gherla.¹⁷²

GHIUZAN, Matei, preot franciscan din Mărgineni, Bacău, a slujit la București la *Notre Dame de Sion*, fiind loțitiitor episcopal. Implicat în procesul contra Vaticanului din 1951, a fost condamnat la 20 de ani de închisoare, trecând pe la Ministerul de Interne, Jilava, Aiud, minele de plumb Baia-Sprie și Cavnic. Eliberat în 1964, și-a continuat curajos activitatea pastorală, deși era grav bolnav în urma tratamentelor la care a fost supus în închisoare.¹⁷³

¹⁶⁸ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *op. cit.*, p. 155.

¹⁶⁹ *Ibidem*, p. 183.

¹⁷⁰ Revista *Memoria*, nr. 7, pag.137.

¹⁷¹ Octavian Roske, *Mecanismele represive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. II, D-G*, București, Editura Academiei Române, 2003, p. 436.

¹⁷² Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar D-E*, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 196.

¹⁷³ *Ibidem*, pp. 220-221.

MARTINESCU, Petre, din Piatra-Neamț, a executat zece ani de închisoare pentru credința sa catolică¹⁷⁴.

MIHOC, Martin, din Jugani, Neamț, a trecut pe la Securitate și prin mai multe temnițe. După eliberare, a trăit câțiva ani numai în rugăciune, fiind socotit de către cei care l-au cunoscut, un sfânt.¹⁷⁵

NESTMAN, Leopold, născut în Bucovina, paroh în Barticești, județul Neamț, profesor la Facultățile de Teologie din Iași, București, Alba Iulia, a fost arestat în 1951. După eliberare s-a stabilit în Germania.¹⁷⁶

OLARU, Anton, din Fărăoani, Bacău, a fost arestat la 13 aprilie 1949. Arestarea sa a declanșat o adevărată revoltă a țăranilor.¹⁷⁷

OLARU, Avram, din comuna Fărăoani, Bacău. Preot romano-catolic. Arestat la 13 aprilie 1949. Arestarea sa a declanșat o adevărată răscoală în comună.¹⁷⁸

PASCAL, Dumitru, preot franciscan din comuna Drăgești, Bacău. Condamnat în 1953, de Tribunalul Militar Oradea, la 7 ani de închisoare. În realitate a fost întemnițat 12 ani. Eliberat în 1964.¹⁷⁹

PĂTRAȘCU, Gheorghe, preot franciscan paroh în Luizi-Călugăra, născut la 30 septembrie 1913 în satul Buruienești, Neamț, licențiat în Filosofie și Teologie, a fost arestat la 25 martie 1949, anchetat și torturat timp de opt luni la Securitatea din Bacău, apoi condamnat la 11 ani de temniță grea. În urma recursului, pedeapsa i-a fost redusă la nouă ani de închisoare.

¹⁷⁴ Octavian Roske, *Mecanismele represive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. IV. M*, București, Editura Academiei Române, 2005, p. 129.

¹⁷⁵ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *op. cit.*, p. 283.

¹⁷⁶ *Ibidem*, p. 304.

¹⁷⁷ *Ibidem*, p.312.

¹⁷⁸ *Ibidem*, p. 313.

¹⁷⁹ *Ibidem*, p. 326.

A fost închis la Galați, Canal, Sighet și Râmnicul Sărat. Din 1958 i s-a stabilit domiciliu forțat pentru șase ani la Lățești, în Bărăgan.¹⁸⁰

PETȚ, Gheorghe (frate cu Peț, Anton), preot romano-catolic din comuna Butea, Iași, de lângă Roman (în lunca Siretului). Ordonat episcop în clandestinitate, a fost pus sub urmărire de Securitate. La 6 august 1949, forțe importante au sosit în comună, pentru a-l aresta, dar au întâmpinat o rezistență neașteptată. Peste 3.000 de săteni au venit, la chemarea clopotelor, pentru a-și apăra preotul. Securiștii au adus o tanchetă, au înconjurat satul cu tunuri și au trimis un avion să arunce petarde asupra satului. Mașinile securiștilor au fost răsturnate de țărani, iar două dintre ele au fost distruse. Securitatea a operat multe arestări în comună. Preotul a stat ascuns și a fost arestat mai târziu, fiind învinuit și pentru faptul că o ascunsese pe aviatoarea Smaranda Brăescu. Condamnat, prin sentința 562/24.03.1951, la 5 ani de închisoare. Detenția, la Sighet și Râmnicul-Sărat, de unde a fost eliberat, în 1955.¹⁸¹

PIGUL, Ion, preot paroh la Bozieni, Neamț, arestat în vara lui 1948 și condamnat la 12 de închisoare, fiind eliberat în 1960.¹⁸²

ROBU, Dumitru I, născut la 24 august 1922, în com. Săbăoani, Neamț. Diacon greco-catolic, care urma să fie sfințit preot. A fost arestat. Detenția, la Jilava (1950-1951), mort la 2 aprilie 1978. Făcea parte din familia P.S. Ioan Robu, arhiepiscopul romano-catolic al Bucureștiului.¹⁸³

SABĂU, Iosif, preot franciscan cu studii la Seminarul din Luizi-Călugăra și la cel din Iași, a fost arestat în 1949 și condamnat prin sentința nr. 695/30 august 1950 a Tribunalului Militar Galați la trei ani de închisoare corecțională pentru

¹⁸⁰ Paul Caravia, *op. cit.*, pp. 328-329.

¹⁸¹ *Ibidem*, p. 336.

¹⁸² Vasile Manea, *op. cit.*, p. 196.

¹⁸³ *Ibidem*, p. 298.

„uneltire contra ordinii sociale”. După ce a fost eliberat în decembrie 1952, a îndeplinit sarcina de paroh romano-catolic al oraşului Vatra Dornei, dar a slujit şi la cererile credincioşilor greco-catolici români. Astăzi este vicarul Episcopiei Române Unite de Oradea¹⁸⁴.

SUSAN, Carol a fost paroh în localitatea Fundu-Răcăciuni, judeţul Bacău, unde trăiau 350 de familii catolice. La 10 mai 1949 au sosit în localitate camioane cu soldaţi înarmaţi cu mitraliere şi tunuri, să-l aresteze pe preot. Negăsindu-l, au arestat sute de credincioşi. Preotul s-a predat, fiind condamnat ulterior la zece ani de închisoare¹⁸⁵.

ŞERBAN, Dumitru, preot arestat în 1962 şi condamnat de către Tribunalul Raional Târgu-Neamţ, la 3 ani închisoare pentru atitudine duşmănoasă faţă de regim. Este eliberat în 1964.¹⁸⁶

1.3.4. Călugări catolici

LASLĂU, Catrina Clara, născută în 1912, în satul Pustiana, comuna Pârjol, Bacău, într-o familie de ţărani cu zece copii. La vârsta de 17 ani a intrat la mănăstire, iar la 4 ianuarie 1932 a primit haina călugărească. A lucrat ca soră la infirmerie şi ajutoare la grădiniţa de copii *Pitar Moş*, iar din 1938 şi-a desfăşurat activitatea în cadrul Nunţiatunii Apostolice. Arestată la 29 iulie 1950, sub acuzaţia că făcea pe curiera între Nunţiatură şi Episcopie, ducând bani ce erau trimişi ulterior partizanilor din munţi. Ancheta a durat până la 7 martie 1952 şi deoarece a refuzat să semneze vreo declaraţie, a fost mutată la penitenciarul Jilava, în aşteptarea procesului. Judecată în lotul

¹⁸⁴ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, *op. cit.*, , p. 385.

¹⁸⁵ *Ibidem*, p. 413.

¹⁸⁶ Vasile Manea, *op. cit.*, p. 243.

episcopului Ion Dragomir. Deși avertizată călugărița Clara a refuzat să fie reprezentată de un avocat: „Martorul meu este bunul Dumnezeu că nu am făcut nici un rău”. A ripostat cu demnitate când președintele completului de judecată i-a adus jigniri Papei. Deși avocatul Nicolau a subliniat în pledoarie: „În 14 zile de studiere a dosarului nu am găsit nici un cuvânt care ar fi demn de judecată. Totul este pur religios..“, procurorul a cerut pedeapsa maximă pentru arestați. La 23 aprilie 1952, Laslău Catrina Clara a fost condamnată la 15 ani de închisoare. Detenția la penitenciarele Mislea, Văcărești, Jilava și Miercurea Ciuc. În iarna lui 1962, pe un ger cumplit, a fost adusă la penitenciarul Miercurea-Ciuc deținuta Robănescu, desculță și foarte slăbită după 2 ani de anchete dure. Călugărița Clara și-a tăiat părul foarte lung și i-a împletit din ele o pereche de șosete. Grațiată în 1964 cu Decretul 411¹⁸⁷.

1.4. Neoprotestați

SPĂTĂREL, Horia, din Țifești, Bacău. Adept al cultului Martorii lui Iehova, arestat și condamnat, fiind închis la Aiud, 1970-1976.¹⁸⁸

TĂRNICEANU, Victor, din PiatraăNeamț, adept al cultului baptist, este arestat și închis la Suceava, în 1949.¹⁸⁹

¹⁸⁷ Cicerone Ionitoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar H, I, J, K, L, București, Editura „Mașina de scris”, 2003, p. 304.

¹⁸⁸ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului, vol. III*, Editura Microhart SRL, 1998, p. 279.

¹⁸⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. XI, T-Z, București, Editura Academiei Române, 2011, p. 115.

Capitolul 2

Revolte țărănești

2.1. Revolte

Colectivizarea sau procesul de „transformare socialistă a agriculturii”, cum a fost denumirea oficială, era într-un fel continuarea măsurilor politice ale comuniștilor pentru impunerea controlului în sate și așa include aici reforma agrară din martie 1945, cotele obligatorii și confiscarea ultimelor proprietăți moșierești la 2/3 martie 1949. Colectivizarea propriu-zisă a început cu o plenară. Este vorba de Plenara C.C. al P.M.R. din 3-5 martie 1949, când s-a hotărât trecerea la colectivizare, la aplicarea modelului sovietic. Gheorghe Gheorghiu Dej, urmând modelul lui Stalin, care la rândul său mergea pe linia trasată de Lenin, afirma că în sate erau mai multe categorii sociale, să spunem așa: cea mai importantă din punct de vedere numeric se dovedea țărănimea săracă, 57%, urma țărănimea mijlocasă, 34%, apoi chiaburii și moșierii, 7% împreună, și în cele din urmă proletariatul agricol, 2,5%. Ce se încerca, de fapt, prin această plenară, știți deja: implementarea luptei de clasă.

Autoritățile introduseseră, reamintesc, în 1946 cotele obligatorii. Însă în 1949 s-a mai instituit ceva cu care țărani nu erau obișnuiți: obligativitatea treieratului la arie. Ariile erau niște spații special amenajate, în afara localităților; or, măsura nu era luată ca să nu existe pierderi de cereale sau într-un alt scop benefic pentru țărani. Nu, era din simplul motiv pentru a

putea fi supravegheate recoltarea și preluarea cantităților stabilite de către stat. Însă cantitățile erau atât de mari, încât țăraniii practic nu rămâneau decât cu partea cea mai inconsistentă a producției; cum se spune prin Moldova, era vorba de *codină*, deci grâu în combinație cu foarte multe corpuri străine, impropriu pentru măcinat.

A fost publicat Decretul 83, pentru completarea unor dispoziții din Legea 187-1945, care făcea referire la suprafețele de 50 ha rămase după reforma din martie 1945¹⁹⁰. Oficiosul partidului Scânteia scria că exploatarea moșierești și fermele model au trecut în proprietatea statului ca bunuri ale întregului popor¹⁹¹. Au fost confiscate și bunuri, clădiri, repartizate conform hotărârilor Secretariatului Biroului Politic C.C. al P.M.R., din 18 octombrie 1949. Ministerul Agriculturii primea 5000 de clădiri transformate în sedii de C.A.P. și locuințe pentru muncitori, 377 de clădiri primeau Comitetele Provizorii, 132 deveneau cămine culturale, 86 școli, 50 grădinițe și creșe, 20 maternități, 90 dispensare umane și veterinare, 31 case de odihnă, 33 spitale, iar 320 pentru diverse instituții. Cei expropriați primeau domiciliu obligatoriu, în baza H.C.M. 1154-26 octombrie 1949, modificată prin H.C.M. 244 din 15 martie 1951, care completa problema domiciliului obligatoriu. Proprietarii erau scoși nu numai de pe moșii, ci și din lumea satului, fiind trimiși la orașe, în 48 de ore, la sute de kilometri depărtare. Trebuiau să informeze miliția asupra domiciliului și să se prezinte de două ori pe săptămână pentru a dovedi că nu au părăsit domiciliul. Prin decretul din 1949, au fost expropriate 464 142,29 ha, arabil, păduri, fânețe, pășuni, livezi, vii, orezării, zarzavagerii, și cele 110 ferme model cu 12 281 ha. La 26 mai 1950 a fost stabilit regimul de colectare a produselor vegetale. Nepredarea cotelor în termen de 30 de zile

¹⁹⁰ *Monitorul Oficial*, 3 martie 1949.

¹⁹¹ *Scânteia*, 3 martie 1949, p.1.

de la data fixată se pedepsea cu închisoare corecțională de la 1 la 12 ani și amendă de la 10000 la 100000 de lei.¹⁹² La 3 mai 1951 s-a instituit un nou regim de colectare, fiind supuse colectării cerealele, oleaginoasele, legumele, furajele, semințele de plante furajere (art. 3), iar termenul de predare se reduce la 20 de zile (art. 27), iar nepredarea cotelor, declararea unor suprafețe mai mici, sustragerea de la predare și împiedicarea predării se pedepseau conform Decretului 183 din 1949.¹⁹³

Colectivizarea lua sfârșit în 1962, iar din 15 milioane de teren agricol, 60% era al C.A.P.-urilor, 30% la I.A.S., iar 9% în proprietate particulară.

În cele ce urmează vom prezenta momente semnificative din șirul revoltelor care au cuprins satele României, în special pe acele revolte din județele Neamț și Bacău.

Imediat după înlăturarea monarhiei, prin primăvara anului 1948, circulau manifeste care vorbeau de înfrângerea Uniunii Sovietice. Astfel, cu prilejul alegerilor din martie 1948 pentru Marea Adunare Națională, în comuna Dragomirești, circula următoarea poezie: „Tatăl Nostru cel din Moscova, / Prăbușească-se împărăția Ta, / Facă-se voia mea: / Precum în Germania, / Așa și în Rusia. / Pâinea noastră cea de un sfert pe săptămână / Dă-ne-o nouă astăzi și în fiecare zi / Și ne iartă nouă condițiile de armistițiu, / Precum și noi iertăm jafurile voastre. / Și nu ne duce pe noi în ispită / De-a mai trece odată Nistrul / Și ne izbăvește de prietenia cu Rusia Sovietică, / Amin”¹⁹⁴.

În 1949, Mihai Grumăzescu, fostul administrator al moșiei generalului Filiti din comuna Bozieni, era acuzat că

¹⁹² *Buletinul Oficial*, nr. 46 din 26 mai 1950.

¹⁹³ *Ibidem*, nr. 51 din 3 mai 1951.

¹⁹⁴ *Arh. Naț. Iași, fond Inspectoratul General Administrativ Iași*, dosar 8/1948, f.253-254.

afirmase într-o discuție cu țărani că „așa cum se procedează astăzi cu boierii, se va proceda mâine cu toți țărani”.¹⁹⁵

Printr-o notă a Direcției Regionale de Securitate Bacău, din 11 august 1952, erau enumerate elementele dușmănoase care căutau să convingă țărani să nu predea cotele. Aceste elemente dușmănoase erau reprezentate de Iftimie Gheorghe, chiabur din comuna Bodești, raionul Piatra-Neamț, Moraru Gheorghe, chiabur din comuna Bodești, raionul Piatra-Neamț, Bortea Constantin, chiabur din comuna Pângărați, raionul Piatra-Neamț, Pleșca Constantin, chiabur din comuna Dragomirești, Piatra-Neamț, Marcu Constantin, chiabur din comuna Ștefan cel Mare, Piatra-Neamț, Zaharia Vasile, țăran mijlocăș din comuna Râpile, raionul Târgu-Ocna, Cristea Ștefan, chiabur din comuna Helejiu, raionul Târgu-Ocna, Capșa Gheorghe, din comuna Berești Bistrița raionul Bacău, Vlad Gheorghe, chiabur din comuna Ștefan cel Mare, raionul Piatra-Neamț, Margirescu Constantin, chiabur din comuna Scorțeni, raionul Moinești, aceștia au avut manifestări dușmănoase ce au făcut greutăți operațiunilor de colectare, îndemnând țărani săraci să nu-și predea cotele.¹⁹⁶

În comuna Botești, Roman, preotul Patia a fost dat în judecată pentru că a sabotat însămânțările. Acesta a atras de partea sa pe unii țărani săraci cu scopul de a semna un protest împotriva judecării sale, motivând că cei „care l-au demascat au semănat mai prost”.¹⁹⁷

În unele sate din județul Bacău au avut loc în primăvara anului 1949 revolte ale sătenilor catolici și au fost organizate „gărzi parohiale” pentru a-i feri de arestări pe preoții catolici. Un astfel de exemplu a fost la Fundu-Răcăciuni în martie 1949.

¹⁹⁵ Nicoleta Ionescu-Gură, *Dimensiunea represiunii din România în regimul comunist*, București, Editura „Corint”, 2010, p. 40.

¹⁹⁶ ASRI, *Fond D*, dosar 9404, vol. 14, f. 256.

¹⁹⁷ Liviu Grigorescu, *Politica de laicizare a slujitorilor bisericii și a credincioșilor*, în *Analele Sighet*, VII, p. 108.

Atunci, comuniștii din sat au cerut preotului Carol Susan să introducă la slujba de duminică și limba maghiară, acțiune provocatoare, în pofida faptului că populația a respins această măsură. Provocarea comuniștilor a declanșat manifestații anticomuniste dur reprimare de Securitate. Activiștii au fost bătuți, mașina acestora a fost răsturnată. La 10 martie 1949 două plutoane de Securitate conduse de prefectul comunist de Bacău, de șeful regionalei Iași de Securitate, col. N.V. Pandelea, și de cel al județului Bacău, au descins la Fundu-Răcăciuni cu scopul de „arestare a instigatorilor și introducerea a ordinii” în rândul populației, care era „inconștientă și dezlănțuită”.¹⁹⁸ În urma acțiunii trupelor de Securitate, liderul răsculaților, dascălul Anton Benchea, a fost ucis. Potrivit variantei oficiale, moartea sa a avut loc cu 10 minute înainte ca trupele să părăsească satul. În document se precizează că „la ora 15.40, plutonierul major Damian Constantin, observând în podul fânăriei de la locuința dascălului bisericesc o mișcare suspectă, se urcă în pod, unde este atacat cu o furcă de către respectivul dascăl. Urmărit ca instigator, acesta este împușcat mortal.”¹⁹⁹ Fiul său, Francisc Benchea, martor la eveniment, are o versiune diferită de cea oficială. El își amintește că în acea zi „s-au tras focuri de armă, au fost arestări...Eu m-am urcat în podul grajdului și i-am spus tatei să vină cu mine, dar el a refuzat spunând: «Nu am făcut rău la nimeni». Apoi eu am luat soția și am plecat din sat...Pe 12 martie l-au descoperit pe tata în șură și l-au chinuit până ce a murit. Lama plugului era plină de sânge și de păr din capul tatălui meu, care avea la gât o tăietură mare de lățimea lamei de baionetă. De asemenea, pielea de pe cap i-a fost dezlipită și aruncată pe jos....Apoi l-au prins de picioare pe tata și l-au târât pe jos până în cameră.

¹⁹⁸ *Problema romano-catolică*, în „Almanahul Presa Bună”, Iași, 1999, p. 170.

¹⁹⁹ *AERCI*, dosar Varia, 1, f. 68.

Mamei i-au făcut cunoscut că, dacă scoate un țipăt va fi pusă alături de soțul ei”²⁰⁰.

La 15 martie securiștii au luat cu asalt satele Faraoani și Valea Mare. Cantorul Ioan Farcaș a fost aruncat din clopotniță în timp ce dădea alarma. Au fost arestați preoții Ion Butnaru, Anton Dămoc, Petre Dincă și Anton Olaru, împreună cu unii enoriașii care ieșeau de la slujbă. Arestații au fost duși la Securitatea din Bacău iar unii dintre săteni au murit în chinuri.

Au urmat comunele Luizi-Călugăra și Sărata, unde au fost arestați preoții Gheorghe Pătrașcu și Petre Băcăuanu, împreună cu o mulțime de țărani.

În anul 1950, în comuna Bârgăoani, a avut loc o revoltă declanșată la inaugurarea Gospodăriei Agricole Colective „Victoria Socialismului”, ca urmare a Hotărârii Plenarei Comitetului Central al PRM din iulie 1949. În curtea preotului Teofănescu Vasile (cărui îi fuseseră confiscate casa și grădina) erau adunați câteva zeci de țărani care trebuiau să asiste la inaugurarea Gospodăriei Agricole Colective, fiind înconjurați și supravegheați de milițieni și de organele comuniste sosite de la județ, pentru a da un aspect grandios acestui eveniment și pentru a inaugura înscrierea țăranilor în gospodărie. Slujitorii Partidului Comunist și organele de miliție au hotărât și s-au deplasat cu un autoturism și un camion la biserica romano-catolică pentru a lua băncile și covoarele acestui lăcaș de cult, în scopul asigurării confortului necesar spectatorilor și pentru ornarea scenei pe care trebuia să se desfășoare festivitatea de inaugurare. Enoriașii catolici, văzând care este scopul noilor sosiți, au început să vocifereze, să strige și să se opună acestor confiscări, înlăturându-i din biserică. La acțiunea brutală a miliției, țăranii și-au procurat pietroaie, bâte, furci, sape, fugărind pe intruși. Au tras clopotele și s-au

²⁰⁰ Dănuț Doboș, *Martiri pentru Hristos, din România, în perioada regimului comunist*, București, Editura Institutului Biblic, 2007, p. 87.

deplasat spre sediul Gospodăririi Agricole Colective. Aceștia li s-au alăturat sătenii ortodocși, formând o grupare de sute de oameni care emanau strigăte de ură și executau puternice lovituri în talele din fier. Au început să tragă și clopotele de la bisericile ortodoxe²⁰¹.

Pentru a nu se putea comunica cu organele de poliție și armata de la județ, țărani au tăiat toate cablurile telefonice. Constatând că nu mai pot comunica cu județul pentru a trimite noi forțe de opresiune, doi polițiști s-au strecurat pe jos prin pădure (erau blocate de țărani și ieșirile din sat) până la comuna vecină, Dragomirești, de unde au dat telefon la județ, de unde au fost trimiși, cu camionul, soldați înarmați care au înlăturat revolta, urmând arestările conducătorilor revoltei, care au fost închiși sub pază în incinta primăriei. Ioan Ghiurea, primar, a fost obligat să închidă cu lacăt incinta primăriei și să stea de pază împreună cu milițienii, până când sătenii au fost transportați cu cătușe la Piatra-Neamț și apoi la Iași, unde au fost judecați de către Tribunalul Militar, în perioada 25-30 iulie 1950. Soldații înarmați cu puști și tunuri au fost postați aproape două săptămâni pe dealurile din jurul satului, blocând ieșirile cetățenilor din localitate. Ca urmare a acestei revolte au fost arestați, judecați și condamnați la închisoare următorii așa-zii instigatori:²⁰²

1. Darie Gheorghe, primar, de 60 de ani, cu doi copii, care a primit 10 ani de închisoare și care a murit în pușcărie;
2. Enușel Petru, de 44 ani, condamnat la 10 ani de închisoare;
3. Budău Petru, de 51 ani (de profesie diacon în biserica catolică), tată a patru copii, care a primit 8 ani de detenție;
4. Gherghelaș Nița, de 50 de ani, condamnată la 7 ani pușcărie;
5. Pascaru Ianoș, cu doi copii, primind 2 ani de detenție;

²⁰¹ Eugen Ghiurea, <http://www.stirilazi.ro/62-de-ani-de-la-revolta-taranilor-din-bargaoani.html> accesat 20 dec 2012.

²⁰² *Ibidem.*

6. Pascaru Mihai, de 33 ani, cu doi copii, condamnat la 3 ani de închisoare.

7. Arvu Vasile, de 40 de ani, condamnat la 6 ani de închisoare;

8. Gherghelaș Gheorghe, de 22 de ani, a primit 5 ani de detenție;

Toți aceștia au fost declarați chiaburi după ce au fost arestați. Familiile acestora au fost persecutate până la desființarea gospodăriei colective în anul 1989.

Arestații, în urma procesului, au fost obligați să achite sume mari de bani. Procesul s-a desfășurat la Tribunalul Militar Iași, care a dat sentințele de condamnare la închisoare.

Arestarea unor săteni, considerați instigatori, a declanșat o puternică revoltă la Butea, Roman, 8 persoane fiind arestate. Chiaburii Bereanu C. Nicolae și Panaite Astanei, din Gâdini, Roman, au instigat țăranii să nu predea cotele. Chiaburul Moroșanu Ioan din Trifești, Roman și Vartic Costache din Stănița, Roman, nu au declarat toată suprafața, cu scopul de a se sustrage de la predarea cotelor. Au fost arestați și trimiși în judecată conform ordinului 626 din august 1952.²⁰³

Astfel de revolte au avut loc și în 1953 la Grumăzești, când un țăran a fost împușcat de trupele de Securitate, iar mulți alții arestați și condamnați. În 1956, pe 4 aprilie, la Țibucani, au avut loc arestări în timpul unor revolte. În acel an a fost numit primar Manole Văideanu, iar președinte la CAP, Gh. Maței. Cei doi au început persecutarea celor care refuzau să se înscrie în colectiv, învinuindu-i pe mulți de sabotaj.

Oamenii au aflat că cei doi hotărâseră să le ia sătenilor tarlaua Prisaca și s-o includă în CAP. La miezul nopții clopotul bisericii a fost tras de Băluță Ion, și tot satul înarmat

²⁰³ Octavian Roske, Dan Cătănuș, *Colectivizarea agriculturii în România. Represiunea (1949-1953)*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2004, p. 355.

cu ce avea s-a dus la tarla. Primarul a încercat să împrăstie lumea trăgând cu pistolul în aer, dar sătenii au sărit pe el, reușind să fugă. Secretarul organizației locale a PMR, Dumitru Crușitu, s-a ascuns în răchițele de pe malul pâraului. Chemată, Securitatea a evitat contactul. Dar pe 18 mai au fost arestați Dumitru Stafie și Radu Ursu și duși la Securitate la Târgu-Neamț și de aici la Bacău. În total au fost arestați 30 de săteni și condamnați de Tribunalul Militar Iași prin sentința 270/21.01.1957 astfel: Constantin Iovu la 7 ani, Victor Munteanu la 7 ani (mort în temniță), Vasile Ambroza la 7 ani, Constantin Stafie la 6 ani, Radu Ursu la 5 ani, Manole Olaru la 4 ani, Vasile Acatrinei la 3 ani, Gh. Azoitei la 3 ani, Vasile Asiminei la 3 ani, Ion Gh. State la 2 ani, Dumitru Stafie la 2 ani, Lazăr Vârlan la 2 ani, Manole Cloșca la 2 ani, Vasile Cloșcă la 1 an, Dumitru Nichita la 1 an.

Într-o notă raport din 1 decembrie 1961, sunt prezentate arestările făcute de către M.A.I. și procuratură în rândul țăranilor în perioada 1951-1952. Conform acestui raport, Regionala de Securitate Bacău arestase 99 de persoane (55 de chiaburi, 32 de mijlocași și 12 gospodari mici).²⁰⁴ Toți aceștia au fost judecați în 36 de procese publice care au avut loc în comunele Păunești, Răcăciuni, Secuieni, Ungureni și Agăș, aceștia fiind condamnați la diferite pedepse.

Revolte răzlețe au avut loc și în primăvara anului 1961. Așa de pildă, Gheorghe Gherghelaș din satul Talpa, comuna Bârgăoani, a intrat pe pământul GAC-ului din comună și a arat și însămânțat suprafața de 0,30 hectare, fosta sa proprietate. Pentru această faptă a fost condamnat de către Tribunalul Popular al raionului Piatra-Neamț la 6 luni de închisoare

²⁰⁴ D. Dobrinu, *Colectivizarea agriculturii și represiunea împotriva țăranimii din România, 1949-1962*, p. 115, în vol. coord. de Ruxandra Cesereanu, Comunism și represiune în România, Iași, Editura Polirom, 2006.

corecțională prin sentința 1952/1961.²⁰⁵ Un alt caz este cel al lui Dumitru Marian, din satul Turturești, comuna Căciulești, care în toamna aceluiași an a intrat pe pământul G.A.C.-ului din comună și a arat și însămânțat suprafața de 0,64 de hectare, fosta sa proprietate. Și el a fost condamnat de către Tribunalul Regional Bacău la 6 luni de închisoare corecțională, prin sentința 3861/1961.²⁰⁶ Despre dimensiunea represiunii a vorbit Dej mai întâi la Moscova, în octombrie 1961, când a expus în fața Congresului al XXII-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice o dare de seamă, care avea să fie reluată la Plenara Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român din 30 noiembrie și 5 decembrie 1961. Dej preciza că peste 80 000 de țărani fuseseră arestați și trimiși în judecată între anii 1949 și 1952, cei mai mulți dintre ei „țărani muncitori” (prin aceasta înțelegându-se atunci categoriile țăranilor săraci și mijlocași). Dintre aceștia, peste 30 000 fuseseră judecați în procese publice. Micul Stalin bucureștean a pus toate aceste victime exclusiv pe seama măsurilor represive luate de troica Ana Pauker-Vasile Luca-Teohari Georgescu.

La 18 martie 1959 se aflau în închisori, condamnați sau în anchetă, ori încadrați în „locuri de muncă” 4 625 de țărani. Conform apartenenței politice, 744 fuseseră membri ai Mișcării Legionare, 270 membri ai P.N.Ț., 167

²⁰⁵ Octavian Roske, *Colectivizarea agriculturii. Represiunea totală, 1957-1962*, în „Arhivele Totalitarismului”, an 3, 2/1995, pp. 140-141.

²⁰⁶ *Ibidem*, p. 141.

membri ai P.N.L., 51 în „alte partide burgheze”, 241 în P.C.R. și/sau U.T.C., 3 152 în „diverse”²⁰⁷. În lunile următoare datele aveau să sufere ușoare modificări, la 30 mai 1959 găsindu-se în Gulagul românesc 4 928 de țărani. Din punct de vedere politic, 870 fuseseră legionari, 320 țărăniști, 219 liberali, 63 în „alte partide burgheze”, 263 în P.C.R. sau U.T.C., 3.194 cu „diverse” încadrări (2 556 pentru „uneltire contra ordinii de stat și terorism”, 24 pentru „trădare de patrie și spionaj”, 339 pentru „omisiune de denunț și favorizarea infractorilor”, 36 pentru „sabotaj-diversiune în sectorul industrial-agricol-transporturi”, 223 la „culte și secte”, 58 pentru „răspândire de manifeste și deținere de publicații interzise”, 43 pentru „crime contra păcii și umanității”, 177 pentru „furt din avutul obștesc etc.”). Țăranii reprezentau atunci grupul cel mai important de deținuți politici.²⁰⁸ La 18 august 1959 se găseau în sistemul concentraționar 5 341 de țărani „contrarevoluționari”, 3 686 dintre aceștia fiind condamnați, iar 1 655 în prevenție. Reținerile pe ani arătau astfel: în 1956, 705 țărani; în 1957, 1 308; în 1958, 1 829; în 1959, 1 499. Pentru „amnisticie și grațiere” fuseseră propuși 655 dintre arestați, ceilalți 4

²⁰⁷ ASRI, *fond Documentar*, dosar nr. 7778, vol. 3, f. 162.

²⁰⁸ *Ibidem*, ff. 160-161, 165, 168-171.

676 urmând să rămână în custodia „organelor” repressive²⁰⁹.

2.2. Țărani și muncitori după gratii

ADAM, Anton Gh. , agricultor, născut în 1907 la Luizi-Călugăra, județul Bacău. A fost condamnat în 1950 și a murit pe 21 septembrie 1952 în colonia 5 Culme.

ANDREI, Dumitru, din Piatra-Neamț, condamnat la 3 ani de închisoare, moare de enterocolită, la 23 mai 1947.²¹⁰

BEJAN, Gheorghe, născut în 1927 la Faraoni, județul Bacău și a murit în închisoarea din Aiud, în 1947.

BERZEA, Vasile, din Secuieni, Bacău. A fost arestat pe 30 august 1951 și trimis pentru 12 luni într-un lagăr de muncă forțată, pe baza deciziei M.A.I. nr. 337/30.08.1951.

BUCUR, Ioan, din Secuieni, județul Neamț. A fost condamnat la 12 luni de muncă în lagăr începând cu 20 septembrie 1951.

BULAI, Martin I, țăran din satul Fundu-Răcăciuni, județul Bacău. A fost arestat pentru că și-a manifestat solidaritatea cu preoții ce urmau să fie arestați, și omorât în bătaie în martie 1949.

BURSUC-BUNESCU, Nicolae V., născut în 1911 la Izvoare, județul Neamț. A fost arestat în toamna lui 1949 a murit la Securitate în timpul anchetei.

CALUIANU, Gheorghe Gh., născut la 4 martie 1931, în comuna Trifești, Neamț. Condamnat. A executat o pedeapsă de 6 luni de închisoare.²¹¹

²⁰⁹ *Ibidem*, ff. 154-155, 157.

²¹⁰ Ioan Ciupea, *Morții penitenciarului Aiud, 1945-1965*, în Anuarul Institutului de Istorie Cluj, XLIX, 2010, p. 143.

CASTRAVETE, Ion I., născut la 1 iulie 1908, în comuna Secuieni, Bacău. Arestat în 1952. A murit la 5 martie 1953, la Poarta Albă.²¹²

CĂRĂUȘU, Gheorghe., din comuna Scorțeni, Bacău. Tatăl lui Costache Crăușu (condamnat la 7 ani, temniță grea). Arestat. Condamnat la 7 ani temniță grea.²¹³

CĂRĂUȘU, Gheorghe, născut în 1893, în comuna Scorțeni, Bacău. Arestat în 1948 și torturat la Securitate. Condamnat la 12 ani închisoare. A trecut prin penitenciarele Suceava, Jilava și Aiud.²¹⁴

CĂRĂUȘU, Costache, din comuna Scorțeni, județul Bacău. Fiul lui Cărăușu Gheorghe (condamnat la 7 ani temniță grea). Arestat în 1958. Condamnat la 7 ani temniță grea.²¹⁵

CÂRȚU, Gheorghe Gh., născut în 1900, în comuna Blăgești, Bacău. Domiciliat în Buhuși. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la un an închisoare (sentința 3.888/29 martie 1949), pentru favorizarea unui urmărit de Securitate.²¹⁶

CELMARE. Din județul Neamț. Tatăl Luciei Celmare. Condamnat de Tribunalul Militar Iași, în 1948.²¹⁷

CERNAT, Dumitru, din comuna Scorțeni, Bacău. Condamnat în 1958, la 7 ani, temniță grea.²¹⁸

CHELE, Gheorghe, din județul Neamț. Condamnat.²¹⁹

²¹¹ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar C*, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 29.

²¹² *Ibidem*, p. 42.

²¹³ *Ibidem*, p 61.

²¹⁴ *Ibidem*.

²¹⁵ *Ibidem*.

²¹⁶ *Ibidem*, p. 73.

²¹⁷ *Ibidem*, p. 78.

²¹⁸ *Ibidem*, p. 83.

²¹⁹ *Ibidem*, p. 88.

CHEOARIU, Emil, din comuna Hangu, Neamț. Condamnat în 1949. În 1950 se afla în Penitenciarul Târgu-Ocna (grav bolnav).²²⁰

CHERTȚ, Lucian, din județul Neamț. Condamnat.²²¹

CHIRILĂ, Constantin, născut la 19 ianuarie 1919, în comuna Sanga, Bacău. Arestat în 1952. A murit în lagărul 5 Culme, la 9 aprilie 1953.²²²

CHIRILĂ, Dumitru, din județul Neamț. Condamnat.²²³

CHIRIȚESCU, Pavel Gh., născut la 28 decembrie 1920, în comuna Dragomirești, Neamț. Arestat la 8 decembrie 1957, pentru sprijinul dat partizanilor. A murit la 11 noiembrie 1960, în închisoare.²²⁴

CICEU, Anton, din comuna Faraoani, Bacău. La 15 martie 1949, agenții Securității au venit în comună să aresteze preoții romano-catolici și să interzică această cult în sat. Țăranii au fost scoși pe uliță și torturați, iar Anton Ciceu (avea 80 de ani) a fost împușcat în fața lor, ca exemplu²²⁵.

CIOBANU, Aurelian, născut la 23 mai 1941, în județul Bacău. Arestat la 12 august 1959, de Securitatea Craiova. Condamnat la 13 ani închisoare (sentința 600/21 octombrie 1959). A trecut prin penitenciarele Craiova, Gherla, Luciu, Giurgeni, Stoieniști și Constanța. Eliberat la 4 august 1964.²²⁶

CIOBANU, Mihai, din comuna Sagna, Neamț. Membru în organizația subversivă Național Țărănistă, condusă de Gh.

²²⁰ *Ibidem*, p.89.

²²¹ *Ibidem*, p.90.

²²² *Ibidem*, p. 106.

²²³ *Ibidem*, p. 107.

²²⁴ *Ibidem*, p.110.

²²⁵ *Ibidem*, p.122.

²²⁶ *Ibidem*, p.127

Miron. Condamnat (sentința 873/1950). A trecut prin penitenciarul Gherla și minele de plumb Baia-Sprie.²²⁷

CIOBOTARU, Gheorghe, din comuna Parava, Bacău. Executat.²²⁸

CIOBĂNICĂ, Petre, din Piatra-Neamț. Condamnat.²²⁹

CIOTOTARU, Ștefănică, din județul Neamț. Condamnat.²³⁰

CIUBOTARU, Gheorghe, din comuna Parava, Bacău. Executat.²³¹

CIURCILĂ, Vasile, din comuna Călugăra Mare, Bacău. Condamnat. A trecut prin penitenciarele Jilava și Gherla.²³²

CLOȘCĂ, Manole, din comuna Țibucani, Neamț. În noaptea de 4 aprilie 1956, la chemarea clopotului bisericii, întreaga comună s-a ridicat să-și apere pământul de colectivizare. Primarul satului era Manole Văidoianu, venit din U.R.S.S. cu trădătoarea divizie Tudor Vladimirescu (divizie formată de Ana Pauker, din prizonierii români). Arestat. Condamnat la 2 ani închisoare (sentința 270/21 ianuarie 1957).²³³

COJOCARU, Dumitru I., din Neamț. Condamnat.²³⁴

COLBU, Iordache I., născut la 2 aprilie 1886, în comuna Valea lui Ion, Bacău. Arestat la 17 septembrie 1956, pentru propagandă anticomunistă. A murit la 4 mai 1960, din cauza torturilor din timpul anchetei.²³⁵

CRĂCIUN, Vasile, din județul Neamț. Țăran.²³⁶ Condamnat.

DARIE, Gheorghe T., născut la 11 mai 1890, în comuna Bârgăoani, Neamț. Arestat după revolta țăranilor din Bârgăoani

²²⁷ *Ibidem*, pp. 128-129.

²²⁸ *Ibidem*, p.130.

²²⁹ *Ibidem*, p.130.

²³⁰ *Ibidem*, p.130.

²³¹ *Ibidem*, p.150.

²³² *Ibidem*, p.157.

²³³ *Ibidem*, p.163.

²³⁴ *Ibidem*, p.177.

²³⁵ *Ibidem*, p.181.

²³⁶ *Ibidem*, p.251.

(25 iunie 1950), declanșată de încercarea de colectivizare a zonei. Satul a fost înconjurat în timpul nopții și s-au făcut arestări. Judecat foarte repede pentru a folosi ca exemplu și țăranilor din satele vecine în caz că aveau de gând să se opună colectivizării. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 10 ani închisoare (sentința 662/2 august 1950). A murit la penitenciarul Gherla, la 21 aprilie 1953.²³⁷

DASCĂLU, Nicolae, din satul Davideni, comuna Țibucani, Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, pentru uneltire contra ordinii sociale.²³⁸

DĂSCĂLAȘU, Constantin, membru într-o organizație anticomunistă din comuna Plopana, Bacău. Arestat în aprilie 1959. Condamnat de Tribunalul Militar Iași (sentința 389/27 iunie 1959), pentru găzduirea și aprovizionarea cu alimente a partizanilor (l-a găzduit pe Dăscălașu Nicolae și l-a ajutat să nu fie prins de Securitate). A trecut prin penitenciarele Suceava, Iași și Gherla.²³⁹

DĂSCĂLAȘU, Gheorghe, din comuna Plopana, Bacău. Arestat pentru sprijinul acordat partizanilor. Condamnat la închisoare pentru o misiune de denunț (sentința 389/27 iunie 1959).²⁴⁰

DĂSCĂLAȘU, Nicolae, țăran din comuna Plopana, Bacău, arestat în aprilie 1953. Este judecat împreună cu alte 20 de persoane și condamnat prin sentința nr. 389 din 27 iunie 1959 la 15 ani temniță grea sub acuzația de organizare a unui grup anticomunist în comuna natală. A fost închis la Gherla și Bălțile Dunării.²⁴¹

²³⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit. D-E*, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 29.

²³⁸ *Ibidem*, p. 30

²³⁹ *Ibidem*, p. 47.

²⁴⁰ *Ibidem*, p. 47.

²⁴¹ *Ibidem*, p. 47.

DEMETERCĂ, Mihai, țăran originar din Sagna, Neamț. Condamnat în 1950 împreună cu un lot de preoți, pentru răzvrătire, la 5 ani de temniță.²⁴²

DEMETRESCU, Mihai, din comuna Sagna, Neamț. Arestat pentru răspândire de manifeste. Condamnat în 1950.²⁴³

DUDAU, Constantin, din Zănești, Neamț, condamnat în 1947 la 3 ani temniță grea, moare în închisoare la 25 noiembrie 1947.²⁴⁴

DUMITRIU, Vasile I., din comuna Țibucani, Neamț. Arestat. Judecat în 1953 în procesul organizației *Frontul Patriei*. Condamnat.²⁴⁵

DUMITRU, Andrei, născut în 1888. Din comuna Războieni, Neamț. Arestat. A murit la penitenciarul Aiud, în 1947.²⁴⁶

FARCAȘ, Anton, din comuna Săbăoani, Neamț. Arestat în 1950. Judecat în același lot cu Miron Gheorghe. Condamnat la închisoare, pentru discuții dușmănoase, răspândire de manifeste anticomuniste și încercarea de reorganizare a P.N.Ț.²⁴⁷

FARCAȘ, Ion, din comuna Faraoani, Bacău. Cantor bisericesc. S-a opus împreună cu enoriașii la arestarea preoților catolici, la 15 martie 1949. Arestat în aceeași zi. Torturat în timpul anchetei la Securitate. A murit în scurt timp, din cauza torturilor la care a fost supus.²⁴⁸

²⁴² *Ibidem*, p. 60.

²⁴³ *Ibidem*, p. 60.

²⁴⁴ Ioan Ciupea, *Morții penitenciarului Aiud, 1945-1965*, in Anuarul Institutului de Istorie Cluj, XLIX, 2010, p. 143.

²⁴⁵ *Ibidem*, p. 189.

²⁴⁶ *Ibidem*, p. 190.

²⁴⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, București, Editura „Mașina de scris”, București, 2002, p.14.

²⁴⁸ *Ibidem*, p. 14.

FAUR, Ion, cantor la biserica catolică din comuna Faraoani, Bacău. Împușcat de oamenii securității, în martie 1949, pentru că a încercat să se opună arestării preoților romano-catolici.²⁴⁹

FERENTZ, Ion I, născut la 15 mai 1901, în satul Bistricioara, comuna Ceahlău, Neamț. Arestat la 15 august 1952. A murit din cauza condițiilor de exterminare, în lagărul Galeș, la 15 decembrie 1952.²⁵⁰

FLOREA, Ștefan, născut la 29 august 1929, în comuna Berzunți, Bacău. Arestat. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 2 ani de închisoare (sentința 3.888/29 martie 1949), pentru nedenunțarea existenței unei organizații legionare în județul Bacău.²⁵¹

GAFENCU, Ion, născut la 25 decembrie 1909, în satul Hlăpești, comuna Dragomirești, Neamț. Pus sub urmărire de Securitate, a stat ascuns 12 ani (1952-1964) în zidul dublu al unei încăperi.²⁵²

GĂLBEAZĂ, Ion, din județul Neamț. Muncitor. Membru al organizației *Gărzile Decebal*. Arestat în 1949. Condamnat la închisoare (sentința 166/1950).²⁵³

GÂRBEA, Ion, născut la 19 iunie 1922, în satul Teiuș, comuna Parava, Bacău. Tehnician. Arestat la 15 mai 1948. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 4 ani închisoare. Detenția la penitenciarele Suceava și Aiud. După expirarea termenului de pedeapsă, 13 mai 1952, a fost dus cu domiciliu obligatoriu în localitățile Onești și Borzești. Eliberat la 13 mai 1954.²⁵⁴

²⁴⁹ *Ibidem*, p. 16.

²⁵⁰ *Ibidem*, p. 30.

²⁵¹ *Ibidem*, p. 57.

²⁵² *Ibidem*, p. 104.

²⁵³ *Ibidem*, p. 135.

²⁵⁴ *Ibidem*, p. 144.

GÂTEJ, Radu, născut la 1 iunie 1940, în satul Davideni, comuna Țibucani, Neamț. Domiciliu obligatoriu în Bărăgan, de la 18 iunie 1951.²⁵⁵

GÂTEJ, Victor, născut la 31 ianuarie 1920, în satul Davideni, comuna Țibucani, Neamț. Domiciliu obligatoriu în Bărăgan, de la 18 iunie 1951.²⁵⁶

GHEORGHE, Gavril D., din comuna Timișești, Neamț. Arestat. Judecat cu unul din loturile *Frontul patriei*. Condamnat la 8 ani închisoare (sentința 342/12 mai 1953).²⁵⁷

GHEORGHE, Ionel Gh, născut la 2 aprilie 1904. Din comuna Poiana Sărată, Bacău. Comerciant. Arestat la 29 iunie 1948. Omorât în timpul anchetei, la 5 iulie 1948.

GHEORGHITĂ, Petre, născut la 8 ianuarie 1929, în satul Boghicea, comuna Bâra, Neamț. Arestat. Condamnat la 4 ani închisoare, în 1949. A murit în timpul detenției în lagărul Poarta Albă, la 29 ianuarie 1951.²⁵⁸

GHEORGHITĂ, Vasile, din județul Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.²⁵⁹

GHERGHELAȘ, Gheorghe, din comuna Bârgăuani, Neamț. A participat la revolta țărănească din comună împotriva colectivizării (a tăiat firele telefonice pentru ca autoritățile locale să nu poată anunța Securitatea). Condamnat în contumacie la 11 ani închisoare (sentința 662/2 august 1950). Soția sa, Nița, a fost arestată, torturată și condamnată la 6 ani și 6 luni închisoare.²⁶⁰

²⁵⁵ *Ibidem*, p. 145.

²⁵⁶ *Ibidem*, p. 146.

²⁵⁷ *Ibidem*, p. 174.

²⁵⁸ *Ibidem*, p. 182.

²⁵⁹ *Ibidem*, p. 182.

²⁶⁰ *Ibidem*, p. 195.

GHINEȚ, Dionisie, țăran din Glogorești, Neamț, deținut la Canal unde a și murit în 1953.²⁶¹

GRĂDINARU, Grigore, țăran din Țibucani, Neamț, arestat în 1948.²⁶²

GRĂDINARU, Nicolae. Din județul Neamț. Membru al organizației *Frontul Patriei*. Arestat. Condamnat la închisoare.²⁶³

GRIGORESCU, Vasile, țăran din Broșteni, Neamț, lucrător pe Domeniile Regale și membru al organizației *Mișcarea de Rezistență a Tineretului Român* din zona Piatra-Neamț, 1948-1950. A fost arestat și trimis în detenție la Galeș.²⁶⁴

GRIGORIU, Eugen, țăran din Ștefan cel Mare, Neamț, arestat în 1948.²⁶⁵

HOGEA, Constantin, țăran din Neamț, arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași și condamnat în cadrul lotului *Frățiile de arme*, în 1950.²⁶⁶

HURMUZ, Ioan T., născut la 9 martie 1887, în comuna Sascut, Bacău. Arestat. Condamnat la închisoare, pentru propagandă contra regimului comunist. A murit în timpul detenției, la 18 decembrie 1952.²⁶⁷

HUȘTIU, Ion, din județul Bacău. Arestat în 1958. Torturat la Securitatea Bacău. Condamnat la muncă silnică. Detenția la penitenciarul Jilava și lagărele din bălțile Dunării. Decedat în timpul detenției.²⁶⁸

²⁶¹ *Cartea Albă a Securității, vol. II, august 1948-iulie 1958*, Serviciul Român de Informații, București, 1994, p. 59.

²⁶² Neculai Popa, *op. cit.* p. 69.

²⁶³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, București, Editura „Mașina de scris”, 2002, p. 271.

²⁶⁴ Romulus Rusan, (coord.), *Analele Sighet 6.Anii 1949-1953. Mecanismele terorii*, București, Fundația Academia Civică, 1999, p.366.

²⁶⁵ Neculai Popa, *op. cit.*, p. 69.

²⁶⁶ *Ibidem*, p. 67

²⁶⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 77.

²⁶⁸ *Ibidem*, p. 78.

IACOBEANU, Dumitru St., născut la 26 februarie 1889, în satul Filipești, comuna Bogdănești, Bacău. Arestat în 1959, pentru propagandă împotriva colectivizării. A murit în timpul detenției din cauza condițiilor de exterminare, la 3 februarie 1961.²⁶⁹

IGNAT, Constantin, din comuna Țibucani, Neamț. Arestat ca membru al organizației *Frontul Patriei*. Torturat în timpul anchetei la Securitatea Bacău. Condamnat la închisoare, de Tribunalul Militar Iași, în 1953.²⁷⁰

IONESCU, Jorj C., născut la 2 mai 1922, în satul Băsăști, comuna Pârjol, Bacău. Din satul Grigoreni, comuna Scorțeni, Bacău. Arestat pentru răspândire de cărți religioase. Deoarece nu au găsit cărțile la percheziție, soția sa (Elena) a fost arestată și forțată să dezgroape cărțile ascunse. Condamnat la închisoare (sentința 10/9 ianuarie 1965).²⁷¹

IONUȘEL, Petru, arestat de Securitatea Bacău, pentru participare la revolta țărănească din comuna Bârgăoani, în iunie 1950. Torturat în timpul anchetei atât la Securitatea Bacău cât și la cea din Iași. Condamnat la 10 ani închisoare (sentința 662/2 august 1950). O parte din detenție la penitenciarele Suceava și Gherla.²⁷²

IORDACHE, Constantin I., născut la 16 noiembrie 1903, în satul Drăgușani, comuna Parava, Bacău. Arestat. Condamnat la închisoare pentru propagandă contra orânduirii sociale. A murit în timpul detenției, la penitenciarul Botoșani, din cauza condițiilor de exterminare, în 1962.²⁷³

²⁶⁹ *Ibidem*, p. 84.

²⁷⁰ *Ibidem*, p. 111.

²⁷¹ *Ibidem*, p. 125.

²⁷² *Ibidem*, p. 177.

²⁷³ *Ibidem*, p. 178.

IOSUB, Gheorghe, țăran, născut la 13 august 1899, în Tămășeni, Neamț. Arestat în 1952 și închis la Colonia 5, unde a și decedat, la 24 ianuarie 1953.²⁷⁴

IOVU, Constantin, din comuna Țibucani, Neamț. În 1956, a participat la revolta din comună împotriva colectivizării (semnăturile erau luate cu forța de un fost prizonier de război întors în țară cu divizia Tudor Vladimirescu., alcătuită la inițiativa Anei Pauker). Arestat. Torturat în timpul anchetei la Securitatea Bacău și Iași. Condamnat la 7 ani închisoare (sentința 270/21 ianuarie 1951), fiind considerat capul revoltei.²⁷⁵

IRICIUC, Ioan, din satul Crăești, comuna Dragomirești, Neamț. Arestat în mai 1953, pentru găzduirea și favorizarea lui Mărgineanu Liviu (condamnat la 15 ani închisoare în contumacie). Judecat împreună cu mama lui Mărgineanu. Condamnat la închisoare (sentința 975/22 decembrie 1953).²⁷⁶

IRIMIA, Vasila D., țăran din Neamț, condamnat.²⁷⁷

ISAC, Iftene-Vasile, din comuna Țibucani, Neamț. Arestat în 1951. Anchetat la Securitatea Bacău și Iași. Judecat cu lotul organizației *Frontul Patriei*. Condamnat la închisoare, în 1953.²⁷⁸

ISACHI, Gheorghe, din comun Petricani, Neamț, membru al organizației *Frontul Patriei*. Este arestat pentru participare la discuții ostile regimului și condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, în 1952.²⁷⁹

I,TOC, Ferentz M., din satul Fundu-Răcăciuni, comuna Răcăciuni, Bacău. A participat la revolta țărănească de la 11 martie 1949, în apărarea bisericii catolice. Arestat de

²⁷⁴ *Ibidem*, p. 216.

²⁷⁵ *Ibidem*, p. 192.

²⁷⁶ *Ibidem*, p. 194.

²⁷⁷ *Ibidem*, p. 195.

²⁷⁸ *Ibidem*, p. 198.

²⁷⁹ *Ibidem*, p. 199.

Securitatea Bacău, împreună cu fratele său (Petre). Au murit amândoi din cauza torturilor din timpul anchetei, la câteva zile de la arestare.²⁸⁰

JITARU, Gheorghe, din comuna Petricani, Neamț. Arestat ca membru al organizației *Frontul Patriei* (creată de Manu Constantin), în 1952. Condamnat la închisoare, de Tribunalul Militar Iași (sentința 344/12 mai 1953).²⁸¹

JUNCU, Gheorghe, din comuna Războieni, Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare. Detenția la penitenciarele Baia-Sprie și Aiud.²⁸²

JUNCU, Ion N, din comuna Dragomirești, Neamț. Denunțat de primarul comunei, Gheorghe Rusei, că a făcut afirmații contra regimului. Arestat. Condamnat la 8 luni închisoare, de Tribunalul Militar Iași (sentința 644/24 iulie 1950). Detenția, la Penitenciarul Gherla, unde se afla închis și fiul său, elev de liceu. Omorât în bătaie, în camera 99.²⁸³

JURESCU, Costache, din satul Todireni, comuna Stănița, Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.²⁸⁴

LUCACI, Gheorghe I., din comuna Sagna, Neamț. Arestat pentru difuzarea de manifeste cu caracter național țărănist. Judecat cu lotul Miron Gheorghe. Condamnat la închisoare, în 1950.²⁸⁵

LUNGU, Gheorghe, din comuna Ceahlău, Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, în septembrie 1951, pentru sprijinirea grupului de partizani din organizația *Gărzile Decebal*. Detenția, la Penitenciarul Gherla și lagărele din bălțile Dunării.²⁸⁶

²⁸⁰ *Ibidem*, p. 208.

²⁸¹ *Ibidem*, p. 243.

²⁸² *Ibidem*, p. 257.

²⁸³ *Ibidem*, p. 257.

²⁸⁴ *Ibidem*, p. 262.

²⁸⁵ *Ibidem*, p. 381.

²⁸⁶ *Ibidem*, p. 394.

LUPU, Constantin, născut la 8 noiembrie 1906. Din satul Brătești, comuna Bârsănești, Bacău. Arestat. Torturat în timpul anchetei la Securitate. Condamnat la 6 ani închisoare.²⁸⁷

MAFTEI, Mihai C., născut la 2 martie 1928, în comuna Boghicea, Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, pentru deținere ilegală de armament. A murit în timpul detenției, în 1954, din cauza condițiilor de exterminare la care a fost supus.²⁸⁸

MĂGIRESCU, Cedric, născut în 1927 în Scorțeni, Neamț. Arestat la 14 iulie 1950. Închis la Pitești, Galeș, Peninsula, Poarta Albă. Eliberat în 1954, rearestat în 1957 și condamnat pentru uneltire contra ordinii sociale. A fost eliberat în 1964.²⁸⁹

MAHU, Constantin, țăran din Tupilați, Neamț. Unul dintre inițiatorii grupului de rezistență *Frontul Patriei*. A fost arestat în 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași.²⁹⁰

MANCAȘ, Ion V, din comuna Dragomirești, Neamț. Arestat. Judecat cu lotul organizației *Frontul Patriei*. Condamnat la închisoare, în 1953, pentru omisiune de denunț.²⁹¹

MARIAN, Dumitru, născut în 1922, în satul Căciulați, comuna Secuieni, Neamț. Tatăl a șase copii. Arestat în 1961, pentru că a însămânțat terenul (0,64 hectare de pământ) ce-i fusese luat de colectivă cu forța. Bătut în timpul anchetei la Securitatea Bacău. Condamnat de Tribunalul Regional Bacău la 6 luni închisoare, prin Decizia 3816 din 1961.²⁹²

²⁸⁷ *Ibidem*, p. 408.

²⁸⁸ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 22.

²⁸⁹ Octavian Roske, *Mecanismele represive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. IV. M*, București, Editura Academiei Române, 2005, p. 63.

²⁹⁰ Nicolae Popa, *op. cit.*, pp. 67, 69.

²⁹¹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 42.

²⁹² *Ibidem*, p. 89.

MARIAN, Spiridon, din satul Băhnășeni, Bacău. Împușcat de niște soldați sovietici în noaptea de 17 februarie 1945, pentru că nu i-a lăsat să-i jefuiască gospodăria.²⁹³

MĂGERAȘU, din comuna Scorțeni, Bacău. Arestat. Torturat în timpul anchetei la Securitatea Bacău.²⁹⁴

MĂGIRESCU, Costache C., născut la 28 aprilie 1919, în satul Cetățuia, comuna Strugari, Bacău. Din București. El și fratele său (Ion) l-au ajutat pe părintele Mândilă la multiplicarea și difuzarea gratuită de materiale religioase. Arestați în 1964. Măgirescu Costache a fost condamnat de Tribunalul Militar București la 7 ani închisoare (sentința 10/9 ianuarie 1965). Detenția, la Penitenciarele Jilava, Gherla și Aiud.²⁹⁵

MÂNTULESCU, Constantin, din județul Neamț. Membru al organizației *Gărzile Decebal*. Arestat. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 166/18 februarie 1950).²⁹⁶

MEDVEȘ, Iosif, țăran din Butea, Neamț, arestat în timpul unei revolte țărănești din comună, 6 august 1949.²⁹⁷

MIHAI, David, din satul Ghindăoani, Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.²⁹⁸

MIRCEA, Vasile T., din comuna Sagna, Neamț. Arestat pentru activitate P.N.Ț. (tentativă de reorganizare a partidului, împreună cu Miron Gheorghe). Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 873/1950).²⁹⁹

MIREA, Constantin, din comuna Cordun, Neamț. Arestat în 1950 pentru tentativă de reînființare a P.N.Ț. Judecat cu lotul

²⁹³ *Ibidem*, p. 90.

²⁹⁴ *Ibidem*, p. 167.

²⁹⁵ *Ibidem*, p. 168.

²⁹⁶ *Ibidem*, p. 195.

²⁹⁷ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 192.

²⁹⁸ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 243.

²⁹⁹ *Ibidem*, p. 296.

Miron Gheorghe. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 873/1950).³⁰⁰

MIRON, Constantin, din județul Neamț. Arestat pentru răspândire de manifeste P.N.Ț. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 2 ani închisoare prin sentința 873/1949).³⁰¹

MIRON, Nicolae, din comuna județul Bacău. Arestat. Condamnat la închisoare în 1949. După o scurtă perioadă la penitenciarul Gherla, a fost dus la minele de plumb de la Nistru. La 6 iulie 1953 a reușit să evadeze împreună cu alte 3 persoane, în același timp în care alți 12 deținuți evadau de la minele de plumb Cavnice. Prinși și condamnați la moarte. Executat a fost doar căpitanul Marin Țucă. Miron Nicolae a fost semnalat în septembrie 1954 la Oradea, în timpul procesului. Eliberat în 1964, cu Decretul de grațiere 411.³⁰²

MOROȘAN, Mihai Gh, născut la 8 noiembrie 1913, în comuna Vânători, Neamț. Arestat sub acuzația de propagandă anticomunistă. Torturat în timpul anchetei. A murit în timpul detenției, în 1963.³⁰³

MOROȘANU, Constantin, din comuna Dulcești, Neamț. Arestat în 1949. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 5 ani închisoare (sentința 873/1950), ca membru al unei organizații subversive.³⁰⁴

MOROȘANU, Ion, din județul Bacău. Arestat în legătură cu organizația de partizani *Vulturii*. (acționau pe muntele Dumitrița împotriva trupelor sovietice). Judecat cu un lot de 6 persoane. Condamnat la 3 ani închisoare (sentința 2173/1954), pentru omisiune de denunț.³⁰⁵

³⁰⁰ *Ibidem*, p. 299

³⁰¹ *Ibidem*, p. 302.

³⁰² *Ibidem*, p. 304.

³⁰³ *Ibidem*, p. 374.

³⁰⁴ *Ibidem*, p. 375.

³⁰⁵ *Ibidem*, p. 376.

MOTEI, Mircea, din satul Găzărie, Bacău. Arestat în mai 1948. Judecat cu un lot de studenți de la Universitatea Iași. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 15 ani muncă silnică. O parte din detenție, la penitenciarul Suceava.³⁰⁶

MOVILEANU, Gheorghe, din comuna Ștefan cel Mare, Bacău. Arestat de Securitatea Bacău. Torturat în timpul anchetei. Judecat cu unul din loturile organizației *Frontul Patriei*. Condamnat la închisoare. O parte din detenție, la penitenciarele Jilava și Gherla.³⁰⁷

MUNTEANU, Victor, țăran din Țibucani, Neamț. A participat la revoltele din comună în 1956. Este arestat și anchetat la Securitatea Bacău și condamnat de Tribunalul Militar Iași, prin sentința 270 din 1957, la 7 ani închisoare corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale. A murit în detenție.³⁰⁸

MUREA, Alexandru, țăran din Izvorul Dulce, Bacău, omorât la Securitate.³⁰⁹

MUSCALU, Constantin, din comuna Plopana, Bacău. Arestat pentru sprijinirea și găzduirea lui Dăscălașu Nicolae. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași în 1959.³¹⁰

NĂSOI, Anghel, din comuna Ștefan cel Mare, Neamț. Țăran. Arestat în 1952. Judecat cu lotul organizației *Frontul Patriei*. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași.³¹¹

NEGRU, Constantin, din comuna Cordon, Neamț. Arestat în 1949, pentru răspândire de manifeste. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 837/1950).³¹²

³⁰⁶ *Ibidem*, p. 392.

³⁰⁷ *Ibidem*, p. 394.

³⁰⁸ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 80.

³⁰⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 391.

³¹⁰ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 429.

³¹¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 69.

³¹² Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 20.

NICHITA, Dumitru, din comuna Țibucani, Neamț. Participant la revolta țărănească împotriva colectivizării de la 18 mai 1956. Arestat. Torturat în timpul anchetei, la Securitatea Bacău. Judecat cu un lot de 20 de țărani. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la un an închisoare (sentința 270/27 iulie 1957), pentru uneltire contra ordinii sociale.³¹³

NISTOR, Gheorghe. Din comuna Războieni, Neamț. Țăran. Arestat și omorât în timpul detenției.³¹⁴

OBREJA, Aurel I. Născut la 3 martie 1925, în comuna Bicazul Ardelean, Neamț. Arestat la 16 iunie 1948 ca fost membru *F.D.C.* Bătut în timpul anchetei la M.A.I. (de un fost coleg de liceu - Mateescu) pentru că refuza să facă declarații. Condamnat de Tribunalul Militar București la 15 ani închisoare, la 4 februarie 1949. Detenția, la penitenciarele Jilava, Târgșor (5 martie 1949), Jilava (pedepsit pentru împotrivire la „reeducare”), Gherla (15 iunie 1951) și Aiud (25 octombrie 1954). La penitenciarul Gherla a fost bătut, schilodit și supus la nenumărate umilințe (de Pușcașu Vasile, Stoian Ion, Romanescu Grigore, Livinschi Mihai, Popescu Gheorghe ș.a.) pentru a-și face autodemascarea. Ca să scape de suferințe, a dezvăluit numele mai multor persoane, toate decedate de mai mulți ani, și a inventat existența unor ascunzători cu muniție. Minciunile sale, verificate ulterior, i-au adus noi torturi și bătăi prelungite. La 25 octombrie 1954, a depus mărturie în procesul tortionarilor.³¹⁵

OLARU, Manole Gh., țăran din Țibucani, Neamț, membru al grupului de rezistență *Frontul Patriei*, este arestat în 1956, după ce participă la revolta locală împotriva colectivizării din comună, în 1956. Judecat de Tribunalul Militar Iași, este

³¹³ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 80.

³¹⁴ *Ibidem*, p. 140.

³¹⁵ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 45.

condamnat la 4 ani de închisoare corecțională prin sentința 270 din 1957, sub acuzația de uneltire contra ordinii sociale.³¹⁶

ONCIOIU, Fănică, din satul Răstoaca, comuna Răcăciuni, Bacău. Arestat și condamnat la închisoare, fiind închis la Gherla.³¹⁷

ORGHIDAN, Gheorghe, din comuna Petricani, Neamț. Țăran. Arestat pentru împotrivire la colectivizare. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, în 1953.³¹⁸

PACIURIA, Constantin, țăran din Ștefan cel Mare, Neamț. Este arestat administrativ și închis la Periprava, între 1961 și 1964.³¹⁹

PALADE, Constantin, din comuna Broșteni, Neamț, lucrător la Domeniile Regale. Membru în *Mișcarea de Rezistență a Tineretului Român* (Piatra-Neamț). Arestat la 8 noiembrie 1949, într-un lot de peste 20 de persoane. Ancheta a avut loc la Iași, comandant fiind colonelul Pande. Anchetator-șef a fost locotenentul-major Leferman Chiper, avându-i ca secunzi responsabili cu tortura pe Lică Kaufman și Vasile Dascălu. Judecat, împreună cu lotul, la 4 august 1951, și condamnat, prin sentința 932/5.08.1951) la trei ani de închisoare. Detenția, la Iași, Jilava, Gherla și Canal.³²⁰

PALEU, țăran din Neamț. Este arestat, judecat și condamnat, fiind închis la Poarta Albă, Peninsula și Gherla.³²¹

PÂNTEA, Dumitru, din județul Neamț. Arestat în 1949 și condamnat în cadrul procesului înscenat organizației

³¹⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 80.

³¹⁷ Alexandru Maier, *Am fost medic la Gherla. Dreptul la adevăr*, Târgu Mureș, Editura Mentor, 1998, p. 210.

³¹⁸ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 69.

³¹⁹ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 63.

³²⁰ Nicolae Popa, *op. cit.*, pp. 60-61.

³²¹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 65.

anticomuniste *Gărzile Decebal*, prin sentința 166/1950 a Tribunalului Militar Iași. Detenția, la Galata (Iași) și Gherla.³²²

PASCARU, Mihai. din comuna Bârgăoani, Neamț. Condamnat la 3 ani de închisoare.³²³

PASCARU, Ianoș-Ferdinand, din comuna Bârgăoani, Neamț. A participat la revolta de la 25 iunie 1950 și a fost arestat, într-un grup de țărani, dintre care 40 au fost torturați la Securitate și condamnați. Prin sentința 662/2.08.1950 a Tribunalului Militar Iași, Ianoș a primit 1 an și 6 luni de închisoare.³²⁴

PÂNTEA, Dumitru, din județul Neamț. Arestat în 1949 și condamnat în cadrul procesului înscenat organizației anticomuniste *Gărzile Decebal*, prin sentința 166/1950 a Tribunalului Militar Iași. Detenția, la Galata (Iași) și Gherla.³²⁵

PERCA, Ferentz. din comuna Cordon, Neamț. Condamnat, în lotul lui Gheorghe Miron, prin sentința 298/25.09.1970 a Tribunalului Militar Iași, pentru „difuzare de manifeste”.³²⁶

PERIANU, Radu N. născut în 1908, la Doljești, Roman. Prizonier în lagărele sovietice. La revenirea în țară, a fost aruncat în închisorile comuniste.³²⁷

PETRINA, Dumitru, din comuna Butea, de lângă Roman (în lunca Siretului). Arestat pentru participare la confruntarea cu securiștii care veniseră în comună la 6 august 1949, cu o tanchetă, pentru a-l aresta pe preotul romano-catolic Gheorghe Peț. Aproximativ 3000 de țărani din comună au încercat să-l salveze pe preot. Dintr-un avion fuseseră aruncate petarde în încercarea de a intimida oamenii, în timp ce tunurile

³²² Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, P-Q, p. 132.

³²³ Nicolae Popa, *op. cit.* p. 76.

³²⁴ *Ibidem*, p. 75.

³²⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 132.

³²⁶ Octavian Roske, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. VI. P*, București, Editura Academiei Române, 2007, p. 170.

³²⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 169.

înconjuraseră comuna în poziție de tragere. Securitatea a operat numeroase arestări.³²⁸

PETRINA, Ianoș, țăran din Butea, Neamț. Participă la revolta împotriva colectivizării din comună, în 6 august 1949, și este arestat.³²⁹

PINTEA, Dumitru, din județul Neamț Arestat în octombrie 1949, cu un grup de partizani anticomuniști din *Găzile Decebal*. Condamnat, prin sentința 66/1950. Detenția, la Iași, Gherla și în lagăre de muncă forțată.³³⁰

PLEȘCA, Dumitru, țăran din Bârgăoani, Neamț, arestat și judecat cu lotul *Frontul Patriei*, condamnat și închis la Jilava și Dej din 1955.³³¹

PLUGARU, Alexandru, din Tupilați, Neamț, arestat și judecat cu lotul *Frontul Patriei*.³³²

POPA, Gheorghe, din comuna Timișești, Neamț. Condamnat în lotul organizației *Frontul Patriei*, inițiate de preotul Nicolae Filip din comuna Brătești care era și autorul următoarei rugăciuni: „Tatăl nostru cel din Moscova, / Prăbușească-se împărăția ta/...și ne iartă nouă condițiile de armistițiu, / Precum și noi iertăm jafurile voastre. / Și nu ne duce pe noi în ispită / De a mai trece o dată Nistrul, / Și ne izbăvește de prietenia cu Rusia, Amin!”³³³”

POPA, Nicolae V, Născut la 13 august 1918 în comuna Petricani, Neamț. Membru al *Frontului Patriei*. Arestat la 13 august 1952, învinuit că procurase, împreună cu Gheorghe Jitaru, Constantin Mahu ș.a., 8 grenade și câteva cartușe.

³²⁸ *Ibidem*, p. 211.

³²⁹ Romulus Rusan, (coord.), *Analele Sighet 7. Anii 1949-1953. Mecanismele terorii*, București, Fundația Academia Civică, 1999, p. 657.

³³⁰ *Ibidem*, p. 235.

³³¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 69.

³³² *Ibidem*, p. 69.

³³³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, P-Q, p. 321.

Condamnat prin sentința 344/12.05.1953 la 5 ani de închisoare. Detenția, la Gherla.³³⁴

POPESCU, Gheorghe V., din Bălțătești, Neamț. A reușit să scape la 24 iunie 1950, când Securitatea venise să-l aresteze. S-a ascuns 2 ani. Arestat în 1952, de Securitatea Bacău, și condamnat la 2 ani de muncă silnică. Detenția în lagărele de la Canal și Borzești.³³⁵

POPESCU, Nicolae, din comuna Borlești, Neamț. Condamnat prin decizia M.A.I. 377/30.08.1951, la 6 luni de muncă forțată. Detenția la Canal.³³⁶

POPOVICI, Dumitru-Constantin, născut în 1913 la Girov, Neamț. Prizonier în U.R.S.S. Revenit în România, a fost trimis la Gherla (de la 1 decembrie 1955).³³⁷

PRICOP, Ion, din comuna Petricani, Neamț. Membru în organizația anticomunistă *Frontul Patriei*. Arestat în august 1952 și condamnat prin sentința 344/12.05.1953 a Tribunalului Militar Iași la 5 ani de închisoare.³³⁸

PRICOP, Ion M., țăran din Petricani, Neamț, membru al organizației anticomuniste *Frontul Patriei* este arestat, judecat și condamnat la 5 ani de închisoare.³³⁹

PRIGOREANU, Vasile, țăran din Neamț, membru al P.N.Ț. arestat și condamnat la închisoare în 1949.³⁴⁰

PRISĂCARU, Constantin, țăran din Dulcești, Neamț. Membru P.N.Ț. este arestat și condamnat la închisoare pentru activitate politică țărănistă în 1949.³⁴¹

³³⁴ *Ibidem*, p. 331.

³³⁵ Nicolae Popa, *op. cit.*, pp. 46-47.

³³⁶ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p.369.

³³⁷ *Ibidem*, p. 400.

³³⁸ *Ibidem*, p. 454.

³³⁹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 69.

³⁴⁰ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 182.

³⁴¹ *Ibidem*.

PROFIR, Dumitru, țăran din Petricani, Neamț, membru al organizației anticomuniste *Frontul Patriei* este arestat, judecat și închis.³⁴²

RADU, Gheorghe, țăran din Palanca, Bacău, arestat, judecat și închis la Aiud unde și moare în 1947.³⁴³

RĂDUȚ, Nicolae C., născut în 1920 în satul Ghidești, Bacău. După o lună de la întoarcerea din prizonieratul în U.R.S.S., a fost arestat pe 1 dec. 1955 și dus direct în pen. Gherla.³⁴⁴

ROMAN, Gheorghe-Liviu, din com. Horia, Neamț. A scris o anonimă în 1987 și a fost depistat după 2 ani de către Securitatea din Neamț. Arestat.³⁴⁵

RUSU, Gheorghe, țăran din Neamț, arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași este închis.³⁴⁶

RUSU, Radu N., țăran din Țibucani, Neamț, participă la revoltele din comună din 1956. Este arestat și anchetat, fiind condamnat de Tribunalul Militar Iași prin sentința 270 din 1957 la 6 ani de închisoare corecțională, pentru uneltire contra ordinii sociale.³⁴⁷

RUSU, Vasile, din com. Bozieni, Neamț. Țăran. Condamnat în 1950 în lotul Gh. Miron care încerca reorganizarea P.N.Ț.³⁴⁸

RUȘCANU, Dumitru, din com. Borca, Neamț. Arestat în U.R.S.S., unde își făcea studiile. Trimis în România și condamnat.

SANTA, Ioan, țăran din Buhuși, Bacău. Este arestat și condamnat. Moare în detenție.³⁴⁹

³⁴² Nicolae Popa, *op. cit.*, p.69.

³⁴³ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VII, Q-R, p. 96.

³⁴⁴ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dictionar. R*, București, Editura „Mașina de scris”, 2007, p. 135.

³⁴⁵ *Ibidem*, p. 150.

³⁴⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 67.

³⁴⁷ *Ibidem*, p. 80.

³⁴⁸ *Ibidem*.

³⁴⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VIII, S-Ș, p. 100.

SAVU, Florea M., țăran din Moinești, Bacău. Este arestat și condamnat la închisoare. Decedează în închisoare.³⁵⁰

SECARĂ, Gheorghe, țăran din Dragomirești, Neamț. Membru al organizației *Frontul Patriei* este arestat, judecat și condamnat la închisoare.³⁵¹

SECARĂ, Vasile, țăran din Dragomirești, Neamț. Membru al organizației *Frontul Patriei*, este arestat, judecat și condamnat la închisoare.³⁵²

SOLOMIA, Gheorghe, din Scorțeni, Bacău. Este arestat în 1948, judecat și închis. Moare în detenție.³⁵³

STAFIE, Constantin, din Țibucani, Neamț. Arestat și condamnat cu lotul *Frontul Patriei* este eliberat, dar rearestat în 1956, fiind condamnat la 6 ani de închisoare corecțională, în 1957.³⁵⁴

STAFIE, Dumitru, din Țibucani, Neamț, participant la revolta din comună împotriva colectivizării din 1956. Arestat și condamnat de Tribunalul Militar Iași la 2 ani de închisoare corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale.³⁵⁵

STANCIU, Vasile, din Neamț, arestat în lotul Miron Gheorghe în 1950, și condamnat pentru difuzarea de manifeste țăraniste.³⁵⁶

STATE, Ion Gh., din Țibucani, Neamț, participant la revolta din comună împotriva colectivizării din 1956. Arestat și condamnat de Tribunalul Militar Iași la 2 ani de închisoare corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale.³⁵⁷

³⁵⁰ Cicerone Ionițoiu, *Album al martirilor genocidului românesc*, Sibiu, Casa de Presă și Editură Tribuna SRL, 1999, p. 146.

³⁵¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 69.

³⁵² *Ibidem*.

³⁵³ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 213.

³⁵⁴ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 80.

³⁵⁵ *Ibidem*.

³⁵⁶ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 242.

³⁵⁷ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 80.

SUCEVEANU, Vasile, din Dulcești, Neamț, arestat și condamnat.³⁵⁸

ȘERBAN, Tudor, din Racova, Bacău. Este arestat și condamnat în 1949 la 1 an și 6 luni de închisoare corecțională și 1 an interdicție corecțională, pentru favorizarea infractorului.³⁵⁹

ȘTIRBU, Vasile I., din Români, Neamț. Arestat în 1950 și condamnat la 2 ani închisoare. Este închis la Cap Midia. Este rearestat în 1958 și închis la Jilava, Galați, Salcia, Stoienești și Botoșani, fiind eliberat în 1964.³⁶⁰

TABĂRĂ, Ion, din Bacău, perceptor în Răcăciuni arestat și judecat, fiind condamnat.³⁶¹

TĂBUCI, Gheorghe, din Bozieni, Neamț arestat și maltratată, este condamnat la închisoare în 1950 pentru răspândire de manifeste împotriva regimului.³⁶²

TRIFAN, Constantin, din Țibucani, Neamț arestat și condamnat în cadrul lotului *Frontul Patriei*.³⁶³

UNGUREANU, Ion, din Domnești, Neamț condamnat pentru răspândire de manifeste împotriva regimului.³⁶⁴

UNGUREANU, Neculai, din Tupilați, Neamț arestat și judecat sub acuzația de sabotaj, fiind condamnat la 3 luni închisoare corecțională. Este închis la Piatra Neamț.³⁶⁵

URSACHE, Ion, din Dulcești, Neamț condamnat pentru răspândire de manifeste împotriva regimului.³⁶⁶

³⁵⁸ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 315.

³⁵⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 334.

³⁶⁰ *Ibidem*, p. 364.

³⁶¹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 339.

³⁶² *Ibidem*, p. 345.

³⁶³ Nicoale Popa, *op. cit.*, p. 69.

³⁶⁴ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 413.

³⁶⁵ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 40.

³⁶⁶ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 415.

URSU, Vasile, din Neamț arestat și condamnat în cadrul lotului *Frățiile de arme*, 1950.³⁶⁷

VÂRLAN, Lazăr, din Țibucani, Neamț, participant la revolta din 1956 din comună. Arestat și condamnat la 2 ani închisoare corecțională sub acuzația de uneltire contra ordinii sociale.³⁶⁸

VASILIU, Victor, din Pipirig, Neamț, judecat în cadrul lotului *Frontul Patriei*, moare în detenție la Aiud.³⁶⁹

Muncitori

AVADANEI, Petru Madei, din Neamț, condamnat la 15 ani muncă silnică, moare la 8 noiembrie 1950 în urma unei hemoragii cerebrale.³⁷⁰

BOACA, Ștefan, muncitor din Bacău. A fost arestat, condamnat administrativ și închis timp de 2 ani.³⁷¹

BUCUR, Ion, din Roman. A fost condamnat.³⁷²

BUIUM, Ion, muncitor din Piatra-Neamț. A fost condamnat în 1949.³⁷³

BULACHE, Gheorghe, din Neamț. A fost condamnat.³⁷⁴

CAPRICI, Liviu, din județul Neamț. Condamnat în 1949 în legătură cu organizația Gărzile Decebal.³⁷⁵

³⁶⁷ Nicoale Popa, *op. cit.*, p. 66.

³⁶⁸ *Ibidem*, p. 80.

³⁶⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IX, T-Z, p. 317.

³⁷⁰ Ioan Ciupea, *Mortii penitenciarului Aiud, 1945-1965*, în Anuarul Institutului de Istorie Cluj, XLIX, 2010, p. 143.

³⁷¹ Cicerone Ionițoiu, *Vctimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dictionar. A-B*, București, Editura „Mașina de scris”, 2000, p. 156.

³⁷² *Ibidem*, p. 176.

³⁷³ *Ibidem*, p. 181.

³⁷⁴ *Ibidem*, p. 183.

³⁷⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, *Dictionar. C*, p. 12.

CHIRIAC, Andrei, din Piatra-Neamț. Tehnician. Condamnat. În perioada 1970-1976 se afla la Aiud.³⁷⁶

COJOCARU, Aurel, din comuna Poiana Teiului, Neamț. Muncitor. Arestat la 31 august 1949. A murit la penitenciarul Gherla în mai 1950.³⁷⁷

COMAN, Gheorghe-Neagu, născut la 10 decembrie 1908, la Moinești. Muncitor. Arestat în 1950. A murit în lagărul de muncă silnică de la Poarta Albă la 28 februarie 1953.³⁷⁸

COMĂNICI, Gheorghe, din Piatra-Neamț. Arestat. În 1952 se afla în penitenciarul Onești.³⁷⁹

CRĂCIUN, Constantin I., din Buhuși. Condamnat la 2 ani de lagăr cu Decizia nr. 446/27 septembrie 1951.³⁸⁰

CRĂCIUN, Iosif I., născut la 12 martie 1912 în comuna Hangu, Neamț. Din Călugăreni, Neamț. Muncitor. Arestat la 10 septembrie 1949, pentru propagandă anticomunistă. A murit la 6 octombrie 1951 la penitenciarul Gherla.³⁸¹

DANCIU, Napoleon C., născut la 8 noiembrie 1927, în orașul Roman. Mecanic. Arestat la 14 iunie 1949 pentru propagandă contra clasei muncitoare. A murit la 9 august 1952 în închisoare.³⁸²

DEACONU, Constantin, din Bacău. Arestat. Condamnat la 12 luni muncă silnică în lagăr (Decizia 370/27 august 1951).³⁸³

DORNEANU, Ion, din comuna Plopana, Bacău. Arestat. Condamnat la 12 ani închisoare în 1959. A trecut prin penitenciarele Jilava și Aiud.³⁸⁴

³⁷⁶ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 103.

³⁷⁷ *Ibidem*, p. 176.

³⁷⁸ *Ibidem*, p.185.

³⁷⁹ *Ibidem*, p.189.

³⁸⁰ *Ibidem*, p.248.

³⁸¹ *Ibidem*, p.250.

³⁸² *Ibidem*, p 24.

³⁸³ *Ibidem*, p. 51.

³⁸⁴ *Ibidem*, p. 122.

DORNEANU, Toader, născut la 1 ianuarie 1893 în comuna Mădei, Neamț. Arestat. Condamnat pentru instigare publică. A murit în timpul detenției la penitenciarul Aiud în 1947.³⁸⁵

DUMITRU, Dumitru, din județul Neamț. Arestat. Condamnat.³⁸⁶

EPURE, Gheorghe, din localitatea Piatra-Neamț. Arestat în 1948 de Securitatea Iași. Detenția la penitenciarul Suceava.³⁸⁷

ERCUȚĂ, Ioan, născut la 7 octombrie 1925 în Moinești. Este arestat și condamnat pentru sprijin acordat unor fugari. A murit în detenție.³⁸⁸

FAIC, Ferat, născut în 1911 la Valea Seacă, Bacău. Arestat în 1952 și condamnat la 25 de ani pentru crimă de înaltă trădare. Închis la Gherla.³⁸⁹

FASOLĂ, Andrei, din orașul Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.³⁹⁰

FASOLĂ, Teodor, din județul Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.³⁹¹

FLOREA, Gheorghe, născut în 1915, în orașul Onești. Arestat în mai 1948. Condamnat la 20 de ani muncă silnică. Eliberat de la penitenciarul Aiud în 1964.³⁹²

FLORESCU, Octavian, din județul Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare, pentru răspândire de manifeste și încercarea de reorganizarea P.N.Ț.³⁹³

³⁸⁵ *Ibidem*, p. 122.

³⁸⁶ *Ibidem*, p. 191.

³⁸⁷ *Ibidem*, p. 223.

³⁸⁸ *Ibidem*, p. 224.

³⁸⁹ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, Flori, *op. cit.*, p. 184.

³⁹⁰ Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar F-G*, București, Editura „Mașina de scris”, București, 2002, p.16.

³⁹¹ *Ibidem*, p. 16.

³⁹² *Ibidem*, p. 54.

³⁹³ *Ibidem*, p. 62.

FOCȘA, Gheorghe, din orașul Roman. Arestat. Condamnat.³⁹⁴

GHERGHEL, Iancu Gh, născut la 4 iunie 1911, în satul Butnărești, comuna Secuieni, Neamț. Muncitor. Arestat în 1952. A murit în timpul detenției în lagărul Galeș la 24 mai 1953.³⁹⁵

GHICA, Vladimir L., născut la 14 noiembrie 1909, la București. Domiciliu obligatoriu la Piatra-Neamț de la 3 martie 1949. Arestat cu un grup de 10 persoane de Securitatea Bacău. Torturat în timpul anchetei la Securitate. Judecat pentru discuții dușmănoase și ascultarea posturilor de radio străine. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 25 de ani muncă silnică (sentința 328/28 mai 1959) pentru uneltire contra ordinii sociale. În 1995 s-a declarat recurs în anulare și s-a hotărât casarea, achitarea și înlăturarea pedepsei complementare.³⁹⁶

GHINGOLD, Paul, din orașul Piatra-Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare ca sionist în 1949. Detenția, la penitenciarele Jilava și Caransebeș. Eliberat în 1954.³⁹⁷

GROȘU, Constantin, din orașul Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.³⁹⁸

GUTMAN, Felix, din județul Neamț. Muncitor. Membru al organizației *Gărzile Decebal*.. Arestat. Condamnat în 1950.³⁹⁹

GUZGAN, Costică, din județul Neamț Arestat. Condamnat la închisoare.⁴⁰⁰

HAGIMĂ, Neculai, din orașul Roman . Arestat. Condamnat la închisoare.⁴⁰¹

³⁹⁴ *Ibidem*, p. 66.

³⁹⁵ *Ibidem*, p. 195.

³⁹⁶ *Ibidem*, p. 205.

³⁹⁷ *Ibidem*, p. 212.

³⁹⁸ *Ibidem*, p. 294.

³⁹⁹ *Ibidem*, p. 318.

⁴⁰⁰ *Ibidem*, p. 321.

⁴⁰¹ *Ibidem*, p. 331.

HĂLDAN, Gheorghe, născut la 3 iunie 1956 la Grumăzești, Neamț. Lăcătuș la Întreprinderea de Autocamioane Brașov a participat la revolta anticomunistă din noiembrie 1987 de la Brașov. Judecat de Judecătoria Brașov și condamnat la 1 an cu suspendarea condiționată a pedepsei. Trimis în domiciliul obligatoriu la Bacău și repartizat la Fabrica de Mobilă din Târgu-Neamț.⁴⁰²

HODOROAGĂ, Teodor V., născut la 28 ianuarie 1898, în comuna Scurta, Bacău. Arestat la 15 august 1952. Detenția în lagărele Galeș și Peninsula. A murit în timpul detenției la 19 decembrie 1952.⁴⁰³

HUNCANU, Vasile I., născut la 20 iulie 1914 în Cotu-Vameș, comuna Horia, Neamț. Arestat în 1952, a decedat în detenție la Poarta Albă în 2 martie 1953.⁴⁰⁴

ICHIM, Constantin S., născut la 4 decembrie 1924 în Răchitoasa, Bacău. Condamnat la închisoare corecțională a fost în detenție 4 ani și 3 luni.⁴⁰⁵

ILAȘCU, Vasile, din Piatra-Neamț. Muncitor. Arestat. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași.⁴⁰⁶

ILIE, Gheorghe, din Roman, arestat și condamnat la închisoare.⁴⁰⁷

IONESCU, Ion, din Comănești, arestat și condamnat. Detenție la Jilava și Canal.⁴⁰⁸

IOSIFESCU, Constantin, din Piatra-Neamț. Muncitor. Arestat în septembrie 1949. Judecat cu unul din loturile

⁴⁰² Marius Oprea, Stejărel Olaru, *Ziua care nu se uită, 15 noiembrie 1987, Brașov*, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 239.

⁴⁰³ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 54.

⁴⁰⁴ *Ibidem*, p. 76.

⁴⁰⁵ Constantin Ionașcu, *Rezistența anticomunistă din Dobrogea*, Constanța, Editura „Ex Ponto”, 2009, pp. 343-344.

⁴⁰⁶ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 114.

⁴⁰⁷ *Ibidem*, p. 118.

⁴⁰⁸ *Ibidem*, p. 154.

organizației *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare, de Tribunalul Militar Iași (sentința 166/18 februarie 1950). Detenția, la penitenciarele Aiud și Gherla.⁴⁰⁹

IOSUB, Ion, din Neamț. Muncitor. Arestat în 1949. Judecat cu lotul *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare, de Tribunalul Militar Iași (sentința 166/18 februarie 1950). Detenția, la penitenciarele Suceava și Gherla.⁴¹⁰

JORA, Alexandru, din județul Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴¹¹

LAZĂR, Gheorghe, din județul Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴¹²

LAZĂR, Dumitru I., născut la 26 octombrie 1934, în comuna Breaza, Suceava. Din orașul Târgu-Neamț. Arestat pentru răspândire de cărți religioase. Condamnat la închisoare (sentința 10/9 ianuarie 1965).⁴¹³

LUCA, Gheorghe, din Comănești. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1959. Grațiat în 1964, cu Decretul 411.⁴¹⁴

LULU, Coroamă. Numele său figurează într-un lot de persoane din județul Neamț, condamnate la închisoare (sentința 166/1950) în legătură cu organizația *Gărzile Decebal*.⁴¹⁵

LUNGU-UNGUREANU, Gheorghe, născut la 2 august 1926, în comuna Dărmănești, Bacău. Arestat. Condamnat la închisoare, pentru propagandă contra regimului comunist. A murit în timpul detenției.⁴¹⁶

⁴⁰⁹ *Ibidem*, p. 188.

⁴¹⁰ *Ibidem*, p. 189.

⁴¹¹ *Ibidem*, p. 247.

⁴¹² *Ibidem*, p. 312.

⁴¹³ *Ibidem*, p. 311.

⁴¹⁴ *Ibidem*, p. 378.

⁴¹⁵ *Ibidem*, p. 389.

⁴¹⁶ *Ibidem*, p. 398.

MACOVEI, Nicolae, din județul Bacău. Dat în urmărire de Securitate. Prins și omorât.⁴¹⁷

MAJOR, Ioan, din Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴¹⁸

MĂNTULESCU, Constantin, muncitor din Neamț, arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași, fiind condamnat în 1950, cu lotul *Frățiile de Cruce*.⁴¹⁹

MARCOCI, Nicolae, din județul Neamț. Arestat în 1948. Judecat cu lotul legionar Iași. Detenția, la penitenciarele Suceava și Aiud.⁴²⁰

MATUȘEVSKI, Anton, născut în 1893. Din satul Căușeni, comuna Bâra, Neamț. Arestat. Condamnat la 6 ani închisoare, în 1948.⁴²¹

MAXIMENCO, Nicolae, din Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴²²

MAZĂRE, Alecu, din Roman. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1950.⁴²³

MAGERAȘU, din Scorțeni, Baăau, condamnat pentru activitatea sa împotriva regimului.⁴²⁴

MĂNTESCU, Gheorghe, muncitor din Neamț. Este arestat, judecat de Tribunalul Militar Iași și condamnat în 1950, în cadrul lotului *Frățiile de Cruce*.⁴²⁵

MĂNTULESCU, Constantin, din Neamț. Muncitor. Arestat. Judecat cu lotul *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare în

⁴¹⁷Cicerone Ionitoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar M, București, Editura „Mașina de scris”, 2004, p. 16.

⁴¹⁸*Ibidem*, p. 32.

⁴¹⁹Neculai Popa, *op. cit.*, p. 66.

⁴²⁰Cicerone Ionitoiu, *op. Cit.*, p. 75.

⁴²¹*Ibidem*, . 148

⁴²²*Ibidem*, p. 155.

⁴²³*Ibidem*, p. 158.

⁴²⁴Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IV. M, p. 163.

⁴²⁵Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 67.

1949. O parte din detenție la penitenciarele Suceava, Jilava și Gherla.⁴²⁶

MĂNTULESCU, Gheorghe, din Neamț. Muncitor. Arestat. Judecat cu lotul *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare în 1949. O parte din detenție, la penitenciarele Suceava, Jilava și Gherla.⁴²⁷

MĂNTESCU, Constantin, din Neamț. Muncitor. Arestat. Condamnat la închisoare în 1949.⁴²⁸

MÂNDRU, Timofei, din Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1949. O parte a detenției, la penitenciarul Gherla, în perioada acțiunii de reeducare. Persoană cu o memorie prodigioasă, dublată de un excelent simț al amănuntelor, a putut da importante date portretistice pentru identificarea deținuților politici și a refăcut planul penitenciarului Gherla din acea perioadă, menționând locurile de tortură.⁴²⁹

MĂRZESCU, Gheorghe, din Piatra-Neamț. Fierar. Arestat. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, în 1950. I-a fost semnalată prezența în lagărul Peninsula.⁴³⁰

MERIȘEANU, Gheorghe, din Neamț. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴³¹

MICIC, Ferentz, din Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴³²

MIHAI, Constantin, din Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴³³

MIREA, Constantin, din Neamț, arestat în 1950.⁴³⁴

⁴²⁶ Cicerone Ionitoiu, *op. Cit*, p. 176.

⁴²⁷ *Ibidem*, p. 176.

⁴²⁸ *Ibidem*, p. 195.

⁴²⁹ *Ibidem*, p. 195.

⁴³⁰ *Ibidem*, p. 201.

⁴³¹ *Ibidem*, p. 224.

⁴³² *Ibidem*, p. 234.

⁴³³ *Ibidem*, p. 243.

⁴³⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 275.

MÎRȚ, Mihai, din Roman. Arestat. Condamnat la închisoare.⁴³⁵

MOCANU, Vasile, născut la 3 august 1932, în județul Bacău. Absolvent a 2 ani de școală de ucenici. Arestat, eliberat și rearestat în 1948. Condamnat la 15 ani muncă silnică. Detenția la penitenciarele Jilava, Aiud, Baia-Sprie și lagărele de la Canal. A refuzat reeducarea și autodemascarea: „Nu înțeleg să vorbesc despre aceste lucruri întrucât nu am cunoștință de ele. Nu am nimic cu deținuții care o fac, dar eu mă consider nevinovat și deci nu înțeleg să vorbesc așa cum o fac ceilalți deținuți”⁴³⁶.

MOLDOVEANU, Sandu G., născut la 12 septembrie 1911, în județul Bacău. Arestat în august 1952. A murit în lagărul Poarta Albă, la 28 noiembrie 1953.⁴³⁷

MUNTEANU, Ion, din Moinești. Arestat. A murit în timpul anchetei la Securitatea Suceava, în 1948.⁴³⁸

MUSCALU, Nicolae, din județul Bacău. Arestat în 1959, ca membru al unei organizații subversive anticomuniste. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași, în 1959.⁴³⁹

NEAMȚU, Alexandru, din județul Neamț. Arestat și condamnat la închisoare.⁴⁴⁰

NECULA, Dumitru, din județul Neamț. Arestat și condamnat la închisoare.⁴⁴¹

NICOLAU, Costică, din comuna Roznov, Neamț. Arestat la 4 mai 1947. A fost adus la penitenciarul Gherla la 8 mai 1947.⁴⁴²

⁴³⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 307.

⁴³⁶ *Ibidem*, p. 332.

⁴³⁷ *Ibidem*, p. 356.

⁴³⁸ *Ibidem*, p. 408.

⁴³⁹ *Ibidem*, p. 430.

⁴⁴⁰ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, *Dictionar. N-O*, p. 35.

⁴⁴¹ *Ibidem*, p. 38.

⁴⁴² *Ibidem*, p. 56.

NIȚĂ, Mihai, din Bacău. Mecanic. Arestat în 1949. O parte din detenție, la penitenciarele Gherla (bătut în camera 104 de Livinschi Mihai, Păvăloaie Constantin, Dumitru Daniel ș.a.), Jilava și Aiud, unde a murit în 1953 (avea 30 de ani).⁴⁴³

ODOR, Radu, din județul Neamț. Arestat și condamnat la închisoare.⁴⁴⁴

OLARU, Constantin I., din orașul Piatra-Neamț. Muncitor. Arestat împreună cu tatăl său (Ion) și un frate (Ștefan), în 1949. Se pare că în timpul anchetei a fost cooperant și datorită declarațiilor sale s-au făcut mai multe arestări. Condamnați la închisoare de Tribunalul Militar Iași. O parte din detenție, la penitenciarele Suceava și Gherla.⁴⁴⁵

OLARU, Ștefan, muncitor din Neamț, membru al Mișcării Legionare, arestat în 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași și condamnat.⁴⁴⁶

OLINDARU, Mircea, din orașul Bacău. Salariat la întreprinderea de Avioane. Ca secretar de partid, în toamna anului 1986, a trebuit să prezinte un raport la Conferința județeană a P.C.R. Pentru că în Polonia avuseseră loc mișcări sindicale, iar în România erau nemulțumiri despre care nimeni nu avea curajul să vorbească, Mircea Olindaru a citit la conferință în locul raportului aprobat de județeană de partid, un raport personal semnat și de adjuncții săi, Farțade Petru și Pleșca Petru. Raportul critica cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu, cerea alegeri libere, dreptul de înființare a sindicatelor libere, plata orelor suplimentare de muncă și solidarizarea cu muncitorii din Polonia. Proiectul a fost primit cu aplauze de cei prezenți, iar superiorii de partid aflați la

⁴⁴³ Silvia Colfescu, *Memorialul ororii. Documente ale procesului reeducării din închisorile Pitești, Gherla*, București, Editura Vreamea, pp. 253, 548-549.

⁴⁴⁴ Cicerone Ionițoiu, *op. cit., Dictionar. P-Q*, p. 225.

⁴⁴⁵ Neculai Popa, *op. cit.*, p. 55.

⁴⁴⁶ *Ibidem*.

prezidiu au fost nevoiți să se retragă în huiduielile muncitorilor. Cei trei au fost arestați de Securitate în aceeași noapte. Mircea Olindaru a fost condamnat la 7 ani închisoare, Pleșca Petru la 8 ani și Farțade Petru la 5 ani. Detenția la penitenciarul Aiud. Au fost eliberați la 30 decembrie 1987, printr-un Decret de amnistiere.⁴⁴⁷

OLTEANU, Teodor, salariat la Fabrica de Fibre sintetice Săvinești. Arestat de Securitatea Bacău în 1959, împreună cu mai mulți colegi de serviciu. Condamnat la închisoare sub acuzația de sabotaj economic (în realitate, procesul a avut un substrat politic).⁴⁴⁸

OLTEANU, Teodor, născut la 15 martie 1941, în satul Filioara, comuna Agapia, Neamț. Arestat și condamnat la închisoare. Eliberat după 5 ani și 3 luni de detenție. S-a stabilit în orașul Constanța.⁴⁴⁹

ONEA, Ion, din orașul Bacău. Arestat și condamnat la închisoare în 1950. În perioada 1951-1953 s-a aflat în lagărul Peninsula.⁴⁵⁰

OPREA, Mitică Gh., din comuna Cordun, Neamț. Muncitor. Arestat pentru răspândire de manifeste P.N.Ț. Judecat cu lotul Gheorghe Miron. Condamnat la închisoare în 1950. O parte din detenție, la penitenciarele Iași și Gherla.

PAGU, din Bacău. Condamnat. Se afla la Gherla, în timpul revoltei deținuților, într-o celulă mare de la etajul III, împreună cu Mihai Grama, Ioachim Vlad și frații Dumitru și Ion Corniță.⁴⁵¹

⁴⁴⁷ *Ibidem.*

⁴⁴⁸ *Ibidem*, p. 256.

⁴⁴⁹ *Ibidem.*

⁴⁵⁰ *Ibidem*, p. 272.

⁴⁵¹ Cicerone Ionițoiu, Cicerone, *op. cit. Dictionar. P-Q*, p. 13.

PANTALON, Ion, din Piatra-Neamț. Condamnat în 1959. Detenția, la Gherla și lagărele de exterminare din Bălțile Dunării.⁴⁵²

PASCAL, Vasile, muncitor născut la Gârleni, Bacău. Pentru că a refuzat să predea cotele este arestat, judecat și condamnat în octombrie 1952. Este închis la Piatra-Neamț și Salcia, unde moare.⁴⁵³

PĂVĂLUȚĂ, Mihai, din Bacău, pune bazele organizației anticomuniste *Frontul Mișcării Naționale*, care activa în zona Bacăului. Este arestat, judecat, condamnat și închis.⁴⁵⁴

PELIN, Eremia, muncitor din Cordun, Neamț. Difuzează manifeste ale P.N.Ț., pentru care este arestat în 1950. Judecat și condamnat.⁴⁵⁵

PETCU, Alexandru, din județul Neamț. Condamnat.⁴⁵⁶

PETRARU, Vasile, muncitor arestat la 11 august 1952, la Bacău, și condamnat administrativ. Detenția la Târgu-Ocna și Midia, unde a ajuns la 26 octombrie 1952, într-un lot mare.⁴⁵⁷

PLEȘCA, Petru, muncitor din Bacău. Membru al comitetului condus de Mircea Olindaru, care la o conferință județeană a P.C.R. a cerut aprobarea înființării în România de sindicate independente și a criticat cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu, solicitând organizarea de alegeri libere. Muncitorii din ședință i-au aplaudat, dar membrii comitetului au fost arestați, anchetați și condamnați în toamna lui 1986. Mircea

⁴⁵² *Ibidem*, p. 45.

⁴⁵³ Octavian Roske, *op. cit. vol. VI. P*, p. 110.,

⁴⁵⁴ Gheorghe Onișoru (coord.), *Mișcarea armată de rezistență anticomunistă din România, 1944-1962*, București, „Editura Kullusys”, 2003, p. 444.

⁴⁵⁵ Roske, *op. cit.*, p. 165.

⁴⁵⁶ Ionițoiu, *op. cit.*, p. 179.

⁴⁵⁷ *Ibidem*, p. 185.

Olindaru a primit 7 ani de închisoare, Petru Pleșca a primit 6 ani, iar Petru Farțade 5 ani. Detenția, la Aiud.⁴⁵⁸

POJOCEANU, Ștefan, din Neamț. Condamnat.⁴⁵⁹

POPESCU, Nicolae Gh., născut la 21 mai 1909, la Târgu-Ocna. Domiciliat în București. Șofer și curier al Nunțiatuții Apostolice din București. Arestat în 1950 și condamnat, prin sentința de la 7 iulie 1950 a Tribunalului Militar București, semnată de generalul Alexandru Petrescu și procurorii Aron Gădină și Atanase Moldovan, la 7 ani de muncă silnică, în cadrul procesului înscenat în jurul Legației Turciei de la București, pentru că avusese legături cu aviatorul V. Ciobanu.⁴⁶⁰

POPESCU, Paul D., din Roman. Condamnat.⁴⁶¹

POPOVICI, Emil, născut la 10 iunie 1912, la Roman, ca fiu al lui Dumitru. Arestat, la 12 decembrie 1948, torturat în anchetă și condamnat, de Tribunalul Militar Iași, la 20 de ani de închisoare, pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Detenția la Jilava și Aiud, unde a murit la 28 iulie 1950, în condiții de exterminare.⁴⁶²

PRICOP, Petru, născut în 1960, la Roznov. A luat parte la manifestația din 1987, de la secția de producție a Întreprinderii de Autocamioane din Brașov și la demonstrația de la Comitetul Județean de Partid. Arestat și torturat în anchete. A primit o condamnare de 1 an și a fost trimis să muncească la Întreprinderea de Prestări Servicii în Construcții, de la Piatra-Neamț.⁴⁶³

PUȘCAȘU, Emil, muncitor din comuna Dulcești, de lângă Roman. Condamnat în 1949, în lotul liderului național-țărănist

⁴⁵⁸ *Ibidem*, p. 268.

⁴⁵⁹ *Ibidem*, p. 287.

⁴⁶⁰ *Ibidem*, p. 370.

⁴⁶¹ *Ibidem*, p. 372.

⁴⁶² *Ibidem*, p. 401.

⁴⁶³ *Ibidem*, p. 455.

Gheorghe Miron. Detenția, la Jilava, Gherla ș.a. Rearestat și condamnat prin sentința 298/25.09.1970 a Tribunalului Militar Iași, în lot cu același Gh. Miron.⁴⁶⁴

PUȘCAȘU, Enea, născut în 1954, la Secuieni, Bacău. Muncitor la Întreprinderea de Autocamioane din Brașov. A luat parte la demonstrațiile de la 15 noiembrie 1987, împotriva regimului comunist. Arestat și torturat la Securitate. Condamnat la 2 ani de închisoare, cu suspendare, prin sentința 2.823/3.12.1987, semnată de judecătorul Ștefan Pană. Mutat la Întreprinderea Metalurgică din Bacău.⁴⁶⁵

PRICOPIE, Petru, născut în Roznov, Neamț, strungar la Întreprinderea de Autocamioane din Brașov. Participă la revolta anticomunistă din 15 noiembrie 1987. Este arestat și condamnat de Judecătoria Brașov la 1 an închisoare, cu suspendarea condiționată a pedepsei. Este repartizat la Întreprinderea de Producție și Prestări Servicii în Construcții Piatra-Neamț.⁴⁶⁶

RADU, Alexandru, din jud. Neamț. Condamnat.⁴⁶⁷

RĂDULESCU, Stelian, din Târgu-Ocna. Arestat după 1970, acuzat de scrierea unor poezii ostile regimului. Detenția, în penitenciarul Aiud.⁴⁶⁸

ROPOTICĂ, Ion, muncitor din Neamț. Este arestat în 1950 și condamnat pentru activitate în cadrul lotului *Frățiile de Cruce*.⁴⁶⁹

⁴⁶⁴ *Ibidem*, p. 495.

⁴⁶⁵ *Ibidem*, p. 495.

⁴⁶⁶ Marius Oprea, Stejărel Olaru, Stejărel, *op. cit.*, p. 239.

⁴⁶⁷ Cicerone ,Ioanițoiu, *Vctimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dictionar. R*, Editura Mașina de scris, București , 2007, p. 35.

⁴⁶⁸ Octavian Roske, Octavian, *op. cit.*, vol. VII, Q-R, p. 138.

⁴⁶⁹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 67.

ROMAN, Gheorghe-Liviu, din com. Horia, Neamț. A scris o anonimă în 1987 și a fost depistat după 2 ani de către Securitatea din Neamț. Arestat.⁴⁷⁰

ROȘU, Vasile, comerciant din Neamț. Este arestat ca membru al *Frățiilor de Cruce* din zona Ceahlău. Este condamnat de Tribunalul Militar Iași și închis.⁴⁷¹

ROTARU, Gheorghe N., născut la 4 martie 1891 la Ariceni, Roman. Arestat la 21 iul. 1951. Condamnat la muncă silnică. Detenția, în lăgărele de la Canal. A murit în detenție, la 28 octombrie 1953.⁴⁷²

ROTTEMBERG, Sami, născut la 5 mai 1925 la Târgu-Ocna. Din Bacău, str. Neagoe Vodă. Arestat în 1952 și judecat în dec. 1953. După eliberare a plecat în Israel.⁴⁷³

RUSU, Alexandru, din Roman. Condamnat. Detenția, în penitenciarul Jilava și la Peninsula.⁴⁷⁴

RUSU, Ion, fotograf din Piatra-Neamț, este arestat și închis la Salcia, între 1963 și 1964.⁴⁷⁵

SMEU, Constantin, din Bacău, închis la Târgu-Ocna.⁴⁷⁶

SOROHAN, Dumitru, din Neamț, este condamnat la 3 ani temniță grea în urma Hotărârii Tribunalului Poporului București, în 1949.⁴⁷⁷

SULTANA, Mircea-Sergiu, din Piatra-Neamț, arestat și condamnat. Între 1962 și 1964 a fost închis la Suceava, Iași și Aiud.⁴⁷⁸

⁴⁷⁰ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 158.

⁴⁷¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 66.

⁴⁷² Octavian Roske, *op. cit.*, p. 198.

⁴⁷³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 178

⁴⁷⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 217.

⁴⁷⁵ Ion Ioanid, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, vol. V, București, Editura Albatros, 1996, p. 124.

⁴⁷⁶ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VIII, S-Ș, p. 204.

⁴⁷⁷ Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România, vol II. 1 aprilie 1947-27 iulie 1964*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001, p. 64.

ȘELARU, Constantin, negustor din Dulcești, Neamț, arestat și condamnat pentru activitate național-țărănistă, în 1950.⁴⁷⁹

TARANGUL, Dimitrie-Henric, din Piatra-Neamț, arestat în 1958 și condamnat la 20 ani închisoare, alături de alte 10 persoane. Este eliberat în baza decretului 411 din 29 iulie 1964.⁴⁸⁰

TURICĂ, Vasile, șofer din Hangu, Neamț, condamnat și închis la Jilava, Peninsula și Gherla.⁴⁸¹

URGON, Adalbert, din Ghimeș-Făget, tâmplar, arestat în 1962 și condamnat la 2 ani închisoare corecțională pentru agitație. Eliberat în 1963.⁴⁸²

URSACHE, Vasile, muncitor din Neamț, arestat, moare în detenție.⁴⁸³

VĂIDEANU, Constantin, dulgher din Dragomirești, Neamț, închis, moare în detenție.⁴⁸⁴

VREMIR, Victor-Gheorghe, din Români, Neamț, este închis.⁴⁸⁵

Capitolul 3

Femei și tineri întemnițați

⁴⁷⁸ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Editura Microhart SRL, 1998, p. 317.

⁴⁷⁹ *Ibidem*, p. 323.

⁴⁸⁰ *Ibidem*, p. 342.

⁴⁸¹ *Ibidem*, p. 395.

⁴⁸² Dan Cătănuș, (coord.), *Intelectuali români în arhivele comunismului*, București, Editura Nemira, 2006, p. 438.

⁴⁸³ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. XI, T-Z, p. 272.

⁴⁸⁴ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 429.

⁴⁸⁵ *Ibidem*, p. 454.

3.1. Introducere

Subiectul acestui capitol este de real interes pentru cei care studiază perioada regimului comunist. Documentele vorbesc despre peste 4200 de femei închise în închisorile regimului, unele dintre ele, femei partizan sau legionare, dar cele mai multe dintre ele rude ale foștilor demnitari, oameni de cultură, intelectuali și călugărițe. Tinerii, câteva mii, au fost reținuți sub acuzații diverse, cele mai multe dintre ele de acțiuni contra regimului. În cele ce urmează voi prezenta lista cu femeile și tinerii întemnițați.

3.2. Femei întemnițate

ALBU, Georgeta, din județul Bacău, născută pe 4 noiembrie 1957. A fost arestată, anchetată de Securitate și condamnată de Tribunalul Militar Brașov în 1986.⁴⁸⁶

BALAȘ, Elena J., născută în 1929 la Buhuși. A fost arestată în 1949 și a murit în 1950, în închisoare, din cauza torturilor.⁴⁸⁷

BĂRBUȘĂ, Anita M., țărancă din comuna Faraoani, județul Bacău. A fost arestată pe 10 martie 1949, ca apărătoare a bisericii catolice din sat, fiind apoi bătută și omorâtă de Securitatea din Bacău.⁴⁸⁸

BULAI, Maria, țărancă din satul Fundu-Răcăciuni, județul Bacău. A fost arestată pe 15 martie 1949 în timpul unei manifestații țărănești de solidaritate cu preoții ce urmau să fie

⁴⁸⁶ Cicerone Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar A-B, București, Editura „Mașina de scris”, 2000, p. 56.

⁴⁸⁷ *Ibidem*, p 134.

⁴⁸⁸ *Ibidem*, p. 147.

arestați. Dusă la Bacău, a fost bătută crunt și a murit în scurt timp.⁴⁸⁹

CAIA, Ana, din județul Neamț. Condamnată⁴⁹⁰.

CANCICOV, Madelaine, născută la 25 iunie 1904, la Bacău. Absolventă a Facultății de Drept din Paris. Sora ministrului Mircea Cancicov. Condamnată în 1949. A trecut prin penitenciarele M.A.I., Jilava, Mislea și Miercurea-Ciuc. Eliberată în 1964. S-a stabilit la Londra.⁴⁹¹

CELMARE, Lucia, din Piatra-Neamț. Elevă (17 ani). Condamnată în 1948, împreună cu un grup de colege. A trecut prin Jilava, Târgșor și Mislea.⁴⁹²

CERCEL, Lidia, din Neamț. Arestată în 1949. A trecut prin penitenciarele Iași, Suceava și Mislea.⁴⁹³

CIOBANU, Aurica, din Neamț. Condamnată de Tribunalul Militar Iași.⁴⁹⁴

CIUREA, Elena A., din comuna Fundu-Răcăciuni, Bacău. Țărăncă. Catolică, s-a manifestat împotriva persecuțiilor preoților catolici și a participat la acțiunile pentru apărarea Bisericii catolice. Arestată la 12 martie 1949. A murit în timpul anchetei, din cauza torturilor, la Securitatea Bacău.⁴⁹⁵

COJOC, Mirela, din Neamț. Condamnată.⁴⁹⁶

CONDREA, Ioana, din Neamț. Condamnată.⁴⁹⁷

CONSTANTINESCU, Lucia, născută în județul Neamț. Condamnată.⁴⁹⁸

⁴⁸⁹ *Ibidem*, p. 187.

⁴⁹⁰ Ionițoiu, Cicerone, *op. cit.*, *Dicționar C*, p. 16.

⁴⁹¹ *Ibidem*, p. 22.

⁴⁹² *Ibidem*, p. 78.

⁴⁹³ *Ibidem*, p. 82.

⁴⁹⁴ *Ibidem*, p. 127.

⁴⁹⁵ *Ibidem*, p. 157.

⁴⁹⁶ *Ibidem*, p. 176.

⁴⁹⁷ *Ibidem*, p. 193.

⁴⁹⁸ *Ibidem*, p. 205.

COȘEREANU, Ecaterina, din comuna Doftana, Bacău. Funcționară, mama lui Coșereanu Alexandru. Arestată în 1957, a fost torturată 4 ani, ca să spună cum a reușit să fugă fiul ei din țară. Condamnată la 4 ani închisoare (sentința 77/1962), pentru omisiune de denunț, 3 ani deja executați la acea dată. La eliberare i s-a sugerat să-i ceară fiului despăgubiri în valută pentru perioada ei de detenție.⁴⁹⁹

CRĂCIUN, Felicia, din Neamț. Condamnată.⁵⁰⁰

CRISTEA, Maria, din județul Neamț. Condamnată.⁵⁰¹

DANILIU, Dumitra, din Piatra-Neamț. Arestată. Condamnată.⁵⁰²

DASCĂLU, Veronica, din satul Davideni, comuna Țibucani, Neamț. Arestată de Securitatea Bacău și torturată în timpul anchetei. Condamnată la închisoare de Tribunalul Militar Iași, în 1950.⁵⁰³

DENK, din comuna Borca, Neamț. Soția lui Denk Adolf Gheorghe. Făcea parte, împreună cu soțul, din organizația *Gărzile Decebal*, condusă de dr. Vasilache Gheorghe. Arestată în 1949.⁵⁰⁴

DUNCA, Ileana, țărancă din comuna Negri, Bacău, arestată în 25 septembrie 1962 și eliberată în mai 1964.⁵⁰⁵

GAFIȚEANU, Emilia A., născută la 12 noiembrie 1923, în orașul Bacău. Din orașul Piatra-Neamț. Casnică. Arestată. Condamnată la 6 ani închisoare, pentru discuții dușmănoase la adresa regimului comunist, purtate cu Popovici Alexandru,

⁴⁹⁹ *Ibidem*, p.236.

⁵⁰⁰ *Ibidem*, p.249.

⁵⁰¹ *Ibidem*, p.262.

⁵⁰² Cicerone Ionițoiu, *op. cit. D-E*, p 26.

⁵⁰³ *Ibidem*, p.31.

⁵⁰⁴ *Ibidem*, p.63.

⁵⁰⁵ *Ibidem*, p. 196.

Ghica Vladimir și Pilat Florica. Detenția, la penitenciarele Jilava și Miercurea-Ciuc. Grațiată la 27 septembrie 1962.⁵⁰⁶

GHERGHELAȘ, Nița, din comuna Bârgăuani, Neamț. Soția lui Gherghelaș Gheorghe. A participat la revolta din comună împotriva colectivizării. Arestată. Torturată cu sălbăticie în timpul anchetei (soțul nu fusese prins). Condamnată la 6 ani și 6 luni închisoare. A murit la scurt timp de la eliberare, din cauza torturilor la care a fost supusă.⁵⁰⁷

GORGOS HRIB, Aurica, născută la 3 octombrie 1923. Din satul Soci, comuna Ștefan cel Mare, Neamț. Casnică. Membră a organizației *Frontul Patriei*. A răspândit manifeste anticomuniste. Dată în urmărire din vara anului 1950, a stat ascunsă, redacta manifeste și-și încuraja consătenii. Arestată la 17 iunie 1951. Torturată în timpul anchetelor, un an și 6 luni, la Securitatea Bacău și Iași. Condamnată de Tribunalul Militar Iași la 25 de ani muncă silnică (sentința 100/13 martie 1953). Detenția, la penitenciarele Jilava, Mislea, Miercurea-Ciuc și Arad. Grațiată în 1964 cu Decretul 411.⁵⁰⁸

HRIB, Aurica, născută la 3 octombrie 1923, în orașul Piatra-Neamț. Soția învățătorului Hrib Alexandru, a făcut parte împreună cu el din organizația *Frontul Patriei*. Puși sub urmărire, au stat ascunși pe la diverși membri ai organizației. Prinsă și arestată la 17 iunie 1951, era înarmată cu o mitralieră și o grenadă. Condamnată la 25 de ani muncă silnică (sentința 100/13 martie 1953). Detenția la penitenciarele Iași, Jilava, Mislea și Miercurea-Ciuc. Grațiată în 1964, cu Decretul 411.⁵⁰⁹

HORODNICEANU-SCUTARU, Viorica, din Piatra-Neamț, mamă a 3 copii, arestată de Securitate și trimisă în detenție la Gherla.⁵¹⁰

⁵⁰⁶ Cicerone Ionițoiu, *op. cit. F-G*, p. 105.

⁵⁰⁷ *Ibidem*, p. 195.

⁵⁰⁸ *Ibidem*, p. 258.

⁵⁰⁹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit., H, I, J, K, L*, pp. 70-71.

⁵¹⁰ *Ibidem*, p. 76.

IAMANDI, Hilda, din Roman, arestată și anchetată de Securitate.⁵¹¹

IDRICEANU, Elena, născută la 7 iunie 1931, în orașul Târgu-Ocna. Din comuna Moravița, Timiș. Domiciliu obligatoriu, în Bărăgan, de la 18 iunie 1951.⁵¹²

ILIEȘ, Nilla, din Roman, anchetată de Securitate.⁵¹³

IONESCU, Rodica, nepoata lui Constantin Vișoianu, originară din Neamț. Arestată și eliberată din ordinul lui Mihai Dulgheru, la 28 septembrie 1950.⁵¹⁴

ISACHI, Mariana, din Neamț. Anchetată la Securitate.⁵¹⁵

IULU, Maria, funcționară din Neamț, membră a organizației anticomuniste *Frățiile de Arme*, arestată și judecată de Tribunalul Militar la Iași, în 1950.⁵¹⁶

LĂPUȘNEANU, Ecaterina, din orașul Roman. Arestată. Condamnată la închisoare.⁵¹⁷

LEHOTSCHI, Domnica, născută la 25 ianuarie 1940, în satul Davidești, comuna Țibucani, Neamț. Domiciliu obligatoriu, de la 18 iunie 1951.⁵¹⁸

LETONIA, Alois, din orașul Roman. Arestată. Condamnată la închisoare.⁵¹⁹

LULU, Maria, funcționară. Numele său figurează într-un lot de persoane din județul Neamț, condamnate la închisoare (sentința 166/1950) în legătură cu organizația *Gărzile Decebal*.⁵²⁰

⁵¹¹ *Ibidem*, p. 90.

⁵¹² *Ibidem*, p. 105.

⁵¹³ *Ibidem*, p. 125.

⁵¹⁴ Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente, 1949-1989*, Iași, Editura Polirom, 2002, p. 148.

⁵¹⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 199.

⁵¹⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 66.

⁵¹⁷ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 323.

⁵¹⁸ *Ibidem*, p. 337.

⁵¹⁹ *Ibidem*, p. 349.

⁵²⁰ *Ibidem*, p. 389.

LUNGU, Felicia, din orașul Roman. Arestată. Condamnată la închisoare.⁵²¹

LUPU, Șuro-Blima, născută la 23 octombrie 1901, în orașul Piatra-Neamț. Din București. Arestată pentru activitate sionistă. Condamnată la închisoare, în 1952. După eliberare a fost lăsată să plece în Israel (toamna anului 1956).⁵²²

LUPU, Polina, născută în Piatra-Neamț. Arestată. Condamnată la închisoare, în 1949. I-a fost semnalată prezența la penitenciarul Iași.⁵²³

MANOLIU, Otilia, soția generalului Gheorghe Manoliu, originară din Piatra-Neamț. A fost arestată împreună cu soțul și închisă la Jilava, în 1953.⁵²⁴

MIREA, Aurica V., din Cordun, Neamț, arestată și judecată în 1950.⁵²⁵

MIRON, Elena, salariată la întreprinderea *Trotușul*. Arestată în mai 1948, ca agentă de legătură între legionarii dați în urmărire de Securitate. Torturată în timpul anchetei la Securitatea Bacău (de anchetatorul Zeller Paul), a încercat să se sinucidă înghițind un pumn de ace de gămălie, pentru a nu divulga din greșeală vreun nume. A fost salvată de la moarte pentrua putea fi din nou torturată. Condamnată la închisoare. O parte din lunga detenție la penitenciarele Jilava și Mislea.⁵²⁶

MURARIU, Victoria, născută la 13 mai 1931, în orașul Onești. Domiciliu obligatoriu în Bărăgan, de la 18 iunie 1951.⁵²⁷

NEAGU, Marilena, din județul Neamț. Arestată și condamnată la închisoare.⁵²⁸

⁵²¹ *Ibidem*, p. 394.

⁵²² *Ibidem*, p. 411.

⁵²³ *Ibidem*, p. 411.

⁵²⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IV, M, p. 90.

⁵²⁵ *Ibidem*, p. 275.

⁵²⁶ *Ibidem*, p. 303.

⁵²⁷ *Ibidem*, p. 430.

NEGREA, Eugenia, din județul Neamț. Arestată și condamnată la închisoare.⁵²⁹

PANCIU, Rodica. Din Roman. Condamnată⁵³⁰.

PARASCHIV, Mihaela, din județul Neamț. Condamnată.⁵³¹

PARTENIE, Lili, din județul Neamț. Arestată.⁵³²

PASNICU, Hareta, din comuna Fărcașa, Neamț. Arestată la 16 decembrie 1949 și torturată la Securitate. Judecată în procesul înscenat organizației anticomuniste *Gărzile Decebal*, din jurul dr. Gheorghe Gh. Vasilache. Condamnată, prin sentința 777/15.09.1950 a Tribunalului Militar Iași deplasat la Suceava, la 5 ani de temniță grea și 5 ani de degradare civică. Detenția, la Suceava, Jilava și Mislea.⁵³³

PETRESCU, Aspasia, din județul Bacău, arestată și condamnată la 14 ani de temniță grea, fiind închisă la Mislea, Târgșor și Miercurea-Ciuc.⁵³⁴

POPA, Elena C., născută la 27 iunie 1934, în comuna Scorțeni, Bacău. Condamnată, prin sentința 10/9.01.1965, pentru „răspândire de cărți religioase”.⁵³⁵

POPESCU, Victoria, din comuna Bălțătești, Neamț, fiica lui Gheorghe Popescu. Este trimisă în domiciliu obligatoriu 5 ani în comuna Pelicanu, Bărgan.⁵³⁶

POTCOVARU, Aurelia, din Roman. Condamnată în 1951.⁵³⁷

PRICOP, Elena, născută în 1967, la Roman. Forjor la Brașov. A luat parte la manifestația anticomunistă de la 15 noiembrie 1987. Arestată și anchetată cu brutalitate, de locotenentul-

⁵²⁸ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, N-O, p. 67.

⁵²⁹ *Ibidem*, p. 76.

⁵³⁰ Cicerone Ionițoiu, Cicerone, *op. cit.*, R, p. 36.

⁵³¹ *Ibidem*, p. 56.

⁵³² *Ibidem*, p. 65.

⁵³³ *Ibidem*, p. 166

⁵³⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VI. P, p. 189.

⁵³⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 319.

⁵³⁶ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 47.

⁵³⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 434.

major I. Coșneanu, locotenentul D. Ciupitu și plutonierii T. Friciu și V. Vârtic.⁵³⁸

SCUTARU-HORODNICEANU, Viorica, din Piatra-Neamț, este arestată în 1952 și închisă la Ghencea, Bragadiru și Târgșor.⁵³⁹

SIMIONESCU, Maria, din Piatra-Neamț, arestată în 1948 cu lotul *Frățiile de Cruce Neamț* și condamnată. Este închisă la Mislea.⁵⁴⁰

3.3. Tineri întemnițați

BUCĂ, Ilie, elev la Seminarul din Roman. A fost arestat în 1949, condamnat și închis la Galați, Jilava și Târgșor.⁵⁴¹

BUCUR, Mihail, elev în clasa a VI-a, din Târgu-Ocna. A fost arestat de Securitate pe 14 aprilie 1948 și condamnat de Tribunalul Militar Constanța (în deplasare la Galați) la 1 an de închisoare.⁵⁴²

CĂRĂUȘU, Adrian, născut în 1923, în comuna Scorțeni - Bacău. Student la Facultatea de Teologie din Suceava. Frate cu Cărăușu Costache Gh. Condamnat de Tribunalul Militar București (sentința 1547/8 august 1947). A trecut prin penitenciarele Suceava, Jilava, Pitești, Văcărești și Aiud. Eliberat în 1964. A murit în Comănești.⁵⁴³

CHERTIC, Lucian, din Târgu-Neamț. Elev. Arestat, cu un grup de 12 elevi, la 3 februarie 1948. Torturat la Securitatea

⁵³⁸ *Ibidem*, p. 453.

⁵³⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VI. P, p. 156.

⁵⁴⁰ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 58.

⁵⁴¹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, A-B, p. 135.

⁵⁴² *Ibidem*, p. 143.

⁵⁴³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, C, , p. 61.

Iași. Condamnat (sentința 284/1948). A trecut prin penitenciarul Târgșor.⁵⁴⁴

CHIOARU, din comuna Hangu, Neamț. Elev. Arestat în 1949. A trecut prin penitenciarele Suceava, Iași și Gherla.⁵⁴⁵

CHIȚU, Constantin, din comuna Drăgănești, Neamț. Elev. Aflat în vacanță (iunie 1948), a intrat în școala din sat împreună cu un prieten, Pralea Constantin, și au scos ochii portretelor de pe pereți: Stalin, Gheorghe Gheorghiu-Dej, Groza și alții. Condamnați la câte 4 luni închisoare (sentința 1.467/1 septembrie 1948).⁵⁴⁶

CIORNESCHI, Liviu, din Roman. Elev la Liceul „Roman-Vodă“. Împreună cu mai mulți colegi (George Bliderisanu, Doru Axente, Andrei Dâscă, Ștefan Savici și alții) a parodiat imnul *Te slăvim Românie*. Arestați de Securitate, în aprilie 1959, în urma sesizării dirigintelui Alecu Cojocaru. Torturați cu cruzime la Securitatea Roman și Bacău, copiii au fost obligați să accepte și alte acuzații: că ascultau și discutau știrile de la posturile de radio capitaliste, comentau procesul preotului Santa Antal și considerau că statul e dușmanul religiei, că admirau realizările tehnice ale țărilor capitaliste și bunăstarea din vremea regimului monarhic ce înfăptuise România Mare. Condamnați de Tribunalul Militar Iași, în deplasare la Bacău, la pedepse între 7 și 10 ani închisoare (sentința 401/30 iunie 1951). Au trecut prin penitenciarele Jilava, Gherla, lagărele din Bălțile Dunării, Periprava-Grind. Grațiați după 3 ani.⁵⁴⁷

COȘEREANU, Alexandru, născut la 11 octombrie 1931, la Gârleni- Buhuși. Elev (17 ani). Arestat și torturat de Herșcovici, la Securitatea Bacău, și de Petre Goiciu, la Securitatea Galați, pentru convingeri anticomuniste. Condamnat la 7 ani închisoare, în 1949. A trecut prin lagărul

⁵⁴⁴ *Ibidem*, p. 90.

⁵⁴⁵ *Ibidem*, p.97.

⁵⁴⁶ *Ibidem*, p.116.

⁵⁴⁷ *Ibidem*, pp. 141-142.

de la Peninsula, unde a intrat în conflict cu administrația, pentru că a refuzat munca silnică (brigadierul Neagu l-a înfășurat în sârmă ghimpată și l-a scos din șantier). La penitenciarul Gherla a avut de suferit de la același Petre Goiciu, care îl torturase și în timpul anchetei. Eliberat în 1956 (în cârje, a intrat direct în spital). Profitând de Revoluția din Ungaria, a fugit, cu încă 3 persoane, în octombrie 1956, spre Occident, ascuns într-un vagon cu struguri. După plecare i-au fost arestați părinții și rudele, pentru a se afla cine l-a ajutat să plece și unde. Judecat în lipsă, a fost condamnat la pedepse însumând 60 de ani închisoare, din care 25 de ani muncă silnică (sentința 77/1962). Securitatea a trimis iscoade la Paris, pentru a-l convinge să se întoarcă în țară, iar în Germania s-a încercat chiar răpirea sa. A murit la 1 mai 1989.⁵⁴⁸

CREȚULESCU, Lidia, din Piatra-Neamț. Studentă la Iași. Arestată la 15 mai 1948. Condamnată. A trecut prin penitenciarele Suceava, Jilava și Mislea.⁵⁴⁹

CREȚULESCU, Nicolae-Nichi, din Piatra-Neamț. Student. Arestat în mai 1948, la București. Condamnat de Tribunalul Militar Iași (sentința 334/14martie 1949). În 1961 se afla în lagărul de la Periprava.⁵⁵⁰

CURCUȚĂ, Pavel, născut în 1930, la Târgu Ocna. Elev seminarist. Condamnat în 1949, la 2 ani închisoare, pentru instigare publică. A trecut prin penitenciarul Galați și lagărul de la Poarta Albă. După eliberare a fost preot la Biserica Precista, din Târgu-Ocna, până la pensionare. A murit în 2001.⁵⁵¹

DABIJA, Benedict-Ben, născut la Piatra-Neamț. Student la Institutul Dramatic, considerat un viitor actor cu reale calități.

⁵⁴⁸ *Ibidem*, p.235.

⁵⁴⁹ *Ibidem*, p.257.

⁵⁵⁰ *Ibidem*, p.257.

⁵⁵¹ *Ibidem*, p.286

A fost denunțat de un coleg ca având opinii ostile regimului. Arestat în 1949 și supus unor anchete dure la Securitatea București. Condamnat. O parte din detenție a executat-o la penitenciarul Jilava. A murit la scurt timp după eliberare, din cauza suferințelor îndurate în penitenciare.⁵⁵²

DÂSCĂ, Andrei P., născut la 27 ianuarie 1942, Butea, județul Iași. Elev la Liceul „Roman-Vodă” din Roman și împreună cu mai mulți colegi a parodiat imnul *Te slăvim Românie*. Au fost arestați de Securitatea Bacău în urma sesizării dirigintelui, la 29 aprilie 1959. A fost condamnat de Tribunalul Militar Iași prin sentința nr. 401 din 30 iunie 1959 la nouă ani de închisoare. A fost închis la Jilava, Gherla și Bălțile Dunării, fiind grațiat în februarie 1963.⁵⁵³

DAȘCĂ, Andrei, elev la liceul „Roman Vodă” din Roman. Arestat pentru că spunea bancuri cu Nichita Hrușcirov. Condamnat la închisoare, în 1959.⁵⁵⁴

DAVIDESCU, Ovidiu, arestat în mai 1948 cu lotul *Centrului studențesc legionar Neamț* și torturat în timpul anchetei la Securitate. Condamnat la închisoare (sentința 307/1949). A trecut prin penitenciarul Suceava.⁵⁵⁵

DĂNILĂ, Sebastian C., născut la 17 februarie 1929, în comuna Poenari, Neamț. Elev. Arestat la 10 ianuarie 1949 pentru uneltire contra ordinii sociale. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 10 ani muncă silnică. A murit la 8 mai 1956, în penitenciarul Aiud.⁵⁵⁶

DOMIDE, Emil Gherasim, student, din Roman, arestat și condamnat la 8 ani de închisoare.⁵⁵⁷

⁵⁵² Cicerone Ionițoiu, *op.cit.*, D-E, , pp. 11-12.

⁵⁵³ *Ibidem*, p. 20.

⁵⁵⁴ *Ibidem*, p. 31.

⁵⁵⁵ Nicolae Popa, *op. cit.*, p.58.

⁵⁵⁶ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 44.

⁵⁵⁷ *Ibidem*, p. 116.

DRAGOMIR, Silviu N., născut la 4 octombrie 1930, în orașul Roman. Fiu și nepot de preoți. Elev. Împreună cu colegii săi, Stegaru Emilian, Socor Ovidiu și Anton Teodor, la festivitatea de 1 mai 1948, au luat portretul lui V.I. Stalin și, mimând o procesiune de înmormântare, l-au plimbat pe culoarele școlii până în clasă, unde l-au așezat cu capul în jos și cu fața la perete. S-a eliberat un mandat de arestare (5184/14 august 1948) și copiii au fost dați în urmărire. Silviu Dragomir a stat ascuns până în ziua procesului, când s-a prezentat în boxă alături de colegii săi. Condamnat la un an închisoare pentru că, prin gestul său, a încercat să facă agitație împotriva formei de guvernământ, rezultând un pericol social.⁵⁵⁸

DRĂGOI, Gheorghe, elev din Bacău, ucis în detenție în 1951.⁵⁵⁹

FÂNTÂNĂ, Octavian, din Bacău. Elev. Arestat în 1948. Detenția la penitenciarele Suceava și Gherla, unde a cunoscut ororile procesului de reeducare.⁵⁶⁰

FLOAREȘ, Aurel, din Roman. Student. Arestat în 1948. Judecat cu lotul legionar. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 10 ani închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. Detenția, la penitenciarele Suceava și Aiud.⁵⁶¹

GALU, Aurel, din comuna Ștefan cel Mare, Neamț. Elev la liceul „Spiru Haret” din Piatra-Neamț. Arestat în mai 1948, cu un grup de colegi. Torturat în timpul anchetei la Securitate, de tortionarii Danielovici, Blehan și alții. Condamnat la închisoare în 1949.⁵⁶²

⁵⁵⁸ *Ibidem*, p. 132.

⁵⁵⁹ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. I, București, Editura Hrisovul SRL, 1995, p. 51.

⁵⁶⁰ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, p. 23.

⁵⁶¹ *Ibidem*, p. 49.

⁵⁶² *Ibidem*, p. 116.

GAVRIZI, Gheorghe, elev din Neamț, arestat în 1948 și judecat cu lotul *Frățiile de Cruce*.⁵⁶³

GEANĂ, Georgeta, din județul Neamț. Elevă (avea 14 ani). Arestată. Condamnată la închisoare de Tribunalul Militar Iași în 1949. Detenția, la penitenciarele Suceava, Jilava și Mislea.⁵⁶⁴

GIURCOIU, Mihai, din Roman. Elev. Arestat în 1948. Judecat împreună cu 39 de tineri în lotul *F.D.C. Roman*. Condamnat de Tribunalul Militar Iași (sentința 307/1949). A fost închis la Suceava, Pitești și Gherla.⁵⁶⁵

GORGOS, Gheorghe, din Neamț. Elev. Arestat în 1948. Condamnat la închisoare. Detenția la penitenciarele Suceava, Târgușor și, din decembrie 1950, a fost dus la Gherla împreună cu un grup de elevi și luați toți în primire de studenții reeducați.⁵⁶⁶

HANU, Constantin Gh., născut la 6 martie 1928, în comuna Scorțeni, Bacău. Student la Facultatea de Arhitectură. Tatăl său era grefier la Tribunalul Bacău. Arestat în 1948. Condamnat la 5 ani închisoare. Detenția, la penitenciarul Pitești și lagărul Poarta Albă.⁵⁶⁷

ICHIM, Vasile, elev din Târgu-Neamț, arestat la 3 februarie 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași la 3 iunie 1948, condamnat prins sentința 284/1948 la 4 ani închisoare corecțională. A fost închis la Galați, Văcărești și Tîrgușor.⁵⁶⁸

IONESCU, Cicerone, din Bacău. Elev în clasa a șaptea. Arestat în 1948, cu încă trei colegi. Condamnat la închisoare, de Tribunalul Militar Galați pentru discuții dușmănoase la

⁵⁶³ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 53.

⁵⁶⁴ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 148.

⁵⁶⁵ *Ibidem*, p. 229.

⁵⁶⁶ *Ibidem*, p. 257.

⁵⁶⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, p. 23.

⁵⁶⁸ Nicoleta Popa, *op. cit.*, p. 52.

adresa regimului comunist. Detenția, la penitenciarul Pitești și lagărul Peninsula (brigăzile 13-14; lucra la zidărie).⁵⁶⁹

ISCU, Mihai I., născut la 21 februarie 1923. Din comuna Poduri, Bacău. Elev în clasa a zecea la liceul din Gheorghieni. Arestat la 30 aprilie 1949. Judecat în lot cu Dorneanu Elena. Condamnat la 2 ani închisoare de Tribunalul Militar Cluj (sentința 1511/12 septembrie 1949). În 1950, a fost adus de la penitenciarul Pitești la penitenciarul Gherla. Bătut și torturat în camera 99 de Livinschi Mihai și Stoian Ion. La 30 august 1951, în loc de eliberare, a fost trimis pentru încă un an la muncă silnică în lagărul de la Bicaz (Decizia nr.377/30 august 1951).⁵⁷⁰

ISTRATE, Gheorghe, din Neamț. Elev. Arestat în februarie 1928, cu un grup de tineri care împărțeau manifeste promonarhiste și antisovietice. Condamnat la închisoare, de Tribunalul Militar Iași (sentința 281/1948). Detenția, la penitenciarul Târgușor.⁵⁷¹

JUNCU, Gheorghe Gh., elev de liceu. Fiul avocatului Juncu Gheorghe. Arestat în 1949. Condamnat la închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale.⁵⁷²

JUNCU, Ion I., din comuna Dragomirești, Neamț. Elev de liceu (clasa a șasea) în Piatra-Neamț. Arestat sub acuzația că a contribuit cu 20 de lei pentru a i se cumpăra țigări lui Pivin Gheorghe, aflat în ancheta Securității. Condamnat la 4 ani închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 334/18martie 1949) pentru favorizarea infractorului și nedenumțare. Detenția la penitenciarul Gherla, unde, în iunie 1950, a fost adus și tatăl său și omorât în scurt timp.⁵⁷³

⁵⁶⁹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 144.

⁵⁷⁰ *Ibidem*, p. 201.

⁵⁷¹ *Ibidem*, p. 206.

⁵⁷² *Ibidem*, p. 257.

⁵⁷³ *Ibidem*, p. 257.

KLEIN, Mircea, student din Bacău. Arestat și condamnat la 8 ani închisoare, în 1950, pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. Detenția, la penitenciarele Timișoara, Gherla și lagărul Poarta Albă.⁵⁷⁴

LIPAN, Ecaterina, din orașul Bacău. Elevă. Arestată în 1948. Condamnată la închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. Detenția la penitenciarele Suceava, Jilava și Mislea. Rearestată în 1958. Condamnată la 22 de ani muncă silnică, pentru ajutorarea deținuților politici. Detenția, la penitenciarele Jilava, Miercurea-Ciuc, Satul-Mare și Oradea. Grațiată în 1964 cu Decretul 411.⁵⁷⁵

LUCA, Constantin, din orașul Bacău. Locotenent colonel. Arestat împreună cu soția și fiul (Constantin Titi, actor la teatrul din Oradea) în 1954. Eliberați în 1955. Rearestat în 1958. Detenția, la penitenciarele Jilava, Aiud și Gherla. Grațiat la 30 iulie 1964 cu Decretul 411.⁵⁷⁶

LUPU, Corneliu, elev. Condamnat în contumacie la moarte pentru împușcarea unui securist la Piatra Neamț. Prins și arestat mai târziu, i s-a comutat pedeapsa în muncă silnică pe viață.⁵⁷⁷

MAREȘ, Cornel V., născut în comuna Pârjol, Bacău. Student la Facultatea de Medicină Membru în biroul de conducere T.U.N.Ț. pe facultate. Arestat la 8 noiembrie 1945, de la manifestația promonarhistă din Piața Palatului Regal. Rearestat în 1947, împreună cu tatăl său, pe durata procesului lui Iuliu Maniu.⁵⁷⁸

⁵⁷⁴ Ioan Munteanu, *La pas, prin reeducările de la Pitești, Gherla și Aiud sau Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane*, București, Editura Majadahonda, 1997, p. 136.

⁵⁷⁵ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 359.

⁵⁷⁶ *Ibidem*, p. 377.

⁵⁷⁷ *Ibidem*, p. 408.

⁵⁷⁸ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 53.

MARIAN, Ioana, elevă din Piatra-Neamț, arestată în 1948, și judecată de Tribunalul Militar Iași în cadrul lotului *Frățile de Cruce* Neamț.⁵⁷⁹

MATEI, Ioan I., elev la Liceul comercial „Spiru Haret” din Piatra-Neamț. Membru al Miscării Legionare, este arestat în mai 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași în cadrul lotului „Avram Iancu”, fiind condamnat la închisoare prin sentința 334 din 18 martie 1949.⁵⁸⁰

MĂCĂRESCU, Gheorghe Gh., născut la 12 noiembrie 1923, în orașul Piatra-Neamț. Student la Facultatea de Medicină din Iași. Fiul avocatului Măcărescu Gheorghe. Arestat în 1947. Eliberat în 1949. Persecutat permanent de Securitate.⁵⁸¹

MĂGIRESCU, Cedric C., născut în 1927, în comuna Scorțeni, Bacău. Student la Facultatea de Litere din Iași. A reușit să se ascundă în timpul arestărilor din 1949. Condamnat în lipsă, pentru activitate legionară. Prins și arestat. Detenția la penitenciarele Pitești (unde se aflau și frații săi, Nicolae și Eugen; supus acțiunii de reeducare), Gherla, lagărele Peninsula și Poarta Albă. Eliberat în 1954. Rearestat în 1957. Torturat în timpul anchetei la Securitate. Condamnat la închisoare, pentru uneltire contra ordinii sociale. Detenția, în lagărele din bălțile Dunării. Eliberat în 1964 cu Decretul de grațiere 411. Supravegheat în permanență de Securitate.⁵⁸²

MĂRCULESCU, Constantin, elev din Neamț. Este arestat în 1948, judecat de Tribunalul Militar Iași și condamnat prin sentința 334 din 18 martie 1949.⁵⁸³

⁵⁷⁹ *Ibidem*, p. 58.

⁵⁸⁰ *Ibidem*, pp. 53-54.

⁵⁸¹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 165.

⁵⁸² *Ibidem*, p. 168.

⁵⁸³ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 55.

MĂTASE, Gheorghe, din comuna Petricani, Neamț. Student la Institutul Agronomic din Iași. Arestat la 15 mai 1948. Judecat cu lotul centrului studențesc Iași. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 10 ani închisoare. De la Penitenciarul Suceava a fost dus la Pitești unde, în decembrie 1949, a fost torturat de Zbranca Octavian până a acceptat să-și facă demascarea și să se alăture acțiunii de reeducare conduse de Țurcanu.⁵⁸⁴

MĂZĂREANU, Mircea S., născut în comuna Căiuți, Bacău. Student la Facultatea de electronică din Iași. Făcea legătura între partizanii de la Arnota și București. Arestat în 1949, împreună cu frații săi (Petre și Liviu). Torturați în timpul anchetei. Condamnați la închisoare de Tribunalul Militar Constanța în deplasare la Galați (Măzăreanu Mircea, la 20 de ani). Mircea și Liviu au fost închiși la Penitenciarul Jilava și apoi la Pitești, de unde, la 4 aprilie 1950, au fost duși la Timișoara (din ordinul lui Nicolschi nr.10 007) și executați. Petre a reușit să evadeze de la penitenciarul Târgușor (prins și executat în 1955). Părinții (Sava și Maria) și o soră au fost arestați și anchetați la Securitatea din Galați, iar ulterior tatăl a fost condamnat la 7 ani și mama la un an închisoare.⁵⁸⁵

MERIȘCĂ, Constantin, student din Roman, Neamț, arestat în 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași, în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman*. Este condamnat prin sentința 307 din 1949 și închis la Suceava.⁵⁸⁶

MUNTEANU, Paul, născut la 13 noiembrie 1924, la Pipirig, Neamț. Student teolog, arestat pentru uneltire, în august 1948, și condamnat prin sentința 210 din februarie 1949 la 1 an de închisoare.⁵⁸⁷

⁵⁸⁴ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, p. 189.

⁵⁸⁵ *Ibidem*, pp. 190-191.

⁵⁸⁶ Nicoale Popa, *op. cit.*, p. 58.

⁵⁸⁷ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, Flori, *op. cit.*, p. 294.

OLARU, Florica, absolventă de liceu. Arestată. Judecată cu lotul Piatra-Neamț. Condamnată la închisoare de Tribunalul Militar Iași. O parte din detenție, la penitenciarele Suceava și Mislea.⁵⁸⁸

OLARU, Gheorghe, elev din Târgu-Neamț, arestat la 3 februarie 1948, judecat și condamnat de Tribunalul Militar Iași prin sentința 284 din 3 iunie 1948. Este închis la Târgșor.⁵⁸⁹

PĂVĂLOAIE, Constantin, student la Facultatea de Silvicultură. Șef legionar, în cadrul facultății. Arestat în lotul membrilor *Frăților de Cruce din Roman*. Anchetat la Iași și Suceava. Condamnat, ca șef al unui lot de 39 de persoane, prin sentința 307/1949 a Tribunalului Militar Iași, deplasat la Suceava, la 15 ani de muncă silnică. A făcut parte din comitetul de reeducare inițiat de Alexandru Bogdanovici și din cadrele executive ale „tribunalului legionar” condus, în februarie 1949, de avocatul Nicolae Cobilaș. În aprilie 1949, a plecat, împreună cu grupul Țurcanu, la Jilava și, apoi, la Pitești unde, în toamna lui 1949, a fost bătut de comitetul de reeducare instituit de Eugen Țurcanu (Mihai Livinschi, Țanu Popa, Vasile Pușcașu), după care i s-a alăturat lui Țurcanu și a făcut parte, la rândul său, alături de Constantin Juberian, din comitetul de reeducare care a coordonat bătăile și „demascările” din camera 3. Acolo i-a „demascat” pe ofițerii „reacționari” pe care îi avusese ca superiori, în timpul serviciului militar, în perioada 1947-1948. I-a mai fost semnalată prezența în penitenciarele Gherla și Aiud.⁵⁹⁰

PĂVĂLOAIE, Ștefan, elev arestat în lotul membrilor *Frăților de Cruce din Roman*. Condamnat, prin sentința 307/1949 a Tribunalului Militar Iași, deplasat la Suceava.⁵⁹¹

⁵⁸⁸ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 58.

⁵⁸⁹ *Ibidem*, p. 52.

⁵⁹⁰ Paul Caravia, Virgiliu Constantinescu, Flori Stănescu, Flori, *op. cit.*, pp. 328-329.

⁵⁹¹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 59.

PÂRVU, Iosif, elev din județul Roman. Arestat în mai 1948, împreună cu mai mulți tineri din județ. Torturat la Securitate și condamnat, prin sentința 307/1949 a Tribunalului Militar Iași.⁵⁹²

PENESCU, Ion-Alexandru, student la Facultatea de Medicină din Iași. Membru al unui grup de rezistență din Piatra-Neamț, este arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași, fiind condamnat prin sentința 932 din 5 august 1951 la 7 ani muncă silnică.⁵⁹³

PERCELI, Dumitru, student din Neamț. Judecat în cadrul lotului *Frățiile de Cruce*, de Tribunalul Militar Iași, este condamnat și închis la Suceava.⁵⁹⁴

PINTILIE, Iacob, arestat în 1948, într-un grup de elevi din județul Neamț. Rearestat în 1959 și condamnat. Detenția la, Târgușor și în lagărele de muncă forțată din Bălțile Dunării, Luciu-Giurgeni și Salcia.⁵⁹⁵

PODOLEANU, Mihai T., născut la 14 ianuarie 1929. Elev din Roman. Arestat la 15 mai 1948, torturat în anchetă și condamnat, prin sentința 307/ 1949, la 6 ani de închisoare. Detenția, la Suceava, Târgușor, Peninsula și Aiud, de unde a fost eliberat, în 1954. Rearestat și condamnat, de Tribunalul Militar Iași, la 19 iulie 1958, la 23 de ani de închisoare, în urma unui proces înscenat de Securitatea Bacău. Detenția, la Securitatea Bacău, Jilava, Aiud (1960), Salcia (1963). Eliberat, prin grațiere, la 31 iulie 1964, de la Ostrov.⁵⁹⁶

POLI, Eugen, student din Neamț, arestat în 1848 și judecat de Tribunalul Militar Iași. Este închis la Suceava, Jilava, Canal.⁵⁹⁷

⁵⁹² *Ibidem*.

⁵⁹³ Liviu Grigorescu, *Politica de laicizare a slujitorilor bisercii și a credincioșilor*, în *Analele Sighet*, VII, pp. 365-367.

⁵⁹⁴ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 53.

⁵⁹⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, P-Q, p. 236.

⁵⁹⁶ *Ibidem*, pp. 281-282.

⁵⁹⁷ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 56.

POPA, Aurel C., elev la Liceul Comercial „Spiru Haret“ din Piatra-Neamț. Arestat în 1948, împreună cu 15 colegi și judecat în *Grupul Avram Iancu*, creat ca anexă a *Centrului Studențesc Legionar Iași*. Condamnat în martie 1949, pentru că participase la strângerea de ajutoare pentru camarazii arestați. Detenția la Suceava.⁵⁹⁸

POPA, Constantin, născut în 1908, în comuna Măgirești, Bacău. Student la Teologie. Arestat în 1952, de Securitatea Bacău, și condamnat la 2 ani de muncă silnică. Detenția la Canal.⁵⁹⁹

POPA, Vasile, absolvent al Liceului din Piatra-Neamț. Student condamnat în 1949 de Tribunalul Militar Cluj. Detenția, la Pitești, unde s-a alăturat reeducaților, atașându-se biroului de inspecții. Fiind bolnav, a fost trimis la Târgu-Ocna, unde a continuat să facă parte din comitetul de reeducare. De la Târgu-Ocna a fost dus la Aiud.⁶⁰⁰

POPA, Vasile-Marcel, din județul Neamț. Condamnat în 1948. Detenția, la Suceava, Gherla (unde a trecut prin reeducare, fiind trimis de Țanu Popa la muncă în atelierele închisorii) și Aiud.⁶⁰¹

POPÂRDA, Constantin, băiat sărac, orfan de ambii părinți și întreținut de Regimentul 15 Dorobanți. Elev la Liceul „Petru Rareș“ din Piatra-Neamț. Arestat în martie 1948, în urma unui denunț al unui coleg care afirmase că Popârda deținea cărți interzise. Torturat în timpul anchetei. A reușit să evadeze din podul clădirii Securității, ieșind pe o fereastră și coborând pe ramurile unui pom. A fost ajutat de colegul său, Petre (Petrică) Mărgineanu, care l-a ascuns pe muntele Pietricica, urmând să îl

⁵⁹⁸ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 292.

⁵⁹⁹ *Ibidem*, p. 295.

⁶⁰⁰ *Ibidem*, p. 334.

⁶⁰¹ *Ibidem*, p. 336.

ducă la niște ciobani aromâni din Dobrogea. I s-a pierdut urma.⁶⁰²

POPESCU, Neculai, elev din județul Neamț. Arestat în 1948, torturat și condamnat, prin sentința 334/18.03.1949 a Tribunalului Militar Iași deplasat la Suceava, în lotul lui Valentin Blăgescu. Detenția, la Jilava, Târgu-Ocna⁶⁰³

POPOVICI, Laurențiu, absolvent de liceu din Piatra-Neamț. Arestat ca membru al *Mișcării de Rezistență a Tineretului Român*, creată în 1948 de către Alexandru Renescu. Condamnat prin sentința 932/1951 a Tribunalului Militar Iași. Detenția la Iași, Jilava, Gherla, Baia Sprie.⁶⁰⁴

POPOVICI, Micu, elev la Liceul „Petru Rareș” din Piatra Neamț. Membru al *Mișcării de Rezistență a Tineretului Român*. Arestat și condamnat, prin sentința 932/5.08.1951 a Tribunalului Militar Iași.⁶⁰⁵

POPOVICI, Ștefan, născut la 24 decembrie 1910, în Buhuși, într-o familie de preoți. Absolvent al Liceului „Petru Rareș” din Piatra-Neamț și al Facultății de Farmacie. În iulie 1942 a plecat pe front, ca sanitar voluntar. A fost rănit și s-a întors acasă. A deschis, în Buhuși, Farmacia „Izvorul sănătății”. La intrarea trupelor sovietice în România, în 1944, s-a refugiat în munți împreună cu soția, Flori, și fetița de 2 ani, Ștefana, alăturându-se mișcării de rezistență anticomunistă. A mers la București, unde s-a întâlnit cu mama și frații săi. Prins și arestat, a fost trimis în lagărul de la Caracal. În 1949 a reînceput arestarea bărbaților din familia lui (frații și cumnatul său, Nicolae). A fost și el rearestat și deținut la Aiud. În 1985 a emigrat în Germania Federală, unde se aflau copiii lui. A murit la 7 octombrie 2001.⁶⁰⁶

⁶⁰² *Ibidem*, p. 338.

⁶⁰³ Nicolae Popa, *op. cit.*, pp. 54-55.

⁶⁰⁴ *Ibidem*, pp. 60-61.

⁶⁰⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 292, p. 405.

⁶⁰⁶ *Ibidem*, p. 408.

PRUNĂ, Elena, elevă la Liceul Comercial „Spiru Haret“ Piatra-Neamț, este arestată împreună cu fratele ei, Constantin, în 1948. Este condamnată prin sentința 334 din 18 martie 1949.⁶⁰⁷

RADU, Dumitru, elev la Liceul Industrial din Bacău. Arestat în mai 1948. Condamnat. Detenția, la Suceava, Târgșor și lagărele de la Canalul Dunăre-Marea Neagră.⁶⁰⁸

RADU, Gheorghe, elev din Roman, arestat în 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman*. Este condamnat prin sentința 307 din 1949. Închis la Suceava, Aiud și Bicz.⁶⁰⁹

RAUTEN, elev la Liceul „Roman Vodă” din Roman. Arestat în 1950, într-o încercare de înscenare din partea Securității. Torturat în anchete. Condamnat la 2 ani închisoare. A murit în 1952, la scurt timp după eliberare, ca urmare a torturilor din perioada detenției.⁶¹⁰

ROȘU, Valentin, din com. Hangu, Neamț. Elev. Arestat în 1948. Condamnat. Detenția la Târgșor, Jilava și lagărul Peninsula.⁶¹¹

ROVARU, Radu, din Petricani, Neamț. Student la Politehnica din Iași. Condamnat.⁶¹²

RUSCANU, Dumitru, student din Neamț, membru al Mișcării Legionare, este arestat în mai 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași. Închis la Suceava.⁶¹³

RUSU, Iulian, născut în 1926. Din comuna Trifești, Neamț. Student. Împușcat din ordinul Securității, în 1953.⁶¹⁴

⁶⁰⁷ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 54.

⁶⁰⁸ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, R, p. 23.

⁶⁰⁹ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 58.

⁶¹⁰ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului, vol. III*, Editura Microhart SRL, 1998, p. 207.

⁶¹¹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, R, p. 198.

⁶¹² *Ibidem*, p. 215.

⁶¹³ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 53.

SAMSON, Ion, student la medicină, din Roman, Neamț. Arestat în 1948 și judecat în cadrul *Lotului Răzleți Roman*, fiind condamnat prin sentința 307 din 1949. Este închis la Suceava, Pitești, Jilava, Gherla. A făcut parte din lotul de reeducare de la Pitești și Suceava.⁶¹⁵

SAVICI, Ștefan, elev la Liceul „Roman Vodă”, Roman, Neamț. A parodiat imnul *Te slăvim, Românie*, pentru care a fost arestat în aprilie 1949, maltratat grav la sediile Securității din Roman și Bacău. Este condamnat de Tribunalul Militar Iași și condamnat prin sentința 401 din 30 iunie 1951, fiind închis la Jilava, Gherla, Periprava. Este eliberat în 1954.⁶¹⁶

SIMION, Gheorghe, student la Teologie în Iași și originar din Sagna, Neamț. Este arestat în 1950 și condamnat pentru uneltire contra ordinii sociale.⁶¹⁷

SOCOR, Ovidiu, elev de liceu din Roman. Judecat în 1948, pentru că alături de colegii săi a plimbat prin școală portretul lui Stalin, mimând o procesiune funerară.⁶¹⁸

SOFRONIE, Constantin, student la Iași, din Roman. Membru al Mișcării Legionare, este arestat în 1948 și condamnat la 4 ani de închisoare. Este închis la Suceava, Pitești, Gherla. Participă la procesul de reeducare din cele trei închisori.⁶¹⁹

SOLOMON, Vasile, elev la Liceul Comercial „Spiru Haret” din Piatra-Neamț. Este arestat în 1948 și condamnat în cadrul lotului *Avram Iancu*, prin sentința 334 din 18 martie 1949.⁶²⁰

⁶¹⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VII, Q-R, p. 222.

⁶¹⁵ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 59-60.

⁶¹⁶ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. II, Editura Hrisovul SRL, București, 1996, pp. 141-142.

⁶¹⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, vol. III, p. 266.

⁶¹⁸ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VIII, S-Ș, p. 209.

⁶¹⁹ *Ibidem*, p. 211.

⁶²⁰ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 54.

STEGARU, Emilian, elev de liceu în Roman. Judecat în 1948, pentru că alături de colegii săi a plimbat prin școală portretul lui Stalin, mimând o procesiune funerară.⁶²¹

STOIAN, Eugen, elev din Târgu-Neamț, arestat la 3 februarie 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași, fiind condamnat la închisoare prin sentința 284 din 1948. A fost închis la Târgșor.⁶²²

ȘERBAN, Mihai, student la medicină veterinară, din Roman. Arestat la 19 mai 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași în cadrul lotului *Frățile de Cruce Roman*. Este condamnat și închis la Suceava, unde a și decedat.⁶²³

ȘOFRON, Ștefan, elev din Roman, este arestat în 1948 în cadrul lotului *Frățile de Cruce Roman* și condamnat prin sentința 307 din 1949. Este închis la Suceava.⁶²⁴

TĂNASE, Virgil, din Neamț, elev la Liceul Comercial „Spiru Haret” din Piatra-Neamț. Este arestat în 1948 și condamnat în cadrul lotului *Avram Iancu*, prin sentința 334 din 18 martie 1949.⁶²⁵

TEODORIU, Sergiu, elev din Târgu-Ocna, arestat în 1948 și închis la Bacău și Târgșor.⁶²⁶

TOMA, Florentin, student din Roman, arestat în 1958 și condamnat la 15 ani de închisoare pentru activitate politică subversivă. Este închis la Cluj, Malmaison, Jilava, Stoieniști, Salcia și Gherla, fiind eliberat în 1964.⁶²⁷

⁶²¹ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 267.

⁶²² Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 52.

⁶²³ Octavian Roske, *op. cit.*, p. 333.

⁶²⁴ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 59.

⁶²⁵ *Ibidem*, p. 54.

⁶²⁶ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Editura Microhart SRL, 1998, p. 361.

⁶²⁷ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IX, T-Z, p. 711.

TURNEA, Neculai, elev din Roman, este arestat în 1948 în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman* și condamnat prin sentința 307 din 1949. Este închis la Suceava.⁶²⁸

ȚIFREA, Valerica, elevă din Piatra-Neamț, arestată în 1948 în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman* și condamnată.⁶²⁹

ȚINTILĂ, Gheorghe, elev din Prăjeni, Neamț, arestat în 1948 în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman* și condamnat prin sentința 307 din 1949. Închis la Suceava, apoi la Târgușor unde era responsabil cu lozincile în cadrul procesului de reeducare.⁶³⁰

UNGUREANU, Petre, student din Neamț, închis la Pitești și Gherla.⁶³¹

UNGUREANU, Traian, din Neamț, elev la Liceul Comercial „Spiru Haret” din Piatra-Neamț. Este arestat în 1948 și condamnat în cadrul lotului *Avram Iancu*, prin sentința 334 din 18 martie 1949. Închis la Gherla, Târgușor, unde este supus reeducării.⁶³²

VĂIDEANU, Octavian, student din Neamț, membru al Mișcării Legionare, este arestat în 1948 și judecat în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman*. Este închis la Suceava, apoi la Pitești, iar de acolo transferat la Poarta Albă, cu brigăzile de bătauși.⁶³³

VĂIDEANU, Pompiliu, elev la Liceul Comercial „Spiru Haret” din Piatra-Neamț. Este arestat în 1948 și condamnat în cadrul lotului *Avram Iancu*, prin sentința 334 din 18 martie 1949. Închis la Târgușor, Jilava și Peninsula.⁶³⁴

⁶²⁸ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 59.

⁶²⁹ *Ibidem*, p. 58.

⁶³⁰ *Ibidem*.

⁶³¹ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului, vol. III*, Editura Microhart SRL, 1998, p. 413.

⁶³² Octavian Roske, *op. cit.*, pp. 266-267.

⁶³³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 429.

⁶³⁴ *Ibidem*, p. 429.

VĂLEANU, Constantin, student din Neamț, arestat în 1948 în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Neamț*. Este închis la Suceava.⁶³⁵

Capitolul 4

Intelectuali în temnițe

⁶³⁵ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 53.

4.1 Membri ai unor partide politice

BURSUC, Nicolae, învățător din Buhuși, județul Bacău. A fost arestat pe 6 mai 1947 de Siguranța din Bacău și închis la Gherla, pentru activitatea național-țărănistă desfășurată în timpul campaniei electorale.⁶³⁶

CADAR, Gheorghe I., născut la 15 octombrie 1882, în comuna Dămienesti, Bacău. Din Călugăreni, Bacău. Membru P.N.Ț. Arestat la 5 octombrie 1959. Condamnat pentru uneltire contra ordinii sociale. A murit în închisoare, la 21 martie 1962.⁶³⁷

CALMUSCHI, Costache, primar P.N.Ț. la Buhuși. Arestat în 1947, în timpul procesului intentat conducătorilor partidului. Condamnat. A murit în penitenciarul Galați.⁶³⁸

CANDET, Ion Gh., născut la 8 septembrie 1897, în comuna Onișcani, Bacău. Membru P.N.L. Arestat la 9 martie 1952. A murit în penitenciarul Medgidia, la 12 septembrie 1952.⁶³⁹

CÂRLIGEANU, Constantin, din comuna Dulcești, Neamț. Membru P.N.Ț. Condamnat în 1950.⁶⁴⁰

CIOCOIU, Coculică născut în comuna Cordun, Neamț. Student. Membru P.N.Ț. Condamnat de Tribunalul Militar Iași (sentința 873/1950), pentru încercare de reorganizare a P.N.Ț.-ului din județ (sub conducerea lui Gh. Miron).⁶⁴¹

COJOC, Gheorghe C., născut la 25 decembrie 1896, la Oituz, Bacău. Membru P.N.Ț. Condamnat la 16 ani închisoare, la 10

⁶³⁶Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar A-B, București, Editura „Mașina de scris”, 2000, p. 152.

⁶³⁷Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, C, p. 15.

⁶³⁸*Ibidem*, p. 35.

⁶³⁹*Ibidem*, p. 54.

⁶⁴⁰*Ibidem*, p. 71.

⁶⁴¹*Ibidem*, p. 134.

octombrie 1952, pentru deținere de arme. A murit în penitenciarul Gherla, în 1953.⁶⁴²

COSLOVSCHI, Oreste, din Bacău. Avocat. Președintele organizației P.N.Ț.ă. A dus o campanie susținută la alegerile electorale din 1946. Arestat în martie 1949. Torturat în timpul anchetei. Implicat în procesul Liciu-Romanescu, înscenat în jurul Legației Angliei din București. La proces și-a scos cămașa, ca să se vadă urmele torturilor îndurate. A fost condamnat la moarte, împreună cu încă trei acuzați (Liciu, actorul Tetorian și Marcel Emilian). I s-a comutat pedeapsa în muncă silnică pe viață. Detenție și la penitenciarul Pitești. Eliberat cu Decretul 411 din 1964.⁶⁴³

DAVID, Mihai, învățător originar din Piatra-Neamț, arestat în 1948 deoarece era membru al Mișcării Legionare, a fost închis la Jilava și Canal.⁶⁴⁴

FELIU, Gheorghe N., născut la 28 iulie 1894, în satul Timărești, comuna Pârjol, Bacău. Contabil. Membru P.N.L. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1952. A murit în lagărul Capul Midia, la 5 ianuarie 1953.⁶⁴⁵

GIUNCONIU, din orașul Roman. Membru în organizația de tineret P.N.Ț. Arestat în 1948. Detenția, la penitenciarele Pitești și Gherla, unde a cunoscut ororile procesului de reeducare.⁶⁴⁶

IOANIȚESCU, Gheorghe I., fiul preotului din comuna Cașin, Bacău (condamnat la 14 ani muncă silnică în 1944). Învățător. În Primul Război Mondial a luptat ca sublocotenent și a fost grav rănit. În al doilea război mondial a activat ca ofițer în rezervă în cadrul Regimentului 27 Infanterie Bacău și a fost din nou rănit. Membru P.N.Ț. După 1947 a fost de mai multe ori

⁶⁴² *Ibidem*, p.175.

⁶⁴³ *Ibidem*, p.224.

⁶⁴⁴ R. Radu, *op. cit.*, p. 56.

⁶⁴⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, p. 28.

⁶⁴⁶ *Ibidem*, p. 288.

arestat. A stat în total 5 ani închis, fără a fi vreodată judecat sau condamnat. Detenția, la penitenciarele Bacău, Iași, Aiud, Gherla și lagărele Poarta Albă și Peninsula. A murit în 1968, când, pentru a se întreține, lucra ca muncitor necalificat la Onești.⁶⁴⁷

LUPEȘ, Ioan A., născut la 22 iunie 1927, în comuna Poduri, Bacău. Din Lucăcești, Bacău. Arestat la 31 mai 1955, pentru activitate legionară. Condamnat la moarte. Executat la penitenciarul Galați, la 18 decembrie 1955.⁶⁴⁸

MAREȘ, Vasile S., născut în 1895. Din orașul Bacău. Învățător. Membru în delegația permanentă a P.N.Ț., candidat pe listele de deputați la alegerile de la 19 noiembrie 1946. Arestat în 1947, împreună cu unul dintre fii (Cornel) și torturat în timpul unor lungi anchete. Eliberat, dar permanent persecutat și urmărit. La 15 august 1952 s-a eliberat un nou mandat de arestare pe numele său. După 4 zile de hăituire, la 19 august 1952, s-a spânzurat pentru ca să nu afecteze viața copiilor săi (studenți) printr-o nouă arestare.⁶⁴⁹

MACĂRESCU, Gheorghe V., născut la 9 iunie 1884, în comuna Girov, Neamț. Din Piatra-Neamț. Avocat. Primar al orașului, președintele organizației județene P.N.Ț., deputat în mai multe legislaturi. Arestat la 15 iulie 1947, în timp ce-l vizita pe Iuliu Maniu la sanatoriul „Dr. Jovin“, a doua zi după înscenarea de la Tămădău. Eliberat după terminarea procesului Maniu-Mihalache. În aceeași perioadă a fost arestat și fiul său (Gheorghe). Rearestat la 9 ianuarie 1951, pentru activitate P.N.Ț. Condamnat la 2 ani muncă silnică. Detenția, la Ocele Mari. În 1953, în locul eliberării, a primit o suplimentare a pedepsei cu încă 3 ani muncă silnică. A murit în scurt timp, la 22 iunie 1953.⁶⁵⁰

⁶⁴⁷Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, H, I, J, K, L, p. 134.

⁶⁴⁸*Ibidem*, p. 406.

⁶⁴⁹Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 85.

⁶⁵⁰*Ibidem*, p. 165.

MĂRĂȘTEANU, Ion, din comuna Cașin, Bacău. Membru P.N.L. Arestat în 1946, pentru deținere de armament.⁶⁵¹

MĂRĂȘTEANU, Vasile, din comuna Cașin, Bacău. Membru P.N.Ț. Arestat în 1946, pentru deținere de armament.⁶⁵²

MIRON, Gheorghe, născut la 11 februarie 1924, în comuna Cordon, Neamț. Subofițer de jandarmi. Arestat în 1949 (împreună cu un grup de 30 de persoane), pentru inițierea organizării P.N.Ț. și difuzare de manifeste anticomuniste. Torturat în timpul anchetei de la Securitatea Iași. Condamnat la 7 ani închisoare (sentința 873/1950). Detenția la penitenciarele Iași, Galata, Suceava și Aiud. Rearestat în septembrie 1970 pentru că a afirmat că, datorită colectivizării forțate țărani au ajuns în mizerie, că alegerile nu sunt libere, că regimul comunist nu mai poate dura mult și că el își păstrează convingerile național țărăniști. În timpul procesului, anchetatorul de la Securitate a afirmat că Miron Gheorghe este un element fanatic și ostil regimului comunist. Condamnat la 10 ani închisoare. Detenția, la penitenciarul Aiud.⁶⁵³

MITREA, Nicolae I., născut la 20 februarie 1898, în comuna Parincea, Bacău. Învățător. Membru P.N.L. Arestat la 16 august 1952. Adus în lagărul Peninsula de la Coasta Galeș, a murit la 15 iunie 1953.⁶⁵⁴

MOICEANU, Constantin, din orașul Bacău. Absolvent al Academiei Comerciale din București. Membru în conducerea T.U.N.Ț. Participant activ la alegerile din 1946, a fost delegat la secția de votare de la Fabrica „Letea”. Arestat la 15 august 1952 și dus cu peste 100 de persoane la Penitenciarul Târgu-Ocna. Condamnat la 26 octombrie 1952 (Decizia MAI nr.

⁶⁵¹ *Ibidem*, p. 178.

⁶⁵² *Ibidem*, p. 178.

⁶⁵³ *Ibidem*, p. 303.

⁶⁵⁴ *Ibidem*, p. 317.

1016/1952) la 60 de luni de muncă forțată. Detenția, în lagărul de la Capul Midia. Eliberat în mai 1954.⁶⁵⁵

MOTET, Ion, fost primar al P.N.Ț. într-o comună din județul Bacău. Arestat la 15 august 1952 și dus cu peste 100 de persoane la Penitenciarul Târgu-Ocna, în lotul lui Moiceanu Constantin. Condamnat la 26 octombrie 1952 (Decizia MAI nr. 1016/1952) la 60 de luni de muncă forțată. Detenția, în lagărul de la Capul Midia. Eliberat în mai 1954.⁶⁵⁶

MUNTEANU, Mihai, din județul Neamț. Arestat în 1949 (împreună cu un grup de 30 de persoane) pentru încercarea de reorganizare a P.N.Ț. și difuzarea de manifeste anticomuniste. Judecat cu lotul Miron Gheorghe. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 873/1950).⁶⁵⁷

NEGRU, Natural-Teodor, născut la 22 februarie 1884, în satul Pățești, comuna Sălătrucel, Vâlcea. Din orașul Piatra-Neamț. Grefier. Vicepreședinte al organizației județene P.N.Ț. Arestat la 15 august 1951. A murit în lagărul Capu lMidia după 2 luni.⁶⁵⁸

NICOLAU, Ioan T., din orașul Bacău. Avocat, directorul ziarului *Bacăul*. Președintele organizației județene P.N.Ț. Bacău, deputat. În timpul turneului electoral din primăvara anului 1946, Ion Mihalache, însoțit de ziaristul american Ruben H. Markham s-a oprit și la Bacău, pentru o întâlnire cu frunțașii politici din județ. Ca de mai multe ori în cursul turneului, au fost și aici atacați de un grup de comuniști: „...o bandă de huligani a atacat restaurantul. Ferestrele au fost sparte, scaunele se transformau în măciuci. Confuzia a sporit când atacatorii s-au îndreptat spre masa lui Ion Mihalache care, cu însoțitorii, a ieșit pe ușa îngustă a restaurantului peste un gard înalt, peste un zid, până au ajuns în apartamentul unei

⁶⁵⁵ *Ibidem*, p. 341.

⁶⁵⁶ *Ibidem*, p. 385.

⁶⁵⁷ *Ibidem*, p. 411.

⁶⁵⁸ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, N-O, p. 89.

persoane necunoscute.” (relatarea lui Ruben H. Markham) Ioan Nicolau a câștigat alegerile, dar buletinele de vot au fost falsificate. Arestat în 1947 pentru publicarea articolului *Crimele de la Katyn*. Judecat de Tribunalul Poporului – acuzator, Avram Bunaciu. Condamnat la un an închisoare. După eliberare s-a refugiat în București, în speranța că i se va pierde urma. Rearestat la 15 august 1949. Anchetat la M.A.I. S-a renunțat la proces pentru că nu i s-a putut găsi nicio vină și a fost trimis direct la închisoare. De la Penitenciarul Jilava a fost mutat la Pitești, Craiova și Văcărești (grav bolnav). Omorât la 17 iunie 1954 (i s-a injectat un medicament alterat). Aruncat la groapa comună. Locuința sa a devenit unul din sediile Securității, iar aparatura ziarului Bacăul a fost dată revistei „Glasul Armatei”.⁶⁵⁹

NICULESCU, Ion, funcționar din Neamț, membru al Mișcării Legionare, arestat în 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași. Este condamnat și închis.⁶⁶⁰

OPREA, Gheorghe, din comuna Bălțătești, Neamț. Membru P.N.L. A fost timp de 30 de ani primar al comunei. Arestat la 5 mai 1947. O parte din detenție, la penitenciarele Iași, Bacău și Gherla.⁶⁶¹

PARASCHIV, Ștefan, din Târgu-Ocna. Membru al Mișcării Legionare. Arestat în 1941. Rearestat în 1948 și eliberat în 1956.⁶⁶²

PÂSLARU, Nicolae, născut la 11 august 1913, în comuna Balcani, de pe Valea Tazlăului. Avocat din Bacău, membru al Mișcării Legionare și ajutor al șefului politic pentru Moldova. Arestat la 27 august 1948, torturat la Securitatea Bacău și dus la închisoarea Suceava (în jurul datei de 1 septembrie 1948),

⁶⁵⁹Cicerone Ionitoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. I, Hrisovul SRL, București, 1995, pp. 112-113.

⁶⁶⁰Neculai Popa, *op. cit.*, p. 56.

⁶⁶¹Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, N-O, p. 265.

⁶⁶²Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, P-Q, p. 57.

unde împreună cu Bogdanovici și Nicolae Cobilaș (Cobâlaș), au cerut și obținut de la călăii Bălăceanu și Ciupagea, permisiunea de a înainta un memoriu M.A.I.-ului, în care, anunțau în numele tuturor legionarilor din Suceava, că renunțau la orice activitate legionară. A făcut parte din grupul de reeducare prin convingere și din „tribunalul” alcătuit din deținuți, înființat la închisoarea Suceava, în februarie 1949, pentru judecarea atitudinii legionarilor. Condamnat la muncă silnică pe viață. Detenția, la Aiud (începând, cu aproximație, din preajma datei de 17 aprilie 1949). A avut parte de un regim de detenție foarte dur, orchestrat de unelte criminale ale represiunii precum Coler, Dorobanțu și Gh. Crăciun. A murit la 30 decembrie 1961, în condiții de exterminare, în timpul administrației lui Crăciun..⁶⁶³

PETRE, Radu, învățător din Maramureș. Membru P.N.Ț. Căsătorit cu o colegă învățătoare din județul Neamț împreună cu care s-a stabilit la Agapia. Arestat în 1951, într-un lot de național-tărăniști, avându-l ca șef pe Gheorghe (Gică) Măcărescu, președintele organizației de Neamț. Detenția, la Aiud, unde a lucrat la strungul de lemn, creând obiecte de mare frumusețe. Eliberat, prin grațiere, în 1964.⁶⁶⁴

PIVIN, Gheorghe, profesor din Neamț, membru la Mișcării Legionare, arestat la Piatra-Neamț, în mai 1948, și judecat de Tribunalul Militar Iași, în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Neamț*, fiind condamnat la 20 de ani muncă silnică. Închis la Suceava și Baia Mare și eliberat în 1964.⁶⁶⁵

POPA, Gheorghe, profesor din Bacău, vicepreședinte al P.N.Ț. Bacău, arestat în 1947 și închis la Peninsula.⁶⁶⁶

⁶⁶³ *Ibidem*, p. 150.

⁶⁶⁴ *Ibidem*, p. 193

⁶⁶⁵ Octavin Roske, *op. cit.*, vol. VI. P, p. 225.

⁶⁶⁶ Iona Scurtu, (coord.), *România. Viața politică în documente 1947*, București, Arhivele Statului din România, 1994, p. 141.

RADU, Ion, din Piatra-Neamț. Fost prefect de Neamț. Membru P.N.Ț. Înjunghiat în fața casei sale de comuniști, în 1946.⁶⁶⁷

RADU, Petre, învățător din Agapia, Neamț, este arestat în 1948 și judecat de Tribunalul Militar Iași. Este condamnat și închis la Suceava, Jilava și Canal.⁶⁶⁸

RADU, Petre V., născut la 11 noiembrie 1912, în com. Budești, Maramureș. Învățător la Piatra-Neamț. Tată a doi copii. Membru P.N.Ț. din 1930. Combatant în Al Doilea Război Mondial, în Batalionul 9 Vânători de Munte, a fost rănit și decorat. Arestat pentru protest față de falsificarea alegerilor din 1946. Rearestat la 6 martie 1947 (pentru 2 luni), la 15 martie 1948 și la 29 iulie 1949. Condamnat la 9 mai 1950, într-un proces înscenat, la 20 de ani închisoare, pentru crime de război. Detenția la Malmaison, Jilava și Aiud. Eliberat la 23 noiembrie 1955. Soția lui, Emilia V. Radu, a fost arestată pentru scurt timp, în februarie 1945, pentru ajutorarea celor care erau transportați cu trenul, în detenție, în U.R.S.S.⁶⁶⁹

RÂMBU, Ion, învățător din Cordun, Neamț. Membru PNT, este arestat în 1949, judecat și condamnat pentru activitate țărănistă și închis.⁶⁷⁰

REITER, Carol, din Neamț. Președintele organizației sioniste din Transilvania. Domiciliu obligatoriu din 1951, pentru 4 ani.⁶⁷¹

RESNIC, Maier, medic. Președintele comunității evreiești din Roman. Arestat în 1953. Anchetat la Securitatea din Iași.⁶⁷²

⁶⁶⁷ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, R, p. 25.

⁶⁶⁸ Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 56.

⁶⁶⁹ *Ibidem*, p. 56.

⁶⁷⁰ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Editura Microhart SRL, 1998, p. 210.

⁶⁷¹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, R, p. 89.

⁶⁷² *Ibidem*, p. 92.

ROMANO, Ion, născut în 1900. Din Roman. Avocat. Membru în Delegația permanentă județeană a P.N.Ț. Arestat pe 15 aug. 1949. Acuzat că în timpul campaniei electorale din 1946 a găzduit pe ziaristul american Markham, care l-a însoțit pe Ion Mihalache în turneul din Bucovina și Moldova. Ziaristul a asistat la fărâdelegile comise de comuniști împotriva partidelor de opoziție. Condamnat de Tribunalul Militar Iași pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Detenția, în Jilava și lagărele Peninsula, Galeș, Midia. După detenție a fost trimis cu domiciliu obligatoriu în Bărăgan, până în 1964.⁶⁷³

ROSNER, Arthur, avocat, sionist din Neamț. Este judecat și condamnat la închisoare, închis la Canal.⁶⁷⁴

SĂRĂCUTU, Constantin, membru al Mișcării Legionare din Roman, Neamț. Este arestat în 1948 și condamnat, fiind închis la Suceava și Pitești.⁶⁷⁵

SĂRĂCUTU, Mihai, membru al Mișcării Legionare din Tețcani, Bacău. Este arestat în 1948 și condamnat la 15 ani de închisoare, fiind închis la Suceava, Aiud și Baia-Sprie.⁶⁷⁶

SCHINEANU, Lazăr, medic din Bacău, membru la P.S.D.I.-Titel Petrescu. Urmărit de Securitate, fuge în Occident în 1948, unde devine angajat la postul de radio *Europa Liberă*.⁶⁷⁷

SIMION, Ioan, învățător din Cașin, Bacău, membru al Mișcării Legionare. Este arestat în 1948 și condamnat prin sentința 388 din 29 martie 1949 la 6 ani închisoare corecțională și 3 ani interdicție corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale. Este închis la Gherla și Baia-Sprie.⁶⁷⁸

⁶⁷³ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Editura Microhart SRL, 1998, p. 219.

⁶⁷⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VII, Q-R, p. 183.

⁶⁷⁵ Silvia Colfescu, *op. cit.*, p. 258.

⁶⁷⁶ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Editura Microhart SRL, 1998, p. 249.

⁶⁷⁷ Mihail Pelin, *op. cit.*, p. 35.

⁶⁷⁸ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 267.

STAMATE, Constantin, medic din Scorțeni, Bacău. Membru P.N.L., arestat în 1958 și condamnat la 20 de muncă silnică pentru crimă împotriva ordinii sociale. Închis la Baia-Sprie, Aiud și apoi trimis cu domiciliu obligatoriu în Bărăgan.⁶⁷⁹

STOIAN, Vasile, profesor și director la Școala Normală din Bacău. Membru al Mișcării Legionare și fost prefect în timpul guvernării legionare. Refugiat în Germania, se întoarce și este arestat. Închis la Jilava, Aiud și Midia.⁶⁸⁰

STUPU, Nicolae, din Roman, membru al Mișcării Legionare, arestat în 1948. Condamnat și închis la Suceava, Baia-Sprie și Târgu-Ocna.⁶⁸¹

TĂRCUȚĂ, Vasile, funcționar din Roman, membru al Mișcării Legionare, arestat și judecat în cadrul lotului „Răzleți Roman” și închis.⁶⁸²

4.2. Intelectuali

ANTONIU, avocat, fost prefect de Bacău. A fost arestat în martie 1960.⁶⁸³

APOSTOL, Gheorghe, învățător din județul Bacău. A fost arestat pe 15 august 1952, închis la Târgu-Ocna și trimis pe 26 octombrie 1952 la Canal, fiind condamnat (administrativ) la 2 ani de detenție.⁶⁸⁴

⁶⁷⁹ *Ibidem*, p. 283.

⁶⁸⁰ *Ibidem*, p. 304.

⁶⁸¹ *Ibidem*, p. 315.

⁶⁸² Nicolae Popa, *op. cit.*, p. 60.

⁶⁸³ *Ibidem*, p. 35.

⁶⁸⁴ *Ibidem*, p. 42.

BACIU, Constantin, învățător din Bacău. A fost condamnat pentru „uneltire împotriva regimului comunist“ și a trecut, după 1976, prin închisorile din Jilava și Aiud.⁶⁸⁵

BACIU, Dumitru D., fiul lui Dumitru Baci, născut în 1919. A murit în 1953, în lagărul de la Midia, ca urmare a condițiilor de exterminare din acest lagăr.⁶⁸⁶

BĂDIA, Vasile, director al Școlii Normale din Bacău. A fost arestat în 1951 și trimis în lagărul de la Midia.⁶⁸⁷

BĂNCILĂ, Ion N., fost funcționar la Moinești, județul Bacău, născut pe 4 iulie 1872. A murit la Midia, pe 31 martie 1953, la vârsta de 81 de ani, fără asistență medicală.⁶⁸⁸

BĂRDAN, Gheorghe-Dan, funcționar, născut la 3 mai 1911 la Muncelu, județul Bacău. A fost arestat în 1948, condamnat și închis la Jilava și Poarta Albă, unde a murit pe 28 august 1950.⁶⁸⁹

BENCHEA, Anton, învățător din satul Fundu-Răcăciuni, județul Bacău, cu nouă copii. A fost împușcat pe 10 martie 1949, în mijlocul satului, când Securitatea intrase în localitate pentru a-i aresta pe preoți, aflați în mijlocul credincioșilor (a mai existat o victimă complet nevinovată, de 80 de ani, care se îndrepta spre casă, sprijinându-se în baston).⁶⁹⁰

BOGDAN, Emanoil R. (Manole), născut pe 28 aprilie 1922 la Onești, Bacău. A urmat Liceul „Mihai Viteazul“ și a absolvit Facultatea de Drept. După ce a luptat pentru eliberarea Basarabiei, a fost arestat și condamnat la 4 ani de închisoare și confiscarea pământului, fiind învinuit că a purtat discuții dușmănoase la adresa regimului.⁶⁹¹

⁶⁸⁵ *Ibidem*, p. 76.

⁶⁸⁶ *Ibidem*, p. 79.

⁶⁸⁷ *Ibidem*, p. 87.

⁶⁸⁸ *Ibidem*, p. 92.

⁶⁸⁹ *Ibidem*, p. 98.

⁶⁹⁰ *Ibidem*, p. 121.

⁶⁹¹ *Ibidem*, p.154.

BOREANU, Gheorghe, profesor din Bacău. A fost arestat pe 14/15 august 1952 și închis la Târgu-Ocna, de unde a plecat pe 26 octombrie 1952, la Canal, cu o condamnare (administrativă) de 2 ani.⁶⁹²

BRAUNER, Harry, născut în 1908 la Piatra-Neamț, cu domiciliul în București (Calea Victoriei, nr. 168), director al Institutului de folclor, profesor la Catedra de Folclor de la Facultatea de Muzică din București, secretar al organizației de bază „Compozitorii“. A fost arestat pe 27 ianuarie 1950, în timp ce se afla în concediu la Sinaia, anchetat de lt. col. Soltuțiu, George Filipescu, Ludovic Weiss și Gheorghe Moraru, condamnat la 12 ani de muncă silnică (sentința nr. 49/6.04.1954) și închis la Jilava, Pitești și Dej, fiind trimis, după executarea pedepsei, cu domiciliu obligatoriu la Viișoara, în Bărăgan. În timpul anchetei și în fața tribunalului, condus de col. Ilie Moiescu, a făcut declarații defăimătoare și incriminatoare la adresa prietenului său – Lucrețiu Pătrășcanu – și de adeziune la politica partidului și a comuniștilor sovietici, fără ca aceste declarații, multiplicat la sugestia anchetatorilor, să-l scutească de pedeapsă.⁶⁹³

BREȚCANU, Adrian, medic din Moinești, județul Bacău. A fost arestat pe 6 mai 1947 și închis la Gherla.⁶⁹⁴

CALMANOVICI, Emil, născut în 1896, la Piatra-Neamț. Inginer constructor, cu studii la München. S-a înscris în partidul comunist în 1937 și i-a ajutat cu bani pe membrii partidului. Arestat (împreună cu soția, Monica) și judecat în procesul Pătrășcanu. Condamnat la muncă silnică pe viață (sentința 49/6 aprilie 1954, semnată de colonelul Ilie Moiescu). A trecut prin anchete dure la Malmaison, Jilava și Pitești. A murit la Aiud, la 12 martie 1956.⁶⁹⁵

⁶⁹² *Ibidem*, p. 167.

⁶⁹³ *Ibidem*, p. 175.

⁶⁹⁴ *Ibidem*, p. 197.

⁶⁹⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, C, p. 43.

CAMIR, Mihai A., născut la 14 august 1900, în localitatea Sascut, Bacău. Din Iași, str. 23 August, nr. 54. Doctor și conferențiar universitar. Arestat împreună cu alte 5 persoane. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 6 luni închisoare (sentința 74/2 ianuarie 1951), pentru că a contribuit cu 200 lei la ajutorarea organizației P.N.Ț.⁶⁹⁶

CANCICOV, Mircea, născut în 1888, la Bacău. Profesor universitar la Catedra de finanțe, din cadrul Facultății de Drept din București. Deputat liberal în mai multe legislaturi, ministru de Finanțe (17 noiembrie-28 noiembrie 1937), ministru de Justiție (30 martie 1938-31 ianuarie 1940). Arestat. Condamnat la muncă silnică pe viață. A murit în 1958, în penitenciarul Râmnicul-Sărat.⁶⁹⁷

CARAZA, Grigore, născut la 1 februarie 1929, în comuna Poiana Teiului, Neamț. Învățător. Membru al organizației anticomuniste *Gărzile Decebal*. Arestat la 31 august 1949. Condamnat la 8 ani închisoare (sentința 166/ 1950). A trecut prin Jilava și Aiud. La eliberare a fost dus cu domiciliu obligatoriu la Răchitoasa, în Bărăgan. La 20 septembrie 1959 a fost, din nou, condamnat la 23 de ani muncă silnică. Detenția la Aiud, unde a fost ținut la izolare pentru că a refuzat să accepte reeducarea. Eliberat la 1 august 1964. În 1970 i s-a înscenat un al treilea proces, în urma căruia a fost condamnat la 10 ani muncă silnică. Detenția la Aiud. Eliberat (cu reducerea pedepsei). În 1977 s-a expatriat, devenind ulterior cetățean al S.U.A. Iată un fragment din relatările sale:

„Într-una din zile, în celulă a intrat un om de statură potrivită, în jur de 50 de ani, cu niște ochi plăcuți și o figură blajină, ca de moldovean. După ce gardianul a izbit ușa și a tras zăvorul, noul venit ni se adresă:

- Mă numesc... și sunt preot.

⁶⁹⁶ *Ibidem*, p. 58.

⁶⁹⁷ *Ibidem*, p. 79.

Mare mi-a fost bucuria și mi-am zis că Dumnezeu mi-a ascultat rugăciunea consimțind să-l trimită pe acel preot în celula noastră. I-am spus că mă simțeam foarte slăbit, că nu mai aveam siguranța că voi prinde Crăciunul lui 1955 și că aș fi vrut să mă spovedesc. Preotul i-a rugat pe ceilalți doi camarazi să se retragă în colțul patului de lângă ușă și chiar să stea în picioare, de vorbă, blocând în felul acesta privirile iscoditoare ale gardianului care ne pândea de la ușă. Mi-am spus păcatele căutând să nu uit nimic, iar părintele și-a împreunat mâinile în formă de cruce peste creștetul meu, zicându-mi:

- Te iert și te dezleg!

După săvârșirea acestei taine, cu un vârf de cui pe care îl avea a desfăcut cuta zeghei într-un anumit loc, de unde a scos - învelită într-o bucată de pânză curată - o firimitură de pâine ce fusese îmbibată în vin. Era Sfânta Împărtășanie, deci Trupul și Sângele Mântuitorului! Mi-a introdus-o în gură și, înălțând ochii spre ceruri, a murmurat:

- Se împărtășește robul Lui Dumnezeu...

Am simțit atunci un miros de busuioc atât de puternic, încât mi s-a umplut tot coșul pieptului și aveam impresia că plămânii sunt neîncăpători. Mireasma îmi intra prin toți porii corpului, pe față, pe tâmples, prin ochi, apoi ieșea din trup și parcă o alta intra pentru a-i lua locul, ca într-un circuit.

După ce această Sfântă Taină a fost săvârșită, ne-am așezat liniștiți pe marginea patului și, tare curios, l-am întrebat:

- Spune-mi, te rog, părinte, de unde ai avut busuioc? Și unde l-ai păstrat, că eu nu am văzut când l-ai scos?

Preotul s-a uitat lung la mine și m-a pus să repet întrebarea.

- Ei bine, frate Grigore, nu am busuioc! Nu am avut busuioc! - a întărit, privindu-mă în ochi. Eu nu simt mirosul, dar dacă dumneata îl simți, să știi că trăiești niște momente deosebite și că Însuși Iisus Hristos a fost prezent aici și ți-a

pus mâna pe frunte! Stai liniștit că mai ai încă mult de trăit, nu așa cum mi-ai spus dumneata că n-ai să ajungi de sărbătoarea Nașterii Domnului. M-a îmbrățișat părintele, iar mirosul de busuioc a persistat în celulă încă multă vreme”.⁶⁹⁸

CARP, Vladimir, condamnat de Tribunalul Militar Iași la 7 ani închisoare (sentința 123/22 martie 1960), pentru discuții dușmănoase la adresa regimului comunist, în comentariile ce le făcea pe marginea emisiunilor de radio capitaliste.⁶⁹⁹

CÂRNEANU, Vasile, din Piatra-Neamț. Comerciant. Arestat în 1950. A murit în 1953, la Ocnele Mari.⁷⁰⁰

CHELARU, Gheorghe V., din Roman. Funcționar. Condamnat de Tribunalul Militar Iași (sentința 873/ 1950), pentru propagandă împotriva orânduirii sociale.⁷⁰¹

CIOCAN, Ștefan, din Neamț. Avocat. Condamnat, în 1948, de Tribunalul Militar Iași. A trecut prin penitenciarele Iași și Suceava.⁷⁰²

CORBU, Mihai D., născut la 15 noiembrie 1887, la Căciulești, Neamț. Moșier. Arestat de Securitate. Domiciliu obligatoriu, de la 5 martie 1949. A murit, în timpul executării pedepsei, la 7 octombrie 1956.⁷⁰³

CORNIȚĂ, Dumitru, născut în 1922, la Bacău. Frate cu Ion Corniță (condamnat la moarte, pedeapsă comutată ulterior în muncă silnică pe viață). Condamnat. A executat 5 ani și 10 luni închisoare. Eliberat cu Decretul de grațiere 411 din 1964.⁷⁰⁴

CORNIȚĂ, Ion, născut în 1931. Din județul Bacău. Învățător. Frate cu Dumitru Corniță (condamnat). Împreună cu mulți alți învățători a creat o organizație anticomunistă. Descoperit în

⁶⁹⁸ Griogore Caraza, *Aiud însengerat*, Editura Apologeticum, 2005, p. 35.

⁶⁹⁹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p 41.

⁷⁰⁰ *Ibidem*, p 71.

⁷⁰¹ *Ibidem*, p. 87.

⁷⁰² *Ibidem*, p.132.

⁷⁰³ *Ibidem*, p.214.

⁷⁰⁴ *Ibidem*, p.221.

1957, a fost percheziționat de Securitate și i s-a găsit un pistol, care era, de fapt, luat de la unchiului său, preotul Ion Huștiu, parohul Bisericii *Răzoarele* din Drumul Sării. Percheziția a continuat acasă la preot, unde s-au găsit o ladă de campanie, lăsată de colonelul Vasile Prăjescu (plecat în SUA), o sabie și o serie de obiecte personale ale ofițerului (căruiua îi aparținuse și pistolul), lăsate în păstrare în podul casei. Corniță Ion și preotul Huștiu au fost duși la Securitatea Bacău și bătuți de securistul Procopoi (ajuns din criminal de drept comun, colonel). Au fost amândoi condamnați la moarte, pentru spionaj, într-un lot mai mare de trădători. Au fost transportați la penitenciarul Jilava (camera 0), în vederea execuției. Ulterior, pedeapsa a fost comutată în muncă silnică pe viață. Eliberat în 1964. După 1990, deputat⁷⁰⁵ P.N.Ț.C.D.

COROAMĂ, Lulu, din Piatra-Neamț. Funcționar. Arestat în 1949.⁷⁰⁶

CREȚU, Gheorghe I., născut la 12 aprilie 1892. Din Buhuși. Contabil. Condamnat. A murit la 10 februarie 1953, în lagărul Midia.⁷⁰⁷

DAN, Sergiu, născut la 29 decembrie 1903, Piatra-Neamț și decedat la 13 martie 1976). Ziarist, romancier și traducător. A fost funcționar la Centrala Evreilor. Martor în procesul lui Ion Dumitrescu, în 1945⁷⁰⁸. A fost condamnat și închis la Jilava, Aiud, Peninsula, fiind eliberat în 1953.⁷⁰⁹

DENK, Adolf-Gheorghe, din comuna Borca, Neamț. Inginer silvic. Făcea parte, împreună cu soția, din organizația *Gărzile*

⁷⁰⁵ *Ibidem*, p.221.

⁷⁰⁶ *Ibidem*, p.222.

⁷⁰⁷ *Ibidem*, p.256.

⁷⁰⁸ Ioan Opreș, *Procesul ziaristilor naționaliști (22 mai-4 iunie 1945)*, București, Editura Albatros, 1999, pp. 15-16.

⁷⁰⁹ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. II, Microhart SRL, p. 150.

Decebal, condusă de dr. Vasilache Gheorghe. Arestat în septembrie 1949.⁷¹⁰

DIACONU, învățător din Onești, Bacău, a fost arestat și bătut la Securitatea din Bacău timp de 3 săptămâni în 1949.⁷¹¹

DIMITRIU, Constantin, funcționar la Episcopia Romanului. Arestat la 17 iulie 1948, deoarece primise prin poștă un manifest semnat de mișcarea de rezistență *Vlad Țepeș*, intitulat *Români!* Anchetat la Siguranța Roman de inspectorul general P. Furtună de la Iași.⁷¹²

DIMITRIU, Nicolae-Cornel S., născut la 20 septembrie 1927, în satul Valea Rea (vechea denumire a satului Valea Mică), comuna Cleja, Bacău. Din Târgu-Neamț. Medic. Arestat la 9 octombrie 1959. Condamnat la 7 ani închisoare (sentința 123/22 martie 1960), pentru discuții dușmănoase la adresa regimului comunist purtate cu Carp Vladimir (comenta emisiunile posturilor de radio străine și susținea că Occidentul va face totul pentru înfrângerea comunismului).⁷¹³

DOBRESCU, Virgil, din orașul Piatra-Neamț. Profesor, directorul Școlii Normale din localitate. A murit în 1963, în timpul domiciliului obligatoriu în Bărăgan.⁷¹⁴

DOROFTEI, Mihai, din comuna Poiana Teiului, Neamț. Profesor. Arestat. Judecat cu lotul organizației *Gărzile Decebal*. Condamnat în septembrie 1949.⁷¹⁵

DRAGOMIR, Eugen, din Bacău. Avocat. Arestat și torturat în timpul anchetei. Condamnat la 15 ani muncă silnică. A trecut prin penitenciarul Aiud (1958), minele de plumb Baia-Sprie și lagărul de la Periprava.⁷¹⁶

⁷¹⁰ *Idem, Victimele terorii comuniste. D-E*, p. 63.

⁷¹¹ *Ibidem*, p. 71.

⁷¹² *Ibidem*, p. 83.

⁷¹³ *Ibidem*, p. 84.

⁷¹⁴ *Ibidem*, p. 105.

⁷¹⁵ *Ibidem*, p. 124.

⁷¹⁶ *Ibidem*, p. 129.

DRĂGOI, Constantin I., născut la 21 octombrie 1922, în satul Hârja, comuna Oituz, Bacău. Absolvent al Facultății de Silvicultură. Arestat în iunie 1948 din incinta Institutului Politehnic București. Judecat într-un lot de 22 de persoane. Condamnat în 1949 la 5 ani închisoare. A avut un frate condamnat tot la 5 ani închisoare. Din decembrie 1949 până în august 1950 a trăit teroarea reeducării conduse de Țurcanu în penitenciarul Pitești, iar apoi a fost dus la Gherla, unde l-a avut ca șef de cameră pe Popa Țanu⁷¹⁷. În decembrie 1950 a ajuns în lagărul Peninsula unde a fost repartizat în brigada condusă de deținutul Dorneanu Ștefan, mâna dreaptă a administrației, care chinuia cu cruzime deținuții din subordine. A reușit să scape de acesta și, cu ajutorul inginerului Țăranu, să fie scos la lucru ca topometrist.⁷¹⁸

DUMITRESCU, Gheorghe I., născut la 4 aprilie 1892, în satul Mihăilești, comuna Popești, Olt. Din Târgu-Neamț. Funcționar. Arestat la 27 august 1959. A murit în penitenciarul Gherla după 6 luni, la 23 februarie 1960.⁷¹⁹

FARȚADE, Petru, din orașul Bacău. Controlor tehnic de calitate la Întreprinderea de Reparații Avioane. Șeful său de secție, Olinaru Mircea (în același timp și secretar al Comitetului de Partid), a citit la Conferința de partid, în locul raportului aprobat de județeană de partid, un raport personal semnat și de adjuncții săi, Farțade Petru și Pleșca Petru. În raport critica cultul personalității lui Nicolae Ceaușescu, cerea alegeri libere, dreptul de înființarea sindicatelor libere, plata orelor suplimentare de muncă și solidarizarea cu muncitorii din Polonia. Proiectul a fost primit cu aplauze de cei prezenți, iar superiorii de partid prezenți în sală au fost nevoiți să se retragă în huiduielile muncitorilor. Cei trei au fost arestați de

⁷¹⁷La el erau aduși deținuții politici țărani și muncitori, pentru a fi schingiuiți și uneori chiar omorâți.

⁷¹⁸*Ibidem*, p. 145

⁷¹⁹*Ibidem*, p. 175.

Securitate. Condamnați la închisoare. Detenția, la penitenciarul Aiud.⁷²⁰

GALINESCU, Constantin, învățător din Neamț, arestat în 1948 și judecat în lotul Răzleților.⁷²¹

GĂTEJ, Constantin, funcționar din Piatra-Neamț, arestat în 1948 și judecat cu lotul Răzleților.⁷²²

GHEORGHIESCU, Gheorghe V., născut la 26 martie 1904, în comuna Botești, Neamț. Licențiat. Arestat la 1 februarie 1949. Condamnat la închisoare pentru uneltire contra ordinii sociale. A murit în timpul detenției, la penitenciarul Aiud, la 23 aprilie 1955.⁷²³

GHEORGHITĂ, Gheorghe, din Târgu-Neamț. Profesor. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1949. Detenția, la penitenciarele Iași, Jilava, Gherla și minele de plumb de la Baia-Sprie.⁷²⁴

GHIMICESCU, Eugen I., născut în 1917, în Roman. Absolvent al Academiei Comerciale. Membru în comitetul de conducere al organizației *T.U.N.Ț*. Participant activ la manifestațiile de la 8 noiembrie 1945 și 10 mai 1946. A sprijinit grupul anticomunist ascuns în Pădurea Craiului. Arestat la 5 septembrie 1947. Condamnat, la 6 februarie 1948, la 6 luni închisoare. Rearestat la scurt timp după eliberare. Torturat în timpul anchetei. Judecat cu unul din loturile legate de mișcarea de rezistență *Pop Bujoi*. Condamnat la 7 ani închisoare. A murit la scurt timp după eliberare, din cauza condițiilor de exterminare la care fusese supus.⁷²⁵

⁷²⁰ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, p. 23.

⁷²¹ Neculai Popa, *op. cit.*, p. 56.

⁷²² *Ibidem*.

⁷²³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 180.

⁷²⁴ *Ibidem*, p. 182.

⁷²⁵ *Ibidem*, p. 208.

GOTCU, Stelian A., născut la 26 martie 1907. Din comuna Ion Creangă, Neamț. Dactilograf. Arestat în 1951. A murit în timpul detenției în lagărele de la Canal, la 2 februarie 1953.⁷²⁶

GROZA, Horia, născut la 11 noiembrie 1910, în comuna Păunești, Bacău. Absolvent al Academiei de Înalte Studii Agronomice, șef de promoție, a fost trimis la specializare la Sorbona și în Elveția. A publicat poezii încă din copilărie, pentru care a obținut o serie de premii. Ministrul Agriculturii în 1937. Conferențiar la Institutul Agronomic din București, Facultatea de Horticultură, în 1949. S-a înscris în P.M.R., dar a fost exclus după 2 ani. Inginer-șef la C.A.P. Lovrin, Timiș, în 1950. Laureat al Premiului de Stat clasa a treia, în 1952. Arestat în august 1954, când supraveghea stingerea unui incendiu de pe arie, fără nici un motiv declarat. La 5 august soția a plecat la București pentru a cere ajutorul profesorului Traian Săvulescu, dar la întoarcerea acasă, 6 august 1954, a fost anunțată că s-a sinucis prin spânzurare. În realitate fusese omorât în timpul anchetei, ca urmare familia nu a avut voie să deschidă sicriul sau să ceară autopsie. În 1991 i-au fost adunate poeziile și publicate în volumul *Brățările* și a fost declarat membru de onoare al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură Române.⁷²⁷

GRUIA, Ion V., născut la 14 noiembrie 1895, în Roman. Avocat, doctor în drept, profesor de drept constituțional și administrativ la Facultatea de Drept din București, decan din 1941. Membru al Institutului Regal de Științe Administrative al României. Deputat, ministrul Justiției în perioada 4 iulie-4 septembrie 1940. Dat afară din învățământ în 1948. Arestat în 1949. În 1950 a fost dus în penitenciarul Sighet, unde a murit la 14 noiembrie 1952.⁷²⁸

⁷²⁶ *Ibidem*, p. 261.

⁷²⁷ *Ibidem*, p. 297.

⁷²⁸ *Ibidem*, p. 302.

HANGAN, Dimitrie D., născut la 1 octombrie 1882. Din Roman. Avocat. Arestat la 15 august 1952. Detenția în lagărul Capul Midia, unde a murit la 4 februarie 1953, din cauza regimului de exterminare la care a fost supus.⁷²⁹

HERȘCOVICI, Saul, născut în 1900. Din Roman. Avocat. Ajutor de primar în timpul guvernării P.N.Ț., în 1932. În 1945 s-a înscris în P.C.R. A fost numit prefect, în 1948, dar după câteva luni, în septembrie, a fost arestat. Detenția, în lagărul Poarta Albă și Penitenciarul Onești. Eliberat în 1954.⁷³⁰

HRIB, Alexandru, din orașul Dorohoi. Învățător în comuna Ștefan cel Mare, Neamț. În octombrie 1950, împreună cu soția (Aurica), a intrat în organizația *Frontul Patriei*, creată de Mahu Constantin, și a răspândit manifeste anticomuniste. Dat în urmărire, din luna noiembrie 1950, a fost nevoit să stea ascuns pe la diferiți membri ai organizației. Prins și arestat. Condamnat la muncă silnică, în 1951. O parte din detenție, în lagărele de la Canal. Soția a fost condamnată la 25 de ani muncă silnică, deoarece, în momentul arestării, avea asupra sa arme.⁷³¹

HRUȘCĂ, din Roman. Învățător. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1949, pentru activitate anticomunistă. Detenția în lagărul Peninsula și Penitenciarul Gherla.⁷³²

HUDICI, Vasile, din Buhuși. Funcționar în cadrul domeniului silvic. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1949.⁷³³

IAKERKANER, Sami, născut în Piatra-Neamț. Inginer. Arestat ca sionist. Condamnat la închisoare, în 1950. Detenția, la penitenciarele Jilava și Caransebeș. Eliberat în 1955.⁷³⁴

⁷²⁹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, H, I, J, K, L, p. 22.

⁷³⁰ *Ibidem*, p. 49.

⁷³¹ *Ibidem*, p. 70.

⁷³² *Ibidem*, p. 73.

⁷³³ *Ibidem*, p. 74.

⁷³⁴ *Ibidem*, p. 90.

IONESCU, Constantin, din orașul Bacău. Funcționar la Institutul Meteorologic. Arestat în noaptea de 11 august 1949, în timp ce difuza manifestele organizației *Vlad Țepeș II.* Anchetat de locotenent Bleahu. Judecat împreună cu Todirașcu Nicolae. Condamnat la 3 ani închisoare, de Tribunalul Militar Galați.⁷³⁵

JUNCU, Gheorghe, avocat. Îndepărtat din barou, s-a retras în localitatea natală, sat Unghi, comuna Dragomirești, Neamț, ocupându-se cu munca pământului și încercând să-și achite corect toate dările către Stat. Primarul comunei, comunistul Gheorghe Rusei, a primit ordin să-i însceneze elementele necesare unui proces de sabotaj, pentru a-i putea fi confiscată averea. Acesta i-a însămânțat parcela de pământ cu neghină (peste grâul însămânțat de el) și a chemat apoi Securitatea să-l aresteze ca sabotor al agriculturii. Surprins de arestare, Juncu Gheorghe a încercat să se opună. A fost bătut și călcat în picioare de primar și urcat cu forța în mașina Securității. Familia a primit după câteva zile certificatul de deces. Fiul avocatului (Gheorghe), elev de liceu, a fost arestat în 1949 și condamnat la închisoare, pentru uneltire contra ordinii sociale.⁷³⁶

LĂZĂRESCU, Alexandru, din Neamț. Inginer. Arestat în 1959. Condamnat la 16 ani închisoare, în urma unei înscenări a Securității. Detenția, la penitenciarele Jilava, Gherla și lagărul Periprava. Grațiat în 1964, cu Decretul 411.⁷³⁷

LECA, Constantin, din satul Tescani, comuna Berești-Tazlău, Bacău. Teolog și profesor de limba română. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1948.⁷³⁸

MAFTEI, Constantin Gh., născut la 3 iunie 1921. Din orașul Bacău. Funcționar. Arestat. Judecat cu un grup de 9 persoane.

⁷³⁵ *Ibidem*, p. 144.

⁷³⁶ *Ibidem*, p. 257.

⁷³⁷ *Ibidem*, p. 324.

⁷³⁸ *Ibidem*, p. 332.

Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 6 ani închisoare (sentința 388/29 martie 1949), pentru uneltire contra siguranței statului. În 1968 a fost achitat de Tribunalul Suprem, care a constatat că sentința anterioară fusese neîntemeiată deoarece nu se întruneau elementele constitutive ale infracțiunii pentru care făcuse închisoare.⁷³⁹

MANDINESCU, Sergiu, născut la 3 iunie 1926, în județul Bacău. După absolvirea liceului militar din Craiova, s-a înscris întâi la Facultatea de Medicină și apoi la Școala Militară din Sibiu. A abandonat studiile, adevărata sa vocație fiind poezia. Aflat în legătură cu mișcarea de rezistență a generalului Carlaonț, la 12 septembrie 1948, după arestarea grupului conducător, a încercat să treacă Dunărea pe la Turnu-Severin împreună cu Toma Calotescu. Prinși și arestați de grăniceri. Anchetat la Securitatea Craiova. Condamnat la 12 ani închisoare, în iunie 1949. În decembrie 1949 a fost dus la penitenciarul Aiud și a mai trecut prin penitenciarele Suceava, Gherla, Caransebeș, Târgu-Ocna și Jilava. La 31 octombrie 1960 a fost eliberat și dus cu domiciliu obligatoriu, pentru un an, în satul Lătești, comuna Bordușani, Ialomița. A redat în versuri urgia prin care a trecut, poeziile sale transmițându-se din gură în gură peste decenii.⁷⁴⁰

MANEA, Mihai S., născut la 30 august 1894, în comuna Bârgăuani, Neamț. Din Piatra-Neamț. Avocat. Arestat în primăvara anului 1959, pentru discuții dușmănoase, comentarii nefavorabile la adresa regimului comunist și elogii aduse lumii occidentale. Torturat în timpul anchetei la Securitatea Bacău. Judecat cu lotul Vladimir Ghica, într-un proces al intelectualilor din Moldova (concomitent cu un proces similar al intelectualilor din Muntenia, cu Constantin Noica, Dinu Pilat ș.a.). Condamnat la 22 de ani închisoare (sentința 328/28 mai

⁷³⁹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 21.

⁷⁴⁰ *Ibidem*, p. 45.

1959). Prin Decizia 1334/10 mai 1995, Curtea Supremă a clasat cazul, iar condamnații, marea majoritate decedați, au fost achitați.⁷⁴¹

MANOLESCU, Gheorghe, din orașul Bacău. Profesor. Arestat la 15 august 1952. Detenția la Penitenciarul Târgu-Ocna și lagărele de la Canal. Eliberat în 1954.⁷⁴²

MANU, Paul I., născut la 19 iulie 1914, în orașul Târgu-Ocna. Referent tehnic. Arestat la 15 august 1952. Detenția, la Penitenciarul Galați și lagărul Peninsula. A murit în timpul detenției, la 28 august 1953.⁷⁴³

MARIA, Lulu, din județul Neamț. Funcționar. Arestat în septembrie 1949, ca membru al organizației *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 166/18 februarie 1950). O parte din detenție, la penitenciarele Iași și Gherla.⁷⁴⁴

MARIN, Lulu, din Piatra-Neamț. Funcționar. Arestat de Securitate în septembrie 1949. Judecat cu lotul organizației *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare de Tribunalul Militar Iași (sentința 166/18 februarie 1950).⁷⁴⁵

MĂGIRESCU, Eugen C., născut în 1922, în comuna Scorțeni, Bacău. Absolvent al Facultății de Drept din Iași. Pedagog. Arestat și torturat în timpul anchetei, la penitenciarele Galata și Suceava (de anchetatorul Pompilian). Judecat cu lotul studenților legionari din centrul universitar Iași, din care făceau parte Bogdanovici Alexandru (șef de lot) și Țurcanu Eugen. Condamnat la 12 ani muncă silnică. Detenția, la Penitenciarul Pitești, unde se aflau și frații săi Cedric și Nicolae. Eliberat după 18 ani de închisoare. Mărturia

⁷⁴¹ *Ibidem*, p. 49.

⁷⁴² *Ibidem*, p. 62.

⁷⁴³ *Ibidem*, p. 69.

⁷⁴⁴ *Ibidem*, p. 88.

⁷⁴⁵ *Ibidem*, p. 96.

sa a fost scrisă în 1987 și publicată în 1994 în broșura *Moara dracilor* (după un text al lui Remus Radina).⁷⁴⁶

MĂZĂREANU, Petre S., născut la 25 octombrie 1928, în comuna Căiuți,ă. Arestat în 1949, împreună cu frații săi (Mircea și Liviu). Torturați în timpul anchetei. Condamnați la închisoare de Tribunalul Militar Constanța în deplasare la Galați. Petre a reușit să evadeze de la penitenciarul Târgușor împreună cu un coleg de celulă (Ion Lupaș). Au reușit să stea 4 ani ascunși în păduri, timp în care Petre l-a împușcat pe șeful de post din comuna natală pentru că îi teroriza părinții să mărturisească unde este ascuns. Prinși într-o gară și arestați, la 3 august 1955, în urma unui schimb de focuri în care unul dintre securiști a fost împușcat. Torturați în timpul anchetei la Securitatea Galați. Condamnați la moarte (sentința 1855/1955). Executați împreună, la 18 decembrie 1955, la Penitenciarul Galați.⁷⁴⁷

MĂZĂREANU, Sava, tatăl fraților Mircea, Liviu și Petre Măzăreanu. Arestat împreună cu soția (Maria) și fiica, în 1949. Condamnat la 7 ani închisoare. Înaintea eliberării pedeapsa i-a fost suplimentată cu încă 3 ani închisoare administrativă în lagărele de muncă silnică (i-a fost semnalată prezența în lagărul Periprava). Eliberat în 1964, cu Decretul de grațiere 411.⁷⁴⁸

MENCIU, Ion, din județul Bacău. Învățător. Arestat la 15 august 1952. A executat 2 ani de detenție în lagărele de la Canal.⁷⁴⁹

MENDEL, Isocsan, născut în Piatra-Neamț. Arestat pentru activitate sionistă. Judecat împreună cu o persoană din orașul Bacău, în decembrie 1953.⁷⁵⁰

⁷⁴⁶ *Ibidem*, p. 168.

⁷⁴⁷ *Ibidem*, p. 192.

⁷⁴⁸ *Ibidem*.

⁷⁴⁹ *Ibidem*, p. 217.

⁷⁵⁰ *Ibidem*, p. 218.

MIHĂILESCU, Traian, născut la 23 ianuarie 1900, în orașul Roman. Medic ginecolog (lucra cu profesorul Mârzescu), asistent universitar la Facultatea de Medicină–Catedra de anatomie. În 1927, la solicitarea generalului Butoianu, s-a mutat la Spitalul Militar București. După susținerea doctoratului și a primariatului, a trecut la conducerea secției de chirurgie (1935-1941). În timpul războiului a condus un spital de campanie, asigurând asistența medicală pentru frontul de Vest. Numit director al Spitalului Militar București în 1945. Arestat în 1948, în urma unei înscenări. Judecat și condamnat la 7 ani închisoare. În perioada detenției (penitenciarul Aiud, lagărele Peninsula și Poarta Albă) a fost de mare ajutor colegilor de suferință. Rearestat în 1961. Condamnat la 7 ani închisoare. Eliberat în 1964, cu Decretul de grațiere 411. A murit la București, la 4 septembrie 1981.⁷⁵¹

MIJA, Constantin, din orașul Piatra-Neamț. Artist. În perioada 1970-1976 s-a aflat la penitenciarul Aiud.⁷⁵²

MOCANU, Ion, funcționar din Neamț, arestat în 1948, judecat de Tribunalul Militar Iași, în cadrul lotului Răzleți și condamnat.⁷⁵³

MORARU, Ion, născut în 1910. Din orașul Roman. Inspector financiar (licențiat în drept), fost primar al orașului. Arestat la 15 iulie 1952. Detenția, în lagărele Coasta Galeș, Peninsula și Onești. Eliberat la 13 mai 1954.⁷⁵⁴

MORARU, Vasile, din orașul Bacău. Profesor. Arestat la 15 august 1952. Eliberat din lagărele de la Canal, în mai 1954.⁷⁵⁵

NADEJDE, Scarlat, din Piatra-Neamț. Medic. Arestat și condamnat la închisoare.⁷⁵⁶

⁷⁵¹ *Ibidem*, p. 269.

⁷⁵² *Ibidem*, p. 275.

⁷⁵³ Neculai Popa, p. 56.

⁷⁵⁴ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 365.

⁷⁵⁵ *Ibidem*, p. 368.

NEAGU, Teodor, din orașul Piatra-Neamț. Grefier. Arestat. Judecat cu unul din loturile organizației *Gărzile Decebal*. Condamnat la închisoare în 1949. A murit în timpul detenției.⁷⁵⁷

NICOLAU, Dumitru, născut în orașul Bacău. Absolvent al Facultății de Drept. Arestat la 15 mai 1948. Bătut în timpul anchetei, a prins un moment când în cameră era doar un singur anchetator și a ripostat. Drept pedeapsă, a fost schingiuit în bătaie și a murit în scurt timp din cauza loviturilor primite.⁷⁵⁸

NISTOREANU, Ion N., născut la 15 decembrie 1904, în comuna Măgirești-Bacău. Învățător. Arestat la 31 decembrie 1956. Torturat în timpul anchetei la Securitate. Condamnat la 7 ani închisoare, pentru sprijinirea unor persoane aflate sub urmărire. O parte din detenție, la penitenciarele Jilava și Gherla, unde a murit în 1958.⁷⁵⁹

NUȚU, Ion, din comuna Horia, Neamț. Învățător. Arestat. Judecat cu lotul *Organizației Miron Gh.* Condamnat la închisoare (sentința 873/1950) pentru răspândire de manifeste. O parte din detenție, la penitenciarele Iași și Gherla.⁷⁶⁰

OATU, Corneliu, născut în județul Neamț. Pretor. Arestat în 1950. Condamnat la închisoare. I-a fost semnalată prezența la penitenciarele Jilava și Aiud.⁷⁶¹

OLARU, Ion, din satul Roșiori, comuna Dulcești, Neamț; învățător. Arestat în 1950 pentru difuzare de manifeste. Judecat cu un lot de membri P.N.Ț.⁷⁶²

⁷⁵⁶ Liviu Grigorescu, *Politica de laicizare a slujitorilor bisercii și a credincioșilor*, in „Analele Sighet”, nr. VII, 2000, p. 365-366.

⁷⁵⁷ Cicerone Ionitoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. I, Hrisovul SRL, București, 1995, p. 109.

⁷⁵⁸ *Ibidem*, p. 112.

⁷⁵⁹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, N-O, p. 165.

⁷⁶⁰ Cicerone Ionitoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 41.

⁷⁶¹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, N-O, p. 215.

PALADE, Vasile, avocat din Secuieni, Bacău. Condamnat la 3 ani și jumătate de închisoare, în 1952, de către Tribunalul Militar Iași.⁷⁶³

PARIZIANU, Gheorghe (Gioga), născut în comuna Gorna, Bulgaria. Studii liceale la Sofia. În 1940, după cedarea Cadrilaterului de către România, s-a stabilit la Moinești. A urmat Facultatea de Medicină din Iași. Element activ în organizația legionară din județul Bacău, participând la ascunderea de armament și pregătirea unui loc pentru rezistență împotriva regimului comunist, în pădurile de la izvoarele unui afluent al Tazlăului. Arestat la 15 mai 1948, pe când era student în anul II. Bătut cu bestialitate la Securitate, a fost forțat să dezvăluie informații despre celula de rezistență din pădurea Solonț – Bacău. Gioga a fost dus acolo, sub pază bine înarmată, și a fost plasat înaintea trupelor Securității, pentru a le facilita acestora înaintarea. Partizanii aflați în bordei nu au deschis focul, de teamă să nu-l rănească pe camaradul lor, aflat în mâinile securiștilor. În timpul anchetelor, un membru al grupului, Ion Buliman, a fost ucis, fiind bătut peste piept cu o cărămidă, provocându-i-se o hemoptizie masivă. A fost judecat și condamnat, în lot cu alți 123 de tineri, într-un proces care a avut la închisoarea din Suceava, la 21 februarie 1949, sub conducerea judecătorului, colonelul Ion Gheorghe. Detenția, la Jilava, Pitești și Gherla, unde a trecut prin reeducare. A fost bătut cu sălbăticie de foști colegi din lotul în care fusese condamnat: Virgil Bordeianu, Adrian Prisăcaru, Maximilian Sobolevschi ș.a., sub conducerea lui Eugen Țurcanu. În februarie 1950, Adrian Prisăcaru l-a acuzat pe Gioga Parizianu că participase la uciderea unui soldat sovietic.⁷⁶⁴

⁷⁶² Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 47.

⁷⁶³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, N-O, p. 16.

⁷⁶⁴ *Ibidem*, p. 63.

POPA, Constantin, avocat din Bacău, arestat și judecat, condamnat la închisoare. Detenție la Jilava și Aiud.⁷⁶⁵

POPA, Vasile, învățător din Neamț; arestat și judecat, este condamnat la 15 ani de muncă silnică, în 1956. Închis la Aiud, între 1956 și 1962.⁷⁶⁶

POPA, Victor, învățător din comuna Pângărați, Neamț. Arestat la 15 mai 1948, în grupurile de legionari, torturat la Securitatea Suceava și condamnat, prin sentința 334/18.03.1949 a Tribunalului Militar Iași, în *Lotul Răzleților*. Detenția, la Jilava, Aiud, Baia-Sprie.⁷⁶⁷

POPA-MIJA, Ion, artist din Piatra-Neamț. Condamnat. Detenția, la Aiud (1970-74).⁷⁶⁸

POPESCU, Mihai R., născut la 28 noiembrie 1918, la Târgu-Ocna. Medic radiolog. Fost prizonier, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. S-a întors din URSS la 30 noiembrie 1955 și a fost eliberat în iulie 1956. Rearestat la 13 februarie 1958, anchetat la Securitatea din Uranus și condamnat la 20 de ani de muncă silnică, în lotul lui Puiu Atanasiu.⁷⁶⁹

PRUTEANU, Ioan, născut la 10 mai 1937. Brigadier silvic la Ocolul Pârjol, Bacău. A încercat să treacă frontiera în 1977-1978. Arestat și condamnat la 6 luni de închisoare. După eliberare, a reușit totuși să plece din țară și s-a stabilit în SUA, unde a murit la 5 mai 1987, într-un accident.⁷⁷⁰

RAUTEN, Constantin, născut la 5 februarie 1925. Din Roman. Medic. Condamnat în 1958 la 6 ani închisoare de Tribunalul Militar Iași, pentru uneltire contra ordinii sociale.⁷⁷¹

⁷⁶⁵ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 139.

⁷⁶⁶ Iona Munteanu, *op. cit.*, pp. 288-289.

⁷⁶⁷ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, P-Q, p. 337.

⁷⁶⁸ *Ibidem*, p. 338.

⁷⁶⁹ *Ibidem*, p. 368.

⁷⁷⁰ *Ibidem*, p. 473.

⁷⁷¹ Ion Ioanid, *op. cit.*, vol. IV, p. 124.

RADU, Mircea, avocat din Piatra-Neamț, închis la Salcia între 1963 și 1964.⁷⁷²

RĂDESCU, Ion Gh., născut la 30 mai 1903 în com. Războieni, Bacău. Învățător. Arestat pe 24 aprilie 1958. Învinuit că a complotat împotriva colectivizării și a defăimat sistemul prin care erau anihilați opozanții colectivizării în țară. Anchetat prin tortură la Securitatea din Bacău. Judecat într-un proces înscenat și acuzat de uneltire contra ordinii sociale. Condamnat la 6 ani închisoare, prin sent. 577/21 oct. 1952 a Tribunalului Militar Iași. Detenția, la Jilava, Gherla și lagărele din bălțile Dunării.⁷⁷³

REBRECEA, Ilie, profesor din Huruiești, Bacău. Arestat și maltratată grav, este condamnat.⁷⁷⁴

ROHAT, Matei Gh., născut în 1923 în com. Galeri, Bacău. Funcționar. Arestat și torturat în anchete la Securitatea din Bacău. I s-a înscenat un proces în care a fost acuzat de uneltire contra ordinii sociale. Condamnat în 1950 de Tribunalul Militar Constanța, deplasat la Galați, la 6 ani muncă silnică. Detenția, în lagărul Peninsula, iar după închiderea Canalului, în Penitenciarul Gherla.⁷⁷⁵

ROTUNDU, Aurel A., Director de liceu din Piatra-Neamț. Arestat în 1948, fără vină.⁷⁷⁶

ROZNEA, Arthur, născut în 1903. Din Târgu-Neamț. Avocat. Arestat în august 1951. Detenția, în lagărul Galeș, Peninsula. Eliberat în 1954, cu grupul sioniștilor.⁷⁷⁷

⁷⁷² *Ibidem*, vol. V, 1996, p. 124.

⁷⁷³ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, R, p. 47.

⁷⁷⁴ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 211.

⁷⁷⁵ *Ibidem*, p. 217.

⁷⁷⁶ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, R, p. 298.

⁷⁷⁷ *Ibidem*, p. 316.

SCOBAL, Nicolae, inginer la Fabrica de zahăr din Roman, este arestat în 1958 și acuzat de atitudine dușmănoasă față de regimul comunist. Este condamnat și închis la Jilava.⁷⁷⁸

SCURTU, Ieronim, inginer din Târgu Ocna, Bacău. Este arestat în 1950 și condamnat la închisoare fiind închis la Jilava, Gherla. Moare în detenție.⁷⁷⁹

SECIU, Constantin, învățător din Sascut, Bacău. Este arestat și condamnat. Moare în detenție.⁷⁸⁰

SIMIONESCU, Nicolae, fost prefect de Poliție la Roman, arestat în iulie 1948.⁷⁸¹

SOBIESCHI, Emil, funcționar din Roman, este arestat, judecat și condamnat. Închis la Canal și Târgu-Ocna, unde moare.⁷⁸²

ȘERBAN, Constantin, contabil din Comănești, arestat și condamnat la închisoare.⁷⁸³

ȚĂNȘANU, Ion, notar din Poienari, Neamț, arestat și decedat în detenție.⁷⁸⁴

TEODORESCU, Enache, fost primar și arendaș în Scorțeni, Bacău; arestat, condamnat și trimis cu domiciliu obligatoriu.⁷⁸⁵

TOMULESCU, Gheorghe, inspector școlar din Neamț, închis la Constanța.⁷⁸⁶

TUDORICĂ, Nae, avocat din Roman, arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași și condamnat la 2 de închisoare. A fost închis la Peninsula, Târgușor și Aiud.⁷⁸⁷

⁷⁷⁸ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 255.

⁷⁷⁹ *Ibidem*, p. 256.

⁷⁸⁰ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VIII, S-Ș, p. 160.

⁷⁸¹ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 268.

⁷⁸² Octavian Roske, *op. cit.*, p. 207.

⁷⁸³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 325.

⁷⁸⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IX, T-Z, p. 112.

⁷⁸⁵ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 357.

⁷⁸⁶ Ion Antohe, *Răstigniri după Ialta*, București, Editura Albatros, 1995, p. 133.

ȚIFREA, Petru, învățător din Neamț, arestat în mai 1948 în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman*, condamnat și închis la Suceava.⁷⁸⁸

VĂIDEANU, Clement, funcționar din Neamț, arestat în mai 1948 în cadrul lotului *Frățiile de Cruce Roman*, condamnat și închis la Suceava.⁷⁸⁹

VRACIU, Gheorghe, învățător din Filipeni, Bacău, arestat în 1952 și trimis în unitățile de muncă la Canal și pe șantierele de la Onești și Borzești. Este eliberat în mai 1954.⁷⁹⁰

4.3. Ofițeri și subofițeri

CARAZA, Vasile Gr., născut la 30 martie 1906, în comuna Farcașa, Neamț. Din Piatra-Neamț. Plutonier major de jandarmi. Arestat în 1950. A murit la 4 februarie 1951, în spitalul Penitenciarului Văcărești.⁷⁹¹

CHIPER-BĂLĂȚESCU, Stelian, originar din Târgu-Ocna. Ofițer. Revenit din prizonierat în 1948 și arestat la trei luni de la sosirea în țară. Condamnat la 8 ani închisoare. A trecut prin penitenciarele Râmnicul-Sărat, Jilava, Poarta Albă, Peninsula, Aiud, Gherla și Cavnic. Arestat din nou, la 8 ianuarie 1970. Condamnat la 8 ani închisoare, pentru activitate anticomunistă. Eliberat la 6 iulie 1976, de la Aiud.⁷⁹²

CIUBOTĂ, Ioan, născut la 20 septembrie 1919, în comuna Cârliști, Bacău. Din Fetești. Plutonier. Partizan din zona Babadag. Arestat la 26 mai 1958, cu lotul Vătășelu Nicolae. Condamnat de Tribunalul Militar al regiunii a II-a Militară, la

⁷⁸⁷ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IX, p. 216.

⁷⁸⁸ Neculai Popa, Neculai, *op. cit.*, p. 53.

⁷⁸⁹ *Ibidem*.

⁷⁹⁰ Roske, Octavian, *op. cit.*, vol. IX, p. 393.

⁷⁹¹ *Ibidem*, pp.36-37.

⁷⁹² Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, C, p. 99.

20 ani muncă silnică și 10 ani degradare civilă, confiscarea averii și 500 lei cheltuieli de judecată (sentința 13/2 februarie 1959), pentru uneltire contra ordinii sociale.⁷⁹³

COJOCARU, Alexandru, din comuna Dobreni, Neamț. Căpitan. Condamnat. A trecut prin penitenciarele Iași, Aiud și minele de plumb Baia-Spie.⁷⁹⁴

COROAMĂ, Dumitru, din comuna Girov, Neamț. General. A găzduit întâlnirea dintre Sima și Moruzov, în 1939. La 5 septembrie 1940 a fost numit Comandant al Capitalei. A contribuit la înlăturarea Regelui Carol al II-lea și consolidarea puterii lui Ion Antonescu. Ministru al Apărării Naționale până la 27 ianuarie 1941, înlocuit cu I. Iacobici. Arestat după 1944 și condamnat la muncă silnică pe viață. A trecut prin penitenciarele Jilava și Aiud. Eliberat (grav bolnav) cu Decretul de grațiere 411, din 1964.⁷⁹⁵

COSLOVS, Alexandru, din Bacău. Colonel de Stat Major. Decorat. Arestat la 7 iulie 1950 (în lotul Licăr-Romanescu), pentru că l-a găzduit pe fratele său, Oreste Coslovs. Condamnat. A trecut prin penitenciarele Jilava, Aiud și Pitești. A murit în timpul detenției.⁷⁹⁶

CREȚU, Ion, din Târgu Neamț. Comisar. Arestat la 20 iulie 1948. A trecut prin penitenciarul Jilava și a murit în penitenciarul Făgăraș, în 1950.⁷⁹⁷

CRISTESCU, Eugen, născut la 3 aprilie 1895, la Grozești, Bacău. A luptat în Primul Război Mondial. Absolvent al Facultății de Drept din Iași, doctorand, șeful Serviciului Special de Informații, în timpul celui de Al Doilea Război Mondial. Director al Siguranței. Din 15 noiembrie 1940, apropiat al lui Ion Antonescu, a fost implicat în tratativele

⁷⁹³ *Ibidem*, p.149.

⁷⁹⁴ *Ibidem*, p.176.

⁷⁹⁵ *Ibidem*, p.222.

⁷⁹⁶ *Ibidem*, p.225.

⁷⁹⁷ *Ibidem*, p.256.

pentru ieșirea României din război. La 24 septembrie 1944, a fost ridicat de N.K.V.D. și dus la Moscova. Adus în țară, în aprilie 1946, și implicat în procesul lui Ion Antonescu. A căutat să-și salveze viața și, în schimbul unor sfaturi de reorganizare a Siguranței (a dezvăluit o serie de secrete legate de anumite persoane), a avut un regim preferențial. A trecut prin penitenciarele Aiud, Dumbrăveni și Văcărești, unde a murit, la 12 iunie 1950.⁷⁹⁸

DĂSCĂLESCU, Nicolae I., născut la 16 iunie 1884, în satul Căciulești, comuna Girov, Neamț. A urmat Școala de ofițeri de artilerie și a absolvit ca sublocotenent, în 1908. A luptat în campania din 1913, în Bulgaria, și a fost avansat la gradul de căpitan. În noiembrie 1916 a participat la apărarea Bucureștiului, iar în 1917 s-a evidențiat în luptele de la Coșna și Cireșoaia. A fost decorat cu *Coroana României* și ordinul *Sfânta Ana*. În 1919, în campania din Ungaria, avea grad de maior. După terminarea războiului a absolvit Școala de Război, iar la începutul celui de Al Doilea Război Mondial era la comanda Diviziei 21 Infanterie. Pentru eroismul de care a dat dovadă în lupta de la Țiganca, Ion Antonescu l-a felicitat, și-a desprins din piept crucea cu ordinul *Mihai Viteazul* clasa a III-a și i-a prins-o pe haină. A participat la ocuparea Odesei, iar în noiembrie 1941, a fost numit Comandantul Corpului II Armată. A luptat la cotul Donului și a ajuns la nord de Stalingrad⁷⁹⁹. A fost decorat cu *Vulturul german*, *Steaua României* și *Coroana României*. După 23 august 1944, a participat la scoaterea Dobrogei de sub controlul german, la eliberarea Ardealului și a înaintat până în Tatra, deși era rănit. Cu toate meritele deosebite, generalul Nicolae Dăscălescu a fost trecut în

⁷⁹⁸ *Ibidem*, p.264.

⁷⁹⁹ Florica Dobre, Alesandru Duțu, *Distrugerea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România, vol I. 1 aprilie 1947-27 iulie 1964*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001, pp. 245-253.

rezervă, la 29 iulie 1945. În 1946 a fost arestat și trimis în fața Tribunalului Poporului. A fost judecat la 1,4,5 și 8 octombrie și achitat prin Decizia 105/8 octombrie 1946. S-a apucat să-și lucreze cele 5 hectare de pământ, primite împreună cu decorațiile. La 21 mai 1951 a fost arestat de pe câmp, de la arat, și dus direct la Penitenciarul Jilava. Alexandru Votinovici, procurorul general al României, anulasă Decizia de achitare din 1946. În 1952 a fost trimis în lagărul de la Poarta Albă. După 2 ani de cercetări, la 4 februarie 1954, s-a dispus trimiterea în judecată a generalului Dăscălescu împreună cu generalul Gheorghe Cialâc și cu maiorul magistrat Ioan Țințu. În 1955 Tribunalul București a decis încetarea cercetărilor și eliberarea celor trei din penitenciarul Jilava. Eliberat la 8 octombrie 1955, s-a întors acasă și și-a găsit locuința naționalizată. În același timp a constatat că a fost judecat și condamnat în lipsă, ca sabotor agricol, pentru că, pe timpul cât a fost în închisoare, nu și-a predat cotele agricole. A murit la 28 septembrie 1969, la Căciulați.⁸⁰⁰

DOVLEAC, Vasile, născut la 11 aprilie 1926, în comuna Brătîla, Bacău. Militar Arestat. Condamnat la un an și 6 luni închisoare pentru dezertare. A trecut prin Penitenciarul Bacău. A murit la 28 ianuarie 1953, în lagărul Salcia (Canal).⁸⁰¹

ENE, Ioan I., născut la 1 august 1915, în orașul Roman. Ofițer activ. A luptat pe ambele fronturi. În 1946 a fost scos din armată. Arestat în 1947 și ținut un an în Penitenciarul Pitești fără să fie condamnat.⁸⁰²

FELIU, Ion, din județul Bacău. Militar deblocat. Arestat de Securitate, la 15 august 1952, și dus la penitenciarul Târgu-Ocna. La 26 octombrie 1952, împreună cu un lot de 100

⁸⁰⁰ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, D-E, pp. 48-49.

⁸⁰¹ *Ibidem*, p. 125.

⁸⁰² *Ibidem*, p. 218.

deținuți condamnați la închisoare administrativă, a fost dus la muncă silnică în lagărele de la Canal. Eliberat după 2 ani.⁸⁰³

GHEORGHITĂ, Savel, din comuna Borlești, Neamț. Căpitan de infanterie. Arestat de Securitatea Iași, la 27 aprilie 1949. Anchetat timp de doi ani. Judecat cu un lot de 18 persoane. Condamnat de Tribunalul Militar Iași la 12 ani muncă silnică (sentința 230/31 martie 1951), pentru legături cu preotul catolic Matei Dumitru (implicat în procesul intentat în jurul Legației Franței din București și executat) și găzduirea unui evadat din închisoare (Mărgineanu Liviu). Detenția la penitenciarele Jilava, Gherla și minele de plumb Baia-Sprie.⁸⁰⁴

GROSU, Aurel, născut la 27 februarie 1914, în comuna Secuieni, Bacău. Din Constanța. Ofițer de marină. Pus sub urmărire pentru implicare în mișcarea de rezistență și legături cu preotul Bumbac și partizanul Radu Șerban. Condamnat în contumacie de Tribunalul Militar Constanța la 10 ani temniță grea și 5 ani degradare civilă (sentința 25/21 ianuarie 1949).⁸⁰⁵

HARABAGIU, Constantin, din Piatra-Neamț. Colonel. Arestat. Condamnat la închisoare, în 1949.⁸⁰⁶

HERGHELEGIU, Aurel, născut în Piatra-Neamț. Locotenent de jandarmi. Arestat în 1946. Condamnat la închisoare. Detenția, la penitenciarele Jilava și Aiud (pus să lucreze în fabrică).⁸⁰⁷

IONIȚĂ, Ion, născut la 30 ianuarie 1917, în comuna Valea Ursului, Neamț. Militar. Denunțat de subalterni că a dezavuat intervenția sovietică din Ungaria, în 1956. Arestat. Judecat de Tribunalul Militar Iași, a fost achitat, dar scos din rândurile

⁸⁰³ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, F-G, p. 28

⁸⁰⁴ *Ibidem*, p. 182.

⁸⁰⁵ *Ibidem*, p. 294.

⁸⁰⁶ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, H, I, J, K, L, p. 24.

⁸⁰⁷ *Ibidem*, p. 46.

armatei. Rearestat în 1958. Condamnat la 5 ani închisoare administrativă. Eliberat în 1963.⁸⁰⁸

IURAȘCU, Constantin Gh., născut la 22 mai 1902. Din orașul Roman. Plutonier-major. Partizan din organizația *Vulturii*, care a acționat pe teritoriul Bucovinei din martie 1944. Arestat la 24 decembrie 1952. Condamnat la 3 ani închisoare, de Tribunalul Militar Iași (sentința 2 173/30 decembrie 1954).⁸⁰⁹

LUCA, Constantin, din orașul Bacău. Locotenent-colonel. Arestat împreună cu soția și fiul (Constantin Titi, actor la teatrul din Oradea), în 1954. Eliberați în 1955. Rearestat în 1958. Detenția, la penitenciarele Jilava, Aiud și Gherla. Grațiat la 30 iulie 1964, cu Decretul 411.⁸¹⁰

MANOLIU, Gheorghe, născut la 21 mai 1888, în Piatra-Neamț. General al diviziei Vânători de Munte, comandantul Corpului de Armată 4 Iași. A înălțat drapelul românesc la Stalingrad, provocând antipatia comandanților germani. Recunoscut pentru omenia sa, a hrănit copiii și bătrânii din zonele înfometate ale Rusiei de la cazanul trupei. Decorat cu ordinul *Mihai Viteazul* și *Crucea de Fier*. Arestat în 1952, împreună cu soția (Otilia). Condamnați la închisoare. El a fost închis la penitenciarul Jilava, iar soția la Ghencea. Eliberați în 1954.⁸¹¹

MĂGIRESCU, Leonida, născut în 1924, în comuna Scorțeni, Bacău. Ofițer. Arestat în 1951, pentru furnizarea de armament partizanilor din munți. Eliberat în 1953.⁸¹²

MĂGIRESCU, Nicolae C., născut în 1919, în comuna Scorțeni, Bacău. Căpitan, decorat cu *Crucea de fier* și ordinul *Mihai Viteazul*. Invalid de război (piciorul drept amputat).

⁸⁰⁸ *Ibidem*, p. 172.

⁸⁰⁹ *Ibidem*, p. 213.

⁸¹⁰ *Ibidem*, p. 377.

⁸¹¹ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, M, p. 65.

⁸¹² *Ibidem*, p. 169.

Arestat. Anchetat la Securitatea Iași. Judecat cu lotul centrului universitar Iași. Condamnat la închisoare. Detenția la penitenciarele Suceava și Pitești, unde se aflau și frații săi, Cedric și Eugen. A fost supus reeducării și bătut cu cruzime.⁸¹³

MUNTEANU, Mihai, sergent-major din Roman, Neamț. Condamnat de Tribunalul Militar Iași prin sentința 873 din 1950, sub acuzația de răspândire de manifeste.⁸¹⁴

NECHITA, Petru-Corneliu, născut în orașul Bacău. Ofițer de cavalerie, a luptat pentru eliberarea Basarabiei și Bucovinei de Nord. Arestat. Judecat cu unul din loturile mișcării de rezistență. Condamnat la 4 ani închisoare. O parte din detenție, în lagărele Peninsula, Poarta Albă și Coasta Galeș. Remarcat pentru atitudinea solidară și curaj.⁸¹⁵

NEGRESCU, Aurel-Mihai, născut în 1900, în orașul Roman. Din București. Soțul principesei Georgeta Șuțu. Colonel de geniu, decorat cu *Crucea de Fier*. Deblocat în 1946 pentru că a refuzat să servească regimul comunist instaurat de sovietici. Anchetat în repetate rânduri, a refuzat să-și trădeze colegii.⁸¹⁶

NESEVICI, Simion, născut în 1913. Din orașul Bacău. Căpitan. Arestat în 1945. Judecat de Tribunalul Poporului și condamnat la închisoare. În 1953 i-a fost semnalată prezența la minele de plumb Baia -și apoi la Penitenciarul Gherla.⁸¹⁷

NICHITA, Cornel, ofițer de cavalerie din Bacău, închis la Poarta Albă în 1953.⁸¹⁸

⁸¹³ *Ibidem*, p. 169.

⁸¹⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IV. M, , p. 383.

⁸¹⁵ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 14.

⁸¹⁶ Florin Constantiniu, (coord.), *Un destin și o viață. Omagiu profesorului Radu Ciuceanu la 75 de ani*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2003, p. 316.

⁸¹⁷ Cicerone Ionitoiu, *op. cit.*, N-O, p. 56.

⁸¹⁸ Remus Radina, *Testamentul din morgă*, București, Editura Tinerama, (f.a.), p. 72.

PUNGĂ, Ion, colonel din Podul Turcului, Bacău; arestat și judecat este condamnat și închis.⁸¹⁹

PUȘCAȘU, Gheorghe, ofițer din Roman, Neamț. Este arestat și judecat de Tribunalul Militar Iași și închis.⁸²⁰

RADU, Dumitru-Udar, născut la 11 nov. 1918 la Târgu-Neamț. Absolvent al Școlii de Ofițeri de Infanterie și al Universității Tehnico-Științifice. Arestat în 1958. Torturat în anchete, la Securitate. Condamnat la 15 ani muncă silnică. Detenția, la Jilava, Ocnele Mari, Văcărești, Gherla și Periprava. Eliberat în urma grațierii din 1964.⁸²¹

ROSETTI, Radu, născut la 1 aprilie 1877, în comuna Căiuți, Bacău. După terminarea Liceului la Iași, a urmat Școala de Artilerie și Geniu, între 1897 și 1899, obținând gradul de sublocotenent. Între 1904 și 1906 a urmat Școala Superioară de Război. A participat la Primul Război Mondial. După ce a fost avansat general de brigadă, în 1934 a demisionat din armată. A fost director al Muzeului Militar Național între 1924-1931 și după această dată a fost numit conservator al Bibliotecii Academiei Române, până în 1940. Din 1927 a fost membru corespondent al Academiei Române, iar din 1934 titular. A fost unul dintre cei mai valoroși cercetători ai istoriei militare a poporului român, cu importante contribuții la înțelegerea evoluției tehnicii de luptă și a modalităților de desfășurare a războiului de-a lungul istoriei. În 1948 i-a fost retrasă calitatea de membru al Academiei, odată cu desființarea acesteia. Imediat după rebeliunea legionară a fost numit ministrul Educației Naționale, de la 27 ianuarie 1941, până la 16 noiembrie 1941. Arestat în 1948, la vârsta de 71 de ani. Detenția, în pen. Jilava și Văcărești, unde a și murit, pe 2 iunie

⁸¹⁹ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VI, P, p. 393.

⁸²⁰ Neculai Popa, *op. cit.*, p. 97.

⁸²¹ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 197.

1949, din cauza vârstei înaintate și a regimului de exterminare.⁸²²

SĂNDULESCU, Emilian, ofițer din Bistricioara, Neamț. A făcut parte din mișcarea de rezistență anticomunistă din Bucovina. Este arestat și condamnat, fiind închis la Salcia.⁸²³

TEODORESCU, Darie, colonel din Piatra-Neamț, este arestat, condamnat și închis la Aiud unde și moare.⁸²⁴

VĂCĂRESCU, Mihai, maior din Bacău; invalid de război, este condamnat.⁸²⁵

VICĂ, Lazăr, sergent-major din Roșiori, Neamț, condamnat pentru activitate național-țărănistă.⁸²⁶

Capitolul 5

Bande și bandiți

A. Bande

1. Banda Corduneanu Vasile

⁸²² Octavian Roske, *op. cit.*, vol. VII, Q-R, p. 182.

⁸²³ Ioan Ioanid, *op. cit.* vol. V, p. 124.

⁸²⁴ Octavian Roske, *op. cit.*, vol. IX, T-Z, p. 130.

⁸²⁵ Cicerone Ionițoiu, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, Microhart SRL, p. 429.

⁸²⁶ *Ibidem*, p. 438.

Organele de Securitate semnalau în primăvara anului 1951 existența pe raza comunei Pipirig, Neamț, a bandei conduse de Corduneanu Vasile. Din bandă mai făceau parte Acatrinei Ioan și Aioanei Nicolae. În luna august a aceluiași an, Aioanei Nicolae a fost arestat, iar ceilalți doi continuau să fie fugari.⁸²⁷ Acatrinei Ioan a fost și el arestat, după ce s-a predat de bunăvoie.

2. Banda Hrib Alexandru

Depistată în cursul anului 1951, era compusă potrivit informațiilor Securității din Mahu Constantin, zis Bujor, Hrib Alexandru, Hrib Aurică și Borș Vasile acționând pe raza comunei Bălănești.⁸²⁸ În urma reținerii lui Hrib Alexandru, Hrib Aurică, a rezultat că Borș Vasile, nu a fost membru al acestei bande. Din informațiile culese a reieșit faptul că aceștia au creat pe raza județului Bacău o importantă organizație anticomunistă, numită *Frontul Patriei*. În noiembrie 1951, Mahu Constantin este depistat, încercuit de trupele de Securitate și împușcat ca urmare a refuzului de a se preda. Rămas neprins, Borș Vasile a fost urmărit ca fugar izolat.⁸²⁹

3. Banda Milian Ioan

În cursul lunii august 1951, a fost depistată banda lui Milian Ioan, compusă din trei membri: Milian, fost legionar, era urmărit pentru activitate contra regimului, iar ceilalți, frații Matei și Mitică Sturzu, s-au alăturat primului, căruia i-au oferit

⁸²⁷ Florica Dobre, (coord.), *Bande, bandiți și eroi. Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968). Documente*, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 139.

⁸²⁸ *Ibidem*, p. 139.

⁸²⁹ Gheorghe Onișoru, (coord.), *Cu unanimitate de voturi*, București, Fundatia Academia Civica, 1997, pp. 205-206.

și adăpost. Banda era supravegheată de Securitate pentru a fi prinsă și lichidată.⁸³⁰

4. Organizația din Sagna-Neamț

În 1949, Securitatea Roman primește informații de la sursa Agapoșa despre existența unei organizații subversive în comuna Sagna. Misiunea culegerii de informații de la fața locului le-a revenit locotenentului Zalancovschi și sublocotenentului Salman Nicolae, care avea misiunea de a-l aresta pe Bocoască Petre. Arestarea acestuia a avut loc în luna august 1949, nu fără a opune rezistență. Bocoască l-a întâmpinat pe ofițer cu o furcă, iar în timpul luptei corp la corp dintre cei doi, Salman a fost tăiat pe față cu un cuțit. În timpul anchetei Bocoască a declarat că bănuia că va fi arestat „și a venit la ușă pregătit cu o furcă și un topor, deoarece cu puțin timp înainte auzise lătrături de câini cunoscute la câteva case din apropiere, unde locuiau alți membri ai organizației”⁸³¹. Cei 12 membri ai organizației au fost arestați și condamnați la pedepse cuprinse între 5 și 10ani de închisoare corecțională.

5. Grupul „Frățiile de arme”

A fost înființat în primăvara anului 1949 de către Pamfil Sălăgeanu și Grigore Caraza în zona Ceahlău (Neamț)⁸³² Organizația avea numeroase centre numite verigi, precum cea din Călugăreni, comuna Galu, condusă de Felix Gutman, cea din Pipirig, Borca sau Hangu.⁸³³ În luna august și septembrie 1949, Securitatea a arestat 35 de persoane trădate

⁸³⁰ Florica Dobre, (coord), *op. cit.*, p. 164.

⁸³¹ Florica Dobre, (coord), *op. cit.*, p. 339.

⁸³² Gheorghe Onișoru, (coord.), *op. cit.*, pp. 111-112.

⁸³³ *Ibidem*, p. 112.

ca întotdeauna de un urmaș al lui Iuda, întruchipat în Hrușcă, învățătorul din comuna Pipirig, jud. Neamț. Tribunalul Militar din Iași, prin sentința din 16 februarie 1950, a pronunțat 35 condamnări între 1 și 10 ani pentru întruniri și discuții dușmănoase împotriva regimului, în vederea organizării și antrenării populației în acțiuni împotriva ordinii sociale, fapte încadrate în „crimă”, pedepsite de art. 209 pct. 2 lit. a. Ca inițiatori și organizatori au fost socotiți doi tineri: Sălăjeanu Pamfil, funcționar, și Caraza Grigore, învățător. Datorită condițiilor de exterminare la care au fost supuși, din acest lot au murit cinci români. Iată componența lotului: Organizația anticomunistă de pe Valea Bistriței și a Ozanei, jud. Neamț, 1949: Sălăjeanu Pamfil, inițiator, 21 ani, funcționar; Grigore Caraza, inițiator și organizator, 20 ani, învățător; Bistriceanu Nicolae, șef de district, funcționar; Gutman Felix, șef de district, muncitor; Roșu Vasile, șef de district, comerciant; Gheorgheasa Vasile, preot; Blăgescu Valentin, student; Vasiliu Măria, învățătoare; Sălăjeanu Ion, învățător; Coroamă Lulu, funcționar; Marin Lulu, funcționar; Almășanu Anton, muncitor; Buium Ion, muncitor; Cojocarul Aurel, muncitor; Cojocarul Ion, comerciant; Iosifescu Constantin, muncitor; Iosub Ion, muncitor; Chirilă Dumitru, țăran; Grigoriu Nicolae, țăran; Pânteia Dumitru, țăran; Gălbează Anton, muncitor; Crăciun Iosif, țăran; Crăciun Ion, țăran; Ursu Vasile, țăran; Masar Ștefan, țăran; Cerbu Constantin, funcționar; Mântescu Constantin, muncitor; Prună Constantin, muncitor; Crăciun Vasile, țăran; Hrușcă, învățător.⁸³⁴

6. Gărzile Decebal

⁸³⁴ Cicerone Ionițoiu, *Morminte fără cruce. Contribuții la cronica rezistenței românești împotriva dictaturii*, vol. II, Freiburg, Editura Coresi, 1983, p. 123.

Începând din anul 1948, se crease în Moldova una dintre cele mai puternice organizații de rezistență, sub numele de „Gărzile lui Decebal” , care avea trei ramuri :

1. Vatra Dornei Piatra-Neamț.
2. Vatra Dornei Fălticeni.
3. Vatra Dornei Bistrița-Năsăud.

Inițiatorul a fost medicul Gheorghe Vasilache, din Dorna Cândrenilor, care a luat decizia în februarie 1949. Prima ramură a fost condusă de Filaret Gămălău, starețul Mănăstirii-Rarău, care a fost arestat pe data de 1 septembrie 1950, în urma trădării pictorului Dumitru Irimescu, soțul doctoriței din Poiana Teiului, jud. Neamț. Cu această ocazie au mai fost ridicați preotul Vasilache, călugării Ioasaf Marcoci și Varahil Moraru, de la Mănăstirea-Durău. Securitatea a fost ajutată de Vasile Roșu, cumnatul starețului. În timpul cercetărilor au fost ridicați mai mulți călugări, iar anchetatorul Ruscioru Modest, fost învățător din Bucovina, a torturat pe arestați ca un sadic⁸³⁵. După arestarea a încă 11 călugări de la Mănăstirea-Durău, cei care au rămas liberi s-au sfătuit în taină să țină post negru trei zile și trei nopți. Arestările s-au oprit, și peste câțiva ani anchetatorul șef care i-a schingiuit a fost dat afară din Securitate. A innebunit și a ajuns cerșetor în orașul Bacău.

Ramura Vatra Dornei-Fălticeni își desfășura activitatea până la granița cu U.R.S.S. Ea se pregătea pentru rezistență împotriva cotropitorilor și acționa în apărarea țăranilor forțați să se înscrie în gospodăriile colective. Conducătorul grupului, creat în Obcinele Bucovinei, a fost sublocotenentul Jenică Arnăutu, născut în satul Mândrești, comuna Ungureni, jud. Botoșani. În noaptea de 2 spre 3 martie 1949 a fost arestat împreună cu părinții. În timp ce tatăl și mama, învățători

⁸³⁵ Dorin Dobrinu, *Rezistența armată anticomunistă din Bucovina. Gărzile Decebal și grupul Grigore Sandu (1949)*, în „Memoria”, nr. 2-3, 2005, pp. 36-38.

străluciți în regiune, erau trimiși în domiciliu obligatoriu, Jenică Arnăutu a evadat de la Jandarmerie și a luat calea codrului. Printre cei care i s-au alăturat au fost semnați prin închisori: Străchiescu, dr. Vasilescu, Radu Cacina, Petrescu, etc.

În luna noiembrie-decembrie 1949, au avut loc ciocniri armate între Jandarmerie și această grupare din „Gărzile lui Decebal”. Într-una din lupte Jenică Arnăutu a fost grav rănit la cap. Țăranii au fost aceia care l-au îngrijit. Trădarea celor care se aflau în această regiune a fost făcută de un student de la Iași care, drept răsplată, a primit o condamnare de 7 ani. Procesul a avut loc la Tribunalul Militar de la Iași, iar procurorul, Puișor, a cerut condamnarea la moarte la mai mulți dintre ei. Pedepsele fiind comutate între 10 ani și muncă silnică pe viață, acești urmași ai dacilor au luat drumul închisorilor de exterminare.⁸³⁶ Printre cei judecați și condamnați au fost și preotul Gheorghe Ursu, de la Schitul-Durău, preotul Harisostan de la Mănăstirea-Secu, preotul Mitocaru și preoteasa sa, din comuna Hangu-Neamț, preotul Iustin Pârvu, de la Mănăstirea-Bistrița, și Gheorghe Lungu, țăran din comuna Ceahlău.⁸³⁷ Una dintre membrele lotului Hareta Pasnicu din Fărcașa-Neamț, a fost condamnată prin sentința 777 din 4 octombrie 1950 la 5 ani de temniță grea și 5 ani degradare civică⁸³⁸, iar fiecare condamnat a fost obligat să plătească 8000 de lei cheltuieli de judecată.⁸³⁹

7. Mișcarea de rezistență a tineretului român (1948-1950)

Organizația a fost înființată la Piatra-Neamț de către Ion-Alexandru Renescu și Nicolae Chiselef, cuprinzând tineri cu vârste între 19 și 25 de ani din toate categoriile sociale.

⁸³⁶ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 56.

⁸³⁷ Gheorghe Penciu, *Gărzile Decebal*, în „Memoria”, nr. 2, 2002, p. 25.

⁸³⁸ *Ibidem*, p. 42.

⁸³⁹ *Ibidem*, p. 43.

Grupul Piatra-Neamț era format din Ion Alexandru Renescu-student la medicină, Nicolae Chiselef, student la electrotehnică, Puiu Nădejde, student la medicină, Dumitru Popovici, fost ofițer în armată, Laurențiu Popovici, absolvent de liceu, Micu Popovici, șofer, Paul Bratler, student, Vasile Grigorescu, țăran din Broșteni și Constantin Palade din aceeași comună.⁸⁴⁰ Gruparea de la Piatra-Neamț avea ca obiective formarea unui grup de rezistență armată împotriva regimului comunist. Mișcarea Națională de Rezistență era supravegheată îndeaproape, dovadă notele informative despre activitatea acesteia. În teritoriu aceasta era organizată în garnizoane. Nota agentului Romeo din 17 mai 1946, vorbește despre garnizoana Roman, condusă de lt-col. rezervă Voitinovici Gheorghe, și care are priză în rândul populației.⁸⁴¹ Aceeași sursă, într-o notă din 24 mai 1946, vorbește de col. Bucur Nicolae, ca fiind șef de garnizoană la Roman, dar cu legături cu generalul Aurel Aldea și Penescu Nicolae, secretarul general al PNT.⁸⁴²

În cursul anului 1950, majoritatea membrilor sunt arestați și judecați de către Tribunalul Militar Iași. Ion-Alexandru Renescu a fost condamnat la 7 ani de muncă silnică. Nicolae Chiselef, Laurențiu Popovici, Dumitru Popovici (în lipsă) au primit câte 6 ani de muncă silnică. Paul Bratler, Puiu Nădejde au primit câte 3 ani de temniță grea, iar restul au primit de la 1 an la 3 ani.⁸⁴³

8. Grupul Gheorghe Ungurașu

Era format din 13 tineri elevi și studenți, care în luna septembrie 1947 au construit în munții Bacăului, în punctul

⁸⁴⁰ Dan Todirașcu, *Organizația anticomunistă Mișcarea de rezistență a tineretului român (1948-1950)*, în „Analele Sighet”, 7, pp. 365-366.

⁸⁴¹ ASRI, fond D, dos. 1774, vol. 1, f. 412-413.

⁸⁴² ASRI, fond D, dos. 1774, vol. 1, f. 406-407.

⁸⁴³ Dan Todirașcu, *op. cit.*, p. 369.

Uturea lângă Moinești, un depozit de armament și muniție care putea fi folosit în eventualitatea unui război între americani și ruși. Liderul grupului era Vasile Ungurașu. Grupul a început să strângă arme, sarcina aceasta revenindu-le lui Eugen Berza și Petre Baci. Petru Baci declara că „la Uturea trebuia să fie centrul de comandă al rezistenței pe întreaga Moldovă. Așteptam să primim ajutor din străinătate...”⁸⁴⁴ Gruparea avea mai multe echipe mobile, care urmau să ducă un război de gherilă în orașe, fiind și identificate punctele strategice din județul Bacău care urmau a fi dinamitate în cazul izbucnirii unui război. La 15 mai 1948, a început arestarea în masă a membrilor grupului. La 24 mai, o primă echipă de partizani, conduși de Eugen Berza, s-a baricadat la Uturea, însă au fost arestați a doua zi fără să tragă un foc de armă, Securitatea folosind drept scuturi umane pe Gioga Parizianu și Mircea Motoi, membrii grupării capturați înainte. Punctul de comandă al grupului a fost mutat la punctul Hrapca Jgheabului, unde se aflau Petre Baci și Gheorghe Ungurașu. La 15 noiembrie 1948, au fost prinși la București pe când încercau să scape fugind din țară. Rezistența a continuat, dar în 1951 au fost arestați și ceilalți membri ai grupului.⁸⁴⁵

9. Organizația 2+1

Înființată în 1948 de către câțiva elevi de la Liceul „Regina Maria” din Târgu-Neamț, care avea ca scop organizarea unor manifestații pentru a-i alunga pe ruși, a-l susține pe rege și de a arăta pericolul comunist. Însă unul dintre membri, Mihai Croitoru, a uitat pe masa camerei unde stătea în gazdă câteva manifeste, descoperite de două eleve care mai locuiau la acea gazdă, dar care erau membre ale U.T.M.

⁸⁴⁴ Claudiu Târziu, <http://www.jurnalul.ro/special/prabusirea-centrului-de-comanda-al-rezistentei-69039.html>

⁸⁴⁵ *Ibidem.*

Acestea i-au denunțat la organizația P.R.M. din oraș, iar în luna mai cei zece membri erau judecați. Singurul supraviețuitor al lotului, Gheorghe Boancă, își amintea că prima anchetă a avut loc la Târgu-Neamț, sub ancheta comisarului Mihăilă, apoi la Piatra-Neamț, unde anchetator a fost comisarul Stoian. Ancheta a continuat la Iași, fiind condamnați și petrecând 4 ani prin închisorile Galata, Văcărești, Târgușor și Ploiești.⁸⁴⁶

10. Frontul Patriei

Creată în vara anului 1950, în regiunea Bacău, de către Mahu Constantin și preotul Filip Nicolae.

11. Grupul Vasile Corduneanu

Apare în primăvara anului 1951, în jurul comunei Pipirig (județul Neamț), grupând pe Ion Acatrinei, Nicolae Aioanei și Vasile Corduneanu. Nu sunt consemnate confruntări armate cu Securitatea.⁸⁴⁷

12. Grupul Teodor Ungureanu

Este format din 4 persoane ce acționează în zona Piatra-Neamț.⁸⁴⁸

13. Frații de Cruce Roman sau Grupul 42

A fost condus de către Merișcă în 1946 și Doină Constantin, în anii 1947 și 1948. Unul dintre lideri a fost și

⁸⁴⁶ Mihail Gaidău, *Despre organizația anticomunistă 2+1*, în „Gazeta de Neamț”, nr. 4, 2004, p. 24.

⁸⁴⁷ ASRI, *fond D*, dosar 2168, ff. 264, 282, 296, 308.

⁸⁴⁸ *Ibidem*, f. 429.

Mihail Stratulat, care conducea o astfel de frăție de pe lângă școala de subingineri Roman.⁸⁴⁹

B. Bandiți

În cursul anului 1951, din evidența D.R.S.S. Bacău, reiese faptul că în perioada anului 1951 au fost depistați 15 fugari izolați înarmați.⁸⁵⁰ Printre aceștia se numărau: Bărgăoanu Vasile, din comuna Filipeni-Bacău, și Brăescu Vasile, din comuna Parincea-Bacău. Dintr-o altă notă, reiese că în perioada 1952-1953, se aflau urmăriți fugarii Borș Vasile (din banda Hrib), Sturza Matei, dar și alții, care nu sunt urmăriți permanent, motivul fiind insuficienta urmărire a informatorilor recrutați, care fac o muncă „mai mult de suprafață”⁸⁵¹. Ca urmare a muncii informative și de teren, s-a reușit în cursul anului 1955 prinderea fugarului Bărgăoanu Ioan. Tot pentru anul 1955, figurau în evidențele Biroului 361 un număr de 80 de bandiți care acționau în grup sau izolat, fiind depistați 32 dintre aceștia.⁸⁵²

Ioan Lupeș, din comuna Poduri, Bacău, membru în *Frățiile de Cruce*, este condamnat în 1949 la 7 ani de închisoare corecțională pentru uneltire contra ordinii sociale și deținere ilegală de armament. În 1950, evadează din închisoarea Tâgușor și ajunge la Lucăcești, Bacău, acolo unde trăia tatăl său vitreg. În vara anului 1954, începe să comită acțiuni ce îl aduc în vizorul organelor Securității. Din rechizitoriu reiese că în seara zilei de 11/12 august 1954, „înarmat cu un topor și un cuțit făcut dintr-o sabie”⁸⁵³ - a

⁸⁴⁹ Gheorghe Onișoru, (coord.), *op. cit.*, p. 77.

⁸⁵⁰ Florica Dobre, (coord), *op. cit.*, p. 140.

⁸⁵¹ *Ibidem*, p. 185.

⁸⁵² *Ibidem*, p. 239.

⁸⁵³ AMI, fond DMRU, inv. Nr. 7389, dosar 34, f. 67-73.

încercat să-l omoare pe sergentul-major de miliție Dragomir Ioan, în timp ce acesta se îndrepta spre casă, reușind să-l rănească. Lupeș se aduce apoi la casa sergentului-major cu gândul de a-l aștepta acolo și ucide. Când sergentul s-a întors acasă, l-a atacat lovindu-l de mai multe ori cu cuțitul în spate, victima decedând, după ce a strigat după ajutor. La interogatoriu Lupeș a declarat că a lovit de cinci ori, apoi a luat automatul și a tras asupra sergentului-major Lechea Ioan, care sărise în ajutor, împușcându-l mortal.⁸⁵⁴ După aceste evenimente s-a îndreptat spre postul de miliție din comuna Poduri, de unde a reușit să fure „273 de cartușe, o ștampilă și alte documente”⁸⁵⁵.

La Căiuți, s-a întâlnit cu legionarul Măzăreanu Petre, hotărând ca împreună să comită acțiuni teroriste. S-au îndreptat spre comuna Bârsănești, unde în seara zilei de 20 august 1954 au atacat postul de miliție, ucigându-i pe sergenții majori Carp Dumitru și Sârbu Dumitru. Au incendiat postul de miliție și au fugit. La anchetă Lupeș, și-a recunoscut faptele din dorința de răzbunare și de a lovi în „regimul democrat-popular din țara noastră și să intimideze populația”⁸⁵⁶. A fost condamnat la moarte prin sentința 1655 din 15 decembrie 1955, a Tribunalului Militar București, sentința fiind executată la 18 decembrie 1955.

Frontul Patriei

Liderul acestuia era Mahu Gheorghe, aflat fugăr în comuna Ștefan cel Mare, Neamț, acolo unde l-a depistat Securitatea în luna octombrie 1950. După informațiile deținute s-a aflat că fugarul este adăpostit la casa învățătorului Hrib

⁸⁵⁴ *Ibidem.*

⁸⁵⁵ *Ibidem.*

⁸⁵⁶ *Ibidem.*

Alexandru, din satul Soci al comunei respective. Acolo a fost prins de către echipa condusă de către locotenentul Șerban Constantin, în noaptea de 26 noiembrie 1950.⁸⁵⁷

În acțiunile contra elementelor dușmănoase au fost uciși și lucrători ai Securității sau Miliției. Locotenent-major Vamanu Ștefan, născut la 5 iulie 1915 în comuna Racova, județul Bacău, este încadrat în Securitate în 1948 cu gradul de plutonier major la Serviciul Piatra-Neamț, iar pentru faptele sale „de depistare și lichidare a elementelor dușmănoase”⁸⁵⁸, este avansat ofițer. A fost ucis în acțiunea de prindere a lui Cosma Aurel, fugar care desfășura acțiuni contra regimului în comuna Grumăzești, Neamț, în noaptea de 20 spre 21 ianuarie 1954. Pentru fapta sa de eroism a fost avansat la gradul de locotenent-major post-mortem.⁸⁵⁹ În această acțiune s-au distins prin eroism căpitanul Costinaș Nicolae, din cadrul Inspectoratului de Securitate Bacău, și căpitanul Moraru Ion, rănit în timpul acțiunii.⁸⁶⁰ După această acțiune reușită, Moraru a fost avansat și decorat, iar Costinaș, decorat și el.

Sergentul-major post-mortem Dragomir Gh. Ioan, șef de post în comuna Lucăcești, județul Bacău, a fost omorât în 1954 de către Ioan Lupeș, în timp ce venea de la serviciu acasă.⁸⁶¹ Sergentul major post-mortem Ioan Leche a fost împușcat la data de 12 august 1954 de către Lupeș, cu arma luată de la sergentul-major Dragomir Gh. Ioan. Pe 21 august, sergentul-major Carp Dumitru și sergentul-major post-mortem Sârbu Dumitru, ambii ajutor de șef de post în comuna Bârsănești, județul Bacău, au fost împușcați de către Lupeș.⁸⁶²

⁸⁵⁷ AMI, fond DMRU, inv. Nr. 7389, dosar 34, f. 74-76.

⁸⁵⁸ Florica Dobre, (coord), *op. cit.*, p. 485.

⁸⁵⁹ *Ibidem*, p. 486.

⁸⁶⁰ *Ibidem*, p. 492.

⁸⁶¹ *Ibidem*, p. 555.

⁸⁶² *Ibidem*, p. 556.

Alții s-au remarcat, fiind citați prin ordin de zi al Securității și dați ca exemplu de devotament și sacrificiu. Astfel, într-un raport al Inspectoratului de Securitate Județean Neamț din 9 iulie 1968, se prezintă acțiunea plutonierului-major Ușurelu Roman, în cadrul grupului condus de Paragină Ion din Munții Vrancei. Acțiunea de infiltrare a avut loc în 1949, iar lucrătorul a „dat dovadă de mult curaj, spirit de sacrificiu, riscându-și viața pentru a îndeplini misiunea încredințată”⁸⁶³. Acțiunea sa a condus la arestarea bandei și a altor 60 de „elemente ce acționau în cuiburile legionare sub conducerea bandei”⁸⁶⁴. La data emiterii acestui raport, Ușurelu Roman deținea funcția de adjunct șef la Securitatea municipiului Piatra-Neamț. Un alt raport din 25 august 1968 menționează pe subofițerul Chiuaru Gheorghe-Petre, care „în seara zilei de 31 mai 1955, în gara Fetești, unde funcționa ca ajutor de șef post T.F., a prins pe teroristul Lupeș Ion”⁸⁶⁵, fiind rănit în acțiunea de prindere a acestuia. Pentru fapta sa „de devotament și spirit de sacrificiu, a fost avansat la gradul de plutonier, decorat cu Ordinul Steaua Republicii clasa a IV-a, citat prin ordin de zi pe MAI, și premiat cu 3000 de lei”⁸⁶⁶.

Răniți în acțiuni de prindere a dușmanilor poporului au fost și maiorul Salman Nicolae în 1949, de către banditul Bocoasă din Bacău, și Antonoaie Ioan, rănit de către banditul Lupeș la 20 august 1954, în comuna Bărsănești, Bacău.⁸⁶⁷

⁸⁶³ AMI, fond DMRU, inv. Nr. 7389, dosar 34, f. 274.

⁸⁶⁴ *Ibidem*, f. 276.

⁸⁶⁵ *Ibidem*, f. 273.

⁸⁶⁶ *Ibidem*.

⁸⁶⁷ *Ibidem*, f. 26.

Capitolul 6

Securitatea

6.1. Organizarea

Prin Decretul nr. 221, din 30 august 1948, a fost înființată, din dispoziția lui Stalin, Securitatea, după modelul N.K.V.D. Astfel lua ființă Direcția Generală a Securității Poporului. Aceasta avea 10 Direcții naționale, cu un efectiv de 1151 cadre și 13 Direcții regionale, cu un efectiv de 2822 cadre. Directorul general a fost numit general-locotenent Gheorghe Pintilie, iar ca subdirectori au fost numiți generalul-maior Alexandru Nicolschi și generalul-maior Vladimir Mazuru. Consilierul sovietic care conducea efectiv securitatea a fost generalul N.K.V.D. Alexandr Mihailovici Zacharovschi.

Aparatul central:

- Direcția I informații interne, director, col. Gavril Birtas.
- Direcția a II-a contrasabotaj, director, col. Gogu Popescu.
- Direcția a III-a contrainformații penitenciare și miliție, director, mr. Coman Stoilescu.
- Direcția a IV-a contrainformații militare, director, mr. Gheorghe Petrescu.
- Direcția a V-a cercetări penale-directori, col. Misu Dulgheru și Mircea Lepădătescu.
- Direcția a VI-a paza guvernului, director, lt-col. Augustin Albin.
- Direcția a VII-a tehnică, director, lt-col. Alexandru Neacșu.
- Direcția a VIII-a cadre, director, gen.-mr. Vladimir Mazuru.
- Direcția a IX-a politică, director, mr. Alexandru Gutan.
- Direcția a X-a administrativă și contabilitate, director, col. Alexandru Jurnu.
- Serviciul cifru.
- Secretariat.

Activitatea de informații externe și de contraspijonaj era coordonată de către Serviciul special de informații, prin

Direcțiile I și a IV-a (serviciu care continua să fie subordonat Președinției Consiliului de Miniștri).

Unități teritoriale⁸⁶⁸:

- Direcția securității Capitalei, locotenent-colonel Tudor Sepeanu.
- Direcția regională Brașov, colonel Iosif Kalusek.
- Direcția regională Cluj, colonel Mihai Patriciu.
- Direcția regională Constanța, căpitan Nicolae Doicaru.
- Direcția regională Craiova- maior Eugen Vistig.
- Direcția regională Galați, colonel Mauriciu Ștrul.
- Direcția regională Iași, locotenent-colonel Nicolae Pandle.
- Direcția regională Oradea, locotenent-colonel Ludovic Czeller.
- Direcția regională Pitești, colonel Mihail Nedelcu.
- Direcția regională Ploiești, locotenent-colonel Constantin Câmpeanu.
- Direcția regională Sibiu, locotenent-colonel Gheorghe Crăciun.
- Direcția regională Suceava, locotenent-colonel Ionas Poppig.
- Direcția regională Timișoara, colonel Coloman Ambraș.

În cadrul Direcției regionale Iași, în Neamț erau birouri la Piatra-Neamț, Buhuși, Târgu-Neamț, Borca, Roman și Băcești. În județul Bacău se aflau birouri la Bacău, Târgu-Ocna, Comănești și Moinești.

Prin Decretul nr. 50/30.03.1951, **D.G.S.P.** devine **Direcția Generală a Securității Statului**, cu următoarele compartimente:

- Direcția A informații externe.
- Direcția B contraspionaj.
- Direcția C contrasabotaj.
- Direcția D transporturi.

⁸⁶⁸ Cezar Zugravu, *O istorie a rezistenței și represiunii, 1945-1989*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2002, p. 55.

- Direcția E contrainformații miliție.
- Direcția F filaj și investigații.
- Direcția G cercetări penale.
- Direcția H contrainformații armată.
- Direcția I pază demnitari.
- Direcția J cadre și școli.
- Direcția K administrativă.
- Direcția L politică.
- Serviciul contabilitate.
- Serviciul poștal special.
- Serviciul tehnic operativ.
- Serviciul contrainformații radio.
- Serviciul filaj corespondență.
- Serviciul evidență.
- Secretariat.

Cu această nouă organizare a crescut și numărul personalului, de la 7252 de posturi la 15 280 de posturi.

Prin H.C.M. nr. 263 din 2.04.1951, **Serviciul de informații al armatei** a fost trecut în cadrul **M.A.I.** Același lucru s-a întâmplat cu **Serviciul special de informații** (trecut la **D.G.S.S.** prin Decretul nr. 264 din 2.04.1951).

Aparatul central:

- Direcția de informații externe.
- Direcția de contraspionaj.
- Direcția de contrasabotaj.
- Direcția transporturi.
- Direcția filaj și investigații.
- Direcția cercetări penale.
- Direcția contrainformații armată.
- Direcția pază demnitari.
- Direcția trupelor de securitate.
- Direcția cadre și școli.
- Direcția generală politică.

- Direcția administrativă.
- Serviciul „K” contrainformații miliție și penitenciare.
- Inspectoratul general (corpul de inspecții).
- Serviciul contabilitate.
- Serviciul poștal special.
- Serviciul tehnic-operativ.
- Serviciul contrainformații radio.
- Serviciul verificări corespondență.
- Serviciul evidență operativă.
- Serviciul secretariat.

Aparatul teritorial:

- 28 de direcții regionale de securitate, potrivit împărțirii administrative a teritoriului. În mare parte, aveau compartimente corespondente structurii aparatului central. Regiunea Bacău avea secții raionale la Roman, Piatra-Neamț și birouri raionale la Târgu-Neamț, Ceahlău, Buhuși, Moinești, Târgu-Ocna.⁸⁶⁹

La 11.07.1956, prin HCM nr. 1361, se stabilește structura **M.A.I.** pe 2 departamente⁸⁷⁰:

Departamentul Securității, cuprinzând:

a) **Securitatea Statului**, alcătuită din:

- Direcția I informații externe.
- Direcția a II-a contraspionaj.
- Direcția a III-a informații interne.
- Direcția a IV-a contrasabotaj.
- Direcția a V-a contrainformații.
- Direcția a VI-a transporturi.

⁸⁶⁹ *România, 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea, vol. 1, A-E*, București, Institutul național pentru Studiul Totalitarismului, 2011, p. 542

⁸⁷⁰ *România, 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012, p. 245

- Direcția a VII-a filaj și investigații.
- Direcția a VIII-a anchete.
- Direcția a IX-a pază demnitari.
- Direcția cadre.
- Direcția administrativă.
- Direcția secretariat.
- Serviciul „K” contrainformații penitenciare și miliție.
- Serviciul „D” internări deținuți.
- Serviciul inspecții.
- Serviciul „B” contrainformații radio.
- Serviciul „F” control corespondență.
- Serviciul „T” tehnic-operativ.
- Serviciul „C” evidența operativă.
- Serviciul „H” cifru.
- Casa de cultură.
- Școala nr. 1 (ofițeri operativi).
- Școala nr. 3 (limbi străine).
- Serviciul Închisori central.
- Serviciul poștal special central.

b) trupele de securitate.

c) trupele de grăniceri.

d) trupele de pază.

Ministerul era condus de ministru, 2 prim-loctiitori și loctiitori ai ministrului. **M.A.I.** este reorganizat prin Decretul 141/ 30.05.1963. Conducerea este asigurată de ministru, 4 adjuncți, 2 secretari generali.

1. Aparatul de securitate

a) Direcții și servicii centrale și teritoriale de securitate:

- U.M. 0123/ I informații externe.
- Direcția a II-a contraspionaj.
- Serviciul cercetări grăniceri.
- Direcția a III-a informații interne.
- Direcția a IV-a contrasabotaj.

- Direcția a V-a contrainformații militare.
- Direcția a VI-a transporturi.
- Direcția a VII-a filaj și investigații.
- Direcția „T” tehnico-operativă.
- Serviciul „B” contrainformații radio.
- Serviciul „C” evidența operativă.
- Serviciul „F” control corespondență.
- Serviciul „H” cifru.
- Serviciul „K” contrainformații penitenciare și miliție.
- Serviciul organizare-mobilizare.
- Școala nr. 1 (ofițeri operativi).
- Școala nr. 3 (limbi străine).
- Școala nr. 5.
- Casa de cultură.
- b) Direcția cadre.
- c) Direcția secretariat.
- d) Direcția spate.
- e) Direcția financiară.
- f) Serviciul C.F.I.
- g) Serviciul central de planificare.
- h) Serviciul inspecții.
- i) Serviciul poștal special.

M.A.I. se reorganizează prin Decretul 710/ 22.07.1967. Conducerea ministerului era asigurată de ministru, 2 prim-adjuncți, 3 adjuncți, 1 secretar general. În cadrul ministerului funcționa **Departamentul Securității Statului**, condus de **Consiliul Securității Statului**.⁸⁷¹

C.S.S. era alcătuit din președinte cu rang de ministru, un prim-vicepreședinte, 2 vicepreședinți și 5 membri numiți prin hotărârea Consiliului de Miniștri. Președintele **C.S.S.** era

⁸⁷¹ *Ibidem*, p. 247.

și prim-adjunct al ministrului Afacerilor Interne. Potrivit HCM 2306/ 13.09.1967, **D.S.S.** avea următoarea structură⁸⁷²:

- a) Direcția generală de informații interne.
 - Direcția I informații interne.
 - Direcția a II-a contrainformații economice.
- b) Direcția generală de contraspionaj.
 - Direcția a III-a contraspionaj.
 - Direcția a IV-a contrainformații militare.
- c) Direcția generală de informații externe.
- d) Direcția generală tehnico-operativă și de înzestrare.
 - Direcția a XI-a.
 - Direcția a XII-a.
 - Direcția a XIII-a.
 - Serviciul „A” contrainformații radio.
- e) Direcția a VIII-a (care asigură securitatea conducerii de partid și de stat).
- f) Direcția a IX-a filaj și investigații.
- g) Direcția a X-a anchete penale.
- h) Direcția securității orașului BUCUREȘTI.
- i) Cancelaria Consiliului Securității Statului.
- j) Direcția personal.
- k) Direcția învățământ.
- l) Corpul de consilieri și inspectori ai C.S.S.
- m) Serviciul „B” (contrainformații în cadrul aparatului de securitate).
- n) Serviciul „C” (evidența operativă).
- o) Serviciul „D” (dezinformarea serviciilor de spionaj străine).
- p) Serviciul „E” (cifru și transmisiuni cifrate).
- r) Serviciul „G” (transport documente secrete de stat).
- s) Comandamentul trupelor de securitate (cu unități și subunități de trupe de securitate)/
- ș) Grupul de aviație transport.

⁸⁷² *Ibidem*, pp. 250-251.

- t) Direcții regionale ale Securității statului care au în subordine servicii sau secții raionale și orășenești ale Securității statului).
- ț) Școli militare de ofițeri, maiștri militari și subofițeri.

Consiliul Securității Statului a fost organizat prin Decretul 295/ 4.04.1968.

Conducerea Consiliului era formată din 11-15 persoane: președintele, 1 prim-vicepreședinte, 2 vicepreședinți, 7 membri. Structura CSS a fost stabilită prin HCM 745/ 6.04.1968:

Structura **C.S.S.**

- a) Direcția generală de informații interne:
 - Direcția I.
 - Direcția a II-a.
- b) Direcția generală de contraspionaj.
 - Direcția a III-a.
 - Direcția a IV-a.
- c) Direcția generală de informații externe.
- d) Direcția generală tehnico-operativă.
 - Direcția a VIII-a.
 - Direcția a IX-a.
 - Direcția a X-a.
 - Serviciul „A”.
- e) Direcția generală a serviciilor și înzestrării.
 - Direcția serviciilor și înzestrării.
 - Direcția financiară.
 - Serviciul control financiar intern.
- f) Direcția a XI-a (care asigură securitatea conducerii de partid și de stat).
- g) Direcția a XII-a filaj și investigații.
- h) Direcția a XIII-a anchete penale.
- i) Comandamentul trupelor de securitate.
- j) Cancelaria C.S.S.
- k) Direcția personal.

- l) Direcția învățământ.
- m) Corpul de consilieri și inspectori ai C.S.S.
- n) Serviciul „B” (contrainformații în cadrul aparatului de securitate).
- o) Serviciul „C” (evidența operativă).
- p) Serviciul „D” (dezinformarea serviciilor de spionaj străine).
- r) Serviciul „E” (cifru și transmisiuni cifrate).
- s) Serviciul „G” (transport documente secrete de stat).
- ș) Serviciul organizare-mobilizare.
- t) Oficiul juridic.
- ț) Oficiul pentru primirea, evidența și urmărirea rezolvării reclamațiilor, sesizărilor și propunerilor cetățenilor.

Aparat teritorial:

- a) Inspectoratul de securitate al municipiului București și inspectoratele de securitate județene.
- b) Unități și subunități de trupe de securitate.
- c) Școli militare de ofițeri, maiștri militari și subofițeri de securitate.
- d) Grupul de aviație.

Direcția a X-a din cadrul C.S.S. a fost reorganizată în Institutul de Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate (noiembrie 1968).

C.S.S. este reorganizat prin HCM 1142/ 10.09.1971.

Aparatul central:

- a) Direcția generală de informații interne:
 - Direcția I informații interne.
 - Direcția a II-a contrasabotaj.
- b) Direcția generală de contraspionaj.
 - Direcția a III-a contraspionaj.
 - Direcția a IV-a contrainformații militare.
- c) Direcția generală de informații externe.
- d) Direcția generală tehnico-operativă.

- Institutul de Cercetări și Proiectări de Tehnică de Specialitate.
- Unitatea militară de producție specială.
- Serviciul „A” (contrainformații radio).
- Serviciul „H” (transmisiuni radio-telefon).
- e) Direcția generală a serviciilor și înzestrării.
 - Direcția serviciilor și înzestrării.
 - Direcția financiară.
- f) Direcția a XI-a (care asigură securitatea conducerii de partid și de stat).
- g) Direcția a XII-a filaj și investigații.
- h) Serviciul cercetări penale.
- i) Comandamentul trupelor de securitate.
- j) Cancelaria C.S.S.
- k) Direcția personal și învățământ.
- l) Corpul de consilieri și inspectori ai C.S.S.
- m) Centrul de cifru și transmisiuni cifrate.
- n) Serviciul „B” (contrainformații în cadrul aparatului de securitate).
- o) Centrul de informatică și documentare.
- p) Serviciul „D” (dezinformarea serviciilor de spionaj străine).
- r) Serviciul control financiar intern.
- s) Serviciul „G” (transport documente secrete de stat).
- ș) Serviciul organizare-mobilizare.
- t) Oficiul juridic.
- ț) Oficiul pentru primirea, evidența și urmărirea rezolvării reclamațiilor, sesizărilor și propunerilor cetățenilor.
- u) Centrul de cercetări psihofiziologice pentru munca operativă.

Aparatul teritorial:

- a) Inspectoratul de securitate al municipiului București și inspectoratele de securitate județene.
- b) Mari unități și unități de trupe de securitate și Grupul de aviație.

c) Școli militare de ofițeri, maiștri militari și subofițeri, cursuri de perfecționare.

Din 28.02.1972, prin Decretul 55, în **C.S.S.** s-a prevăzut funcția de șef al departamentului și de prim-adjunct al șefului departamentului, cu rang de prim-adjunct al ministrului și, respectiv, de secretar general. În structura **C.S.S.** s-a prevăzut că intră Departamentul, care era condus de un consiliu.

Prin Decretul 130/ 19.04.1972, se înființează **Ministerul de Interne** prin fuziunea **C.S.S.** cu **M.A.I.**. Structura organizatorică a **M.I.** s-a stabilit prin HCM 457/26.04.1972 astfel⁸⁷³:

Aparatul central

A. Securitate

1. Direcția generală de informații interne:

- Direcția I (activități de prevenire, descoperire și lichidare a acțiunilor de subminare a puterii de stat, a activităților complotiste și de propagandă împotriva orânduirii socialiste).
- Direcția a II-a (activitate contrainformativă de prevenire, descoperire și lichidare a actelor de sabotaj, diversiune și subminare a economiei naționale).

2. Direcția generală de contraspionaj:

- Direcția a III-a (activitate de prevenire, descoperire și lichidare a acțiunilor serviciilor de spionaj împotriva R.S.R.).
- Direcția a IV-a (activitate de contrainformații militare în unitățile M.F.A. și M.I.).

3. Direcția generală tehnico-operativă:

- Direcția a V-a (activitatea de instalare, exploatare și întreținere a mijloacelor tehnico-operative).

⁸⁷³ *România, 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea, vol. 1, A-E*, Institutul național pentru studiul totalitarismului, București, 2011, p. 465.

- Direcția a VI-a (activitatea de depistare a scrierilor ascunse, efectuarea expertizelor grafice).
 - Direcția a VII-a (I.C.P.T.S.) (activitatea de cercetare și proiectare privind crearea de aparatură specifică muncii). În cadrul acestei direcții funcționa Unitatea militară de producție specială pentru construcția și întreținerea mijloacelor speciale.
 - Serviciul „A” (activitatea de contrainformații radio pe teritoriul RSR).
 - Serviciul „B” (organizarea, exploatarea, întreținerea principalelor mijloace de transmisiuni cu fir și fără fir pentru rețelele guvernamentale și ale MI pe teritoriul RSR, asigurarea legăturilor de transmisiuni interguvernamentale stabilite prin convenții bilaterale).
4. Direcția a VIII-a (asigurarea securității conducerii de partid și de stat).
 5. Direcția a IX-a (filaj și investigații).
 6. Direcția a X-a (cercetări penale).
 7. Centrul de informatică și documentare (activitate de analiză, sinteză și prelucrare a informațiilor de securitate, miliție și alte activități ale ministerului; efectuarea studiilor asupra principalelor domenii de activitate ale ministerului, în colaborare cu unitățile specializate; păstrarea evidenței și arhivei operative de securitate).
 8. Serviciul „D” (activitate de dezinformare a serviciilor de spionaj, alături de unități de specialitate).
 9. Serviciul „C” (transportul documentelor secrete de stat, executarea unor misiuni privind apărarea secretului de stat).

Organizarea ministerului a suferit o nouă modificare prin Decretul 362/ 27.06.1973.⁸⁷⁴ În conducerea ministerului se aflau: ministrul, 2 prim-adjuncți ai ministrului, 4 adjuncți, 1 secretar general. În locul colegiului ministerului, s-a prevăzut Consiliul de conducere a ministerului și s-a înființat Biroul

⁸⁷⁴ *Ibidem*, p. 466.

executiv al Consiliului de conducere ca organ de conducere colectivă a activității operative a ministerului. S-a prevăzut că centrele de reeducare a minorilor fac parte din M.I.

Comandamente de armă, direcții generale, direcții, servicii și unități asimilate acestora

1. Direcția I informații interne.
2. Direcția a II-a contrainformații în sectoarele economice.
3. Direcția a III-a contraspionaj.
4. Direcția a IV-a contrainformații militare.
5. Direcția a V-a securitate și gardă.
6. Direcția a VI-a cercetări penale.
7. Comandamentul pentru tehnică operativă și transmisiuni cu:
 - Unitatea specială de instalare și exploatare a tehnicii operative „T”.
 - Unitatea specială de cercetare, proiectare și producție a tehnicii operative „P”.
 - Unitatea specială pentru depistarea scrierilor ascunse și expertize grafice „S”.
 - Unitatea specială de transmisiuni și contrainformații radio „R”.
8. Unitatea specială de filaj și investigații „F”.
9. Centrul de informatică și documentare.
10. Direcția de pașapoarte, evidența străinilor și controlul trecerii frontierei.
11. Serviciul „C” pentru apărarea secretului de stat și transportul corespondenței secrete.
12. Serviciul „D” pentru dezinformarea centrelor de spionaj.
13. UM 0625/R.B.
14. Inspectoratul general al miliției (cu direcții, servicii, unități subordonate).
15. Comandamentul trupelor de securitate (cu mari unități și unități de trupe subordonate).
16. Comandamentul pompierilor (cu unitățile și subunitățile din subordine).

17. Direcția generală a penitenciarelor (avea în subordine direcții, servicii, penitenciare și centre de reeducare minori).
 18. Inspectorate județene și al municipiului București ale M.I.

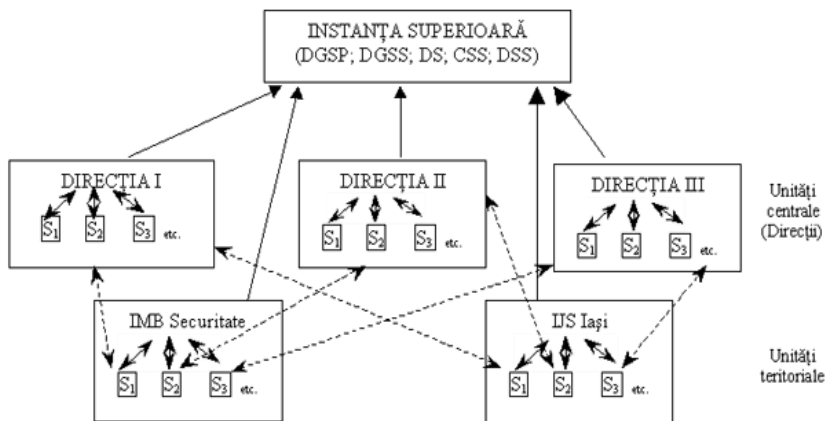

Fig. 1. Modelul funcțional

La 22 decembrie 1989, D.S.S. avea următoarea componență:⁸⁷⁵

Ministru secretar de stat și șef al D.S.S., gen.-col. Iulian Vlad.

Consiliul politic al D.S.S., cu 10 ofițeri, 2 subofițeri și 1 civil. Șef era general-maior Ioan Marcu.

UM 0544 (Centrul de informații externe) cuprindea 715 ofițeri, 36 maiștri militari, 197 subofițeri și 111 civili. Șef era general-locotenent Aristotel Stamatoiu.

UM 0195 (Contrainformații C.I.E., control al ambasadelor române din afară, monitorizarea emigranților români), cuprindea 386 ofițeri, 8 maiștri militari, 15 subofițeri și 17 civili. Șef era general-maior Ioan Moț.

⁸⁷⁵ *Ibidem*, pp. 254-256.

UM 0110 (Contrainformații C.I.E. în țările socialiste) cuprindea 264 ofițeri, 8 maiștri militari, 15 subofițeri și 17 civili. Șef era general-maior Victor Niculicioiu.

UM 0525 (Cifru C.I.E.) cuprindea 412 ofițeri, 15 maiștri militari, 32 subofițeri și 16 civili. Șef era general-maior Gheorghe Radu.

UM 0107 (ICE Dunărea) cuprindea 115 ofițeri, 10 subofițeri și 12 civili. Șef era colonel Constantin Gavril.

UM 0610 (Direcția I Informații interne) cuprindea 98 ofițeri, 8 subofițeri și 8 civili. Șef era colonel Gheorghe Rațiu.

UM 0617 (Direcția II Contrainformații economice) cuprindea 150 ofițeri, 6 subofițeri și 11 civili. Șef era general-maior Emil Macri.

UM 0625 (Direcția III Contraspionaj) cuprindea 215 ofițeri, 4 maiștri militari, 22 subofițeri și 1 civil. Șef era general-maior Aurelian Mortoiu.

UM 0632 (Direcția IV Contrainformații militare) cuprindea 926 ofițeri, 17 maiștri militari, 160 ofițeri fără mandat și 30 civili. Șef era general-locotenent Gheorghe Vasile.

UM 0666 (Direcția V Securitate și gardă demnitari) cuprindea 306 ofițeri, 14 maiștri militari, 144 subofițeri și 20 civili. Șef era general-maior Marin Neagoe.

UM 0638 (Direcția VI Cercetări penale) cuprindea 36 ofițeri, 1 maistru militar, 26 subofițeri și 9 civili. Șef era colonel Gheorghe Vasile.

UM 0620 (Unitatea specială de luptă antiteroristă) cuprindea 184 ofițeri, 21 maiștri militari, 580 subofițeri și 10 civili. Șef era colonel Gheorghe Ardeleanu.

UM 0500 (Serviciul independent pentru apărarea secretului de stat) cuprindea 43 ofițeri, 8 subofițeri și 6 civili.

Unitatea specială Filaj cuprindea 447 ofițeri, 13 maiștri militari, 252 subofițeri și 65 civili. Șef era colonel Ion Bejănaru.

Serviciul independent pentru comerț exterior cuprindea 41 ofițeri, 2 subofițeri și 2 civili. Șef era colonel Ștefan Alexandru.

Serviciul D (Dezinformarea serviciilor de spionaj străine) cuprindea 20 ofițeri, 2 subofițeri. Șef era colonel Dumitru Tatu.

Serviciul independent Secretariat și juridic cuprindea 19 ofițeri și 9 subofițeri. Șef era colonel Florică Dobre.

Centrul de informatică și documentare cuprindea 174 ofițeri, 32 de maiștri militari, 50 de subofițeri și 16 civili. Șef era locotenent-colonel Dan Nicolici.

Serviciul independent cadre învățământ, organizare și mobilizare, cuprindea 28 ofițeri și 7 subofițeri. Șef era colonel Maria Petrescu.

Comandamentul pentru tehnică operativă și transmisiuni, cuprindea 20 ofițeri, 3 maiștri militari, 10 subofițeri și 9 civili. Șef era general-maior Ovidiu Diaconescu.

Serviciul C (transportul corespondenței secrete) cuprindea 5 ofițeri, 1 maistru militar și 71 subofițeri. Șef era colonel Mircea Ștefănescu.

Unitatea specială P (producție tehnico-operativă) cuprindea 171 ofițeri, 257 maiștri militari, 9 subofițeri și 28 civili. Șef era locotenent-colonel Teodor Hristea.

Unitatea specială R (transmisiuni radio, interceptarea transmisiunilor radio străine) cuprindea 230 ofițeri, 100 maiștri militari, 20 subofițeri și 99 civili. Șef era locotenent-colonel Tiberiu Lopatiță

Unitatea specială S (interceptarea corespondenței) cuprindea 300 ofițeri, 7 maiștri militari, 67 subofițeri și 14 civili. Șef era colonel Constantin Marinescu.

Unitatea specială T (supraveghere telefoane și monitorizare video) cuprindea 404 ofițeri, 35 maiștri militari, 19 subofițeri și 19 civili. Șef era general-maior Alexandru Țencu.

Unitatea specială de aviație cuprindea 22 ofițeri, 19 maiștri militari și 3 subofițeri.

Școala de perfecționare a cadrelor de securitate Grădiștea cuprindea 61 ofițeri, 12 maiștri militari, 18 subofițeri și 79 de civili.

Centrul de perfecționare a cadrelor Bran, cuprindea 8 ofițeri, 5 maiștri militari, 4 subofițeri și 13 civili.

Centrul special de instruire București cuprindea 12 ofițeri, 8 subofițeri și 5 civili.

Birourile județene și din București ale DSS cuprindeau 4017 ofițeri, 182 maiștri militari, 1297 subofițeri și 563 civili.

Comandamentul Trupelor de Securitate cuprindea 1387 ofițeri, 136 maiștri militari, 924 subofițeri, 536 civili și 20387 trupe. Șef era general-maior Grigore Ghiță.

La 22 decembrie 1989, numărul total al persoanelor din DSS era de 38682 cadre iar dintre acestea 23370 făceau parte din Comandamentul trupelor de Securitate, iar restul de 15312 includeau 6602 în direcțiile naționale și unități speciale, 2426 în CIE, 6059 în birourile județene și 225 în școli. Aceste cifre arată cât de falsă era percepția populației că Securitatea se afla peste tot.

Racolare informatorilor

Încă de la înființarea Securității, prin Decretul nr. 221, publicat în Buletinul Oficial din 1 septembrie 1948, s-a pus un deosebit accent pe dezvoltarea rețelei de informatori, a căror misiune era să furnizeze poliției politice comuniste date din mediile considerate „ostile regimului democrat-popular”. Aceste date au fost adunate treptat în „dosare de urmărire informativă”, întocmite celor ce aveau apoi să fie arestați ca „dușmani ai poporului”. Sub îndrumarea consilierilor sovietici

din K.G.B., ofițerii Securității își constituiseră deja în 1951 un aparat informativ specializat, care număra 10698 informatori. Dintre aceștia, un număr de 1210 erau racolați din rîndul persoanelor care făcuseră parte din Partidul Național Țărănesc și Partidul Liberal. Informatorii care supravegheau activitatea aparatului de stat erau ceva mai numeroși (1374), iar restul erau strecurați în alte zone ale societății, considerate de securiști drept surse de „destabilizare” pentru regim⁸⁷⁶. Numărul „surselor”, cum erau numiți informatorii de către securiști a crescut an de an, dar cel mai important salt în evoluția numerică a rețelei s-a petrecut după 1965. Renunțarea la represiunea dură, fățișă și înlocuirea ei cu un riguros control al societății au dus la multiplicarea numărului celor care, de bunăvoie, pentru a obține diverse avantaje, ori mai mult sau mai puțin constrânși, acceptau să devină „turnători”, cum erau ei numiți de restul românilor. În 1989, numărul informatorilor înregistrați în evidențele Securității a fost declarat ca fiind în jur de 400.000, dintre care peste 137.000 erau activi⁸⁷⁷. În 1989, situația informatorilor la nivelul celor două județe se prezenta astfel⁸⁷⁸:

Județ	Mediu		Studii		
	Urban	Rural	Superioare	Medii	Generale
Bacău	29	-	11	16	2
Neamț	34	-	16	16	2

⁸⁷⁶ Marius Oprea, *Informatorii Securității*, în „Magazin istoric”, octombrie 2001, pp. 26-29.

⁸⁷⁷ Informațiile au fost făcute publice la începutul anului 1997 de către oficialii ai Serviciului Român de Informații (directorul Virgil Măgureanu și directorul arhivei SRI, Florin Pintilie).

⁸⁷⁸ ACNSAS, *fond D*, dosar 120, vol. 2, f. 136.

Potrivit aceleiași surse, în 1988 au fost furnizate 60 de note informative în județul Bacău, și 142 de note informative la Neamț. Rețeaua se baza și pe persoane de sprijin, 11 la număr în fiecare din cele două județe dar și surse cu aprobare, 4 în Bacău și 17 în Neamț. Un alt document din decembrie 1988⁸⁷⁹ prezintă planul de recrutare pe 1988. Astfel, cele două inspectorate județene își propuneau să recruteze fiecare câte 7 noi informatori dar potrivit documentului mai sus amintit, în decembrie 1988 se realizase doar 2 recrutări la Bacău și 3 la Neamț.

Mijoc de tortură utilizate de Securitate

Securitatea s-a conformat: nu o dată, brutalitățile ei exersate în diverse forme de tortură, după ce au fost cunoscute și în afara lagărelor și închisorilor, i-au cutremurat și înspăimântat deopotrivă pe cei ce fuseseră închiși, ca și pe cei liberi. „Brațul înarmat” al partidului, „țaiș al sabiei” în lupta de clasă, Securitatea a utilizat neomenia din închisori și din lagăre, exersată în anii '50, drept experiență pentru violența statală dezvoltată ulterior. Arestările în miez de noapte, imposibilitatea de a intra în contact vreme de ani de zile cu cei care luaseră calea temnițelor și chiar încarcerarea unor oameni fără vină au mărit lipsa de siguranță a cetățenilor. În arsenalul de cruzimi ale regimului de dominație sovieto-comunistă la care românii au fost supuși, un rol deosebit de important l-a jucat tortura, cu repercursiuni atât în plan social, ca factor psihologic, de provocare și utilizare a fricii drept instrument de dominație, cât și pentru atingerea unor scopuri imediate, prin obținerea unor informații considerate utile de către aparatul de Securitate. În arhivele fostului Comitet Central al Partidului Comunist Român s-a păstrat un document clasificat strict

⁸⁷⁹ *Ibidem.*

secret, din 1 noiembrie 1967, care trece în revistă așa-numitele “metode necorespunzătoare” folosite înainte de 1964 de către anchetatorii Securității. Acestea au fost clasificate în document în patru categorii, după cum urmează:

1. Folosirea bății, subalimentația prelungită și tortura, în scopul obținerii de declarații acuzatoare;
2. Presiuni morale pentru constrângerea anchetaților să declare ceea ce li se impunea;
3. Falsificarea unor declarații date de cei anchetați și folosirea de scrisori plastografiate pentru a obține recunoașterea unor fapte;
4. Redactarea unor declarații în lipsa anchetaților sau consemnarea unor răspunsuri ireale, pe care anchetații erau constrânși să le semneze⁸⁸⁰.

Anchetele, în ansamblul lor, erau, de fapt, niște scenarii deja scrise, în care anchetatorii erau siliți să-și joace rolurile: „Faptele erau astfel repartizate pe fiecare arestat, încât ele dădeau tabloul unei acțiuni organizate, antisovietice, antipartinice și antistatale. Șeful anchetei formula atât întrebările, cât și răspunsurile pentru fiecare arestat în parte, din birou”, relatează un fost anchetator al Securității⁸⁸¹. Problema care trebuia rezolvată consta în obținerea confirmării acestor vinovății prestabilite.

În 1967, un maior al poliției secrete relatează o astfel de scenă, la care, firește, nu uita să precizeze că nu a participat direct: „Deținutul a fost scos la anchetă și i s-a cerut să se dezbrace până la piele, după care, sub amenințarea că va fi împușcat dacă nu recunoaște activitatea sa criminală, a fost dus în beciul bucătăriei închisorii. Aici a fost bătut până la sânge, după indicațiile șefului anchetei. L-am văzut pe deținut, când

⁸⁸⁰ Documentar privind unele măsuri necorespunzătoare folosite în anchetarea cazului Lucrețiu Pătrășcanu, în Arh. Com. Ex., nr. 264, vol. XX, f. 343-363.

⁸⁸¹ *Ibidem*, f. 356.

după circa două ore de tortură era adus abia ținându-se pe picioare. Era cu carnea ruptă și plină de sânge și zbiera cât îl ținea gura. Anchetatorul șef susținea că anchetarea și bătaia în pielea goală au efecte psihologice deosebite asupra anchetatului”⁸⁸².

O altă metodă utilizată, după declarația aceluiași securist, consta în smulgerea părului din cap, prin înfășurarea câte unei șuvițe pe deget: „am văzut când un ofițer a smuls, începând de la ureche, o treime din părul alb [a deținutului], într-o singură anchetă”, relata acesta⁸⁸³.

Cea mai des folosită printre metodele de constrângere, conform depozițiilor foștilor ofițeri de Securitate, a fost bătaia la tălpi și palme. Arestatul era legat de mâini și de picioare, iar pe sub legături era trecut un drug de fier. Atârnat de acesta, cel anchetat era bătut cu o curea, până la leșin – procedura era numită, cu cinism de către anchetatori, *rotisor*.

Mijloacele deosebit de brutale nu au fost abandonate decât pentru scurte perioade de timp în istoria primelor două decenii ale Securității. Atunci când protestele internaționale puteau pune România în situații delicate în plan internațional, în special după admiterea RPR în Organizația Națiunilor Unite, se ordonau vremelnice îmbunătățiri ale tratamentelor deținuților din lagăre și închisori, ca și evitarea deceselor în anchetă. Efectul acestor măsuri nu era de durată, iar aparatul Securității, destinat prin selecție și formație represiunii brutale, se întorcea după o scurtă vreme, la vechile obiceiuri.

Legislația cu caracter represiv în România comunistă

⁸⁸² *Ibidem*, f. 349.

⁸⁸³ *Ibidem*, f. 350.

În totalitarismul comunist, retorica „dușmanului de clasă” acoperă zone de referință întinse. Locul rezervat „dușmanului” este esențial. Deși toate doctrinele extremiste se servesc de principiul *cine nu este cu mine este împotriva mea*, împrumutat din Evanghelie, „nu toate continuă cu *cine este împotriva mea trebuie să piară* și nu toate dispun de mijloacele statului totalitar pentru a pune în practică acest principiu”⁸⁸⁴. Dușmanul este identificat în interiorul țării, ascuns sub aparențe pașnice și inofensive; trebuie depistat și anihiliat, împotriva lui se poartă „un război de exterminare” deplin justificat de aparatul de propagandă, la care este chemată întreaga suflare, prin lozinci mobilizatoare care cer „câinilor, o moarte de câine”, „să scăpăm de pleava societății” – după cum sunau sloganurile anilor stalinismului.

Principalele prevederi penale cu caracter represiv între 1948 și 1964 au fost cuprinse la *Titlul I, Crime și delikte în contra statului* din *Cartea a II-a, Crime și delikte în special*, din Codul Penal al RPR. Cu modificări care țin de cuantumul unor pedepse sau de lărgirea spectrului incriminărilor, acestea au rămas în general cu același conținut în primele două decenii de regim comunist. Se poate sesiza totuși o drastică înăsprire, care a constat în creșterea atât a pedepselor, cât și în cea a posibilităților de acuzare aflate la îndemâna organelor de cercetare penală ale Securității, operată prin Decretul 318 din 1958⁸⁸⁵. Nu întâmplător, întrucât în acel an s-a petrecut retragerea trupelor sovietice din RPR, pedepse exemplare (fără excepție, condamnarea la moarte) au fost prevăzute la *Secțiunea I, înalta trădare*, articolele 184-188 și 190-192, care incriminau crima de trădare de patrie, colaborare cu dușmanul

⁸⁸⁴ Tzvetan Todorov, *Confruntarea cu extrema. Victime și torționari în secolul XX*, București, Editura Humanitas, 1996, p. 122.

⁸⁸⁵ Publicat în „Buletinul Oficial” nr. 27, 21 iulie 1958.

pe timp de pace sau de război sau divulgarea de secrete privind capacitatea de apărare a țării. Articolul 189 pedepsea tot cu moartea „actul incriminat îndreptat contra unui aliat cu care România luptă în comun”⁸⁸⁶. Anterior, la aceleași articole din Codul Penal, se prevedea ca maximum de pedeapsă munca silnică pe viață⁸⁸⁷. Aceeași majorare de pedeapsă (de la muncă silnică la condamnarea la moarte) s-a operat prin Decretul 318 din 1958, în cazul articolului 194 din *Secțiunea II, Spionajul*.

Sunt prevăzute pedepse cu moartea pentru spionii străini prinși pe teritoriul României, iar în paragraful următor al aceluiași articol este incriminată „transmiterea de secrete statelor străine, organizațiilor contrarevoluționare sau persoanelor particulare, când acestea sunt în serviciul unor puteri străine”⁸⁸⁸. Acest text a fost introdus în Codul Penal prin Decretul nr. 202 din 1953, la acea dată pedeapsa maximă prevăzută fiind de 25 de ani⁸⁸⁹. În urma Decretului 318, ea a fost majorată la muncă silnică pe viață.

Foarte des utilizate în condamnarea opozițivilor politici ai regimului în anii de maximă represiune (în intervalele 1948-1952 și 1957-1959) au fost articolele 207-218 din *Capitolul II* privind *Crime și delictе contra siguranței interioare a statului*, grupate în *Secțiunea I, Atentatul și complotul contra ordinii constituționale și sociale a RPR, Secțiunea I bis, Subminarea economiei naționale și sabotajul contrarevoluționar, și Secțiunea II, Alte crime și delictе în contra siguranței interioare a statului*. Articolele din conținutul acestui capitol al Codului Penal al RPR au fost fie adăugite prin Decretul

⁸⁸⁶ *Codul Penal...*, ediția 1958, p. 101.

⁸⁸⁷ *Codul Penal...*, ediția 1955, pp. 85-88.

⁸⁸⁸ *Codul Penal. Text oficial cu modificările până la data de 1 decembrie 1960, urmat de o anexă de legi penale speciale*, București, Editura Științifică, 1960, p. 111 (articolul 194, indice 2).

⁸⁸⁹ Publicat în „Buletinul Oficial” nr. 15, 14 mai 1953.

202/1953, fie modificate în sensul înăsprii pedepselor prin Decretele 318/195 și 1/1959. Evoluția în timp a prevederilor penale care incriminează acțiunile îndreptate „contra siguranței interioare a statului” este sugestivă. Actele de răzvrătire sau instigare la răzvrătire erau sancționate drastic prin articolele 210-212, ca și actele de rebeliune, prevăzute și pedepsite de articolele 258-262⁸⁹⁰. Restul prevederilor părții speciale din Codul Penal privind infracțiunile „contra siguranței interioare a statului” priveau uzurparea de funcții sau infracțiuni săvârșite de funcționari ai statului, ofensa adusă drapelului sau „delictul contra siguranței statelor străine, dreptului păcii și bunelor relații internaționale”.

Foarte des utilizate în condamnarea opozaților politici ai regimului în anii de maximă represiune (în intervalele 1948-1952 și 1957-1959) au fost art. 207-218 din *Capitolul II* privind *Crime și delictе contra siguranței interioare a statului*, grupate în *Secțiunea I, Atentatul și complotul contra ordinii constituționale și sociale a RPR, Secțiunea I bis, Subminarea economiei naționale și sabotajul contrarevoluționar*, și *Secțiunea II, Alte crime și delictе în contra siguranței interioare a statului*. Articolele din conținutul acestui capitol al Codului Penal al RPR au fost fie adăugite prin Decretul nr. 202/1953, fie modificate în sensul înăsprii pedepselor prin Decretele nr. 318/1958 și nr. 1/1959. Evoluția în timp a prevederilor penale care incriminează acțiunile îndreptate „contra siguranței interioare a statului” este sugestivă. O armă redutabilă împotriva opozaților regimului s-a dovedit a fi complexul de incriminări prevăzute în paragrafele articolului 209. Acest articol care pedepsea „uneltirea contra ordinii sociale” a suferit practic cele mai numeroase modificări față de forma sa inițială, ajungând în anii de intensificare a represiunii un instrument penal foarte des folosit în formularea

⁸⁹⁰ *Codul Penal...*, ediția 1958, pp. 133-134.

„concluziilor de învinuire” de către anchetatorii Securității. În primul Cod Penal al RPR din 1948, uneltirea nu a fost considerată o crimă, ci un delict, ceea ce automat modifica regimul pedepsei: se putea administra doar închisoare corecțională, o formă de detenție mult mai ușoară. Erau socotite delict de uneltire contra ordinii sociale și pedepsite ca atare următoarele infracțiuni: propovăduirea prin viu grai a schimbării formei de guvernământ (închisoare de la 6 luni la 3 ani și interdicție corecțională de la 1 la 3 ani), propaganda pentru răsturnarea violentă a ordinii în stat, constituirea de asociații secrete în acest scop sau stabilirea de legături cu persoane și asociații din străinătate în scopul uneltirii (fapte pentru care se prevedeau închisoare corecțională de la 3 la 7 ani și interdicție corecțională de la 3 la 5 ani). În finalul articolului, prin alineatele 3 și 4, erau incriminate inițierea și participarea la „organizații de tip fascist, politice, militare și paramilitare”, respectiv propaganda în favoarea acestora – pentru care se riscau pedepse de la 3 la 10 ani închisoare corecțională, în cazul propagandei, sau muncă silnică între 15 și 25 de ani, pentru inițiere sau participare. Prin Decretul nr.469 din 1957⁸⁹¹ s-au modificat aceste prevederi. S-a renunțat la calificarea uneltirii drept delict, ea fiind socotită în noul text infracțiune, iar pedepsele au fost substanțial majorate. Textul prevedea de astă dată ca inițierea, constituirea sau participarea la organizații sau asociații care urmăresc „schimbarea ordinii sociale existente în stat sau a formei de guvernământ democratice” să fie sancționate cu muncă silnică de la 15 la 25 de ani și degradare civică pe o durată de 5 până la 10 ani. Propaganda în favoarea unei asemenea organizații sau sprijinul de orice natură acordat membrilor ei se pedepsea, conform alineatului 2, cu închisoare corecțională între 3 și 10 ani, urmată de o interdicție corecțională de 3-5 ani. Tentativa se

⁸⁹¹ „Buletinul Oficial”, nr. 26 din 30 septembrie 1957.

pedepsea ca și fapta consumată. Ulterior, prin Decretul 318/1958, s-a introdus un nou alineat la acest punct, prin care se pedepseau cu muncă silnică între 5 și 25 de ani, urmată de degradare civică pe timp de 10 ani „formele de agitație care au avut ori au putut avea urmări deosebit de grave”, iar prin Decretul 212/1960 a fost incriminat faptul, la fel de drastic pedepsit, „de a lucra prin mijloace violente, pentru a produce teroare, teamă ori dezordine publică, cu scop de a schimba ordinea economică sau socială din România”.

Severitatea cu care erau pedepsite formele de opoziție față de regimul „democrat popular” nu se regăsește în cazul infracțiunilor de drept comun. Spre exemplu, asocierea în vederea comiterii unor crime sau delicta de drept comun era pedepsită prin articolul 315 doar cu închisoare corecțională de la 2 la 6 ani. În aceeași ordine de idei, existau mari diferențe în modul de pedepsire a furturilor; în cazul în care un furt se producea în dauna avutului obștesc, pedeapsa ajungea la 12 ani, iar prin Decretul nr. 446 din 21 septembrie 1957, promovat în timpul unei noi ofensive pentru realizarea colectivizării, se prevedea, pe lângă pedeapsa cu închisoarea, confiscarea totală a averii în cazul unor furturi de cereale „săvârșite fie pe câmp, fie în orice alte locuri”⁸⁹².

Prin Decretul nr. 469 din 30 septembrie 1957, s-a extins incriminarea omisiunii și asupra celor care nu denunțau actele de uneltire contra ordinii sociale, prevăzute de art. 209 indice 1, pedeapsa fiind majorată la un quantum cuprins între 2 și 7 ani închisoare corecțională și interdicție corecțională între 1 și 5 ani. După numai câteva luni, în plin val de arestări dezlănțuit de Securitate, prin Decretul nr. 318 din 21 iulie 1958, s-a stabilit că erau culpabili de omisiune de denunț și cei care nu au adus la cunoștința „organelor competente” pregătirea actelor de subminare a economiei naționale sau sabotaj, pedeapsa fiind

⁸⁹² *Codul Penal...*, ediția 1958, p. 32.

și ea majorată: închisoare corecțională între 3 și 10 ani. Mai mult, se stipula că „actele pregătitoare” ale omisiunii denunțului „se pedepsesc ca și infracțiunea consumată”, iar prin art. 230 alineatul 2 primeau aceeași pedeapsă cu făptuitorii „complicii, tănuitorii și cei care vor fi favorizat pe infractori”. Totodată, începând cu 1957, art. 228 conținea invitații mult mai deschise la delatare și colaborare cu organele represive față de cele prevăzute în Codul Penal din 1948. Astfel, prin Decretul nr. 469, s-a dispus să fie scoase de sub urmărire penală „persoanele care, mai înainte de orice urmărire, vor fi înștiințat autoritățile competente sau care, chiar după ce culpabilii au fost descoperiți sau după ce s-a început urmărirea, au înlesnit arestarea acestora”, iar prin Decretul nr. 1/1959 „generozitatea” organelor în cazul denunțătorilor avea să se extindă, în urma introducerii articolului 231: „nu se pedepsesc acei care, făcând parte dintr-un complot, îl denunță autorităților, mai înainte de a fi fost descoperit și de a se fi început săvârșirea faptei proiectate”. În același text de lege, incriminarea omisiunii de denunț de la art. 228 a fost practic extinsă asupra nedenunțării tuturor infracțiunilor cu caracter politic, iar la pedeapsa condamnării cu închisoarea de la 3 la 10 ani s-a adăugat și interdicție corecțională între 1 și 5 ani. În 1988 situația dosarelor instrumentate de Securitate în cele două județe se prezenta astfel⁸⁹³:

Județul	Dosar urmărire informativă			Mapă de verificare		Supraveghere informativă		
	total	deschis	Închi-se	Total	deschise	Clari ficate	Total	desc hisă
Bacău	4		1	9	4			
Neamț	3	1		3	3		7	

⁸⁹³ ACNSAS, *fond D*, dosar 120, vol. 2, f. 136.

6.2. Securiști

AGAFIȚEI, Nicolae, locotenent în 1984 la Securitatea Neamț. La 25 mai 1984 semnează o notă de analiză a D.U.I. URSU (Urzică Vasile), în care cere și verificarea în teren a declarațiilor făcute la anchetă de Tursut privind activitățile desfășurate în perioada apariției cazului „Pasarela”.⁸⁹⁴

ANDREI, Irimia, născut la 16 06 1935 în Pufești, Vrancea. A murit în anul 2000 la Bacău. Intră în Securitate în anul 1957, fiind încadrat la Regionala Bacău, Serviciul 7, cu gradul de locotenent. Între 1964 și 1967 este șef de grupă la secția Târgu-Ocna cu gradul de locotenent-major. Pentru o scurtă perioadă, 1979-1980, este încadrat cu gradul de locotenent-colonel la Securitatea municipiului Gh. Gh.-Dej. În ultima perioadă de activitate, 1981-1989, revine la Inspectoratul Județean de Securitate Bacău.⁸⁹⁵

ANDRICI, Alexandru, născut la 20 aprilie 1924 în localitatea Unțeni, Botoșani, și decedat în 1997, la Bacău. Este încadrat în Securitate în 1948, cu gradul de plutonier-major la Direcția Regională Iași. Din 1951, cu gradul de locotenent, este detașat la Regionala Bacău în cadrul Serviciului 4, iar apoi din 1953 în cadrul Serviciului 7, al cărui șef este între 1954 și 1955.⁸⁹⁶

ANDRONIC, Neculai, născut la Borzești, Onești, la data de 7 septembrie 1929, și decedat în 1999, la Onești. Încadrat în 1960 la Regionala Bacău secția C, până în 1968, când este trecut în rezervă cu gradul de locotenent-major.⁸⁹⁷

ARAMĂ, Gheorghe, născut la 29 mai 1925 la Sutești, Brăila și decedat în 1986 la Ianca, Brăila. Încadrat în 1950 în cadrul Direcției Lagăre și Colonii de Muncă. În 1953 este numit la

⁸⁹⁴ *Lista securiștilor 1949-1989*, p. 2 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>.

⁸⁹⁵ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁸⁹⁶ *Ibidem*.

⁸⁹⁷ *Ibidem*.

conducerea Biroului Operativ al Formațiunii 0871 Bicaz . Este trecut în rezervă în 1955, cu gradul de sublocotenent.⁸⁹⁸

BAIDAC, Iulian, născut la 17 martie 1946 la Studina, Olt și decedat în 1996, în București. Între 1985 și 1989 este maior, șef serviciu la Inspectoratul Județean Bacău.⁸⁹⁹

BALAN, căpitan în 1951, șeful Securității Târgu-Ocna, în Moldova. Atunci a fost înființată închisoarea pentru deținuții bolnavi de TBC, muribunzi supuși supliciuului „experimentului Pitești”, devenit astfel dintr-un unicat un veritabil fenomen.⁹⁰⁰

BADEA, Dumitru, născut la 12 august 1939 la Siliștea-Gumești, Teleorman. Locotenent-major la Direcția Regională Bacău, Serviciul 3, Biroul 1, între 1965 și 1966 ,și Serviciul 3, în 1967.⁹⁰¹

BĂLĂNESCU, Iancu, locotenent-major în martie 1956, ofițer de contrainformații la U.M. 03767 Bacău, poziție în care „și-a propus recrutarea pe bază de sentimente patriotice a unui angajat civil.”⁹⁰²

BOBU, Ioan, născut la 17 iunie 1928 la Văculești, Botoșani și decedat în 1927 la Iași. Între 1972 și 1979 a fost colonel la Inspectoratul Județean Neamț.⁹⁰³

BORDEA, Petrache născut la 4 iulie 1920 la Priponești, Galați și decedat în 1993, în Bacău. Încadrat în 1955 în Securitate cu gradul de locotenet la Direcția Regională Bacău, Serviciul 4. Este trecut în rezervă în 1969, cu gradul de căpitan.⁹⁰⁴

⁸⁹⁸ *Ibidem.*

⁸⁹⁹ *Ibidem.*

⁹⁰⁰ http://www.militiaspirituala.ro/proiecte/detalii.html?tx_ttnews%5Btt_news%5D=126&cHash=2963a965e072bf66716a1997db22a46a

⁹⁰¹ http://www.grupul.ro/wp-content/uploads/2006/06/lista_CNSAS1.htm.

⁹⁰² *Ibidem.*

⁹⁰³ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁰⁴ *Ibidem.*

BRĂDEANU, Marian, în 1984, colonel, șeful Serviciului I, din cadrul Inspectoratului Județean de Securitate Neamț. În iunie 1984 semnează o notă-raport de „completare la planul de măsuri asupra modului cum se va proceda pentru influențarea numitului Ursu (Urzică Vasile) pentru a renunța la concepțiile sale ostile.”⁹⁰⁵

BRUMĂ, Anton, locotenent de Securitate și comandant al enitenciarului Târgu-Ocna începând din toamna anului 1950. Penitenciarul avea regim de spital pentru bolnavii de TBC, tratați cu indiferență în loc de medicamente de specialitate, rare precum cele mai elementare obiecte personale absolut necesare muribunzilor. Ca o culme a terorii, în 1950-1951 aici a fost extinsă „reeducarea” de la Pitești, ceea ce a transformat-o dintr-un experiment unic într-un fenomen cu intenție de generalizare.⁹⁰⁶

BUJOR, Gheorghe, locotenent-major la 13 octombrie 1977, Brigada 65 Securitate Bacău, evidențiat cu ocazia misiunilor executate pentru „asigurarea securității conducătorului partidului și statului nostru pe timpul desfășurării unor activități în județele Iași, Botoșani, Suceava, Neamț”.⁹⁰⁷

CĂLIN, Ion, născut la 4 septembrie 1941 în Brăila și decedat în 1996, în Piatra-Neamț. A lucrat între 1963 și 1968 la Serviciul Raional Piatra-Neamț, fiind trecut apoi în rezervă.⁹⁰⁸

CHIRVASE, Ioan, născut la 30 iulie 1930 la Boghești, Vrancea și decedat în 1993, în Boghești, Vrancea. Încadrat în 1955 la Direcția Regională Bacău. Între 1968 și 1980 a lucrat

⁹⁰⁵ Lista securiștilor 1949-1989 , p. 3, pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>.

⁹⁰⁶ http://www.militiaspirituala.ro/proiecte/detalii.html?tx_ttnews%5Btt_news%5D=128&cHash=6375977308f651b92af377c7eae9c55b

⁹⁰⁷ http://www.militiaspirituala.ro/proiecte/detalii.html?tx_ttnews%5Btt_news%5D=129&cHash=6c1fac35b279c372904873324554373f

⁹⁰⁸ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

la Inspectoratul Județean Bacău, de unde a fost trecut în rezervă cu gradul de plutonier-major.⁹⁰⁹

CIOBANU Gheorghe, născut la 6 iunie 1932 la Vânjuleț, Mehedinți. Angajat în 1953 la Direcția Regională Bacău. Între 1963 și 1968 lucrează la Serviciul Raional Târgu-Ocna cu gradul de căpitan. Lucrează la Securitatea municipiului Gh. Gh.-Dej între 1968 și 1981, de unde este trecut în rezervă cu gradul de maior.⁹¹⁰

CIUPEARCĂ, Haralambie, căpitan în 1984 la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț în cadrul serviciului de informații interne. În iunie 1984 este menționat într-o notă-raport de „completare la planul de măsuri asupra modului cum se va proceda pentru influențarea numitului Ursu (Urzică Vasile) pentru a renunța la concepțiile sale ostile.”⁹¹¹

CÎMPEANU, Constantin, născut la 3 august 1914 la Târgu-Neamț și decedat în 1991, în București. A fost încadrat în 1948 cu gradul de locotenent. Între 1951 și 1956 a fost șef direcție în cadrul Direcției Regionale Bacău. Trecut în rezervă în 1968 cu gradul de colonel.⁹¹²

COCIOBANU, Gheorghe, născut la 6 noiembrie 1939 la Drăgușeni, Iași și decedat în 2005, în București. Este angajat în 1964 la Direcția Regională Bacău. Între 1968 și 1969, cu gradul de locotenent, este încadrat la Inspectoratul Județean Neamț.⁹¹³

COLAC, Neculai, născut la 27 decembrie 1923 la Tamași, Bacău și decedat în 1999, în Onești. Încadrat în 1950 la Serviciul Județean Bacău. Între 1954 și 1968 este locțiitor șef

⁹⁰⁹ *Ibidem.*

⁹¹⁰ *Ibidem.*

⁹¹¹ *Lista securiștilor 1949-1989*, p. 10 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>.

⁹¹² http://www.cnsas.ro/cadrede_securitatii.html.

⁹¹³ *Ibidem.*

secție C din cadrul aceluiași serviciu. Este trecut în rezervă în 1968 cu gradul de maior.⁹¹⁴

COMANIȚĂ, Toader, născut la 13 februarie 1929 la Botoșani și decedat în 1992, în Piatra-Neamț. Încadrat în 1949 în Securitate. Între 1958 și 1963 este încadrat la Direcția Regională Bacău ca șef serviciu (1960- 1962) și locțiitor șef direcție (1962-1963). Este trecut în rezervă cu gradul de maior în 1963.⁹¹⁵

CONSTANTINESCU, Gheorghe, născut la 30 octombrie 1927. Între 1955 și 1957, șeful serviciului raional Roman. Căpitan și locțiitor de șef al Direcției Regionale de Securitate Bacău între 1957 și 1960. Șeful securității Roman, între 1969 și 1973 și colonel în cadrul Inspectoratului Județean Neamț ca șef a Securității Roman între 1974 și 1986.⁹¹⁶

CREȚU, Victor, născut la data de 25 februarie 1918 în Ceahlău, Neamț și decedat în 1996, în Grințieș, Neamț. A lucrat în cadrul Direcției Regionale Bacău, Serviciul C, între 1953 și 1965.⁹¹⁷

CUCU, Vasile, născut la 26 februarie 1919 în Grumăzești, Neamț și decedat în 1987, în Grumăzești, Neamț. Între 1948 și 1954 a lucrat la Serviciul Raional Piatra-Neamț.⁹¹⁸

DAVIDOVICI, căpitan de securitate la Roman în 1949. I-a anchetat și torturat pe țărani din Butea.⁹¹⁹ Împreună cu Lazarovici l-a torturat în 1949, pe Petre Arsinte, student la Iași.⁹²⁰

⁹¹⁴ *Ibidem*.

⁹¹⁵ *Ibidem*.

⁹¹⁶ http://www.grupul.ro/wp-content/uploads/2006/06/lista_CNSAS1.html.

⁹¹⁷ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹¹⁸ *Ibidem*.

⁹¹⁹ Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiei comuniste*, București, Editura Humanitas, 2001, p. 93

⁹²⁰ Cicerone Ionițoiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*. Dicționar A-B, București, Editura „Mașina de scris”, p. 86.

DAVIDOVICI, I., locotenent în 1948 la Roman, cu funcția de șef al Biroului I de Informații.⁹²¹

DARIE, Constantin, născut la 1 martie 1930 la Pașcani, Iași. Încadrat în 1959 la Direcția Regională Bacău, Serviciul C. Între 1970 și 1972 este șef secție 12 în cadrul Serviciului Județean Neamț. Ocupă funcția de șef serviciu F între 1972 și 1979, în cadrul aceleiași inspectorat.⁹²²

FERCHIU, Ioan, născut la data de 2 octombrie 1934 în Asău, Bacău și decedat în 1987, în Bacău. Încadrat în 1954 la Regionala Bacău, unde va activa până la trecerea în rezervă în 1987.⁹²³

FILIP, V., locotenent-major în 1984 la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț, în cadrul serviciului de informații interne. În iunie 1984 redactează o „completare la planul de măsuri asupra modului cum se va proceda pentru influențarea numitului Ursu (Urzică Vasile) pentru a renunța la concepțiile sale ostile.”⁹²⁴

FLOREAN, Ioan, născut la data de 2 decembrie 1941 la Jidvei, Alba și decedat în 1998, în Piatra-Neamț. Încadrat în 1967 la Inspectoratul Județean Neamț până la trecerea în rezervă cu gradul de maior, în 1989.⁹²⁵

GHERASIM, Vasile, născut la 16 ianuarie 1925 la Tarnauca, Basarabia. Colonel, condamnat la Piatra-Neamț între 1956 și 1959.⁹²⁶

GHIȚĂ, Alexandru, născut la data de 2 august 1929 la Pașcani și decedat în 2005, în Bacău. Încadrat în 1950, iar între 1953 și 1962 este încadrat la Serviciul Raional Roman ca șef serviciu. În 1962, cu gradul de căpitan, este mutat la Direcția

⁹²¹ *Lista securiștilor 1949-1989*, p. 13 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>.

⁹²² http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹²³ *Ibidem*.

⁹²⁴ *Lista securiștilor 1949-1989*, p. 17 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>.

⁹²⁵ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹²⁶ Octavian Roske, *op. Cit.*, vol. II.D-G, p. 435.

Regională Bacău ca șef serviciu 3. În anii 1968-1969 și 1971-1972 este locțiitor șef inspectorat județean, pentru a fi între 1978 și 1979 șef inspectorat. Trecut în rezervă în 1979, cu gradul de colonel.⁹²⁷

GIURGANU, Gheorghe, născut la 23 august 1920 la Agăș, Bacău. Locotenent-colonel, comandant la Bacău între 1956 și 1957.⁹²⁸

GOGU, Ioana, născută la 17 septembrie 1965 în Vânători, Vrancea, a fost locotenent de securitate la Securitatea Roman între 1988 și 1989. S-a ocupat și de recrutarea unor elevi minori „pentru supravegherea informativa a elevilor de la Liceul Industrial 5 Roman.”⁹²⁹

GOICIU, Dumitru, născut 28 octombrie 1932 la Galați și decedat în 1996, în București. Între 1953 și 1957 a fost locțiitor șef secție la Buhuși și șef al acestei secții între 1957 și 1959. Între 1959 și 1971 este încadrat la Direcția Regională Bacău ca șef de secție și locțiitor șef serviciu. Este trecut în rezervă în 1985 cu gradul de colonel.⁹³⁰

HĂU, Gheorghe, născut la 19 octombrie 1943, în Ciocani, Vaslui și decedat în 2000, în Iași. Între 1969 și 1970, sublocotenent la Inspectoratul Județean Neamț.⁹³¹

IACOB, Corneliu, născut la 31 mai 1934 la Izvorul Berheciului, Bacău. Din 1956, când este încadrat, și până la

⁹²⁷ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹²⁸ Radu Ciuceanu, *Regimul penitenciar din România, 1940-1962*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001, p. 312.

⁹²⁹ MO part. II, 68/14 februarie 2008, p.4, decizia decizia CNSAS 2437 din 11 septembrie 2007.

⁹³⁰ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹³¹ *Ibidem*.

trecerea în rezervă în 1989, ocupă diferite posturi în cadrul Securității Bacău.⁹³²

ION, Constantin, născut la 9 mai 1942 la Focșani. Colonel, comandantul Penitenciarului Bacău între 1968 și 1988.⁹³³

IONESCU, Mihaiu, născut la 1 noiembrie 1928 la Adjud și decedat în 1997, în București. Încadrat în 1954 la Serviciul raional Piatra-Neamț ca șef grupa 2, unde va activa până la trecerea în rezervă cu gradul de căpitan, în 1965.⁹³⁴

IONESCU, Toma, născut la 19 iulie 1915 la București. Locotenent-major, comandantul Penitenciarului Roman între 1951 și 1953.⁹³⁵

JIREGHIE, Nicolae, născut la 24 martie 1937 la Reditu, Neamț. Între 1964 și 1968, încadrat la Serviciul raional Piatra-Neamț, iar din 1968 până în 1988, la Inspectoratul Județean Neamț, Serviciul 1. Maior în 1984 la Inspectoratului Județean de Securitate Neamț, serviciului de informații interne. În iunie 1984 semnează o notă-raport de „completare la planul de măsuri asupra modului cum se va proceda pentru influențarea numitului Ursu (Urzică Vasile) pentru a renunța la concepțiile sale ostile.”⁹³⁶

JITĂREL, Mircea, sublocotenent în anii '50 la Serviciul Filaj din cadrul Securității Bacău.⁹³⁷

LAZĂR, Ioan, născut la 28 martie 1931 în Dolhești, Suceava și decedat în 2004, în Bacău. De la încadrarea sa în 1951 și până la trecerea în rezervă în 1989, a lucrat la Direcția Bacău, ocupând diferite funcții. Între 1959 și 1960 a fost șeful Serviciului raional Târgu-Ocna, iar între 1960 și 1967 a fost șeful secției de la Moinești. A ocupat și funcția de locțiitor șef

⁹³² *Ibidem*.

⁹³³ Radu Ciuceanu, *op. cit.*, p. 313.

⁹³⁴ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹³⁵ Radu Ciuceanu, *op. cit.*, p. 338.

⁹³⁶ Lista securiștilor 1949-1989, p. 26 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

⁹³⁷ *Ibidem*, p. 26.

inspectorat județean între 1968 și 1973. În 1981 era colonel, șeful Inspectoratului Județean de Securitate Bacău. La 18 iunie 1981 semnează o notă în care identifică persoanele din județul Bacău care sunt cercetate în problema „Eterul”⁹³⁸.

LĂZĂROIU, Constantin, născut la 16 ianuarie 1927 la Letea Veche, Bacău și decedat în 1982, în Bacău. Între 1954 și 1955 este șef serviciu la Moinești, fiind apoi între 1956 și 1962 loțiitor și șef serviciu la Piatra-Neamț. Între 1962 și 1965 lucrează la Serviciul Raional Roman, iar spre final, până la trecerea în rezervă, la Direcția Regională Bacău.⁹³⁹

LEONTE, Ioan, născut la 11 ianuarie 1924 la Strunga, Iași și decedat în 1994, în Bacău. Între 1953 și 1977, când este trecut în rezervă cu gradul de maior, lucrează la Direcția regională Bacău, secția 7.

LOVENSTEIN, Lică, locotenent-major la Securitatea din Târgu-Ocna.⁹⁴⁰

MADIM, Velicu, născut la 11 octombrie 1933 în Bulgaria și decedat în 2010, în Piatra-Neamț. A lucrat între 1963 și 1965 cu gradul de locotenent-major la Direcția Regională Bacău.⁹⁴¹

MANEA, Ioan, născut la 30 mai 1932 la Horgești, Bacău și decedat în 2005, în Câmpulung Moldovenesc. La începutul carierei, lucrează la Direcția Regională Bacău.

MIHALCEA, Aurel, născut la 14 februarie 1931 la Focșani. Încadrat în 1951 la Direcția Regională Bacău. Între 1963 și 1968 a fost șef serviciu la Târgu-Ocna. Din 1968 și până în 1985 lucrează la Inspectoratul Județean Neamț, unde a ocupat funcțiile de loțiitor șef inspectorat (1968-1971, 1972, 1973-1974) și șef inspectorat (1971, 1972), colonel, comandant la Securitatea Piatra-Neamț între 1970 și 1980.⁹⁴²

⁹³⁸ *Ibidem*, p. 27.

⁹³⁹ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁴⁰ Silvia Colfescu, *op. cit.*, p. 854.

⁹⁴¹ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁴² Doina Jela, *op. cit.*, p. 180.

MIHĂILĂ, locotenent-major la Securitatea Onești.⁹⁴³

MIHOLCĂ, anchetator la Securitatea Bacău.⁹⁴⁴

MISARU, Neculai, născut la 11 august 1928 la Traian, Bacău. Locotenent-colonel, loțiitor la Piatra-Neamț între 1955 și 1956 și comandant între 1973 și 1977.⁹⁴⁵

NEAȚĂ, ofițer de Securitate la Bacău, anchetator în 1950 al lotului organizației „Frontul Patriei”.⁹⁴⁶

NECULAI, Constantin, născut la 1 ianuarie 1953 la Cosmești, Teleorman și decedat în 1998, în Buzău. Între 1975 și 1985 a lucrat în cadrul Inspectoratului Județean Bacău.⁹⁴⁷

NEGREA, Pavel, născut la 13 ianuarie 1933 la Cotești, Vrancea și decedat în 1993, în Bacău. De la încadrare în 1962 și până la trecerea în rezervă, în 1988, a lucrat la Direcția Regională și Inspectoratul Județean Bacău.⁹⁴⁸

NIȚĂ, Marin, născut la 12 iunie 1934 la Bâldana, Dâmbovița și decedat în 1991, în Piatra-Neamț. Încadrat în 1957 cu gradul de locotenent la Secția Bicaz. Din 1961 este numit șef birou la Serviciul raional Târgu-Ocna. Din 1969 și până în 1989 lucrează în cadrul Inspectoratului Județean Neamț, la Serviciul 2. În 1984 era locotenent-colonel la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț. La 25 mai 1984 semnează o notă de analiză a D.U.I. (Urzică Vasile), în care se cerea verificarea sa la domiciliu, pentru a identifica materiale asemănătoare celor folosite în cazul „Pasarela”⁹⁴⁹.

⁹⁴³ *Ibidem*, p. 181.

⁹⁴⁴ Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, vol. IV, p. 38.

⁹⁴⁵ Radu Ciuceanu, *op. cit.*, p. 335.

⁹⁴⁶ Neculai Popa, *Represiune și rezistență în ținutul Neamțului*, București, Editura Vremea, 2000, p. 71.

⁹⁴⁷ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁴⁸ *Ibidem*.

⁹⁴⁹ Lista securiștilor 1949-1989, p. 34 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

OAIDA, Alexandru, născut la 25 decembrie 1911 la Vulcan, Hunedoara și decedat în 1999, în Bacău. Între 1955 și 1958 a fost șef secție raională Târgu-Ocna.⁹⁵⁰

OANCEA, Ion, născut la 3 noiembrie 1928 la Câmpulung, Argeș. Între 1978 și 1980 a lucrat la Securitatea Târgu-Ocna, iar între 1980 și 1983, la Securitatea Gh. Gh.-Dej.⁹⁵¹

PÂRVU, Nastase, ofițer la Securitatea Roman.⁹⁵²

PETCU, Grigore Ioan, colonel, în anii 1980 seful Inspectoratului Județean de Securitate Neamț. A pus în dezbaterea colectivului de oameni ai muncii din cadrul Liceului „Stefan cel Mare” Târgu-Neamț, persoana care făcea acțiuni dușmănoase, asculta Europa Libera și citea Paul Goma, după ce în prealabil „vom informa organele județene de partid”⁹⁵³.

POLAK, Toma, născut la 12 martie 1934 la Târgul Frumos și decedat în 1997, în Roman. Între 1956 și 1968 este încadrat la Regionala Bacău, fiind șef secție la securitatea Târgu-Neamț (1963-1967). Între 1968 și 1972 lucrează în cadrul Inspectoratului Județean Neamț, după care până în 1989, la Securitatea Roman.⁹⁵⁴

POPA-STOICAN, Constantin, născut la 17 decembrie 1926 la Simeria și decedat în 2002, în Cincu, Brașov. Între 1966 și 1971 a fost încadrat la Inspectoratul Județean Neamț, fiind șef al acestuia între 1968 și 1971.⁹⁵⁵

PREOTEASA, Emil, născut la 21 martie 1933 la Bunești, Vâlcea și decedat în 2001, în Bacău. De la încadrarea sa în 1953 și până la trecerea sa în rezervă, în 1988, a lucrat la

⁹⁵⁰ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁵¹ *Ibidem*.

⁹⁵² Cicerone Ionițoiu, *op. cit.*, p. 111.

⁹⁵³ M.O., part. III, 800/14 decembrie 2007, decizia CNSAS, 3353/19 octombrie 2007.

⁹⁵⁴ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁵⁵ *Ibidem*.

Direcția și Inspectoratul Județean Bacău, ocupând diverse funcții. În 1981 era locotenent-colonel, șeful Serviciului III, la Inspectoratul Județean de Securitate Bacău. La 18 iunie 1981 semnează o notă în care identifică persoanele din județul Bacău care sunt cercetate în problema „Eterul”.⁹⁵⁶

RADU, Dumitru, născut la 11 decembrie 1921 la Căldăraru, Argeș și decedat în 1997, în Bacău. Între 1955 și 1968 a fost șef de direcție la Direcția Regională Bacău și șef al Inspectoratului Județean Bacău între 1971 și 1977, fiind trecut apoi în rezervă cu gradul de general-maior.⁹⁵⁷

RANGU, Constantin, născut la 1 ianuarie 1931 la Pașcani și decedat în 1999, în Suceava. A fost șef de securitate la Inspectoratul Județean Neamț între 1985 și 1989, fiind trecut apoi în rezervă.⁹⁵⁸

RĂSPĂPOI, Mihai, născut la 28 februarie 1928 la Târgu-Neamț și decedat în 1992, în Bacău. Între 1959 și 1963 este încadrat cu gradul de căpitan la Direcția Regională Bacău.⁹⁵⁹

SOLMAN, Nicolae, născut la 17 decembrie 1922 la Horia, Neamț. Sublocotenent la Securitatea Roman, 1949, apoi la Bacău, 1951. Șef la secția raională de Securitate Bacău, 1960. Maior la Inspectoratul Județean de Securitate Bacău, august 1968.⁹⁶⁰

STANCIU, Vasile, în 1984 era locotenent-colonel la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț, serviciul de informații interne. În iunie 1984 semnează o notă-raport de „completare la planul de măsuri asupra modului cum se va proceda pentru influențarea numitului Ursu (Urzică Vasile) pentru a renunța la concepțiile sale ostile.”⁹⁶¹

⁹⁵⁶ Lista securiștilor 1949-1989, p. 39 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

⁹⁵⁷ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁵⁸ *Ibidem*.

⁹⁵⁹ *Ibidem*.

⁹⁶⁰ Florica Dobre, (coord.), *op. cit.*, p. 338.

⁹⁶¹ Lista securiștilor 1949-1989, p. 43 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

STERPARU, Toderiță, locotenent-colonel în 1981, șeful Serviciului III, la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț. La 13 iunie 1981 semnează o notă în care identifică persoanele din județul Neamț care sunt cercetate în problema „Eterul”.⁹⁶²

SZABOU, Francisc, în 1955, era locotenent-major la Securitatea Târgu-Ocna.⁹⁶³

ȘERBAN, Iancu, născut la 30 iulie 1925 la Craiova și decedat în 1999, în Onești. Încadrat în 1950 la Direcția Regională Bacău până în 1955. Între 1957 și 1958 este încadrat la Penitenciarul Piatra-Neamț, iar între 1958 și 1959, la Colonia de muncă Baraj Onești, cu gradul de locotenent-major⁹⁶⁴

ȘLEIM, Avram, sublocotenent, șeful Biroului 5, anchete la Securitatea raionului Neamț. A imigrat în Israel la începutul anilor '80.⁹⁶⁵

ȘTEFĂNESCU, Andrei, locotenent, comandant la Piatra-Neamț, în 1953.⁹⁶⁶

TALPĂU, locotenent la Securitatea Roman.⁹⁶⁷

TIRON, Constantin, în 1984, era locotenent-colonel la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț. La 25 mai 1984 semnează o notă de analiză a D.U.I. (Urzică Vasile), „in comuna Vînători, urmărirea informativă se va face prin sursele «Neamțu», «Ghiocel», «Strungaru», din legătura lucrătorilor postului de miliție.”⁹⁶⁸

TODÂRCĂ, Simion, născut la 16 februarie 1949 la Reditu, Neamț. Încadrat în 1972 până în 1979 la Securitatea Gh. Gh.-

⁹⁶² *Ibidem*, p. 44.

⁹⁶³ *Ibidem*, p. 45.

⁹⁶⁴ http://www.cnsas.ro/cadrele_securitatii.html.

⁹⁶⁵ Marius Oprea, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente, 1949-1989*. Iași, Editura Polirom, 2002, p. 100.

⁹⁶⁶ Radu Ciuceanu, *op. cit.*, p. 335.

⁹⁶⁷ Mihai Timaru, *Destinul unui ofițer. Amintiri*, București, Fundația Academia Civică, 2000, p. 89.

⁹⁶⁸ Lista securiștilor 1949-1989, p. 46 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

Dej. Din 1980 și până în 1989 lucrează în cadrul serviciului 3 din cadrul Inspectoratului Județean Neamț.⁹⁶⁹

TOMA, Alexandru, sublocotenent, ofițer politic la Bacău în 1955.⁹⁷⁰

TRIPONESCU, I., în anii '50, era căpitan la Direcția Raională de Securitate Bacău.⁹⁷¹

VAIS, Isidor, născut la 16 martie 1910 la Moinești. Între 1958 și 1959 a lucrat cu gradul de locotenent-colonel în cadrul Direcției Regionale Bacău.⁹⁷²

VÂRLAN, Nicolae, în 1984, era locotenent-major la Inspectoratul Județean de Securitate Neamț. La 25 mai 1984 semnează o notă de analiză a D.U.I. (Urzică Vasile) în care cere „identificarea persoanelor care au luat cunoștință de conținutul scrierilor tendențioase ale lui D.U.I.”⁹⁷³

VOLCESCU N. Iorgu, în 1948, era sublocotenent la Serviciul Județean de Securitate Bacău.⁹⁷⁴

ZALANCOVSCHI, locotenent la Bacău în 1949.⁹⁷⁵

ZELTER, Paul, în 1948, era căpitan, șeful Serviciul Județean de Securitate Bacău.⁹⁷⁶

6.3. Dislocări de persoane. Domiciu obligatoriu

Regimul comunist a stabilit începând cu 1949 domiciliul obligatoriu (D.O.) pentru mai multe categorii de

⁹⁶⁹ http://www.cnsas.ro/cadrede_securitatii.html.

⁹⁷⁰ Radu Ciuceanu, *op. cit.*, p. 313.

⁹⁷¹ Lista securiștilor 1949-1989, p. 47 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

⁹⁷² http://www.cnsas.ro/cadrede_securitatii.html.

⁹⁷³ Lista securiștilor 1949-1989, p. 48 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

⁹⁷⁴ *Ibidem*, p. 49.

⁹⁷⁵ Florica Dobre, *op. cit.*, p. 338.

⁹⁷⁶ Lista securiștilor 1949-1989, p. 50 pe <http://www.grupul.ro/?p=1064>

persoane considerate ostile și dușmănoase regimului. O primă categorie a fost cea a proprietarilor și administratorilor de moșii deposedați de bunuri în noaptea de 1 spre 2 martie 1949, pe baza Decretului nr. 83. Astfel au fost evacuate cu D.O. 7959 de persoane, cărora li s-a fixat D.O. pe termen nelimitat în localități stabilite de autorități, care nu prezentau o importanță economică, politică sau strategică. Astfel, la Piatra Neamț se aflau la 4 martie 1949 53 de persoane venite din Roman, Bacău și Suceava.⁹⁷⁷

Foștii proprietari au fost aduși într-o situație de mizerie, unii dintre ei recurgând la cerșit pentru a supraviețui. În acest sens, prefectul de Neamț raporta M.A.I. în 1951 „că din alte județe ne-au venit 99 de moșieri, din care o parte sunt lipsiți de orice lucru strict necesar, fiind evacuați fără să poată lua lucrurile prevăzute în instrucțiuni. Unii sunt bătrâni și fără nicio sursă de venit, care creează în sânul populației din oraș o atmosferă de compătimire, de aceea propunem ca M.A.I.-ul să aprobe ca aceștia să fie transferați cu domiciliul la mănăstirile din județ, unde să nu aibă voie să iasă din incinta mănăstirii”⁹⁷⁸.

În 1950, prin H.C.M. 1154 din 26 octombrie, se stabilea scoaterea din centrele aglomerate a persoanelor care „dăunau construirii socialismului în R.P.R.”. Astfel au fost dislocate un număr de 4052 de persoane, unele dintre acestea persoane cu origine socială modestă. În 1952 au fost dislocate din zona de vest numeroase persoane, precum Ardelean Gheorghe, farmacist de profesie, din Beius, Oradea, dislocat la 1 septembrie 1952, la Piatra-Neamț pe motiv „că a fost membru marcant în P.N.L.-Brătianu”⁹⁷⁹.

⁹⁷⁷ Nicoleta Ionescu-Gură, *op. cit.*, p.45.

⁹⁷⁸ *Ibidem*, p. 51.

⁹⁷⁹ *Ibidem*, p. 155.

Din Constanța a fost dislocată Mărgăritescu Smarandache în comuna Bicaz-Chei pe motiv „că a fost proprietar de imobil.”⁹⁸⁰ Din Arefu, Argeș, a fost dislocat tot la Bicaz-Chei, Nicolescu Constantin, pe motiv „că are un fiu Radu fugit în Turcia în anul 1948”.⁹⁸¹

Din Constanța au fost dislocate în 1952 un număr de 1114 de persoane la Bicaz. Acolo unde ajungeau o duceau foarte greu. Un exemplu este cel al dislocaților din Lupeni în Tazlău. Aici se aflau dislocate 90 de familii, adică 219 persoane. Aceștia au fost cazați în barăci, împărțite în camere de 5/5 m, unde stăteau între 9 și 12 persoane, femei, bărbați și copii. O altă problemă era cea a situației școlare a copiilor acestora, cărora nu li se permitea să urmeze mai mult de patru clase primare. Persoanele dislocate erau nemulțumite și de condițiile de muncă, fiind încadrate necorespunzător pregătirii lor. Nu aveau haine de protecție, nu aveau dreptul la acestea, iar salariul primit era de 200 de lei, insuficient pentru un trai decent.⁹⁸²

Din Giurgiu au fost dislocate în 1952 823 de persoane, din care 13 la Piatra-Neamț⁹⁸³, 2 în comuna Sascut-Roman⁹⁸⁴, 2 în Bacău⁹⁸⁵ și 12 în Tîrgu-Neamț⁹⁸⁶.

⁹⁸⁰ *Ibidem.*

⁹⁸¹ *Ibidem*, p. 156.

⁹⁸² *Ibidem*, pp. 170-172.

⁹⁸³ Ivănescu Constantin, avocat; Ivănescu Vera, profesor; Vâlcu Victoria, referent; Anastasiu Malei și soția sa, Anica Lucia; Popescu Constantin, fost preot; Popescu Nicolae, frate cu Constantin, fost pretor; Parisești Ion Marin, fost pretor și soția sa, Marian Elena; Parisești Carol, funcționar; Parisești Olga, funcționară; Ioana M. Ioana; Ionescu Jean, medic și soția, Paula; vezi Lăcrămioara Stoenescu, *Copii dușmani ai poporului*, București, Editura Curtea Veche, 2007, p. 255, 260.

⁹⁸⁴ Porujnic Constantin, șef serviciu, și soția sa Liuba; vezi Lăcrămioara Stoenescu, *op. cit.*, *Copii dușmani ai poporului*, p. 255.

⁹⁸⁵ Vizitiu Alexandru, funcționar, și soția Elena; vezi Lăcrămioara Stoenescu, *op. cit.*, p. 254.

În 1952 se aflau în regiunea Bacău⁹⁸⁷ 7150 de persoane dislocate, din care 5500 lucrau în industria forestieră, 1500 în construcții la Bicaz și 150 în industria ceramică, la Piatra-Neamț. Conform unei informări a Serviciului „C” din cadrul M.A.I., în 1960, la sfârșitul lunii mai, se aflau în regiunea Bacău 3 persoane cu D.O. pe termen limitat și 141 de persoane cu D.O. pe termen nelimitat.⁹⁸⁸

După Conferința de la Geneva din iulie 1955, dar mai ales după 1960, numărul persoanelor cu D.O. scade, astfel că la 31 martie 1964 se mai aflu în regiunea Bacău, doar 3 persoane cu D.O., una pe termen limitat și 2 pe termen nelimitat.⁹⁸⁹

6.4. Închisori și lagăre de muncă

Bacău

Închisoarea din Bacău a fost un centru minor de detenție politică, în perioada 1951-1955 fiind închise aici 25 de persoane. Aceștia erau foști legionari și polițiști locali, preoți romano-catolici și călugări franciscani⁹⁹⁰. Astfel, în perioada 1945-1960 au fost închiși 25 de deținuți politici: 22, între 1951 și 1955 și 31. între 1956 și 1960. Pentru intervalul 1960-1965, statistica nu menționează nici un deținut politic, deși un alt

⁹⁸⁶ Suveică Vladimir, secretar, împreună cu soția Lucia-Marcela și fiica de 3 ani, Cornelia-Magdalena; Drăgănescu Haralambie, fost comerciant, și soția Elena; Calotă Alexandru, fost deputat, și soția Virginia; Ciobănică Constantin, cu soția Maria și fiii Alexandru și Petre, elevi; vezi Lăcrămioara Stoenescu, *op. cit.*, p. 255, 260.

⁹⁸⁷ ANR, fond CC al PCR- Secția Administrativ-Politică, dosar 60/1952, f. 13.

⁹⁸⁸ ACNSAS, fond D, dosar 53, vol. 4, f. 33-34.

⁹⁸⁹ *Ibidem*, f. 30-33.

⁹⁹⁰ *România, 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea. Vol. 1, A-E*, București, INST, București, p. 143.

document precizează că în 1964 sunt eliberați ultimii deținuți politici⁹⁹¹.

Conducerea a fost asigurată de către Daniel Istrate (1944-1945), Ioan Chițac (1945-1948), Aurel Chelu (1948-1949), lt. maj. Iacob Iliescu (1949-1951), slt. Dumitru Muscalu (1951-1953), cpt. Pavel Chirițescu (1953-1957), mr. Anghel Vasilescu (1957-1963), cpt. Nicolae Cristea (1963-1964) și mr. Ioan Bălăiță (1964-1967)⁹⁹².

Printre torționari îi amintim pe cpt. Asaftei, Anghel Nicolae, col. Fark, colonelul Herșcovici, Barbălată, Ionescu Alezandru, Munteanu, Mazăre, lt. Mutică, mr. Mihalcea Aurel, Mireanu, cp. Ionescu Guiță, col. Pop Ion, col. Pantaș, col. Ușurelu, Timiraș, Stancu și Zelțer.⁹⁹³ O sursă a postului de radio Europa Liberă menționa câteva cadre ale Securității, precum comandantul poliției politice, mr. Titi Zeltzer, cp. Ion Contea, lt. maj. Titi Grumberg, lt. maj. Steierman, anchetator lt. maj. Vălcescu, lt. Zimmermann, lt. Trifea Toma, slt. Ștefan Acatrini și subofițerii Petre Roșu și Matei⁹⁹⁴.

Târgu-Ocna

Târgu Ocna a fost un penitenciar-spital pentru deținuții bolnavi de TBC, fiind caracterizat drept o *Bastilie sanitară a României comuniste*. Sanatoriul-penitenciar TBC a fost construit în 1936-1939, la inițiativa medicului Ioan Cantacuzino. Clădirea avea două etaje, ferestre largi și o curte

⁹⁹¹ AANP, *fond Secretariat*, dos. 1, 1959, vol. 1, doc. 3, f. 102.

⁹⁹² Andrei Muraru (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Iași, Editura Polirom, 2008, p. 113.

⁹⁹³ http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte3/docs/morminte3p_18.htm

⁹⁹⁴ Cf. OSA 300-60-1, RFE Research Institute, *Romanian Unit, Prisons and Camps, 1956-1968, box 436, no 4528/59, f. 2.*

mare. În perioada de dinainte de venirea comuniștilor la putere, fusese un spital bine utilat. În perioada comunistă aici au fost închise mai multe categorii de persoane, contrarevoluționari internați conform Decretului 89 din 1958, deținuți de drept comun și deținuți minori, în diverse perioade numărul acestora fiind între 350 și 550 de deținuți.⁹⁹⁵ Primul deținut politic transferat în 1949 la Târgu-Ocna a fost Ion Lavru, un fost țărănist.

Ziua unui deținut închis aici cuprindea și plimbarea zilnică de circa trei ore, o oră și jumătate dimineața, iar restul după prânz, între orele 15 și 17.⁹⁹⁶ La plimbare deținuții erau scoși în coloană de câte doi, unul după celălalt, fiindu-le interzis fumatul și discuția pe timpul plimbării.

Drepturile celor încarcerați pe motive contrarevoluționare constau în: vorbitor de două ori pe an, pachet cu alimente de 5 kilograme o dată pe lună, scrisoare scrisă familiei și scrisoare primită de la aceasta o dată la jumătate de an.⁹⁹⁷ Pedepsele se aplicau cu avizul medicului, iar cei încarcerați aveau un tratament diferit în funcție de anotimp, adică aveau dreptul la două păaturi în perioada 1 octombrie-15 aprilie, iar ferestrele erau închise pe timpul nopții.⁹⁹⁸

Pentru a ne putea face o imagine a ceea ce a însemnat Târgu-Ocna, vom prezenta mai jos câteva mărturii. Una dintre mărturii este a preotului Viorel I. Todea, care a trecut și prin închisorile de la Turda, Cluj și Văcărești. Despre Târgu-Ocna acesta spune: „...am ajuns la Pușcăria Tg.-Ocna, rânduind la camera 5, cu WC comun cu cei din 4, unde erau repartizați cu profilul medical martalogii, adică acei candidați la plecarea la veșnicie, iar din 5 se completa în 4. La 5 am zăcărit 2 ani și jumătate, cu gândul că, ba azi, ba mâine, trec și eu la 4, dar se

⁹⁹⁵ Andrei Muraru (coord.), *op. cit.*, p. 492.

⁹⁹⁶ *Ibidem*, p. 493.

⁹⁹⁷ *Ibidem*.

⁹⁹⁸ *Ibidem*.

*vede că Dumnezeu a voit altcumva. La ora aceea toate ușile camerelor se deschideau dimineața și așa rămâneau până seara, deci cei mai sănătoși de pe la etaje veneau pe la noi rânduiți și ne făceau curățenia cerută, cu fiecare în parte...*⁹⁹⁹

O altă mărturie este cea a pastorului Richard Wurmbbrand, care prezintă traiul zilnic de la Târgu-Ocna: *„În cameră se înghesuiau douăsprezece paturi și câteva mese mici. Ferestrele erau deschise și, printre ele, puteam vedea niște oameni lucrând la o grădină cu flori, iar dincolo de ei, ziduri înalte și sârmă ghimpată. Era un loc foarte liniștit. Aici nu auzai nici clopote de alarmă, nici răcnete de gardieni. Într-adevăr, nici urmă de gardieni. Se temeau de contaminare și, pe cât posibil, se țineau departe de pacienți. Purtam hainele în care fuseserăm arestați, peticite cu ce se putea găsi. Hrana era adusă de deținuții de drept comun până la ușa secției deținuților politici și, de acolo, distribuită celulelor. Cei care puteau umbla veneau să-și ia porția, ceilalți o primeau în pat. Hrana nu era bună, dar era în orice caz superioară celei din alte închisori. Bolnavii zăceau pe paturile lor de suferință și flecăreau ceasuri întregi. Numai în camera numărul 4 era o altă atmosferă. Din cauză că nimeni nu ieșea viu din ea, era cunoscută sub numele de camera morții*”¹⁰⁰⁰.

După experimentul reeducării de la Pitești, studenții reeducați au fost trimiși și în alte penitenciare din țară. În luna mai 1950, circa 40 de studenți piteșteni TBC-iști, reeducați și reeducatori, au fost sosit la Târgu-Ocna. Cel care a condus procesul de reeducare a fost Nuti Pătrășcanu. Vasile Badale și un alt reeducat de la trecut pe la Suceava, Eugen Munteanu, au încercat să primească acordul conducerii penitenciarului, adică acordul comandantului Ștefan Daniliuc și ofițerului politic

⁹⁹⁹ AFDPR Alba (ed.), *Noi nu am avut tinerețe. Cronica rezistenței anticomuniste (1945-1989)*, Alba Iulia, 2001, p. 152.

¹⁰⁰⁰ Richard Wurmbbrand, *Cu Dumnezeu în subterană*, București, Editura „Stephanus”, 2001, pp.90-91.

Augustin Șleam, pentru a desfășura acțiunea de reeducare.¹⁰⁰¹ Comandantul Daniliuc ar fi aprobat doar izolarea unor deținuți, nefiind de acord cu torturarea acestora, motiv pentru care, la prima încercare de bătaie, i-a amenințat pe Badale și Munteanu că-i va transfera disciplinar la Suceava.¹⁰⁰² Între timp, Nuti Pătrășcanu devenise liderul reeducatorilor de la Târgu-Ocna.

În ziua de 1 mai 1951 s-a produs un eveniment care a marcat sfârșitul reeducării. Deținutul Eugen Dimitrov, în momentul în care torționarii reeducatori s-au apropiat de el, a spart geamul de la ușă și a început să strige după ajutor. Ceilalți deținuți au început și ei să strige, astfel că vocile lor au fost auzite în „orașul plin de oameni pe străzi, datorită faptului că era 1 Mai”.¹⁰⁰³ În urma acestui episod au avut loc anchete, iar reeducarea a încetat, fiind catalogată drept un mare eșec. Potrivit datelor Securității, reeducarea a făcut circa 8 victime la Târgu-Ocna.¹⁰⁰⁴

Despre condițiile de aici povestește și Gheorghe Penciu: „...peste secția politici plutea într-adevăr o atmosferă demoralizatoare, întreținută cu abilitate de către conducerea politică a închisorii. În toamna anului 1950, sosiseră de la celebrul penitenciar Pitești două dube cu studenți distrofici, în marea lor majoritate bolnavi de tuberculoză pulmonară sau osoasă...”¹⁰⁰⁵ El enumeră și câțiva dintre acei studenți care au încercat să facă din Tîrg-Ocna al doilea Pitești: „... Eugen Munteanu, Pavnuti Pătrășcanu, Constantin Străchineanu, Ion

¹⁰⁰¹ Alin Mureșan, *Reeducarea prin tortură*, în „Memoria”, nr. 57 (4/2006), Editura Fundația Culturală Memoria, București, 2006, p. 25.

¹⁰⁰² *Ibidem*.

¹⁰⁰³ *Ibidem*, p. 27.

¹⁰⁰⁴ I. Bălan, *Regimul concentraționar din România. 1945-1964*, Editura Fundația Academia Civică, 2000, p. 235.

¹⁰⁰⁵ Gheorghe Penciu, *Târgu Ocna, Bastilia sanitară a României*, în „Memoria”, 1/2001 (34), pp.36-37.

*Maniu, Brânduș Vasile, Iorga Pimen, Frederic Cordun, Bârjoveanu, Iftode, Leonida Andreev... ”.*¹⁰⁰⁶

Penitenciarul a fost condus de către următoarele persoane: Ioan Ionescu (1945), Constantin Știrbu (1945), Nicolae Costescu (1946), Ștefan Daniliuc (1946-1950), Anton Brumă (1950-1952), Petru Călin (1952-1953), Gheorghe Ciurcanu (1953-1966), Ștefan Vasile (1966-1968).¹⁰⁰⁷

Lagăre de muncă

Astfel au apărut pe teritoriul României numeroase lagăre numite în timp și în funcție de tipul lor de organizare unități, colonii și batalioane de muncă. Decizia de înființare a acestora a fost luată, după cum arăta Teohari Georgescu în cuvântul său¹⁰⁰⁸ în fața șefilor din D.G.S.P. și a directorilor Regionalelor de Securitate în 28 februarie 1950, la nivelul conducerii Partidului comunist: „Am spus că nu putem trimite în Justiție elementele contra cărora nu avem fapte concrete, dovezi. Sigur că aici nu poate fi vorba decât de o lipsă a noastră. Partidul nostru și Guvernul, în grija pe care o are de a asigura buna desfășurare a muncii în țara noastră, a tuturor oamenilor cinstiți, sa gândit să dea pentru organele noastre posibilitatea ca acele elemente care nu puteau fi încadrate în texte de lege, ca acelea din cod[ul penal, pentru că] așa cum spunea un tovarăș, nu aveam dovezile concrete, sa venit cu o lege care permite Ministerului nostru ridicarea tuturor acelor care agită, care duc activitatea dușmănoasă, care duc activitatea împotriva regimului nostru și care nu se încadrează în texte de

¹⁰⁰⁶ *Ibidem.*

¹⁰⁰⁷ Andrei Muraru (coord.), *op. cit.*, p. 496.

¹⁰⁰⁸ *ASRI, fond D*, dosar nr. 10090, ff. 80-90.

lege, dar duc această activitate. Săi trimitem să se obișnuiască cu o muncă, cu o altă viață”.

Legea la care făcea referire Teohari Georgescu era Decretul nr. 6 din 14 ianuarie 1950 al Prezidiului Marii Adunări Naționale¹⁰⁰⁹, care a fost emis în urma analizării unei Hotărâri a Consiliului de Miniștri din ziua precedentă și semnat de președintele C.I. Parhon. Acesta a dus la înființarea *unităților de muncă*, instrumente „pentru reeducarea elementelor dușmănoase RPR și în vederea pregătirii și încadrării lor pentru viața socială în condițiunile democrației populare și construirii socialismului”. În aceste unități erau trimiși, pe lângă foștii deținuți politici în legătură cu care Securitatea considera că „la expirarea pedepsei nu se dovedesc a fi reeducați”, „acei care prin faptele sau manifestările lor, direct sau indirect, primejduiesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează sau încearcă să îngreuneze construirea socialismului în R.P.R., precum și acei care, în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale, dacă aceste fapte nu constituiesc sau nu pot constitui, prin analogie, infracțiuni”. Trimiterea în unitățile de muncă era dispusă prin decizii ale M.A.I, pe o durată de minimum 6 luni, până la 2 ani. Ea putea fi redusă „în raport cu rezultatele reeducării” (ceea ce nu s-a întâmplat), sau prelungită, fără a putea depăși 5 ani. Părăsirea unităților de muncă „fără autorizație scrisă prealabilă” se pedepsea cu închisoare corecțională de la 6 luni la 5 ani (mai mare decât cea prevăzută în Codul Penal pentru evadarea din penitenciar, care era între 3 și 6 luni).

S-a hotărât, pentru coordonarea acțiunilor represive prevăzute de Decretul 6, crearea unei Direcții a Unităților de Muncă în cadrul Ministerului Afacerilor Interne. Prin Decretul 60

¹⁰⁰⁹ *Ibidem*, dosar nr. 10957, ff.1-2.

din 10 martie 1950¹⁰¹⁰ se stabilea ca organizarea unităților de muncă să se facă prin decizia ministrului M.A.I. (anterior, aceasta cădea în sarcina Consiliului de Miniștri). În martie 1950, în funcția de director general al Unităților de Muncă (și totodată director general adjunct al Direcției Recrutării și Repartizării Forței de Muncă) a fost numit Ilie Bădică¹⁰¹¹.

Prin Ordinul 100 al Direcției Cabinet din 3 aprilie 1950¹⁰¹² din Securitatea Poporului, semnat de directorul general Pintilie Gheorghe, se dezvoltau și se interpretau prevederile Decretului 6, în acord cu teza „ascuțirii luptei de clasă”. Se arăta că „dușmanul de clasă din țara noastră, fabricanții și moșierii expropriați, bancherii și marii negustori, elemente deblocate și epurate din aparatul de stat și chiaburii, slugi ale imperialismului, caută prin orice fel de mijloace ca: zvonuri alarmiste, injurii, manifestări rasiale și șovine, instigări, misticism religios, mergând până la acte de teroare, sabotaj, diversiune, să creeze agitație, să alarmeze populația, să îndemne la nesupunere, să împiedice construirea socialismului”. Tocmai de aceea, „în

¹⁰¹⁰ *Ibidem*, f. 3.

¹⁰¹¹ Născut în 1913, eliberat din această funcție în 31 martie 1966, când a fost numit la conducerea Direcției Generale a Rezervelor Statului (până la 4 iulie 1975). Vezi Ion Bălan, *op. cit.*, pp. 98-99.

¹⁰¹² *ASRI, fond D*, dosar nr. 7778, vol. XXXVI, ff. 64-65.

dezvoltarea art. 1 din Decret” , se precizau care „vor fi categoriile de cetățeni care vor intra în obiectivele Securității cu propuneri de a fi trimiși în unități de muncă” .

În conformitate cu H.C.M. 1554/1952, puteau fi reținuți și internați în *colonii de muncă* cei socotiți că, „direct sau indirect, primejduiesc sau încearcă să primejduiască regimul de democrație populară, îngreunează sau încearcă să îngreuneze construirea socialismului în R.P.R., precum și acei care, în același mod, defăimează puterea de stat sau organele sale, dacă aceste fapte nu constituiesc sau nu pot constitui prin analogie infracțiuni”¹⁰¹³. În această largă categorie erau înscriși toți cei enumerați în Ordinul 100 al directorului general al Securității Poporului din 3 aprilie 1950, începând cu colportorii de zvonuri și încheind cu cei ce vizitează bibliotecile legațiilor occidentale la București. Se prelua chiar ad-litteram formularea dată de Pintilie documentului analizat mai sus, adăugându-se însă și alte categorii susceptibile de a fi trimise la muncă forțată în lagăre, „cadrele active ale fostelor grupuri și partide moșierești”, fiind incluse aici, alături de dușmanii tradiționali ai comuniștilor, activiștii sioniști, ca și membrii grupării politice social-democrate a lui Titel Petrescu sau foștii tovarăși de drum ai comuniștilor, liberalii lui Gheorghe Tătăreanu și Petre Bejan¹⁰¹⁴. Mai luau calea lagărelor „vechea agentură a

¹⁰¹³ ASRI, *Fond D*, dosar nr. 10957, f. 25.

¹⁰¹⁴ Trimiterea în lagăr a membrilor a fost precedată de arestarea liderilor. Titel Petrescu a fost arestat în noaptea de 6 spre 7 mai 1948. Arestarea sa „a surprins mult conducerea titelistă. Aceasta spera că lipsa de activitate publică a PSDI va înlătura arestările și va aduce cel mult o dizolvare a partidului. Imediat ce au aflat, o parte dintre cei rămași în libertate au avut o consfătuire în grădina Cișmigiu (le era teamă de a se întâlni la sediu)” ; ASRI, *fond D*, dosar nr. 2108,

fostului (S.S.I.), vechea agentură a Marelui Stat Major, a Siguranței, Poliției” (cei care nu fuseseră încă arestați)¹⁰¹⁵, foștii condamnați pentru sabotaj, speculă și trecere frauduloasă de frontieră, chiaburii care „sabotează măsurile luate de guvern”, frontieriștii”, rudele celor fugiți peste graniță înainte și după 1945 (tată și copii majori bărbați), „condamnații pentru infracțiuni împotriva securității R.P.R. care la expirarea executării pedepsei, prin comportarea lor nu prezintă încredere de a fi folositori societății”.

Prin Hotărârea 1554, unitățile de muncă înființate în 1950 se transformau automat în colonii de muncă. Părăsirea lor fără bilet de eliberare se considera evadare, fiind pedepsită potrivit „legilor în vigoare”, iar durata internării administrative era cuprinsă între 6 luni și 5 ani. Pe lângă acestea, se înființau și *batalioane de muncă*, „acolo unde [Partidul] va avea necesități”. În batalioanele de muncă erau „mobilizați pentru

f. 474. Vezi și *Cartea Albă a Securității...*, I, p. 455. Ca o ironie a sortii, la această întâlnire de taină participa și Gheorghe Cristescu, primul secretar al Partidului Comunist Român. La rândul lor, cu toate eforturile și compromisurile făcute, nici Gheorghe Tătărescu și nici Petre Bejan (care candidase pe liste la alegerile din martie 1948 în fruntea formațiunii sale pseudo-liberale și susținuse actul de naționalizare din 11 iunie 1948) nu au scăpat de rigorile detenției comuniste; Șerban Rădulescu-Zoner, Gheorghe Cliveti, Gheorghe Onișoru, Dumitru Șandru, Apostol Stan, *Istoria Partidului Național Liberal*, București, Editura All, 2000, pp. 289-291.

¹⁰¹⁵ În 1952, când era acuzat că nu respectase linia partidului, menținând în funcție vechi cadre și întârziind arestarea foștilor polițiști sau ofițeri de informații, Teohari Georgescu se apăra afirmând: „În ce măsură am aplicat linia Partidului, se poate judeca după următoarea situație: în 1951 a trecut la Ministerul de Interne Serviciul de Contrainformații al Armatei. Acest serviciu avea peste 1000 de oameni. Odată cu trecerea la Interne, din acești 1000 peste 600 au fost arestați ca elemente vechi, în frunte cu fostul șef al serviciului, colonelul Evulescu” ; ASRI, fond P, vol. XXII, f. 218.

muncă și vor munci sub pază” bărbați apti de muncă „dovediți că cca 6 luni pe an nu muncesc și că nu au o ocupație precisă și permanentă”, misiții, micii speculanți, meseriașii fără autorizație și neîncadrați în câmpul muncii, „cei ce trăiesc prin vânzarea obiectelor personale acumulate” ș.a. Toți urmau să fie salariați pentru munca prestată cu un salariu asemănător celui curent pentru activități similare și urmau să fie demobilizați din batalioanele de muncă „atunci când vor termina lucrarea sau dacă au avut merite”. Trimiterea în batalioane de muncă era stabilită de aceleași comisii care decideau stabilirea domiciliului obligatoriu, cu consultarea unor reprezentanți regionali ai partidului, Securității și Miliției. Fuga din batalioanele de muncă se pedepsea cu închisoare între 5 și 10 ani. În 11 martie 1954, prin Hotărârea nr. 337 a Consiliului de Miniștri, se decidea desființarea coloniilor și batalioanelor de muncă, probabil ca urmare a abuzurilor petrecute în interiorul acestora, semnalate și anchetate de Procuratură în anul 1953, în urma cărora au fost trimiși în judecată foștii comandanți ai lagărelor de la Canal și de la coloniile de muncă Salcia și Cernavodă. Aici, ca urmare a unor atrocități greu de închipuit, au murit mii de oameni.¹⁰¹⁶

¹⁰¹⁶ Este greu de estimat numărul total al victimelor, în actualul stadiu al cercetărilor, care totuși pe ansamblu este de ordinul miilor. Pentru soarta foștilor comandanți de lagăr anchetați în urma crimelor comise, edificator este cazul lui Augustin Albon. Intrat în DGSP cu gradul de căpitan la înființarea acesteia, a fost director al Direcției a VI-a (Paza Guvernului). Albon era originar din Turda (fiu al lui Ion și al Mariei, născut la 22 mai 1910), unde fusese ceaprazar. După intrarea sa în partid, ajunsese în 1945 să lucreze în Siguranță. La înființarea Canalului, a părăsit DGSP pentru a primi misiunea de a asigura paza unităților de muncă de aici. Evocat în numeroase mărturii ale supraviețuitorilor pentru cruzimea sa, a „patentat” un mijloc de tortură specific, denumit „stâlpul

După desființarea coloniilor de muncă, „toate persoanele care la data prezentei hotărâri se află internate administrativ vor fi deferite organelor de urmărire penală pentru cercetarea faptelor comise sau vor fi puse în libertate”. Ca singură măsură suplimentară în afara pedepselor penale sau a deciziei de internare în fostele colonii de muncă, M.A.I. urma să stabilească domiciliu obligatoriu pentru cei din închisori și lagăre care „dovedesc că nu s-au reeducat”.¹⁰¹⁷

În 1967-1968, Consiliul Securității Statului a documentat trimiterea „în unități, colonii și locuri de muncă obligatorie a unui număr de circa 29000 persoane.”¹⁰¹⁸ Cifra mai poate suporta adăugiri, întrucât chiar un document al Securității arăta că „posibilitățile de a stabili în mod cât mai complet șirul abuzurilor și ilegalităților sânt limitate de faptul că în arhivele Securității Statului nu se pot identifica multe documente”.

infamiei”. Deținutul legat la acest stâlp era bătut și batjocorit de gardieni, brigadieri și deținuți. Se afirmă că a omorât mai mulți deținuți la Canal, bătându-i cu lopata sau călcându-i în picioare, călare pe calul său alb. Om scund, solid și taciturn, obișnuia să se adreseze deținuților: „cu gamela să săpați Canalul, bandiților!” A fost avansat în 1954 în funcția de director general al Penitenciarelor, dar la scurtă vreme a fost arestat și încarcerat la Jilava, fiind, după unele surse, condamnat la 25 de ani de închisoare, din care a executat doi sau trei. După eliberare nu s-a mai întors în Turda, rămânând în București, unde a lucrat, până la pensie, ca inspector al croitoriilor CENTROCOOP; Doina Jela, *Lexiconul negru. Unelte ale represiei comuniste*, București, Editura Humanitas 2001, pp. 26-27

¹⁰¹⁷ ASRI, fond D, dosar nr. 10957, f. 15.

¹⁰¹⁸ Arch. C.Ex. al CC, nr. 264/18.02.1972, vol. IV, f. 7.

Numărul total al celor internați în lagăre de muncă poate fi estimat la cel puțin 50000 victime ale măsurilor administrative utilizate de Securitate.

Bicaz

Aici a funcționat o colonie de muncă pentru construirea barajului hidrotehnic Izvorul Muntelui. Începuturile datează din 1951, când prin H.C.M. 502 din 6 iunie 1951, era înființată fabrica de ciment, ce avea să deservească lucrările la sistemul hidrotehnic. Pe șantierul de la Bicaz au lucrat și deținuți politici, unii dintre ei fiind aduși aici de pe șantierele Canalului, închise în iulie 1953. Printre deținuții de aici se aflau și cei care au trecut prin penitenciarul de tranzit de la Iași, cei de la Aiud, considerați nereeducați dar și cei reeducați la Pitești și Gherla. Unul dintre aceștia a fost Silvestru Nanu, care la expirarea pedepsei de trei ani, în 1951, a mai primit o pedeapsă administrativă de 2 ani, executată la Bicaz.¹⁰¹⁹ Acesta își amintește că regimul de la Bicaz era mult mai bun decât în alte închisori, deoarece deținuții lucrau în aer liber, aveau apă și nu erau bătuți. Însă și munca era destul de grea, deținuții folosind doar lopată și târnăcop.

Pentru deținuți au fost organizate două lagăre, cu „barăci fără curent electric și cu geamurile acoperite cu scânduri”.¹⁰²⁰ Primul dintre ele se afla la Dodeni, fiind destinat pentru cei care lucrau pe șantierul de la Baraj și Tunel-Intrare, iar celălalt se afla pe actualul amplasament al stadionului orașului, pentru cei care lucrau la ridicarea gării C.F.R. și la terasamentul căii ferate Bicaz-Piatra Neamț.

¹⁰¹⁹ *România, 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea. Vol. 1, A-E*, București, INST, 2011, p.p181-182.

¹⁰²⁰ *Ibidem*, p. 182.

Lagărul de la Dodenii avea forma dreptunghiulară și era înconjurat de o dublă rețea de sârmă ghimpată înaltă de cel puțin 3 metri unul de altul, străjuite fiind la colțuri de câte un observator înalt, deschis spre cele patru puncte cardinale. Lângă poartă se afla administrația lagărului, unde își afla biroul comandantului, dar și unde locuiau securiștii și militarii. Deținuții locuiau în barăci lungi de circa 20 m înșirate paralel. În lagăr la început nu era curent electric, deținuții culcându-se odată cu lăsarea întinericului.

Întrucât geamurile barăcilor în care erau închiși aceștia aveau vedere spre drumul național, conducerea lagărului, a dispus ca în dreptul fiecărui geam să fie bătute paravane din scânduri la o distanță de 20 cm, atât cât să permită intrarea doar pe lateral a luminii solare. Atunci când erau scoși la muncă de la lagăr până la baraj, numeroși soldați însoțeau convoiul, întreg traseul, populația civilă neavând voie să se apropie de deținuți.

Condițiile dure de muncă și lipsa de experiență a deținuților politici au determinat producerea a numeroase accidente de muncă din care au rezultat morți și răniți. Numărul lor nu se știe exact deoarece multe din accidente nu au fost raportate sau consemnate. Viața deținuților politici nu valora aproape nimic!

Un segment important l-au reprezentat și militarii dintr-o unitate special înființată prin decretul 2 din 14 ianuarie 1950, astfel că până în 1959 aici au muncit 1200 de militari. Aceștia erau recrutați din rândul urmașilor celor care erau socotiți indezirabili, copii de chiaburi, de moșieri, industriași, de învățători, pentru că toți aceștia erau socotiți prea „periculoși pentru a ține o armă în mână, așa că-i trimitea la muncă aici”¹⁰²¹.

¹⁰²¹ *Ibidem.*

Un alt segment important de forță de muncă l-au reprezentat și deportații, șantierul fiind pentru ei batalion de muncă. Unul dintre cei peste 2000 de constănțeni care au fost deportați la Bicaz a fost și Constanța Craiu, care a fost deportată în 1952, la vârsta de 18 ani: „eram crema negustorimii din Constanța, comercianți de parfumuri și mătăsurii, și în vara anului 1952 ne-a urcat în vagoane pe toți, cu restricție de bagaj de 10 kilograme și am ajuns aici. Nici cel mai amărât om nu are 10 kilograme. Și acest lucru nu ni-l făcea niște străini. Eram români contra români. Am călătorit două zile și două nopți și am ajuns la Bicaz. Aici am îmbătrânit...Ce s-a făcut aici nu s-a făcut cu cântec, ci cu muncă, dar ce-aș mai cânta un tangou acum. Mergeam în fiecare zi pe jos 10 kilometri ca să ajung la șantier. Ghetele mi se rupseseră și mi le legasem cu sârmă. Dădeam toată ziua la ciur pentru nisip să-l folosească la construit”¹⁰²², spunea Craiu.

La 1 iulie 1960 sistemul hidroenergetic de la Bicaz a fost dat în folosință . Deși era o realizare de primă importanță pentru economia țării, meritele miilor de deținuți politici care au muncit și murit nu au fost amintite până în 1990.

Odată închise gurile de evacuare ale barajului acumularea apei Bistriței a cuprins zone întinse până la Poiana Largului. Practic întregul fost raion Ceahlău a fost desființat, fiind afectate localitățile de pe valea Bistriței: Cârnu, Secu, Izvorul Alb, Potoci, Ruginești, Buhalnița, Grozăvești, Chirițeni, Hangu și Ceahlău. Vetrele așezărilor au fost modificate radical, fostele sate reconstruindu-se pe culmile din jurul lacului sau în alte zone ale raioanelor Piatra-Neamt și Tg.- Neamt.

¹⁰²² *Cum s-a construit în zece ani hidrocentrala care a luminat România și ce povești de viață au rezistat muncii pe șantierul de la Bicaz*, în „Ziarul Financiar”, 27 septembrie 2010.

Printre torționarii de la Bicaz enumerăm pe Albu, Dogaru (căpitan, comandant), Pietraru (ofițer politic).¹⁰²³ Dintre deținuții care au trecut pe aici îi putem aminti pe Berciu Ion, Duca M. (Câmpia Turzii), Damian Radu (Comandantul aviației de la Budești), Flondor (baron), Găbureac (student); Grigorescu (doctor din Oltenia); Ivan Cornel (doctor), Kungel (ceasornicar din Timișoara), Marinescu (inginer din Iași), Miszrachi (pianist), Moș Adam, Maniu (student din Făgăraș), Müller Cornel (profesor din Aradul Nou), Müller Helmut (Timișoara), Niculescu Laurențiu (inginer), Pangică (instructor parașutist), Popescu-Mehedinți Traian (contabil), Protopopescu (comandor de marină), Șerban Raul (profesor), Sturza (student), Tărtăcuță (student de la Iași, cocheta cu administrația), Ungheanu (inginer), Vlădescu (doi frați din Ploiești), Voicu Sorin (din Puchenii-Prahova)¹⁰²⁴ sau Ciudin Victor, maior din Craiova, fiind în situația de a fi pedepsit pentru atitudinea lui împotriva administrației, nu a acceptat să fie dus la izolare, preferând să se bată cu milițienii, care voiau să folosească forța. Regman I. student, fost în reeducarea de la Pitești.¹⁰²⁵

Lagărul era format din mai multe unități de muncă și formațiuni. Una dintre aceste unități a fost U.M. 5, din cadrul formațiunii 0871. Comandant al acesteia a fost între 6 iulie 1952 și 2 decembrie 1953 locotenentul Dragomir Dobre.¹⁰²⁶ Comandantul pazei în perioada august noiembrie 1953 a fost

¹⁰²³ http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte3/docs/morminte3p_18.htm

¹⁰²⁴ www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte3/docs/morminte3p_2.htm.

¹⁰²⁵ www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte2/docs/morminte2p_7.htm

¹⁰²⁶ *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției generale a Penitenciarelor. Aparatul central 1945-1989*, vol. 2, Iași, Editura Polirom, 2011, p. 206.

locotenentul Ene Marin. Într-o notă-raport din 3 decembrie 1953 adresată de către șeful Serviciului Operativ din M.A.I. către adjunctul ministrului, general-maior Ady Ladislau, se menționa că „în ziua de 19 iulie 1953, slt. Ene Constantin, aflându-se în stare de ebrietate, a avut o serie de exprimări și gesturi nepermise față de alte persoane civile. La înapoierea din excursie, a mers pe scara mașinii, de unde scuipa, înjura și dădea cu piciorul în diferiți civili pe lângă care trecea mașina. Tot slt. Ene, aflându-se la un bal în comuna Bicaz, s-a bătut cu civilii împreună cu un ofițer de Pompieri. În calitatea sa de comandant de pază, atitudinea lui față de subalterni lasă mult de dorit”¹⁰²⁷. A fost pedepsit cu 3 zile de arest. Această formațiune a efectuat lucrări la calea ferată Tarcău-Bicaz și la fabrica de ciment de la Bicaz.

Borzești

Lagărul de aici figura cu indicativul Formațiunea 0694, adică drept spațiu de detenție nu foarte dur, dar cunoscut și pentru neregulile administrative, furtul alimentelor de către gardieni sau falsuri în gestiune pentru a putea acoperi furturile.¹⁰²⁸ Unul dintre cei care au fost închiși în acest lagăr, Iacob Pintilie, scrie în cartea sa autobiografică precum că lagărul de la Borzești era o subunitate a celui de la Onești și că „aici am fost amestecați fără a se mai ține cont de culoarea politică. Cât timp am stat la Borzești, deținuții n-au mai fost scoși la muncă. Eram toți pe picior de așteptare fiindcă aproape zilnic se mai elibera câte un lot mai mare sau mai mic”¹⁰²⁹. Aici erau în 1954 1458 de deținuți.¹⁰³⁰

¹⁰²⁷ *Ibidem*, pp. 220-221

¹⁰²⁸ Andrei Muraru (coord.), *op. cit.*, p. 119.

¹⁰²⁹ Iacob Pintilie, *Băjenie și surghiun*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 2001, p. 68.

¹⁰³⁰ Radu Ciuceanu, *op. cit.* p. 18, 23.

Beneficiarul muncii deținuților din această formațiune era Ministerul Construcțiilor. Într-o ședință de analiză a muncii D.G.P.C.M., care a avut loc la 28 august 1956, locotenentul-major Ficioru Ion a luat cuvântul pentru a semnala unele probleme cu care se confrunta formațiunea 0694 Borzești. Ficioru semnala conducerea D.G.P.C.M. că la această colonie s-au trimis mai mulți deținuți „ciungi și orbi”, care nu puteau fi folosiți la munci și care îngreunau munca celor 3 sanitari ai unității. De asemenea, Ficioru mai preciza că la această fuseseră trimiși deținuți fără haine și echipament, iar din punctul de vedere al cazării deținuților situația se prezenta dramatic. Ficioru atrăgea atenția că deținuții nu puteau da randament pe șantierul Trustului de Energo-Construcții deoarece paturile în care dormeau aceștia erau vechi și pline de ploșnițe.¹⁰³¹

În perioada în care a deținut funcția de comandant al formațiunii 0694 Borzești, a fost acuzat de „imoralitate”, pe motivul că întreținea relații intime cu fiica unui deținut, cu soția casierului, cât și cu alte două femei de „moravuri ușoare”, de ale căror servicii beneficiau și cadrele din D.G.P.C.M. care veneau în control la această unitate, fapte pentru care a fost retrogradat din funcție și mutat la Colonia de muncă Periprava/formațiunea 0830. De asemenea, ofițerul a fost acuzat că la Borzești a organizat o serie de chefuri cu unele cadre din unitate, la care au luat parte mai mulți ofițeri din aparatul central al D.G.P.C.M. (căpitanul Bâra Anghel și locotenentul Păun Dumitru) și chiar ofițerul de contrainformații al coloniei, locotenentul-major de securitate Pruteanu Constantin.

Abaterile comise de căpitanul Ficioru și colegii săi au fost descoperite de Serviciul cadre al D.G.P.C.M. și Grupa „D”

¹⁰³¹ „Stenograma ședinței de analiza muncii DGPCM din 28.08.1956”. AANP, Fond *Secretariat*, Dosar nr. 23/1956, ff. 46-47.

din Direcția regională MAI Bacău, care au efectuat o serie de investigații pentru a stabili vinovații pentru această stare de lucruri. La data de 31 martie 1958, Serviciul cadre din D.G.P.C.M. a întocmit o notă-raport ce conținea concluziile investigațiilor și propunerile de pedepsire a celor vizați (acuzățiile aduse ofițerului Ficioru au fost recunoscute de către acesta în declarațiile date la Serviciul de cadre al D.G.P.C.M.).¹⁰³²

Comandanții acestui lagăr au fost: col. Ioan Ficior (1954-1958), col. Marin Martalogu (1959), iar adjuncți: cpt. Vasile Popa, loțiitor pentru servicii, lt.-col. Gheorghe Diaconeasa, loțiitor pază regim (1959). Ofițerii politici de la Borzești au fost cpt. Mircea Vasiliu (1956) și mr. Constantin Manea (1958)¹⁰³³. Loțiitor de pază a fost între 1 martie 1956 și 1 octombrie 1959 locotenentul-major Ion Diaconescu.¹⁰³⁴ Șeful biroului cultural (1 aprilie-1 iulie 1954) și educator (1 iulie 1956-1 august 1959), a fost locotenentul-major, Ion Urzică.¹⁰³⁵ Șeful formațiunii (30 iunie 1956-1 decembrie 1957) și loțiitor comandant (1 decembrie 1957-1 august 1959) a fost căpitanul Gh. Huzlău, pedepsit în iunie 1958 cu 10 zile de arest în garnizoană pentru deficiență de conducere.¹⁰³⁶ Formațiunea 0680, Onești-Baraj, a fost subordonată din 1956 acestei formațiuni, până la desființarea coloniei Borzești, în 1 octombrie 1959.¹⁰³⁷

¹⁰³² Notă-raport din 31 martie 1958 semnată de către șeful Serviciului cadre din DGPCM, locotenent colonelul Stanciu Nicolae. AANP, Fond *Cadre*, dosar personal F-1195, dosar nepaginat.

¹⁰³³ *România, 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea. Vol. 1, A-E*, București, INST, 2011, p. 217.

¹⁰³⁴ *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției generale a Penitenciarelor. Aparatul central 1945-1989*, vol. 1, Iași, Editura Polirom, Iași, p. 234.

¹⁰³⁵ *Ibidem*, p. 475.

¹⁰³⁶ *Ibidem*, p. 276.

¹⁰³⁷ *Ibidem*, p. 297.

Onești

Colonia a fost înființată pe 1 aprilie 1953. Pentru construcția rafinăriei și Combinatului Chimic de la Borzești-Onești, au fost aduși o parte din condamnații administrativi și au muncit împreună cu cei de drept comun la: drumurile de acces spre Borzești, canalul de la râul Trotuș la rafinăria Borzești, barăci cu pereți de stuf pentru cazarea deținuților și obiective industriale sau civile aferente combinatului chimic.¹⁰³⁸ În 1954, la Onești erau 3004 deținuți, iar la Onesti-Baraj, 467 de deținuți.¹⁰³⁹ Aici și acum se lucra în condiții mai bune decât la Canal, deoarece aveau liber duminica, iar pământul era nisipos, nu argilos ca în Dobrogea. În plus, puteau primi pachete de la familii, de 5 kg pe lună, fapt ce la lagărele de muncă era o raritate.

Printre acei care au trecut pe aici se găseau: Angelescu, profesor universitar de la Iași, preotul din com. Ferești, jud. Vaslui, Popa Gh., învățătorul din com. Băsești, jud. Bacău, Neagu, avocat din Panciu, Micle Alexandru, avocat, Satu Mare, Mociulski, general cunoscut pentru degradarea lui morală din închisori, unde a abandonat demnitatea omenească.¹⁰⁴⁰

La Onești, într-una din nopți, când era planton Mociulski, a venit în control un milițian caporal. După ce a observat că totul e în ordine, a întrebat „Ce ai fost tu mă înainte

¹⁰³⁸ Andrei Muraru (coord.), *op. cit.*, p. 410.

¹⁰³⁹ Radu Ciuceanu, *op. cit.*, p. 18, 23.

¹⁰⁴⁰ www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte2/docs/morminte2p_7.htm

de a veni aici?" „General, să trăiți, domnule caporal".¹⁰⁴¹ Prin luna mai 1955 a început din nou eliberarea condamnaților administrativi și a durat o lună de zile. Cei care au rămas au fost mutați în colonia Borzești, unde li s-a aplicat regim de închisoare. Colonia a fost condusă de locotenent Traian Halale (1953), colonel Ioan Alexoaie (1954-1955), locotenent-colonel Ioan Porojan (1957). Tot aici a funcționat și un azil psihiatric.¹⁰⁴² Colonia Onești-Baraj (formațiunea 0680) a fost condusă printre alții de către locotenenții-majori Dumitru Iordache (iunie-31 octombrie 1954) și Ion Anton (1 noiembrie 1954-1 iulie 1956).¹⁰⁴³

Au mai funcționat colonii de muncă la formațiunea 0892 Comănești, unde comandant a fost Ion Anton (1 iulie-1 octombrie 1956)¹⁰⁴⁴, colonia de muncă Roznov, formațiunea 0692, pentru ridicarea complexului chimic de la Săvinești. Aici a fost comandant între 1 octombrie 1956 și 1 martie 1957, locotenentul-major Marian Petrescu.¹⁰⁴⁵

¹⁰⁴¹ www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanitoiu/morminte3/docs/morminte3p_2.htm.

¹⁰⁴² *Români, a 1945-1989. Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea. Vol. 2, F-0*, București, INST, 2012, p. 652.

¹⁰⁴³ *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției generale a Penitenciarelor. Aparatul central 1945-1989*, vol. 1, Iași, Editura Polirom, 2009, p. 82.

¹⁰⁴⁴ *Ibidem*.

¹⁰⁴⁵ *Ibidem*, p. 363.

ÎN LOC DE CONCLUZII

Dimensiunea represiunii comuniste este încă greu de stabilit, iar cercetarea arhivelor este la început și încă ne oferă surprize.

Am văzut că rezistența la colectivizare a făcut numeroase victime dar și arestări. La nivel național au fost peste 80 000 de arestări și 30 000 de procese publice¹⁰⁴⁶.

În 1960, 701 preoți erau încă arestați sau deținuți, cei mai mulți ortodocși, sub acuzația de a fi fost legionari. De fapt era răspunsul Securității și regimului față de cea mai serioasă, potențială, amenințare la adresa regimului comunist.

Dosarele Securității arată că mai mult de 70 000 de persoane au fost arestate între 1948 și 1958, date care se referă la anumite categorii de persoane, dacă admitem cifra lui Dej privitoare la arestarea a 80 000 de țărani. În perioada 1945-

¹⁰⁴⁶ *Scântea*, 7 decembrie 1961.

1964 au fost condamnate 73 310 persoane, dintre care 335 au primit pedeapsa cu moartea, 24 905 persoane au fost achitate, 21 068 de oameni au fost trimiși în lagăre de muncă, iar 3847 au murit în detenție¹⁰⁴⁷.

În această carte este o mărturie a Golgotei neamului românesc din cele două județe, de la oameni simpli, până la elita intelectuală. Cartea de față nu are nevoie de concluzii din partea autorului. Concluziile le vor trage toți cei care o vor citi și vor înțelege din toate datele, evenimentele și personajele prezentate dimensiunea gulagului românesc.

Cartea, mărturie vie a comunismului, este un instrument de lucru pentru profesorii de istorie, dar și o lectură pentru publicul larg dar, cel mai important, o lecție de istorie pentru tineri.

¹⁰⁴⁷ Dennis Deletant, *Teroarea comunistă în România*, Iași, Editura Poliron, 2001, p. 105.

POSTFAȚĂ

Adevărata Românie o cunoști prin martirii săi, prin oamenii simpli care au dat un rost unor trăiri lipsite de orice urmă de egoism, trăiri încărcate de simțire românească, de hotărârea de a lupta împotriva nedreptăților instaurate de un sistem politic.

Represiunea politică, organizată de guvernele comuniste în perioada 1945-1989, a reprezentat partea ascunsă a unei Români care trăia hrănită de minciună și demagogie, care se construia pe devalorizarea sufletului românesc, pe nimicirea spiritualității sale, pe vânzarea de iluzii unor oportuniști ai momentului.

Autorul acestei cărți, profesor Emanuel Bălan, așează pe coala albă dovezi incontestabile ale unei epoci care a „lucrat”, în esența sa, mentalitatea poporului român. Atingerea demagogică adusă mentalității colective printr-un exercițiu

continuu de represiune și-a atins scopul, lăsând și după 1989 o societate civică mereu în așteptarea deciziilor politice, rareori activă și capabilă să schimbe ceva în societatea românească.

De ce? O parte dintre posibilele răspunsuri se vor descoperi citind cartea profesorului Bălan, *Anticomunism și represiune comunistă în Neamț și Bacău (1945-1989)*. Parcurgând textul cărții, ai impresia că la finalul acesteia vei găsi cu certitudine și o listă cu persoanele care au plătit pentru ce s-a întâmplat, o listă tehnică, la fel cu listele care conțin numele și datele celor care au zăcut ani de zile în închisoare, pentru simplul fapt că înțelegeau românismul și identitatea lor altfel!

Autorul își construiește lucrarea pe un filon de aur al neamului românesc, trudind cu seriozitate la descoperirea de fapte concrete. Nimic din această carte nu este dedicat imaginarului; toată informația este o constatare a realității, cu nume, date concrete, fapte verificate în arhivele statului sau descoperite în studii de referință pentru istoria epocii.

Filonul de aur este tezaurul de români adevărați pe care represiunea comunistă a încercat să îi extirpe din memoria poporului român, prin teroare, prin legi, prin închisori dedicate lor, prin reeducare, prin instrumente și mijloace ale unei gândiri bolnave, îndreptate spre distrugerea demnității românului. Demnitatea românească însăși a fost trimisă la închisoare, pentru prea mult timp!

Axa valorică a acestei cărți pornește de la faptul că în conținuturi veți găsi adevăruri, că ele sunt concret organizate pe categorii sociale: acel filon de aur despre care făceam referire mai sus, pornind cu *monahul român* pedepsit pentru credința sa, urgisit și condamnat pentru fapte imaginare,

continuând cu *țăranul român*, iubitor de pământ, tradiție și moștenire autentică, *muncitorul* adevărat fără „avânt revoluționar”, dar capabil să recunoască faptul că a devenit unealta unui sistem, *femeia româncă*, mamă, fiică, soră, formatoare de caractere și veșnic dispusă la sacrificii, *intelectuali* reduși la tăcere...,toți cei care, într-un mod sau altul, au format rezistența românească sub guvernarea comunistă.

Coala albă de hârtie suportă și date despre cei investiți cu putere decizională, membrii securității, organizarea impecabilă a acesteia, informatorii și delatorii organizați și ei în tenebroasa lume a unei instituții menite să reducă la tăcere pe oricine s-ar fi împotrivit sistemului care i-a înființat.

Autorul tratează pe îndelete și legislația rușinoasă a epocii, cu caracter represiv, legislație care sprijinea din plin eforturile securității de a „curăța” statul de „elemente periculoase” și de a forma mult-râvnita „nouă societate”. Cât de nouă? De ce era necesară? Cui servea de fapt? Ce au pus în loc? De ce se fac vinovați de ruptura istorică ce a distrus un stat pe cale să fie cu adevărat democratic, modern și competitiv?

Vă propun un simplu exercițiu de imaginație, la finalul lecturii acestei cărți: *încercați să ștergeți din istorie perioada comunistă, lăsați loc imaginației să construiască o Românie așa cum se configurase în perioada interbelică. Gândiți-vă câți dintre martirii noștri nu ar fi căzut pradă terorii, câți intelectuali ar fi creat premisele unui progres real, câți români demni ar fi gândit românește, pentru români, pentru sine, pentru țară...,nu împotriva propriei identități, nu împotriva spiritualității unui neam creștin în esență, tolerant și iubitor de rădăcini. Cât timp trebuie să ne crească iar rădăcini, să se*

scutire frunzele infestate, să se transforme mugurii sănătoși în semințe ce vor da naștere unui stejar ?

Se cuvine să îi mulțumim autorului, prof. Emanuel Bălan, pentru truda sa de a scoate din arhive, la lumina zilei, aceste documente care, pe noi cititorii, ne ajută să redobândim încrederea în adevăratele valori, nu la nivel teoretic, ci la nivel de fapte. Cartea este accesibilă și elevilor, în special elevilor de liceu, reprezentând o resursă importantă pentru profesorul de istorie, de oriunde din România, sau poate fi lecturată de cititorii fideli ai cărților dedicate temei specificate chiar de titlul ei.

Conținuturile acestei cărți, cu aproape 100 de referiri bibliografice, în jur de 1000 de note, fotografii – document, surse directe de arhivă, stau mărturie unei munci de cercetare care confirmă încă o dată menirea profesorului de istorie: educația istorică, păstrarea identității, raportarea trecutului la prezent, în mod obiectiv.

*Prof. Elena Preda,
Inspector școlar disciplina ISTORIE,
Inspectoratul Școlar Județean Neamț,
30.01.2014*

Bibliografie selectivă

Arhive

1. A.A.N.P., fond Secretariat
2. A.A.N.P., fond Cadre
3. Arh. C.Ex. al C.C. al P.C.R.
4. A.C.N.S.A.S., fond D.
5. A.M.I., fond D.M.R.U.
6. A. Nat. Iași, fond Inspectoratul General Administrativ Iași.
7. A.S.R.I., fond D.

Ziare

1. „Buletinul Oficial” 1953, 1957, 1958
2. MO, 2007, 2012, 2011, 2009, 1949
3. *Scântea*, 3 martie 1949
4. *Gazeta de Neamț*, 2004
5. *Analele Sighet*, VII

Site-uri

http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanit oi/morminte3/docs/morminte3p_18.htm

http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanit oi/morminte2/docs/morminte2p_7.htm

http://www.procesulcomunismului.com/marturii/fonduri/ioanit oi/morminte3/docs/morminte3p_2.htm

Lucrări de specialitate

1. AFDPR Alba (ed.), *Noi nu am avut tinerețe. Cronica rezistenței anticomuniste (1945-1989)*, Alba Iulia, 2001
2. Aioanei, Constantin; Troncotă, Cristian, *Contra armatei negre a călugărilor și călugărițelor*, în „Magazin Istoric”, anul XXX, nr. 1(346), ianuarie 1996
2. Aioanei, Constantin; Troncotă, Cristian, *„Desființați mănăstirile”-un ordin care nu a mai sosit*, în „Magazin Istoric”, anul XXXII, nr. 8(377), august 1998
4. Anania, Valeriu, *Pro memoria. Acțiunea catolicismului în România interbelică*, București, Editura Institutul Biblic și de Misiune al B.O.R., 1993
5. Antohe, Ion, *Răstigniri după Ialta*, București, Editura Albatros, 1995
5. Bălan, Ion, *Regimul concentraționar din România. 1945-1964*, București, Editura Fundația Academia Civică, 2000
6. Bălan, Ioanichie, *Viața și nevoințele arhimandritului Cleopa Ilie*, Iași, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1999

7. Caravia, Paul; Constantinescu, Virgiliu; Stănescu, Flori, *Biserica întemnițată. România, 1944-1989*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 1998
8. *Cartea Albă a Securității, vol. II, august 1948-iulie 1958*, București, Serviciul Român de Informații, 1994
9. Cătănuș, Dan (coord.), *Intelectuali români în arhivele comunismului*, București, Editura Nemira, 2006
10. Ciuceanu, Radu, *Regimul penitenciat din România, 1940-1962*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001
11. Ciupea, Ioan, *Morții penitenciarului Aiud, 1945-1965*, în „Anuarul Institutului de Istorie Cluj”, nr. XLIX, 2010
12. Colfescu, Silvia, *Memorialul ororii. Documente ale procesului reeducării din închisorile Pitești, Gherla*, București, Editura Vreamea, 1995
13. Constantiniu, Florin (coord.), *Un destin și o viață. Omagiu profesorului Radu Ciuceanu la 75 de ani*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2003
14. *Codul Penal...*, ediția 1955
15. *Codul Penal, ediția 1960*, București, Editura Științifică, 1960.
16. *Codul Penal...*, ediția 1958
17. *Cum s-a construit în zece ani hidrocentrala care a luminat România și ce povești de viață au rezistat muncii pe șantierul de la Bicaz*, în „Ziarul Financiar”, 27 septembrie 2010
18. *Dicționarul ofițerilor și angajaților civili ai Direcției generale a Penitenciarelor. Aparatul central 1945-1989*, vol. 1, 2009, vol. 2, 2011, Iași Editura Polirom
19. Dobre, Florica (coord.), *Bande, bandiți și eroi. Grupurile de rezistență și Securitatea (1948-1968). Documente*, București, Editura Enciclopedică, 2003
20. Dobre, Florica, Dușu, Alesandru, *Distrugerea elitei militare sub regimul ocupației sovietice în România, vol II, 1 aprilie*

1947-27 iulie 1964, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001

21. Dobrințu, Dorin, *Colectivizarea agriculturii și represiunea împotriva țărănimii din România, 1949-1962*, în vol.coord. de Ruxandra Cesereanu, „Comunism și represiune în România”, Iași, Editura Polirom, 2006

22. Dobrințu, Dorin, *Rezistența armată anticomunistă din Bucovina. Gărzile Decebal și grupul Grigore Sandu (1949)*, în „Memoria”, nr. 2-3, 2005

23. Gabor, Adrian; Petcu, Adrian Nicolae, *Biserica Ortodoxă Romană și puterea comunistă în timpul Patriarhului Justinian*, în „Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității București”, an II, 2002, București, 2003

24. Ghiurea, Eugen, <http://www.stirilazi.ro/62-de-ani-de-la-revolta-taranilor-din-bargaoani.html> accesat 20 dec 2012

25. Grigorescu, Liviu, *Politica de laicizare a slujitorilor bisercii și a credincioșilor*, în „Analele Sighet”, nr. VII, 200

26. Nicoleta Ionescu-Gură, *Dimensiunea represiunii din România în regimul comunist*, București, Editura Corint, 2010

27. Ioanid, Ion, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, vol. IV, București, Editura Albatros, 1994

28. Ioanid, Ion, *Închisoarea noastră cea de toate zilele*, vol. V, București, Editura Albatros, 1996

29. Ionașcu, Constantin, *Rezistența anticomunistă din Dobrogea*, Constanța, Editura Ex Ponto, 2009

30. Ionițoiu, Cicerone, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. I, București, Hrisovul SRL, 1995

31. Ionițoiu, Cicerone, *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului*, vol. III, București, Microhart SRL

32. Ionițoiu, Cicerone, *Morminte fără cruce. Contribuții la cronică rezistenței românești împotriva dictaturii*, vol. II, Freiburg, Editura Coresi, 1983

33. Ionițoiu, Cicerone, *Morminte fără cruce. Contribuții la cronica rezistenței românești împotriva dictaturi*, vol. III, Freiburg, Editura Coresi, 1985
34. Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar A-B*, București, Editura Mașina de scris, 2000
35. Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar C*, București, Editura Mașina de scris, 2002
36. Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar D-E*, București, Editura Mașina de scris, 2002.
37. Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar F-G*, București, Editura Mașina de scris, 2002.
38. Ionițoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar F-G*, București, Editura Mașina de scris, 2002
39. Ionitoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar H, I, J, K, L*, București, Editura Mașina de scris, 2003
40. Ionitoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar M*, București, Editura Mașina de scris, 2004
41. Ionitoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar P-Q*, București, Editura Mașina de scris, 2006.
42. Ionitoiu, Cicerone, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși. Dicționar R*, București, Editura Mașina de scris, 2007
43. Jela, Doina, *Lexiconul negru. Unelte ale represiunii comuniste*, București, Editura Humanitas, 2001
44. Maier, Alexandru, *Am fost medic la Gherla. Dreptul la adevăr*, Târgu-Mureș, Editura Mentor, 1998

45. Manea, Vasile; Ionițoiu, Cicerone, *Martiri și mărturisitori ai bisericii din România (1948-1989). Biserica ortodoxă. Vol.1. Ediția a-II-a.* Cluj-Napoca, Editura Patmos, 1998
46. Merișca, Costin, *Tărâmul Gheenei*, Galați, Editura Port-Franco, 1993
47. Munteanu, Ioan, *La pas, prin reeducările de la Pitești, Gherla și Aiud sau Ridică-te Gheorghe, ridică-te Ioane*, București, Editura Majadahonda, 1997
48. Muraru, Andrei (coord.), *Dicționarul penitenciarelor din România comunistă (1945-1967)*, Iași, Editura Polirom, 2008
49. Mureșan, Alin, *Reeducarea prin tortură*, în „Memoria”, nr. 57 (4/2006), București, Editura Fundația Culturală Memoria, 2006
50. Onișoru, Gheorghe (coord.), *Cu unanimitate de voturi*, București, Fundația Academia Civică, 1996
51. Onișoru, Gheorghe (coord.), *Mișcarea armată de rezistență anticomunistă din România, 1944-1962*, București, Editura Kullusys, 2003
52. Oprea, Marius, *Banalitatea răului. O istorie a Securității în documente, 1949-1989*, Iași, Editura Polirom, 2002
53. Oprea, Marius, *Informatorii Securității*, în „Magazin istoric”, octombrie 2001, pp. 26-29
54. Oprea, Marius; Olaru, Stejărel, *Ziua care nu se uită, 15 noiembrie 1987, Brașov*, Iași, Editura Polirom, 2002
54. Păiușan, Cristina, Ciuceanu, Radu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, vol. I (1945-1958)*, București, I.N.S.T., 2001
55. Penciu, Gheorghe *Gărzile Decebal*, în Memoria, nr. 2, 2002
56. Penciu Gheorghe, *Târgu Ocna, Bastilia sanitară a României*, în revista Memoria, 1/2001 (34)
57. Petcu, Adrian Nicolae, *Participarea BOR la rezistența anticomunistă*, în vol. Mișcarea de rezistență anticomunistă din România. 1944-1962, București, Editura Kullusys, 2003

58. Pintilie, Iacob, *Băjenie și surghiun*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001
59. Popa, Neculai, *Represiune și rezistență în ținutul Neamțului*, București, Editura Vremea, 2000
60. *Problema romano-catolică*, în „Almanahul Presa Bună”, Iași, 1999, p. 170
61. Radina, Remus, *Testamentul din morgă*, București, Editura Tinerama, (f.a.)
62. Rădulescu, Mihai; PS Slătineanu, *Preoți în cătușe*, București, Editura Ramida, 1997
63. Rădulescu-Zoner, Șerban, *Instaurarea totalitarismului comunist în România*, București, Editura Cavallioti, 1995
64. Rădulescu-Zoner Șerban (coord.), *Istoria Partidului Național Liberal*, București, Editura All, 2000
65. *România, 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea, vol. 1, A-E*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011
66. *România, 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Represiunea, vol. 1, F-0*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2011
67. *România, 1945-1989. Enciclopedia regimului comunist. Instituții de partid, de stat, obștești și cooperatiste*, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2012
68. Roske, Octavian, *Colectivizarea agriculturii. Represiunii totală, 1957-1962*, în „Arhivele Totalitarismului”, an 3, nr. 2/1995
69. Roske, Octavian, *Mecanismele represive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. II. D-G*, București, Editura Academiei Române, 2003
70. Roske, Octavian, *Mecanismele represive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. III. H-L*, București, Editura Academiei Române, 2004

69. Roske, Octavian, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. IV. M*, București, Editura Academia Română, 2005
70. Roske, Octavian, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. V. N-O*, București, Editura Academiei Române, 2006
71. Roske, Octavian, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. VI. P*, București, Editura Academiei Române, 2007
72. Roske, Octavian, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. VII, Q-R*, București, Editura Academiei Române, 2008
73. Roske, Octavian, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. VIII, S-S*, Editura Academiei Române, București, 2009
74. Roske, Octavian, *Mecanisme repressive în România 1945-1989. Dicționar biografic, vol. IX, T-Z*, București, Editura Academiei Române, 2011
75. Scurtu, Ioan, (coord.), *România. Viața politică în documente 1947*, București, Arhivele Statului din România, 1994
76. Târziu, Claudiu, <http://www.jurnalul.ro/special/prabusirea-centrului-de-comanda-al-rezistentei-69039.htm>
77. Todirașcu, Dan, *Organizația anticomunistă Mișcarea de rezistență a tineretului român (1948-1950)*, în „Analele Sighet”, nr. 7
78. Todorov, Tzvetan, *Confruntarea cu extrema. Victime și tortionari în secolul XX*, București, Editura Humanitas, 1996
79. Voicescu, Constantin, *Oameni ai Bisericii în rezistența anticomunistă din munții și codrii României*, în „Analele Sighet”, nr. 2
80. Wurmbrand, Richard, *Cu Dumnezeu în subterană*, București, Editura Stephanus, 2001

81. Zugravu, Cezar, *O istorie a rezistenței și represiunii 1945-1989*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2002

Anexe

1. 1947, ianuarie 22. Notă a Direcției Siguranței Statului privind activitatea Episcopului Justinian Marina în anul 1946.

22 ianuarie 1947

În cercurile apropiate P.S. Episcopului Justinian, vicarul Mitropoliei Moldovei, se afirmă următoarele:

În cursul lunii iulie 1946, P.S.S. Justinian a primit o scrisoare anonimă de amenințare cu moartea. Conținutul scrisorii în cauză, avea o asemănare suspectă cu conținutul propagandei verbale făcute împotriva episcopului Justinian în mănăstirile Agapia și Varatec, de către căpitanul pensionar Cuza Mihălcescu, fost primar în comuna Pucioasa - Dîmbovița

sub regimul legionar și nepot al lui I.P.S.S. Irineu Mihălcescu, mitropolitul Moldovei, aflat pe atunci la mănăstirea Văratec. La începutul lunii septembrie 1946, a sosit la mănăstirea Văratec, în vizita la I.P.S.S. Mitropolitul Irineu, Episcopul catolic din Franța, Vladimir Ghika, însoțit de Arhimandritul Teodosie Boteanu. Vizita prelatului catolic a durat vreo săptămână, zilnic având loc conferințe intime între acesta cu I.P.S.S. Irineu, Teodosie Boteanu și Cuza Mihălcescu. În ajunul plecării, Episcopul Vladimir Ghika a ținut o conferință în sala atelierelor mănăstirii Văratec în fața celor 700 de maici și surori din mănăstire. Conferința a fost o apologie a misionarismului catolic în țările păgâne, încheindu-se cu asigurarea că Biserica Catolică va ști să iasă biruitoare în lupta care se duce în prezent împotriva ei. Tot așa preotul Pavel Apetroaiei, ucenic al Mitropolitului Irineu, a fost trimis cu manifeste maniste în mănăstirile Agapia, Văratec, Horaița și Almaș, precum și la preoții din Piatra Neamț și Tg. Neamț, menținând tot timpul contactul și primind instrucțiuni de la căpitanul pensionar Cuza Mihălcescu.

(ASRI, fond D, dosar nr. 2488, vol. I, f. 213-215)

2. 10 mai 1957, București. Notă informativă despre clericii ortodocși Ion Chiorbeja, Ghenadie Caraza și Galaction și relațiile lor cu Teoctist Arăpașu, Justinian Marina și Partenie Bușcu

„10 mai 1957

Întâlnirea a avut loc la 12 martie 1957 la agentul „Marcu” acasă cu lt. maj. Curcă Gh.

NOTĂ

CHIORBEJA ION, GHENADIE CARAZA și GALACTION

Este fiu de țăran din apropiere de Tarcău-Neamț¹⁰⁴⁸. De tânăr a intrat în mănăstirea Bistrița de lângă Piatra Neamț, unde era stareț unchiul său GHENADIE CARAZA, care s-a îngrijit de el în toată vremea. Unii călugări spuneau că GHENADIE nu i-ar fi unchi, ci chiar tată lui CHIORBEJA. Nu știu care este adevărul, destul că GHENADIE l-a îndrumat să meargă la seminar și apoi la Institutul Teologic din București, pe care l-a absolvit în 1951, fiind unul din cei mai buni studenți. Cu ocazia examenului de licență, în iunie 1951, deși CHIORBEJA făcuse o teză foarte bună și referatul asupra acestei teze era întocmit de către profesorul ION COMAN, care o [aprecia – n.n.] cu cea mai mare notă (10), a intervenit TEOCTIST, care era atunci rectorul Institutului Teologic și l-a obligat pe COMAN să-i schimbe nota ce i-o dădu-se lui CHIORBEJA la teză din 10 în 7 sau 8. Printr-o astfel de schimbare, urma ca și nota generală la examen să-i fie scăzută, scopul lui TEOCTIST fiind să-l îndeapărteze pe CHIORBEJA de Teologie, ca nu cumva să urmeze studiile superioare de magisteriu. TEOCTIST a stăruit și față de alți profesori care mai erau în comisia examinatoare, ca GRIGORE CRISTESCU, LIVIU STAN etc. ca să-l noteze mai slab pe CHIORBEJA, spunând că este un element rău, necorespunzător ca purtare pentru a i se da note mari.

Nici unul din profesori n-a ținut seamă de presiunile lui TEOCTIST, în afară de COMAN, care i-a coborât nota de la 10 la 8. CHIORBEJA, văzând cele ce i s-au făcut din partea lui

¹⁰⁴⁸ Ion Chiorbeja.

TEOCTIST și scârbit de toate, s-a hotărât să plece din călugărie și să se apuce de altceva. În felul acesta i-a venit gândul să studieze medicina. Constatând că nu-i de ajuns de sănătos și nevrând să-l supere pe GHENADIE CARAZA, nu s-a lepădat de călugărie, dar s-a înscris la medicină la Cluj. Acolo a studiat primii 3-4 ani și apoi s-a transferat la București, de vreo 2 ani. Acum este în anul 6 și locuiește la căminul călugărilor de lângă Patriarhie. Îmbolnăvindu-se de icter de vreo 2 luni, a plecat recent din București la o mănăstire din apropierea capitalei. Ca student la Teologie a fost întreținut de mănăstirea Bistrița, de schitul Tarcău-Neamț, de GHENADIE CARAZA, dintr-o bursă de la Mitropolia Moldovei și din ajutoare de la Episcopia Romanului. Ca student la medicină este întreținut de mănăstirea Bistrița, schitul Tarcău și GHENADIE CARAZA.

În anul 1953, vara, la schitul Tarcău, CHIORBEJA a spus că TEOCTIST, cu care era prieten de multă vreme, a încercat în primăvara lui 1951 să se apropie de el cu gânduri nefirești de homosexual, fapt care l-a revoltat în așa măsură pe CHIORBEJA încât l-a înjurat pe TEOCTIST. De atunci TEOCTIST îi poartă o ură de moarte și s-a dus la patriarh și l-a pârât că ar fi dușman al patriarhului, că-l vorbește de rău, că-l acuză de jefuirea lui CARAZA etc. Ca urmare, patriarhul și TEOCTIST l-au urmărit grav de tot de atunci, cu denunțuri și pârî pe la Securitate etc. și s-au opus ca el să studieze mai departe. Totuși, el s-a înscris la medicină la Cluj, fără să afle patriarhul și TEOCTIST, apoi s-a înțeles cu episcopul de la Roman, TEOFIL, să-l ocrotească. Patriarhul i-a cerut lui TEOFIL să-l caterisească¹⁰⁴⁹ după ce a aflat că se înscriesese la medicină, dar TEOFIL s-a opus, dar l-a avertizat pe CHIORBEJA să se păzească de inamici.

¹⁰⁴⁹ Pe Chiorbeja.

CHIORBEJA a mai spus că TEOCTIST, împreună cu PARTENIE BUȘCU, acum exarh al mănăstirilor la Iași, l-au jefuit pe GHENADIE CARAZA din ordinul lui JUSTINIAN, care era la Iași, furându-i și încărcând în camion tot ce avusese GHENADIE ca lucruri de valoare la mănăstirea Bistrița-Neamț [unde fusese 35-40 ani stareț] și apoi tot ce avea la casa sa de la schitul Tarcău, în 4 camere, covoare, veselă din cea mai scumpă, tacâmuri de argint pentru 24 de persoane, tablouri etc. GHENADIE a scăpat un tablou de Grigorescu, fugind cu el în pădure. Participant la această operație a fost și fiul patriarhului¹⁰⁵⁰, care însă nu s-a arătat la schit, a rămas în vale, conducând operațiile. După ce GHENADIE a fost jefuit la Bistrița și Tarcău, a mai fost jefuit o dată de TEOCTIST și de fiul patriarhului la mănăstirea Văratec, unde fusese dus în surghiun, ca duhovnic, ca să se piardă zvonurile hoțiilor de pe Valea Bistriței și a Tarcăului. Captura de la Văratec a fost însă mai mică, fiindcă Ghenadie fusese avertizat de niște maici și își ascunsese bine ce mai avea.

Acuzat că ar fi trăit cu niște maici tinere, ca MARGARETA OCULESCU și altele, GHENADIE a fost apoi surghiunit de patriarh la mănăstirea Horazim-Neamț, unde se găsește și acum. GHENADIE CARAZA făcuse afaceri mari cu exploatarea de păduri, cereale etc., în asociație cu niște liberali și în concurență cu niște evrei. Prin 1945-1946 evreii respectivi i-au făcut denunțuri că-i antisemit etc. JUSTINIAN se informase că e bogat și-l vâna să-l jefuiască, amenințându-l mereu că va avea neplăceri politice etc., ca să-l sperie și să nu zică nimic când va fi jefuit. Concomitent cu GHENADIE a mai fost jefuit prin aceleași metode și aceiași inși, economul mănăstirii Bistrița, un anume părinte GALACTION. Acesta făcuse și el afaceri cu GHENADIE și era bun prieten cu el. GALACTION se îngrijise în special de TEOCTIST ... și el este cel care i-a

¹⁰⁵⁰ Ovidiu Marina.

plătit lui JUSTINIAN o sumă de cocoșei ca să-l facă pe TEOCTIST întâi arhimandrit, apoi o sumă și mai mare ca să-l facă arhieru, nădăjduind și GALACTION și GHENADIE că în felul acesta îl vor îmblânzi pe JUSTINIAN și-și vor câștiga prin ucenicul lor TEOCTIST, un vlădică protector. De fapt, însă, i-au deschis numai pofta de bani lui JUSTINIAN, care i-a tuns numărul unu pe amândoi.

Fiindcă GHENADIE tace la Horazim l-au lăsat în pace, dar pe GALACTION fiindcă bea și vorbește l-au dus din Moldova în Muntenia să i se piardă urma și să nu-i divulge pe JUSTINIAN și TEOCTIST. CHIORBEJA a mai spus în 1953 la Tarcău că îl cunoaște bine pe NIL DOROBANȚU și că-i știe toate năroziile căci a fost și pe la Tarcău o dată cu 12 apostoli, iar apoi cu 12 bogorodițe, dar că el l-a demascat și l-a luat la goană din Tarcău după ce NIL îi gonise pe toți călugării de acolo și declarase că-și așază tabăra acolo. Când nu de mult GALACTION fusese la București, TEOCTIST i-a dat ordin să plece imediat la Bascoavele, unde se găsește de când a fost adus din Moldova. Atunci când a fost adus din Moldova, TEOCTIST l-a adus cu mașina până aproape de Bascoavele, și-l ține acolo să nu miște deloc. GALACTION s-a săturat de surghiun și vrea să plece de la Bascoavele. În acest scop venise la București să vadă ce se poate face. În București a tras la CHIORBEJA fiindcă îl știa mai de omenie și i-a fost duhovnic. TEOCTIST, aflând că a venit GALACTION la București, s-a dus să vorbească cu el, dar spunându-i-se că este în cameră la CHIORBEJA a renunțat și i-a lăsat vorbă să se ducă GALACTION la el imediat, iar după ce s-a văzut cu TEOCTIST, [Galaction – n.n.] a plecat îndată și înspăimântat înapoi la Bascoavele. Cu toate că CHIORBEJA știe multe despre TEOCTIST și JUSTINIAN, totuși nu vorbește, vrea să stea liniștit până își isprăvește medicina, căci îi este de mare ajutor faptul că locuiește la căminul călugărilor. GALACTION i-a fost duhovnic lui TEOCTIST și lui PARTENIE BUȘCU și

le știe păcatele, iar când bea, vorbește și-i înjură, spunând ce știe. De aceea l-a gonit TEOCTIST atât de repede ca să nu fie ispitit să spună câte ceva „nou” despre el și despre alții. CHIORBEJA: Este un om înzestrat, inteligent și foarte muncitor. Este ironic și zeflemist, de aceea mulți călugări se temeau de limba lui. Este, totuși, destul de tăcut și discret, având școală călugărească. Sentimente politice n-a manifestat ca student la teologie, nici nu știu să fi făcut vreo politică. Are ură neîmpăcată împotriva lui JUSTINIAN și a lui TEOCTIST, deși li se supune și se pare că s-ar găsi în armistițiu cu aceștia.

„Marcu”

2 ex. S.A.”.

ASRI, fond D, dos.7755, vol.5, f.38-40

3. 12-25 iulie 1955, București, Fragment dintr-o notă a Securității despre diaconul Ion Chiorbeja, în care sunt redată spusele sale privind devalizarea casei lui Ghenadie Caraza, stareț al schitului Tarcău / jud. Neamț, de către Teoctist Arăpașu și Partenie Bușcu, la ordinul patriarhului Justinian, în anii 1948-1950.

„[131/]12-25 VII 1955

NOTĂ

MOLDOVA

[...] În ziua de 17 și 18 VII 1953, la schitul Tarcău-Neamț, în pridvorul casei sale și la râul Tarcău, diaconul CHIORBEJA a spus:

a). GHENADIE CARAZA, fost stareț la schitul Tarcău, era apreciat de patriarh, a făcut toată gospodăria, a fost duhovnic la mănăstirea Văratec, ajutând-o pe maica stareță IRINA LECA. [...] Patriarhul i-a cerut însă niște servicii, despre care GHENADIE n-a vrut să audă. Era vorba de bani, afaceri, venituri pentru patriarh, atât din punga lui GHENADIE, care era bogat, cât și din punga mănăstirilor Bistrița și Văratec.

Neacționând GHENADIE, patriarhul s-a dus la el și s-a apucat să-l jefuiască de bunuri. Astfel, l-a pus pe TEOCTIST, care era vicar la Iași (până la alegerea lui SEBASTIAN¹⁰⁵¹, ca împreună cu PARTENIE BUȘCU, prieten al lui TEOCTIST și exarh al mănăstirilor, să devalizeze casa lui GHENADIE de la schitul Tarcău, o casă cu 4 camere, hol și toate acareturile. În această casă, GHENADIE, care a fost peste 40 de ani stareț la Bistrița, om simplu, cu 4 clase primare, dar bun gospodar și întreprinzător, care se ocupa și cu exploatarea de păduri, fiind și președintele unei societăți forestiere câțva timp, adunase o mulțime de avere: zeci de covoare și covorașe, mobilă de cea mai scumpă, veselă scumpă etc. etc. Casa era proprietatea lui, ridicată de el. Făcuse o turbină și avea lumină electrică, lămpi frumoase și diferite instalații de gospodărie casnică, toate electrice. În plus, mai avea și schitul și între 150–200 stupi sistematici, sporiți tot de GHENADIE și îngrijiți de el. TEOCTIST s-a dus și a ales pentru sine ce a vrut, apoi l-a trimis pe PARTENIE BUȘCU, care a deschis casa cu forța, a declarat-o proprietatea schitului și a furat și au cărat improvizat. A furat și a vândut și număr de stupi. A lăsat casa deschisă săptămâni de-a rândul ca să se poată spune că

¹⁰⁵¹ Sebastian Rusan a fost ales ca mitropolit ortodox al Moldovei la 26 februarie 1950.

lucrurile au fost furate. Totul a fost dus la Iași, unde BUȘCU cu TEOCTIST și-au luat partea, dându-i și patriarhului partea leului. Mai târziu, BUȘCU a spus către unii călugări că ar fi luat ceva, mai nimic, să scoată ochii lui TEOCTIST și altor fețe bisericești și politicești cu ceva daruri, covoare etc. [...]

MARCU”.

ASRI, fond D, dos.7755, vol.5, f.43-44

4. 18 Mai 1951, Bacău, Raport al Securității din Regiunea Bacău despre activitatea suspectă a călugăriței Tatiana Radovici de la mănăstirea Agapia.

„Prin curier

136 Tov. Stan. 1903 Școala Normală

Mănăstirea Agapia – D.G.S.S. Reg. Bacău

Nr.341/6832 din 18 Mai 1951

D.G.S.S.

La ordinul Dvs. Nr. 341/63764 tc. din 14 Mai 1951, referitor la călugărița TATIANA RADOVICI, învățătoare de la mănăstirea Agapia, Raionul Tg.-Neamț, raportăm:

Din informațiile obținute în legătură cu sus numita rezultă că este imorală, întreținând legături sentimentale cu o serie de elemente ce vin în contact cu mănăstirea. Astfel, în cursul anilor 1949 și 1950, a întreținut legături cu maiorul deblocat GRAMA VASILE, care în prezent este profesor de

matematică în com. Podoleni, Raionul Buhuși. Sus numitul intenționa să se căsătorească cu aceasta, propunându-i să renunțe la călugărie. În prezent întreține relații cu un locotenent deblocat, al cărui nume n-a fost identificat până în prezent și care, din informații s-ar afla la Academia Comercială din Iași, întreținând legătura prin corespondență cu cea în cauză, care îl ajută materialicește. În cadrul mănăstirii, întreține legături mai strânse cu preoții LUCA TEOFIL, GHERVASE GHERASIM – profesor de pictură la mănăstirea Neamț, ambii având peste 60 de ani. De asemenea, mai întreține legături cu preotul ANANIA, fost șef de cuib legionar, secretar particular al patriarhului JUSTINIAN. Natura acestei relații nu s-a putut stabili până în prezent.

De asemenea, nu s-a putut stabili persoana care a expediat cele 2 scrisori pe numele sus numitei, datorită termenului prea scurt acordat. Întrucât din conținutul scrisorilor rezultă că întreține legături cu elemente reacționare din afara mănăstirii, de la care primește sfaturi și directive, s-a recrutat un informator din anturajul acesteia pentru a ne semnala activitatea ce desfășoară, legăturile sale din interiorul și din afara mănăstirii, precum și natura acestor relații.

Vom raporta la timp noile constatări cu date complete asupra sus numitei.

Lt.-col. de
Securitate

Cpt. de Securitate
Câmpeanu C.
Triponescu I.

T.I./G.S./2.-”.

ASRI, fond D, dos.7755, vol.5, f.168

5. 1946-1947, Iași, Notă informativă, redactată probabil de un cleric ortodox din tabăra adversă, prin care erau denunțați drept complotiști contra regimului și inamici ai episcopului vicar mitropolitan de Iași, Justinian Marina, favoritul guvernului comunist condus de Petru Groza: mitropolitul Irineu Mihălcescu, nepotul său Cuza Mihălcescu, sindicatul preoților ieșeni condus de unii clerici ortodocși considerați ca fiind legionari, conducerile și comunitățile mănăstirilor ortodoxe Agapia și Văratec, unii funcționari ai Ministerului Cultelor, episcopul catolic Vladimir Ghica și arhimandritul unit Teodosie Bonteanu.

„CHESTURA POLIȚIEI IAȘI, BIROUL SIGURANȚEI

NOTĂ INFORMATIVĂ

Asupra unor stări de lucruri ce se petrec la Mitropolia Moldovei

În luna Iulie 1946, P.S. Episcopul Justinian de la Mitropolia Moldovei a primit o scrisoare de amenințare cu moartea. În spiritul conținutului scrisorii, căpitanul Cuza Mihălcescu, nepotul mitropolitului Irineu Mihălcescu, făcea propagandă în mănăstirile Agapia și Văratec din județul Neamț. La începutul lunii Septembrie, au sosit la Mănăstirea Văratec Episcopul catolic din Franța Vladimir Ghica, însoțit de arhimandritul unit Teodozie Bonteanu. Timp de o săptămână au stat în consfătuire cu Mitropolitul Irineu și nepotul său Cuza Mihălcescu, fost primar legionar în com. Pucioasa, jud. Dâmbovița. Arhimandritul Bonteanu este frate cu preotul Bonteanu, comandant legionar care a luat parte la asasinarea fostului Ministru de Justiție Victor Iamandi și ceilalți asasinați

la Jilava. Dispărut din țară, a ajuns până în Franța, unde a intrat sub ocrotirea episcopului catolic Vladimir Ghica, iar actualmente este la Paris. Consfăturile de la M-rea Văratec s'au terminat printr'o conferință a episcopului catolic ținută în sala atelierelor Sf. Mănăstiri Văratec în fața tuturor celor 700 de surori și maici din mănăstire și în fața vizitatorilor sub președenția Mitropolitului Irineu. Conferința a fost o apologie a misionarismului catolic în țările păgâne, terminând cu asigurarea că Biserica catolică, amenințată de Uniunea Sovietică și de Comuniști va ieși biruitoare în lupta contra acestor păgâni. După conferință, chiar a doua zi, mitropolitul Irineu a fost luat de la Mănăstirea Văratec de legionarul arhitect Stoian cu mașina lui și adus la Iași. Mitropolitul a luat conducerea Mitropoliei, oprindu-l pe Episcopul Justinian de la orice activitate în administrația Eparhiei. Imediat s'au adunat în jurul său toți foștii legionari: Arhimandritul Narcis Luchian, Pr. Mihail Acatrinei, diac. Paul Macovei, Gheorghe Sârbu, funcționar în cancelarie, arhimandritul Dionisie Velea, Pr. Evghenie Pojoga, Pr. Melchisedec Manolescu, Pr. Pavel Apetroaiei, Diac. Săbiuță, Pr. N. Bogdan, Protopopul D. Ciolan, Preoții Frații Chirică și alții. Din convorbirile lor s'a putut afla că aveau dispozițiuni de la Centru Legionar din București pentru a întreprinde o acțiune potrivnică P.S. Justinian, cu sprijinul mitropolitului Irineu

Cum se apropiau alegerile, și se socoteau obligați să împiedice cu orice preț orice acțiune de sprijinire a guvernului, toți făcând propagandă pentru Maniu și îndemnând pe mitropolit să nu dea voie episcopului Justinian de a mai sfinți vreo biserică, de a vizita vreo mănăstire sau de a face vreo vizită în eparhie, lucru pe care Mitropolitul Irineu l-a și făcut. Ca să-și camufleze acțiunea lor manistă, au inventat constituirea unui sindicat legionar al călugărilor și funcționarilor de la mitropolie, ducând în eroare chiar pe dl. Niculi, Președintele Comisiei Locale a Sindicatelor, care a luat

chiar parte la constituirea acestui sindicat legionar, în prezența și sub patronajul mitropolitului.

Conducerea sindicatului o au foștii legionari amintiți mai sus. Afară de directivele primite de la fruntașii legionari din București, conducerea acestui sindicat a primit directive și a stat în strânsă legătură prin curier cu domnul Cuza Mihălcescu, instalat la Mănăstirile Văratec și Agapia pentru propagandă contra guvernului și a episcopului Justinian, fapt pentru care Ministrul Cultelor a fost sesizat de către Inspectoratul General al Jandarmeriei. Conducerea acestui sindicat a trimis echipe de propagandă prin Mănăstirile Eparhiei, împrăștiind și manifeste maniste, cum e cazul teologului, frate din mănăstirea Hlincea, Dumitru Durnac, ucenicul Arhimandritului Dionisie Velea, de fel din com. Cristești, jud. Botoșani, care a vizitat Mănăstirile din jud. Botoșani: Vorona și Agafton și alte comune din împrejurimi. În ajutorul lui Cuza Mihălcescu la Mănăstirile din jud. Neamț, a fost trimis Pr. Pavel Apetroaiei, ucenicul Mitropolitului Irineu. El a dus manifeste în Mănăstirile Agapia și Văratec, Neamțu, Horaița, Almaș etc. După indicațiile lui Cuza Mihălcescu s'a dus și la preoții din Piatra Neamț și Târgu Neamț. Toată propaganda acestor foști legionari s'a făcut în numele Mitropolitului Irineu.

La stăruința P.S. Justinian ca sindicatul să meargă în corpore la votare și să poarte în piept fiecare membru semnul B.P.D., ca niște adevărați democrați sindicaliști, n-a răspuns nici comitetul de conducere al sindicatului, iar pe chestiunea votării semnului, toți în frunte cu dl. Gh. Sârbu au avut răspunsuri ironice și sfidătoare. Erau siguri de victoria lui Maniu și mare le-a fost supărarea când au aflat de victoria B.P.D.-ului.¹⁰⁵² Cum însă acțiunea lor avea dublu scop, politic și cu orice preț înlăturarea episcopului Justinian, au continuat

¹⁰⁵² Corect: B.P.D.-ului.

cu masca ipocriziei, punându-l pe Mitropolit să trimită o felicitare D-lui Dr. P. Groza pentru victoria în alegeri, în care mitropolitul votase pe față cu Iuliu Maniu. Acțiunea acestui sindicat a început mai temeinic împotriva episcopului Justinian și a tuturor colaboratorilor săi: Consilierii referenți Constantin Nonea, Dumitru Hădârcă, Grigore Nicolau și Preot Vuescu. Vehemența acțiunii lor a atins culmea în loviturile date împotriva Arhimandritului Teoctist Arăpaș, un distins element democrat, reușind să obțină din partea Mitropolitului înlăturarea sa de la conducerea obștei călugărilor de la Mitropolie și dela filialele din Iași pentru motivul că ar fi devotat Episcopului Justinian, căruia îi comunică secretele sindicatului și membrilor acestui sindicat. În locul Consiliului consilierilor referenți și al vicarilor episcopi, Mitropolitul sub masca ipocriziei sindicatului foștilor legionari, se consultă cu menționații legionari, exercitând prin ei cea mai mare teroare asupra întregii administrațiuni bisericești. Zi și noaptea sunt nelipsiți din jurul Mitropolitului, punându-l să înlocuiască din posturile de răspundere pe toți stareții și starețele din Mănăstiri numiți de Episcopul Justinian și repunând în locul lor pe foștii legionari, pe protopopi etc.etc.

Văzând că acțiunea acestor legionari nu se oprește odată cu terminarea alegerilor, ci ea continuă printr'o serie de provocări, amenințări și teroare împotriva Episcopului Justinian și a tuturor colaboratorilor săi amintiți mai sus în frunte cu venerabilul episcop Valeriu Moglan și că în limbajul lor nu-l scot din „trădători”, afirmând un optimism în reușita acțiunii lor, s'a căutat să se afle care este sursa de încurajare atât a lor cât și a Mitropolitului. Ce s'a putut afla de la ei? Acțiunea lor este dirijată și inițiată chiar din Ministerul Cultelor de către legionarii de acolo în frunte cu profesorii: Dr. Liviu Stan, fost director general al Cultelor în timpul legionarilor, actualmente consilier tehnica Președenția Consiliului, detașat la Culte; Prof. Spiridon Câdea, fost

Comandant legionar al jud. Sibiu, vestit prin binecuvântarea dată armamentului de la Cujir folosit de legionari în rebeliune, actualmente consilier tehnica Președenția Consiliului, detașat la Culte, Preot Ioan Vâscă, fost simpatizant legionar și un devotat al Profesorului Aurel Popa, Secretar General la Ministerul Cultelor sub Antonescu, actualmente secretar General la Ministerul Cultelor.

Legătura între legionarii din Ministerul Cultelor și acei din Iași a făcut-o și o face un curier special, fost inspector de poliție, cu numele de Sftcovici, care din două în două săptămâni sosește la Mitropolie, unde aduce comunicările scrise și verbale din partea celor trei amintiți mai sus către legionarii de la Mitropolie și chiar către Mitropolit, ducând apoi rapoartele de activitate a legionarilor din sindicatul mitropoliei, legionarilor de la Culte. Din corespondența primită de către Narcis Luchian, Mihai Acaterinei, Gh. Sârbu, Pavel Macovei, Melchisedec Manolescu, Mitropolitul Irineu rezultă că acțiunea legionarilor este îndreptată împotriva Patriarhului Nicodim și P.S. Justinian, socotiți trădători ai bisericii, care trebuie înlăturați din demnitățile lor. Mitropolitul Irineu să fie trecut Patriarh ca o răsplată pentru curajul cu care conduce acțiunea legionarilor, iar la Iași, să fie ales Mitropolit, Episcopul Popovici de la Oradea Mare, fost legionar și prieten intim al celor trei legionari de la Ministerul Cultelor, iar după aceasta urmând ca episcopul Popovici să treacă apoi de la Iași la București ca Patriarh peste câțiva ani. În acest sens episcopul Popovici a scris o scrisoare episcopului Grigore Leu de la Huși, cerându-i sprijin pentru alegerea lui ca mitropolit la Iași. Legionarii de la Mitropolia Iași, prin scrisorile persoanelor oficiale de la Ministerul Cultelor, foștii legionari Liviu Stan, Cândea, Vâscă etc., care se afișează ca oameni de încredere ai D-lui Prim-Ministru, au putut lesne convinge pe Mitropolitul Irineu la acțiunea de amenințare și teroare exercitate împotriva episcopului Justinian și a colaboratorilor săi.

Desigur că nici Dl. Prim-Ministru, nici Dl. Ministru Emil Bodnăraș și nici Dl. Ministru al Cultelor nu cunosc acțiunea nefastă a acestor foști legionari camuflați în Frontul Plugarilor, reușind sub masca ipocriziei de a-l induce în eroare. Vizita Episcopului catolic Vladimir Ghica și a Arhimandritului T. Bonteanu, fratele Preotului Bonteanu, asasinul victimelor de la Jilava și colaborator a lui Liviu Stan în treburile bisericești în timpul legionarilor, la Văratec nu este străină legionarilor dela Culte, după cum nu le este străină șederea în Mănăstirea Agapia și Văratec a fostului primar legionar de la Pucioasa, Cuza Mihălcescu, nepot al Mitropolitului Irineu și văr al altui legionar, preot Minculescu, Inspector General la Învățăământul Religios din Ministerul Cultelor. Democratismul legionarilor: Liviu Stan, Câdea și Vâscă și buna lor credință față de Dl. Prim-Ministru, se poate ușor constata din legăturile cu legionarii dela Mitropolia Moldovei care nefiind încadrați în nici un partid politic s'au camuflat într-un sindicat de circa 15-20 membrii și din acțiunea lor întreprinsă împotriva Episcopului Justinian. Toată grija legionarilor de la Mitropolia Moldovei se concentrează în împiedicarea cu orice preț a Episcopului Justinian de a mai lua contact cu preoții, cu autoritățile și cu drept credincioșii, împingând pe Mitropolit să officieze Sfânta Liturghie în toate sărbătorile. Credem că printr'o descindere la acești oameni cât și la Mitropolie s'ar putea descoperi o corespondență care i-ar dezvălui pe acești foști legionari în adevărata lor lumină și totodată s'ar pune mâna pe firele unei organizații legionare care acționează în toată țara”.

ANR, fond Ministerul Afacerilor Interne/Direcția Generală a Poliției [în continuare: fond MAI/DGP], dosar nr. 68/1947, f. 26-29

6. Ministerul Afacerilor Interne

Direcția Regională Bacău

Nr. 341 0068887

Din 2 octombrie 1959

STRICT SECRET

EX NR_

SC 1013

CĂTRE

Ministerul Afacerilor Interne

Direcția a III-a

La ordinul telefonic dat de către Tov. Director al Dir. a III-a lt. Col. Budișteanu, în ziua de 1 oct. 1959 în legătură cu seminarul de călugărițe de la m-rea Agapia raportăm următoarele:

În conformitate cu noul statut de funcționare a mănăstirilor și schiturilor, nu mai sunt prevăzute ca pe lângă unele mănăstiri să funcționeze școli monahale de călugărițe.

Cu toate acestea patriarhul printr-o decizie din 11 sept. 1959, a aprobat funcționarea seminarului monahal de la M-rea Agapia din cadrul raionului Tg. Neamț, iar pentru deschiderea acestui seminar, a fost trimis ca delegat numitul MÂNTULESCU, din cadrul Patriarhiei București, pentru ca la 1 oct. 1959 să facă deschiderea acestui seminar.

În baza dispoziției primite de la împuternicitul regional Bacău, de la Departamentul Cultelor, acesta s-a deplasat la mănăstirea Agapia, unde a găsit pe numitul MÂNTULESCU, căruia i-a pus în vedere că în conformitate cu statutul, nu va putea proceda la deschiderea seminarului.

În această situație acest MÂNTULESCU nu a procedat la deschidere și a cerut relații la patriarhie în acest caz, așteptând rezultatul.

De menționat că elevele ce trebuiau să frecventeze acest seminar până în prezent nu s-au prezentat și în acest sens au primit dispoziții să nu se prezinte nici una până la noi dispoziții.

Până în prezent nu s-au înregistrat nici un fel de comentarii în legătură cu acest lucru, decât mai important de semnalat este faptul atitudinii stareței VERONICA CONSTANTINESCU, care față de împuternicitul Cultelor regional, cât și față de inspectorul general din Departamentul Cultelor VASILESCU, a declarat că dacă așa stau lucrurile ca fără aprobarea scrisă a patriarhului care să anuleze decizia dată din 11 sept. 1959, nu poate să recunoască această hotărâre.

De asemenea sus numita în conformitate cu noul statut trebuie să se supună Mitropoliei de Iași, întrucât până la apariție noului statut, aparțineau direct de patriarhie, în care sens, de asemenea ea a declarat că ea ca șef direct recunoaște numai pe patriarh, căruia i se adresează în orice problemă va avea de rezolvat privind mănăstirea Agapia.

Această stareță a fost pusă pentru a fi scoasă din monahism cun ocazia lucrării ordonate în februarie 1959, în care sens a fost încunoștințată de scoatere, însă ulterior nu cunoaștem în ce împrejurări a rămas în monahism, iar în prezent continuă cu aceeași atitudine de nesupunere dispozițiilor Departamentului de Culte, decât numai atunci când primește indicații de la patriarh.

Dat fiind atitudinea stareței VERONICA CONSTANTINESCU cât și a activității dubioase desfășurată în colaborare cu comandamentul armatelor hitleriste și comandamentul unităților antonesciene din perioada războiului antisovietic, dat fiind și situația că din cauza acesteia cu foarte mare greutate se poate ține legătura cu agentura din această

mănăstire datorită restricțiilor ce le-a introdus pentru fiecare călugărită, propunem din nou a se face intervențiile necesare și să fie scoasă din monahism.

Alte comentarii până în prezent nu ne-au fost semnalate, deoarece această problemă nu este cunoscută decât numai de persoanele arătate mai sus, așteptând să primească dispozițiuni definitive din acest punct de vedere.

În cazul că vom avea semnalări deosebite le vom raporta imediat

ȘEFUL DIRECȚIEI REGIONALE
LT. COL.ss RADU D.
ȘEFUL SERVICIULUI
LT. MAJ. ss TĂTARU N.

ACNSAS, fond Documentar, dosar 71, f. 169-169v.

7. 1955. Situație numerică cu evidența elementelor P.N.Ț. și P.N.L. identificate și luate în evidență de către regiunile de securitate

Reg. Bacău	Problema P.N.T.	Elemente			Fosti conducatori			
		iden.	Eviden.	CC	dep.	Sen.	del.perm.	Com.
		3897	2273	-	2	1	38	93
	P.N.L.	3932	2137	-	-	-	43	101

A.C.N.S.A.S., fond documentar, dosar nr. 189, f. 43-44. P. 410

8. 1965 martie 27. Notă referitoare la „măsurile de influențare obștească“ luate în cazul celor care au avut „activitate dușmănoasă“.

Ministerul Afacerilor Interne
Strict secret
București, 27 martie 1965

Nota Privește: activitatea dușmănoasă a unor elemente asupra cărora s-au luat măsuri de influențare obștească precum și a unor condamnați grațiați în ultimii ani.

-Postolache S. Ștefan din regiunea Bacău, fost legionar, a fost avertizat la 20 martie 1963, pentru că timp îndelungat a adus injurii și calomnii grave conducerii de partid și de stat, defăimând orânduirea democrat populară. La 9 august 1964, față de mai mulți cetățeni s-a manifestat din nou dușmănos afirmând: „...mi-am notat într-un caiet mai mulți membri de partid, pe care atunci când îmi va veni timpul am să-i spânzur“. La 6 septembrie și 8 decembrie 1964, în discuțiile avute cu alți cetățeni, la care a participat și tatăl său Postolache I. Ștefan, fost legionar șef de garnizoană, grațiat în 1963, a afirmat: „...suntem cei mai vechi legionari din Moldova și nu ne vom schimba convingerile, fiindcă regimul se va prăbuși ... va veni în curând în țară Horia Sima și fostul rege Mihai, care vor trage la răspundere pe comuniști“.

– Constantinescu Gheorghe din regiunea Bacău, preot, fost legionar șef de garnizoană, condamnat în anul 1952, pentru uneltire contra statului. După ce a ieșit din închisoare, s-a manifestat dușmănos în repetate rânduri. Ca urmare, în mai 1963, a fost avertizat. El a continuat și după această dată să preconizeze schimbarea regimului din țara noastră. Astfel, la 25 februarie 1965, în cercul său de cunoscuți a afirmat: „sunt fericit că toate cultele religioase își strâng rândurile, sunt la datorie și își spun cuvântul în congrese și mari adunări... comunismul a pierdut frâna... nu mai este în stare să se impună în lume, pentru că în sânul lui există neînțelegeri“...

– Petroiu Ioan din Bacău, funcționar, a fost avertizat în anul 1963 pentru injurii și calomnii grave la adresa Conducerii de partid și de stat. În anul 1964 a fost descoperit ca autor al unor scrisori anonime care amenință cu moartea pe unii activiști ai raionului Moinești. Ca urmare, la 12 ianuarie 1965, a fost avertizat pentru a doua oară. Se cunoaște că și în prezent defăimează realizările regimului. Față de alegerile recente a avut o poziție net dușmănoasă.

- Bulhai Gheorghe din regiunea Bacău, a fost avertizat în mai 1963, deoarece a fost descoperit ca autor al unei scrisori anonime calomnioase trimise pe adresa conducerii statului nostru. La 5 martie 1965, a fost avertizat pentru a doua oară, fiindcă a redactat și trimis pe adresa Ministerului Afacerilor Interne o altă scrisoare anonimă, în care se deda la amenințări grave, instiga la dezordini și revoltă.

A.C.N.S.A.S., fond documentar, dosar nr. 196, f. 243–261.

9. 1984 mai. Notă referitoare la supravegherea informativ-operativă a foștilor deținuților politici

Strict secret

100/0050474 din mai 1984

Notă

1. Comentarii dușmănoase pe fondul colportării știrilor transmise de către postul de radio „Europa Liberă“, calomnii și injurii la adresa orânduirii noastre socialiste.

De asemenea, Muscalu Gheorghe, șeful unei echipe de construcții din cadrul C.A.P. Plopana, județul Bacău, și-a creat un anturaj format din 3 foști condamnați, cunoscuți din

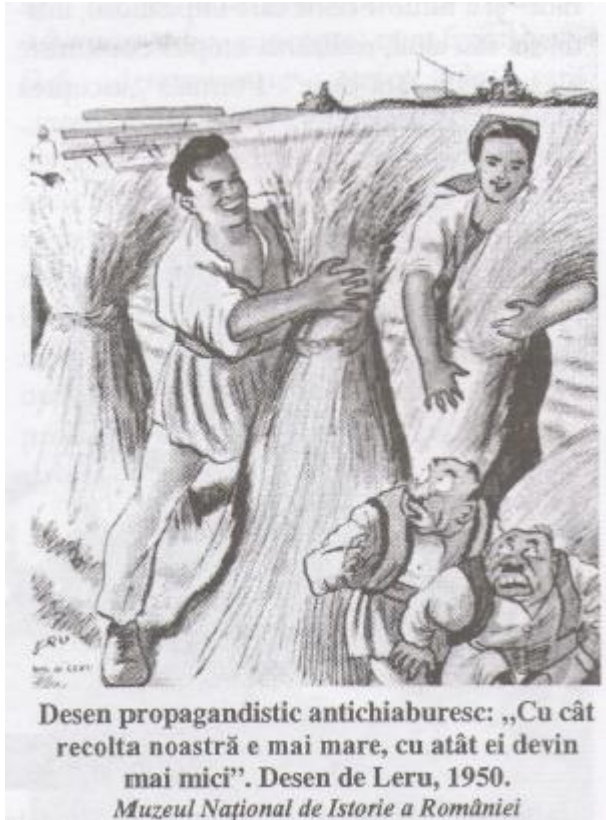
activitatea desfășurată în organizația subversiivă „Mâna Albă“. Cu aceștia se întâlnea la unul din domiciliile lor sau în anumite locuri din comună, ocazii cu care făceau comentarii dușmănoase și lansau zvonuri alarmiste, în special de natură religioasă. Cu aceleași prilejuri, Muscalu Gheorghe, fost șef al organizației respective, pe lângă proferarea de injurii și calomnii la adresa orânduirii noastre socialiste, și-a manifestat regretul că datorită vârstei sale nu mai poate să se răzbune pe actualul regim din țara noastră.¹⁰⁵³

Șușman Nicolae, inginer la Combinatul de fire și fibre sintetice Săvinești, din județul Neamț, fiul fostului șef de bandă Șușman Leon, întreține relații suspecte cu rude stabilite în S.U.A. Se acționează pentru aprofundarea cunoașterii preocupărilor pe timpul deplasărilor pe care le face în interesul serviciului, limitarea accesului la date și documente cu caracter secret de stat și influențarea pozitivă.¹⁰⁵⁴

Ilustrații

¹⁰⁵³ A.C.N.S.A.S., *fond documentar*, dosar nr. 131, vol. 1, f. 19–24.

¹⁰⁵⁴ A.C.N.S.A.S., *fond documentar*, dosar nr. 131, vol. 1, f. 71–83.

Reproducere din *Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea*, vol. 2, 2012, p. 411.

predarea cotelor

Predarea cotelor (imagini din „Magazin Istoric”, nr. 6 și 8, 2004, p. 93).

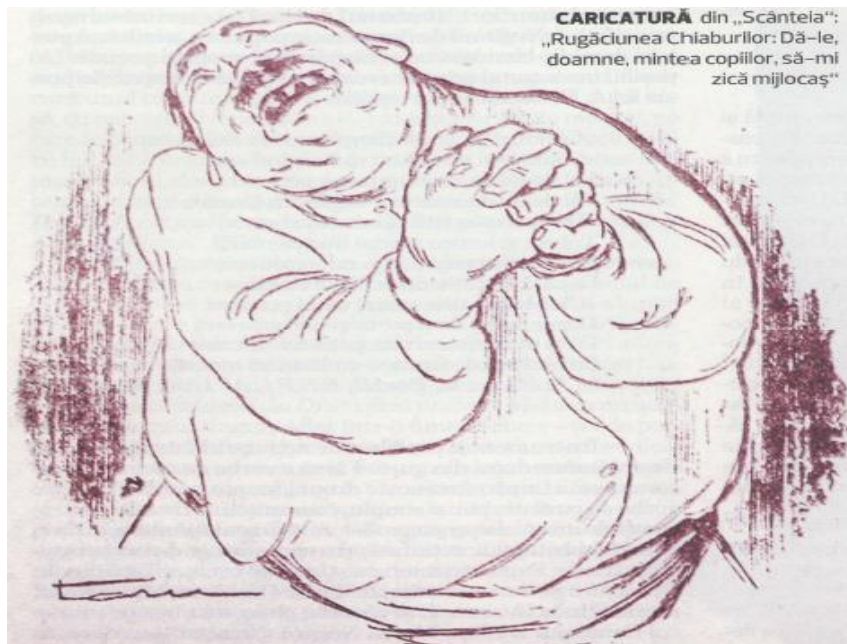
Predara cotelor. „Scînteia satelor”, 1949 (reprodus din
Enciclopedia Regimului Comunist. Represiunea, vol.1, 2011,
p. 395)

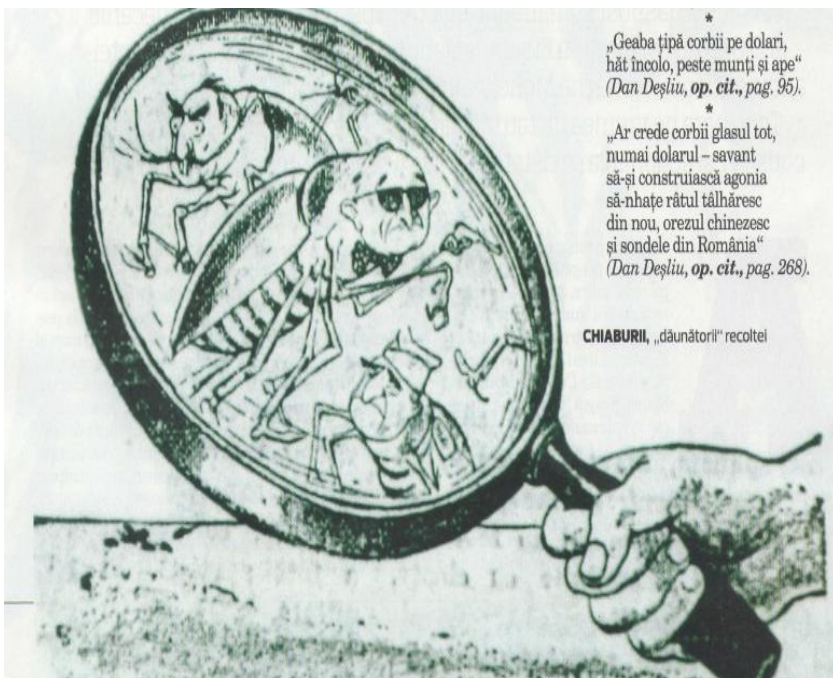
1950. G.A.C. Doljești. Transportul cerealelor
(http://www.comunismulinromania.ro/images/stories/images/arhiva_foto/04_economie/3/1950_G.A.C.%20Doljesti-Roman.%20Transportarea%20cerealelor.JPG)

1950. G.A.C. Doljești, Roman. Selecționarea semințelor.
(http://www.comunismulinromania.ro/images/stories/images/arhiva_foto/04_economie/3/1950_G.A.C.%20Doljesti-Roman.%20Selecționarea%20semințelor.JPG)

Reproducere din „Historia special”, nr. 1, 2012, p. 14.

Reproducere din „Historia special”, nr. 1, 2012, p. 33.

Caricatură „Scânteia”, anii '1950. Munca chiaburească: *am muncit toată viața cu mâinile astea* (din „Historia special”, nr. 1, 2012, p. 16).

Caricatură din „Urzica”, reprodusă în „Magazin Istoric”, nr. 10, 2003, p. 92.

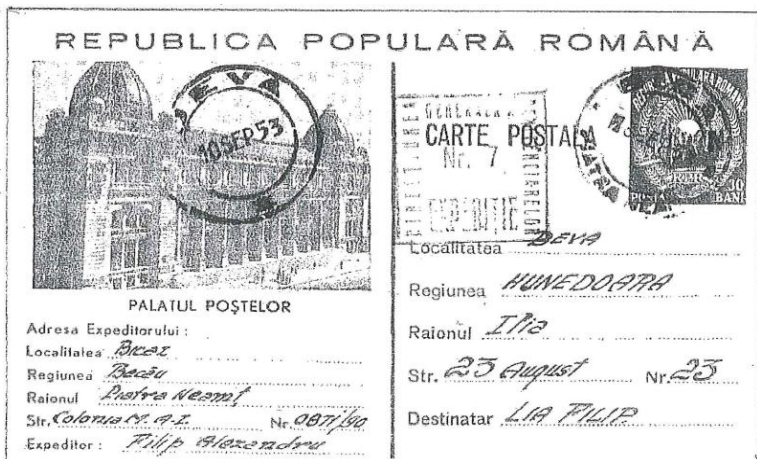
Chiaburii sabotează munca câmpului (din „*Historia special*”, nr. 1, 2012, p. 32).

De la stânga la dreapta: Danielescu Valeriu, Croitoru Mihai, Boancă Gheorghe și Ichim Vasile (*Gazeta de Neamț*, mai 2004, p. 24).

Carte poștală trimisă de un deținut din Formațiunea 0665 Onești, 18 noiembrie 1953. (sursa: <http://www.romaniastamps.com/artikel/dinu/Detainees%20Political%20Prisoners.pdf>)

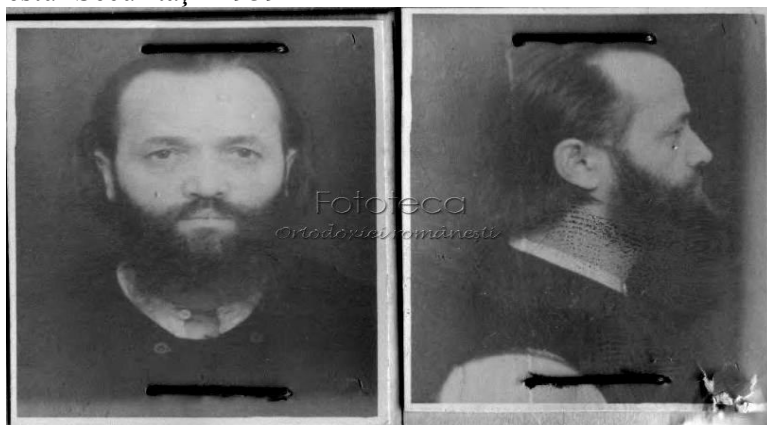
Carte poștală cenzurată, trimisă din colonia de muncă 0871/90 Bicaz la, 8.09.1953(sursa: <http://www.romaniastamps.com/artikel/dinu/Detainees%20Political%20Prisoners.pdf>)

Carte poștală trimisă de un deținut din colonia de muncă nr.5 Bicaz, în octombrie 1951(sursa: <http://www.romaniastamps.com/artikel/dinu/Detainees%20Political%20Prisoners.pdf>)

Ieromonahul Vasile Vasilache, de la Schitul Pocrov-Neamț, în arestul Securității-1959¹⁰⁵⁵

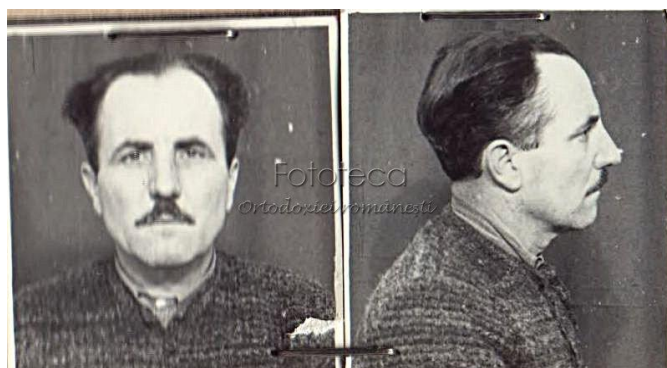
Ieromonahul Nifon Corduneanu, de la Neamț, în arestul Securității, 1959¹⁰⁵⁶

¹⁰⁵⁵ (<http://fototecaortodoxiei.ziarullumina.ro/6-1111-clerici-marturisitori-urmariti-arestati-de-securitate-alte-fotografii/album>)

¹⁰⁵⁶ (<http://fototecaortodoxiei.ziarullumina.ro/6-1111-clerici-marturisitori-urmariti-arestati-de-securitate-alte-fotografii/album>)

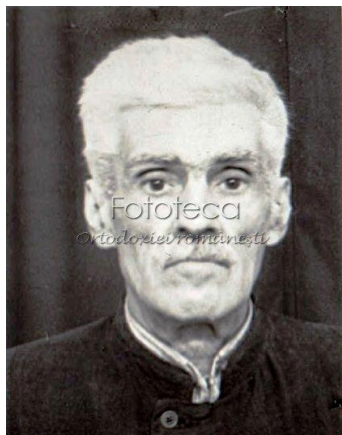
Preotul Grigorie Bogza din Roman, în arestul Securității, 1958¹⁰⁵⁷

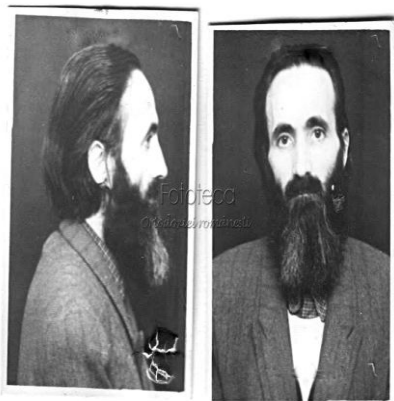
Preotul Ioan Sărăcuțu din Solonț, Bacău, 1959¹⁰⁵⁸

¹⁰⁵⁷ (<http://fototecaortodoxiei.ziarullumina.ro/6-1111-clerici-marturisitori-urmariti-arestati-de-securitate-alte-fotografii/album>)

¹⁰⁵⁸ (<http://fototecaortodoxiei.ziarullumina.ro/6-1111-clerici-marturisitori-urmariti-arestati-de-securitate-alte-fotografii/album>)

Preotul Nicolae Adam,
Răcătau, Bacău, 1959

Ieromonahul Haralambie Vasilache,
de la Schitul Pocrov-Neamț, în 1959

Preoți din Gărzile Decebal în arestul Securității¹⁰⁵⁹

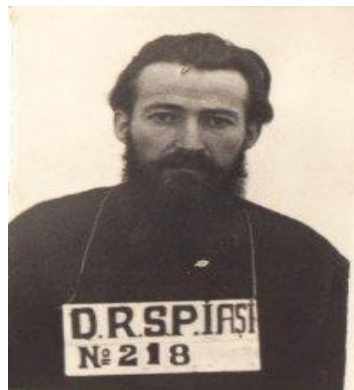

Ieromonahul Varahil Moraru,
Mănăstirea Durău-Neamț,
1949

Ieromonahul Ioasaf Marcoci,
Mănăstirea Durău-Neamț, în
1949

¹⁰⁵⁹ <http://fototecaortodoxiei.ziarullumina.ro/6-1102-garzile-lui-decebal/album>

Ieromonahul Marțian Conuț, Ieromonahul Filaret Gamalău,
Mănăstirea Durău-Neamț, Mănăstirea Durău-Neamț, în 1949
în 1949

Ieromonah Chesari Ursu, Mănăstirea Neamț, în 1949

Deschide, Părinte, ale cerului porți
Să intre cohorta de îngeri și sfinți
Schingiuiți și flămânzi, umiliți și cumiți,
Cu ochi mari de lumini în orbite de morți,
Cu fețele supte, cu oasele rupte,
Cu urme de cizme pe piepturi strivite,
Sub asprele zeghi cenușii, zdrențuite.

Deschide-le, Doamne, și ultima ușă.
În prag lepăda-vor trupul lor de cenușă
Și vor intra ca un abur cu un nimb de lumini,
Fără răni sângerânde, fără urme de spini.
Ascultă-i, Părinte, eternule Domn,
Și dă-le doritul, râvnitul lor somn
În liniștea sfântă a grădinii cerești.
Prin ierburi vor trece aripi îngerești,
Iar jos, pe pământ, când privești iertători,
Vei vedea prin celule doar crucile lor.

(Eugenia Indreica-Damian, „Rugă pentru cei care au murit în închisori”)